

წინასიტყვაობა

გზამკვლევი „გადასახადები და საგადასახადო სისტემა“ წარმოადგენს მეორე გამოცემას, რომლის შემუშავება განაპირობა 2006 წლის დეკემბრის თვეში, საგადასახადო კოდექსში შესულმა მნიშვნელოვანმა ცვლილებებმა. კერძოდ, მნიშვნელოვნადაა შეიცვალა ქონების გადასახადის გაანგარიშების წესი, დაემატა საბაჟო გადასახადის და გაუქმდა სათამაშო ბიზნესის გადასახადი, ასევე დადგინდა დავის წარმოების ახალი ნორმები.

გზამკვლევი შემუშავებულია საგადასახადო კანონმდებლობაზე დაყრდნობით და წარმოადგენს საგადასახადო კოდექსის განმარტებას. იგი განკუთვნილია გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის.

გზამკვლევი დეტალურადაა განხილული გადასახადის სახეები, მათი გადახდისა და გაანგარიშების წესი, გადახდის ვადები, საგადასახადო ურთიერთობაში მონაწილე სუბიექტის უფლება-მოვალეობები და პასუხისმგებლობა, საგადასახადო ვალდებულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები, კონტროლისა და საგადასახადო დავასთან დაკავშირებული ახალი პროცედურები და პირობები და სხვა. ამასთან, გზამკვლევი მოცემულია გადასახადების დეკლარაციების ფორმები და მითითებულია საგადასახადო საკითხებთან დაკავშირებული შესაბამისი ინსტრუქციები, წესები და სხვა დოკუმენტები.

გზამკვლევი „გადასახადები და საგადასახადო სისტემა“ (მეორე გამოცემა) მომზადებულია საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის მიერ „საერთაშორისო იურიდიული თანამშრომლობის ცენტრი“-ის (პოლანდია) მხარდაჭერით. გზამკვლევის შემუშავებაში აქტიური მონაწილეობა მიიღეს ფინანსთა სამინისტროსა და საგადასახადო დეპარტამენტის წარმომადგენლებმა.

გზამკვლევი წარმოადგენს საგადასახადო კოდექსის განმარტებებს და დაზღვეული არ არის შეცდომებისგან. ყველა დასაბუთებული და საქმიანი შენიშვნა მხედველობაში იქნება მიღებული.

გზამკვლევი მომზადებულია საქართველოს ნორმატიული აქტების საფუძველზე 2007 წლის 1 მარტის მდგომარეობით.

გისურვებთ წარმატებებს!

შინაარსი

საბადასახადო კანონმდებლობა და სისტემა.....5
    საბადასახადო რეგულირება და კანონმდებლობა 5
    საკანონმდებლო აქტები 7
    საბადასახადო სისტემა..... 14

გაღები.....14

საქმიანობის სახეები.....16
    ეკონომიკური საქმიანობა..... 16
        მომსახურების გაწევა ან/და საქონლის მიწოდება.....21
        არასამუშაო ეკონომიკური საქმიანობა.....21
    არაეკონომიკური საქმიანობა.....22
        საქველმოქმედო საქმიანობა.....22
        რელიგიური საქმიანობა.....23

შემოსავლის მიღების წყაროები..... 23

ფიზიკური პირები, საწარმოები და ორბანიზაციები.....25
    ფიზიკური პირები 25
    საწარმო 26
    ორბანიზაცია 30

ბადასახადის გადასახდელი და საბადასახადო აბენტი 34

საბადასახადო ორბანოს ფუნქციები, უფლებები და მოვალეობები ..37

საბადასახადო ვალდებულება, შესრულების წესი და გაღები 40

„საბადასახადო მოთხოვნა“ და „ბადასახადის გადასახდელის მოთხოვნა“ 50

საბადასახადო ანბარიშება 52

საკონტროლო-სალარო აპარატი..... 56
    პასუხისმგებლობა საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენების
    წესების დარღვევაზე..... 59

ბადასახადების ცნება, სახეები, შემოღება, შეცვლა, გაუქმება.....60

საშემოსავლო და მოგების ბადასახადი.....61
    საშემოსავლო ბადასახადი 61

ერთობლივი შემოსავალი.....	62
ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები.....	62
ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი.....	64
სხვა შემოსავლები.....	64
საშემოსავლო გადასახადისგან გათავისუფლება.....	65
მოგების გადასახადი.....	69
ერთობლივი შემოსავალი.....	71
მოგების გადასახადისგან გათავისუფლება.....	72
გამოქვითვები და ზარალი საშემოსავლო და მოგების გადასახადებისთვის.....	73
საამორტიზაციო ანარიცხები.....	74
ზარალი.....	78
საერთაშორისო დაბეგვრა.....	79
გადასახადის დაბეგვრა გადახდის წყაროსთან.....	79
საბადასახადო აღრიცხვის წესები.....	80
გადასახადების აღმინისტრირების წესები.....	88
დამატებული ღირებულების გადასახადი.....	93
საგადასახადო რეგისტრაცია დღგ-ს გადამხდელად.....	93
ნებაყოფლობითი რეგისტრაცია დღგ-ს გადამხდელად.....	94
გადასახადისგან გათავისუფლება.....	97
წულოვანი ბანაკვებით დაბეგვრა.....	101
დასაბეგრი ოპერაციის დრო.....	103
უკუდაბეგვრა.....	105
შემუშლი ოპერაციები.....	106
დღგ-ს ჩასათვლელი თანხა.....	106
აქციზი.....	110
აქციზისგან გათავისუფლება.....	115
დეკლარაციის წარდგენა.....	117
საბაჟო გადასახადი.....	119
საბაჟო გადასახადის ბანაკვითები.....	119
საბაჟო გადასახადისგან გათავისუფლება.....	127
სოციალური გადასახადი.....	130
სოციალური გადასახადისგან გათავისუფლება.....	131
ძონების გადასახადი.....	133
ძონების გადასახადის ბანაკვითები.....	134

ქონების გადასახადისგან გათავისუფლება.....	140
გადასახადის გამონაკლისების წესი.....	143
საბაღასახალო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები.....	149
საბაღასახალო გირავნობა/იპოთეკა.....	149
მესამე პირის მფლობელობაში არსებულ ქონებაზე გადახდვების მიმდევრა.....	151
ქონებაზე ქაღალის დადება.....	152
ყაღაღადღებული ქონების რეალიზაცია.....	155
საბანკო ანგარიშიდან გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების ჩამოწერა.....	158
გადასახადის გადახდელის/საბაღასახალო აგენტის ან სხვა ვალდებულ პირს სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღება.....	158
ცრუმაბიძგი მფლობელობა.....	159
საბაღასახალო კონტროლი.....	160
მიმდინარე კონტროლის პროცედურები.....	162
გადასახადის გადახდელის საქმიანობაზე დაკვირვების საბაღასახალო კონტროლის პროცედურები.....	166
<i>ქონებმეტრაჟი.....</i>	<i>167</i>
<i>საქონლისა და მომსახურების საკონტროლო შესჯიღვა.....</i>	<i>168</i>
<i>დათვალიერება.....</i>	<i>168</i>
<i>ინვენტარიზაცია.....</i>	<i>169</i>
საბაღასახალო შემოწმება.....	169
<i>კამერალური საბაღასახალო შემოწმება.....</i>	<i>170</i>
<i>ბასპლითი საბაღასახალო შემოწმება.....</i>	<i>170</i>
საბაღასახალო სამართალდარღვევა და პასუხისმგებლობა.....	178
საბაღასახალო სამართალდარღვევათა სახეები და პასუხისმგებლობა.....	180
საბაღასახალო ღირის გადაწყვეტის ფორმები და ზოგადი წესები.....	187
<i>საბაღასახალო ღირის დაწესების წესი.....</i>	<i>189</i>
<i>„საბაღასახალო მოთხოვნის“ შესრულების უზრუნველყოფა.....</i>	<i>191</i>
საბაღასახალო ღირის გადაწყვეტა ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში.....	192
<i>საბაღასახალო ღირის განხილვა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურში.....</i>	<i>194</i>
<i>საბაღასახალო ღირის გადაწყვეტა ღირის განხილვის საბჭოში.....</i>	<i>196</i>
<i>საბაღასახალო ღირის განხილვა სასამართლოს მიერ.....</i>	<i>198</i>
ტირმინები.....	198
ღ ა ნ ა რ თ ი.....	205

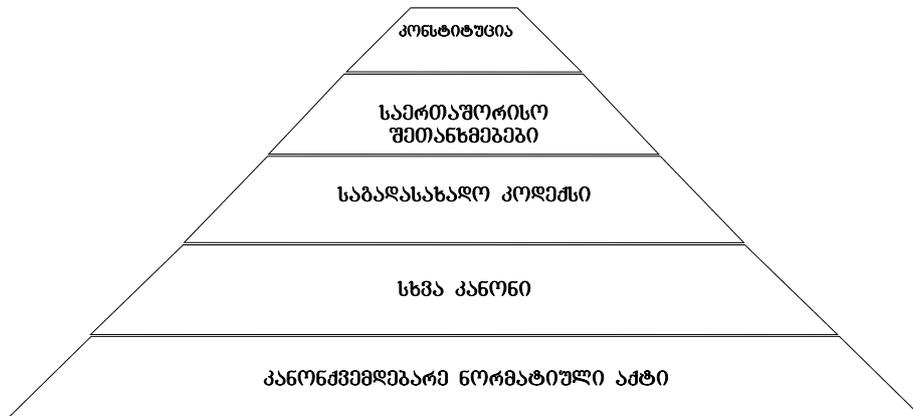
საბაღასახალო კანონმდებლობა და სისტემა

საბაღასახალო რეზულირება და კანონმდებლობა

საქართველოს საგადასახალო კოდექსი განსაზღვრავს საგადასახალო სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების წესებსა და ზოგად პრინციპებს, გადასახადის სახეებსა და განაკვეთებს, ასევე მათი დაწესების, შემოდების, შეცვლის, გაუქმებისა და გადახდის წესებს. კოდექსი განსაზღვრავს საგადასახალო კონტროლისა და სამართალდარღვევის სახეებს, საგადასახალო ორგანოებისა და მათი თანამდებობის პირთა არამართლზომიერი ქმედების გასაჩივრების წესსა და პირობებს. საგადასახალო კოდექსი ასევე არეგულირებს საგადასახალო ურთიერთობისას წამოჭრილი სადაო საკითხების გადაწყვეტის წესსა და პირობებს.

საგადასახალო კანონმდებლობა თავის მხრივ საგადასახალო კოდექსის გარდა სხვა კანონებსა და ნორმატიულ აქტებს მოიცავს, რომლებიც გარკვეული იერარქიით არიან წარმოდგენილი (იხ. სქემა № 1). კერძოდ, საგადასახალო კანონმდებლობა შედგება საქართველოს კონსტიტუციის, საქართველოს ტერიტორიაზე მოქმედი საერთაშორისო ხელშეკრულებების, საგადასახალო კოდექსისა და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისგან (ბრძანება, ბრძანებულება, დადგენილება).

საბაღასახალო კანონმდებლობის იერარქია

სქემა № 1

- საგადასახალო კოდექსსა და სხვა კანონს შორის წინააღმდეგობის არსებობის შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება საგადასახალო კოდექსს.
- საგადასახალო კანონმდებლობის სხვადასხვა იერარქიულ დონეზე მყოფ კანონებს შორის წინააღმდეგობის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ზემდგომ კანონს.

- **თუ გადასახადის დასაბეგრად ამ კოდექსისა და სხვა სფეროს კანონის დებულებებს შორის წარმოიშობა შეუსაბამობა, მაშინ გამოიყენება ამ კოდექსის დებულებები.**

საგადასახადო კოდექსი მკაცრად განსაზღვრავს გადასახადებით დაბეგრისას მხოლოდ ძალაში შესული ნორმატიული აქტების გამოყენებას, რომლებიც მოქმედებს ან მოქმედებდა უშუალოდ საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობის დღისათვის, მიუხედავად იმისა, გადასახადის გადახდის მომენტში შეცვლილია თუ არა შესაბამისი ნორმატიული აქტი¹. (მაგალითი: პირმა მიიღო შემოსავალი 12 სექტემბერს, ხოლო 13 სექტემბერს ძალაში შევიდა საგადასახადო კოდექსში შეტანილი ცვლილება, რომლის საფუძველზეც საშემოსავლო გადასახადი შემცირდა 18%-დან 12%-მდე. აღნიშნული პირი საშემოსავლო გადასახადს გადაიხდის 18%-იანი განაკვეთით).

საგადასახადო პროცედურების განხორციელებასთან დაკავშირებულ ინსტრუქციებს ადგენს ფინანსთა მინისტრი და გამოსცემს კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს, ხოლო ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის უფროსი ამტკიცებს შიდა ინსტრუქციებს, მეთოდებსა და მითითებებს, რომლითაც შემდგომ ხელმძღვანელობენ საგადასახადო ორგანოები გადასახადების აკრეფისა და ბიუჯეტში მობილიზების დროს.

- **საკანონმდებლო ნორმატიული აქტები ძალაში შედის მისი გამოქვეყნებიდან მეთხუთმეტე დღეს, თუ არ არის მითითებული მისი ძალაში შესვლის კონკრეტული თარიღი.**
- **ნორმატიულ აქტს, რომელიც ადგენს ან ამბიებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არ აქვს².**

აკრძალულია არასაგადასახადო კანონმდებლობით ისეთი საკითხების რეგულირება, რომლებიც დაკავშირებულია გადასახადებით დაბეგრასთან, გარდა:

- ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ დებულებები, რომლებსაც არეგულირებს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი;
  - გადასახადებთან დაკავშირებულ დანაშაულებრივ დებულებებს, რომლებსაც არეგულირებს სისხლის სამართლის კოდექსი;
  - საბაჟო კანონმდებლობა;
  - „საგადასახადო დავალიანების და სახელმწიფო სესხების რესტრუქტურის შესახებ“ საქართველოს კანონი;
  - „საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონი.
- და სხვა.

¹ გარდა ბინების პრივატიზაციისა (საგადასახადო კოდექსის 168-ე და 282-ე მუხლები).
² საქართველოს კანონი „ნორმატიული აქტების შესახებ“ მუხლი 47 პუნქტი.

საკანონმდებლო აქტები

საგადასახადო პროცედურებს და მათთან დაკავშირებულ საკითხებს არეგულირებს საგადასახადო კოდექსი, სხვა კანონები და კანონქვემდებარე აქტები (იხ. ცხრილი № 1, 2, 3).

ძირითადი კანონები

დასახელება	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
		მიღების	ძალაში შესვლის
საქართველოს საგადასახადო კოდექსი	692	22.12.2004	01.01.2005
საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“	—	19.02.1999	19.02.1999
საქართველოს კანონი „ნავთობისა და გაზის შესახებ“	1892-III	16.04.1999	16.04.1999
საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი	786	26.06.1997	25.11.1997
საქართველოს კანონი ლატარიების, აზარტული და სხვა მომგებიანი თამაშობების მოწოდების შესახებ	1180	25.03.2005	25.03.2005
საქართველოს ზოგად ადმინისტრაციული კოდექსი	2181-III	25.06.1999	01.01.2000
საქართველოს საბაჟო კოდექსი	1101-IX	14.11.1997	14.11.1997
საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი	—	01.08.2000	01.08.2000
საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი	2352-რს	23.09.1999	01.01.2000

ცხრილი № 1

ძირითადი დადგენილებები

დასახელება	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
		მიღების	ძალაში შესვლის
„ამნისტიისა და არადეკლარირებული საგადასახადო ვალდებულებებისა და ქონების ლეგალიზაციის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დაფარული ქონების (შემოსავლის) დეკლარირება-ლეგალიზაციის ზოგიერთი ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 26 თებერვლის №34 დადგენილების შესრულების უზრუნველყოფის თაობაზე	184	23.03.2005	23.03.2005
„ბიუჯეტების შემოსულობების აღრიცხვა-ანგარიშგებისა და ანგარიშსწორების განხორციელებისა და ბიუჯეტში ზედმეტად ან შეცდომით გადახდილი შემოსულობის თანხის დაბრუნების, აღრიცხვისა და ანგარიშგების შესახებ“	45	14.03.2005	14.03.2005

დასახელება	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
		მიღების	ქალაში შესვლის
„საქართველოში არსებული დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს მოქალაქეებისათვის გადახდილი ანაზღაურების დაბეგერის წესის“ დამტკიცების შესახებ	44	11.03.2005	11.03.2005
„ამნისტიისა და არადეკლარირებული საგადასახადო ვალდებულებებისა და ქონების ლეგალიზაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დაფარული ქონების (შემოსავლის) დეკლარირება-ლეგალიზაციის ზოგიერთი ღონისძიებების შესახებ	34	26.02.2005	26.02.2005
„გადასახადის გადამხდელის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციის წესის დამტკიცების შესახებ“	10	25.01.2005	25.01.2005
„საგადასახადო დავალიანების მქონე გადასახადის გადამხდელის ქონებაზე ყადაღის დადების, ყადაღადადებული ქონების ამოღებისა და შენახვის წესების დამტკიცების შესახებ“	14	25.01.2005	25.01.2005

ცხრილი № 2

პირითაჲი ბრძანებები და ინსტრუქციები

დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ქალაში შესვლის
„გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ან სხვა ვალდებული პირის საღაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღების წესის დამტკიცების შესახებ“	ფინანსთა სამინისტრო	300	04.05.2005	04.05.2005
„ქონების გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“	ფინანსთა სამინისტრო	279	22.04.2005	22.04.2005
„საშემოსავლო გადასახადის წლიური დეკლარაციის ფორმის და შევსების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“	ფინანსთა სამინისტრო	249	12.04.2005	12.04.2005
„მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაციის ფორმის და შევსების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“	ფინანსთა სამინისტრო	247	12.04.2005	12.04.2005
ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდების დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	136	15.03.2005	15.03.2005
„გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო აღრიცხვის (რეგისტრაციის) წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	27	18.01.2005	25.01.2005

დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ძალაში შესვლის
„მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაციის ფორმის და შევსების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 12 აპრილის №247 ბრძანებაში ცვლილებების და დამატების შეტანის თაობაზე“	ფინანსთა სამინისტრო	928	04.08.2006	9.08.2006
საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ და „მ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლების ეოველკვარტლური დეკლარაციის შევსების წესის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	248	12.04.2005	12.04.2005
„ორგანიზაციისათვის საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭების წესის და რეესტრის წარმოების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	149	17.03.2005	17.03.2005
„ორგანიზაციისათვის საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭების წესის და რეესტრის წარმოების შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 17 მარტის № 149 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	370	30.06.2005	30.06.2005
„სასაქონლო ზედნადების გამოწერის და გამოყენების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	86	14.02.2005	14.02.2005
„ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 15 მარტის № 136 ბრძანებაში დამატებების შეტანის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	1273	26.12.2005	26.12.2005
სოციალური გადასახადის ეოველოვიური დეკლარაციის ფორმის და მისი შევსების წესის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	865	28.07.2006	16.08.2006
დღგ-ით დასაბეგრ ოპერაციებზე კომპიუტერული წესით ამობეჭდილი სპეციალური საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის შემოღების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	558	20.07.2005	20.07.2005
„ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 15 მარტის № 136 ბრძანებაში დამატებების შეტანის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	338	19.05.2005	27.05.2005
საერთაშორისო გადაზიდვების დღგ-ს ნულოვანი განაკვეთით დაბეგერის გამოყენებისათვის წარსადგენი დოკუმენტების ნუსხის განსაზღვრის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	603	11.07.2006	12.07.2006

დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ძალაში შესვლის
„გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო აღრიცხვის (რეგისტრაციის) წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 18 იანვრის №27 ბრძანებაში ცვლილებისა და დამატების შეტანის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	852	06.09.2005	06.09.2005
„სოციალური გადასახადის წლიური დეკლარაციის ფორმის და მისი შევსების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	479	27.06.2005	27.06.2005
აქციზის დეკლარაციის ფორმისა და მისი შევსების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	77	11.02.2005	11.02.2005
„გადასახადის გადამხდელის მიერ მის საქმიანობასთან დაკავშირებული სტრუქტურული ცვლილებების თაობაზე საგადასახადო ორგანოში ცნობის წარმოდგენის წესის“ დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	477	20.06.2005	20.06.2005
„საქართველოს აქციზური მარკების აღრიცხვის, რეალიზაციისა და კონტროლის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	404	10.06.2005	10.06.2005
„ნავთობპროდუქტების მიწოდების აღრიცხვისა და დაბეგვის კონტროლის ღონისძიებათა შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 14 თებერვლის №87 ბრძანებაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	588	09.07.2006	13.07.2006
„ნედლი ნავთობისა და მისი გადამუშავებით მიღებული საქონლის, მისართების, გამხსნელების, ნახშირწყალბადების, თხევადი გაზისა და საპოხი საშუალებების (გარდა ნედლი ნავთობისა, რომელიც გადაადგილდება მილსადენით, ტრანსპორტით ან ტრანზიტის საბაჟო რეჟიმით), თამბაქოს ნაწარმის საქონლის აღრიცხვის, წინასწარი ოპერაციებისა და აქციზური საქონლის ბარათის გაცემის ინსტრუქციის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	3	10.01.2005	10.01.2005
ფიზიკური პირის მიერ მატერიალური აქტივების რეალიზაციით, შემკვიდრებით ან ჩუქებით მიღებული შემოსავლების დეკლარირების წესის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	900	31.12.2004	01.01.2005
„დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელთა რეგისტრაციის წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	25	18.01.2005	25.01.2005

დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ძალაში შესვლის
„დამატებული ღირებულების გადასახადის დეკლარაციის ფორმისა და მისი შევსების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	57	03.02.2005	07.02.2005
„ნავთობპროდუქტების მიწოდების აღრიცხვისა და დაბეგერის კონტროლის დონისძიებათა შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	87	14.02.2005	17.02.2005
ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისთვის მოსაკრებლის გაანგარიშების ფორმის დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	31	21.01.2005	26.01.2005
„ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდების დამტკიცების შესახებ“	ფინანსთა სამინისტრო	136	15.03.2005	16.03.2005
გადასახადების მიხედვით ვადაგადაცილებული საგადასახადო დავალიანების უიმედო საგადასახადო დავალიანებად აღიარების და წამოწერის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	148	17.03.2005	22.03.2005
„საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის (მ.შ. კორექტირების) გამოწერისა და წარდგენის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	84	14.02.2005	17.02.2005
სატვირთო-საბაჟო დეკლარაციის ფორმა №2-ის შევსების წესის დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	218	07.03.2006	10.04.2006
„საგადასახადო ანგარიშ- ფაქტურის (მ.შ. კორექტირების) გამოწერისა და წარდგენის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 14 თებერვლის №84 ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	1875	27.12.2006	03.01.2007
„სასაქონლო ზედნადების გამოწერისა და გამოყენების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	86	14.02.2005	17.02.2005
დაქირავებული სათვისტოს გადახდილი სამიფლინებო ხარჯების ნორმების განსაზღვრის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	220	10.03.2006	10.03.2006
დაქირავებული სათვისტოს გადახდილი სამიფლინებო ხარჯების ნორმების განსაზღვრის შესახებ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2005 წლის 5 აპრილის № 220 ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	595	15.06.2006	15.07.2006
„საშემოსავლო გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ“ ინსტრუქციაში ცვლილებებისა და დამატების შეტანის თაობაზე	საგადასახადო დეპარტამენტი	27	05.02.1999	05.02.1999
სათამაშო ბიზნესის გადასახადის გადახდის ნიშნების ესკიზის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	895	31.12.2004	01.01.2005

დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ძალაში შესვლის
ფიზიკური პირის საბაჟო დეკლარაციის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	221	18.10.2005	24.10.2005
ფიზიკურ პირებზე გადახდილი თანხებისა და დაკავებული საშემოსავლო გადასახადის ყოველთვიური გაანგარიშების ფორმისა და გაანგარიშების ფორმის შეცვლის წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	1123	13.09.2006	02.10.2006
საგადასახადო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის შენახვის რეჟიმის დაშვების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	301	24.05.2005	13.05.2005
მკაცრი აღრიცხვის ფორმების (დოკუმენტების) ნუსხის, მკაცრი აღრიცხვის ფორმების (დოკუმენტების) რეგისტრაციის წესისა და მკაცრი აღრიცხვის ფორმების დოკუმენტების რეგისტრაციის უზრუნველყოფის დამტკიცების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	669	02.08.2005	03.08.2005
"მკაცრი აღრიცხვის ფორმების ნუსხის, მკაცრი აღრიცხვის ფორმების (დოკუმენტების) რეგისტრაციის წესისა და მკაცრი აღრიცხვის ფორმების რეგისტრაციის უზრუნველყოფის დამტკიცების თაობაზე" 2005წ. 2 აგვისტოს № 669 ბრძანებაში დამატებების შეტანის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	1824	25.12.06	26.12.06
სათამაშო ბიზნესის გადასახადის დეკლარაციის შეცვლისა და წარდგენის წესის დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	894	31.12.2004	01.01.2005
სათამაშო ბიზნესის გადასახადის გადახდის ნიშნების შექმნის, რეგისტრაციის, დამატებებისა და დაზიანებული ნიშნების შეცვლისა და უმოქმედო დაბეგვრის ობიექტების დალუქვის წესების დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	896	31.12.2004	01.01.2005
აღკოვლიანი სასმელების, ღუდისა და თამბაქოს ნაწარმის აქციზური მარკებით ნიშანდების წესის შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	897	31.12.2004	01.01.2005
უკუდაბეგვრის წესით დარიცხული დღგ-ის ბიუჯეტში გადახდის და ანგარიშების წარდგენის წესის დამტკიცების შესახებ	ფინანსთა სამინისტრო	901	31.12.2004	01.01.2005
აქციზური მარკის ნომინალური ღირებულების დამტკიცების შესახებ	საგადასახადო დეპარტამენტი	263-ა	03.04.2003	03.04.2003

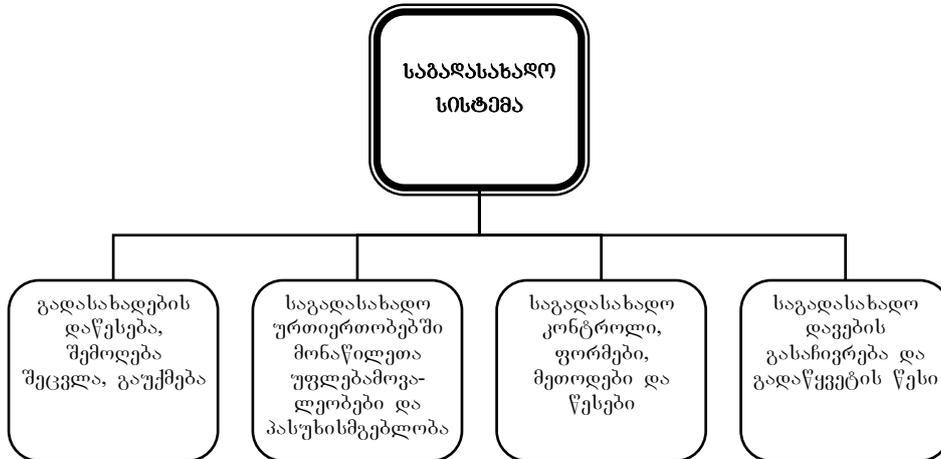
დასახელება	მიმღები ორგანო	დოკუმენტის ნომერი	თარიღი	
			მიღების	ძალაში შესვლის
„გადამხდელთა ეკონომიკურ საქმიანობაზე ქრონომეტრის ჩატარების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის თაობაზე	საგადასახადო დეპარტამენტი	226	08.09.1999	08.09.1999
საქართველოს სახელმწიფო საგადასახადო დეპარტამენტის 1999 წლის 8 ნოემბრის № 263 ბრძანებაში „აქციური მარკების ნომინალური ღირებულების დამტკიცების შესახებ“ ცვლილებებისა და დამატების შეტანის თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	171	03.04.2003	07.07.2004
შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვის გამარტივებული სისტემის შემოღების თაობაზე	ფინანსთა სამინისტრო	899	31.12.2004	01.01.2005
„საშემოსავლო გადასახადის გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ“ ინსტრუქციის ცვლილების თაობაზე	საგადასახადო დეპარტამენტი	91	28.05.1999	28.05.1999

ცხრილი № 3

საბაღასახალო სისტემა

საგადასახალო სისტემა მოიცავს გადასახადებთან დაკავშირებულ მრავალ საკითხს, რომლებიც დაჯგუფებულია და წარმოდგენილია როგორც საგადასახალო სისტემის შემადგენელი ოთხი ძირითადი ელემენტი (იხ. სქემა № 2).

საბაღასახალო სისტემა

სქემა № 2

გაღეპი

საგადასახალო კანონმდებლობით ვადა შეიძლება განისაზღვროს რამდენიმე სახით:

1. კონკრეტული კალენდარული თარიღით (**მაგალითი:** 2006 წლის 24 აგვისტო)
2. დროის მონაკვეთით (**მაგალითი:** წელი, თვე, დღე)
  - ვადა, რომელიც გამოიანგარიშება წლით,** მთავრდება ვადის ბოლო წლის შესაბამის თვესა და რიცხვში (**მაგალითი:** თუ საწარმოს საგადასახალო ვადის დასაფარად მიეცა 1 წელი და ბრძანება გაფორმდა 2006 წლის 3 დეკემბერს, ვადის დაფარვის ვადა იქნება 2007 წლის 3 დეკემბერი);
  - ვადა, რომელიც გაიანგარიშება თვით,** მთავრდება ვადის ბოლო თვის შესაბამის რიცხვში (**მაგალითი:** თუ საწარმოს საგადასახალო ვადის დასაფარად მიეცა 1 თვე და ბრძანება გაფორმდა 2006 წლის 18 მარტს, ვადის დაფარვის ვადა იქნება ამავე წლის 19 აპრილი).
3. გარემოებაზე მითითებით, რომელიც აუცილებლად უნდა დადგეს (**მაგალითი:** თუ პირის წლიური ბრუნვა ეკონომიკური საქმიანობის

განხორციელების პროცესში გადააჭარბებს 100 000 ლარს, იგი ვალდებულია 2 დღის ვადაში დადგეს აღრიცხვაზე დღგ-ს გადამხდელად).

- კოდექსით დადგენილი ვადის ათვლა იწყება შესაბამისი მოქმედების განხორციელების მომდევნო დღიდან.

მოქმედება, რომლის განხორციელებისათვის დადგენილია ვადა შეიძლება განხორციელდეს ამ ვადის ბოლო სამუშაო დღის დამთავრებამდე, გარდა ისეთი შემთხვევისა, როდესაც დასაშვებია მოქმედების განხორციელება საბანკო გადარიცხვით ან დაზღვეული საფოსტო გზაზე გზავნილით.

- თუ საბანკო გადარიცხვა ან დაზღვეული ფოსტის გაგზავნა მოხდა ვადის ბოლო დღის 24 საათამდე, ვადა ჩაითვლება დაცულად.
- თუ ვადის ბოლო დღე ემთხვევა არასამუშაო დღეს, ვადა გრძელდება შემდეგ სამუშაო დღემდე.

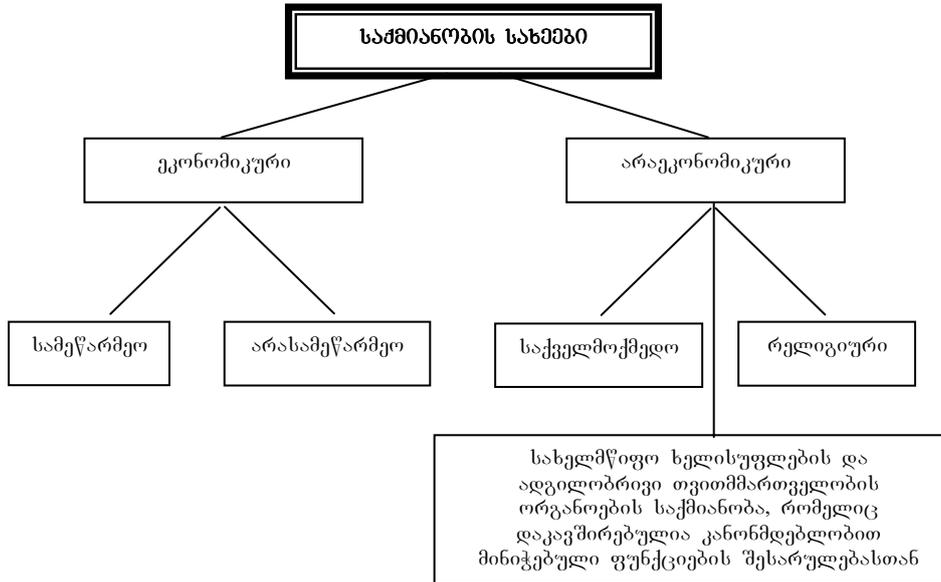
„საგადასახადო მოთხოვნის“ და „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ წარდგენაზე ხანდაზმულობის ვადა არის 6 წელი, რომლის ათვლაც ხდება შესაბამისი ვალდებულების წარმოშობის კალენდარული წლის დასრულებიდან. (მაგალითი: გადასახადის გადამხდელმა ზედმეტად გადაიხადა გადასახადი 2006 წლის 24 აგვისტოს. ამ შემთხვევაში ხანდაზმულობის ვადის ათვლა დაიწყება 2007 წლის 1 იანვრიდან. გადამხდელს უფლება აქვს მოითხოვოს ზედმეტად გადახდილი თანხის უკან დაბრუნება 2013 წლის 1 იანვრამდე).

- საგადასახადო ორგანოს უფლება არ აქვს მოითხოვოს ისეთი საგადასახადო ვალდებულების შესრულება, რომლის „ხანდაზმულობის ვადა“ გასულია, ისევე როგორც გადასახადის გადამხდელს არ შეუძლია საგადასახადო ორგანოს მოსთხოვოს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულება ამ ვადის გასვლის შემდეგ.
- დაუშვებელია საგადასახადო დავის დაწყება (როგორც საგადასახადო ორგანოების, ასევე გადასახადის გადამხდელის მხრიდან) თუ სადაო საკითხის განხორციელებიდან გასულია „ხანდაზმულობის ვადა“.

საქმიანობის სახეები

საქართველოს საგადასახადო კოდექსი საქმიანობის სახეების დიფერენციაციას ახდენს **სქემა № 3**-ის მიხედვით.

საქმიანობის სახეები

სქემა № 3

ეკონომიკური საქმიანობა

ეკონომიკური საქმიანობის მცნება მოიცავს ყველა იმ საქმიანობას, რომელიც ხორციელდება მოგების, შემოსავლის ან კომპენსაციის მიღებისთვის, მიუხედავად ასეთი საქმიანობის შედეგებისა.

- **ეკონომიკური საქმიანობა შეიძლება იყოს სამეწარმეო და არასამეწარმეო.**

სამეწარმეო ეკონომიკურ საქმიანობად მიიჩნევა მართლზომიერი და არაერთჯერადი საქმიანობა, რომელიც მიზნად ისახავს მოგების ან შემოსავლის მიღებას. გარდა ამისა, საგადასახადო კოდექსის მიზნებისთვის სამეწარმეო საქმიანობად შეიძლება ჩაითვალოს ისეთი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება სავაჭრო გარიგებების ან სხვა სამეურნეო ოპერაციების სახით, აგრეთვე

ფასიანი ქაღალდების ან სხვა ქონების შექმნა და რეალიზაცია, თუ არსებობს ერთ-ერთი შემდეგი პირობა:

1. ასეთი საქმიანობა ხორციელდება სისტემატურად და განმახორციელებელი პირის პროფესიული საქმიანობაა;
2. ასეთი ოპერაციები ხორციელდება სავაჭრო ან/და საშუამავლო საქმიანობის ფარგლებში;
3. გამყიდველის მიერ ხდება მიწოდებული საქონლის ან/და გაწეული მომსახურების რეალიზაცია.

➤ **ფიზიკური პირის მიერ უძრავი ქონების იჯარით გადაცემა არ განეკუთვნება სამეწარმეო ეკონომიკურ საქმიანობას.**

მომსახურების გაწევა ან/და საქონლის მიწოდება

საქონლის მიწოდება გულისხმობს პირის მიერ სხვა პირისთვის საქონელზე საკუთრების უფლების გადაცემას სასყიდლით (მათ შორის, საქონლის რეალიზაცია, გაცვლა, ხელფასის ან ნატურალური ფორმით ანაზღაურება) ან უსასყიდლოდ. ასევე თუ პირი ღიზინგით გასცემს ამორტიზაციას დაქვემდებარებულ ძირითად საშუალებას ოპერაცია ითვლება საქონლის მიწოდებად.

საქონლის მიწოდებად არ ითვლება:

- სახელმწიფოსთვის ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის აქტივების გამოტანა იმ საწარმოს საწესდებო კაპიტალიდან, რომლის წილის/აქციების 50%-ზე მეტი სახელმწიფო ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაშია;
- სახელმწიფოსთვის ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის საქონლის უსასყიდლოდ გადაცემა.

➤ **აღნიშნული ნორმა ვრცელდება 2005 წლის 1 იანვრიდან წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებზე.**

მომსახურების გაწევად ითვლება სხვა პირისთვის მისივე ნებით, კომპენსაციის სანაცვლოდ ან უსასყიდლოდ ისეთი მოქმედების შესრულება, რომელიც არ არის საქონლის მიწოდება. მომსახურებას განეკუთვნება შემდეგი საქმიანობა:

- სამშენებლო-სამონტაჟო, სარემონტო და სარესტავრაციო;
- საცდელ-საკონსტრუქტორო და გეოლოგიურ-საძიებო;
- სატრანსპორტო, მათ შორის გაზის, ნავთობის, ნავთობპროდუქტების, ელექტრო და თბოენერჯის ტრანსპორტირება;
- ქონების გადაცემა ქირით ან იჯარით (გარდა ღიზინგით გადაცემისა).
- საშუამავლო და პერსონალის შერჩევასთან დაკავშირებული საქმიანობა;
- პატენტების, მოწმობების, ლიცენზიების, სავაჭრო ნიშნების, მომსახურების ნიშნების, ინტელექტუალური საკუთრებისა და სხვა პირადი არაქონებრივი უფლებების გამოყენებზე უფლების გადაცემა;
- ვალდებულების შესრულება – არ მიიღოს ან დაუშვას რაიმე მოქმედება (სიტუაციები);

კავშირგაბმულობის, საყოფაცხოვრებო, საბინაო-კომუნალური, სარეკლემო, საინოვაციო, ფინანსური, სადაზღვევო, საკონსულტაციო, იურიდიული, ბუღალტრული, აუდიტორული, მარკეტინგული, მონაცემთა დამუშავებისა და საინფორმაციო უზრუნველყოფის მომსახურება;

საქონლის სარეალიზაციოდ მომზადების მომსახურება (პარტიის დანაწილება, გასაგზავნად ფორმირება, დახასიათება, შეფუთვა, გადაფუთვა, ჩამოსხმა);

საქონლის ან საქონლის შენახვისა და დაცვის მომსახურება;

დამკვეთის ნედლეულით (მასალით) საქონლის ან სხვა ქონების წარმოება, მათ შორის ნედლეულის/საქონლის წარმოება, დამზადება, დამუშავება, გადამუშავება, დამუშავება ან აღნიშნული ნედლეულის (მასალის) სხვაგვარი ტრანსფორმაცია, რომლის პროცესში როგორც ნედლეულის (მასალის), ისე საბოლოო პროდუქტის მესაკუთრე არის პირი, რომელმაც მიაწოდა ნედლეული (მასალა) და ფულადი ან ნატურალური ფორმით ანაზღაურა ამ ნედლეულით (მასალით) საქონლის წარმოებასთან დაკავშირებული მომსახურების ღირებულება (მიუხედავად იმისა, წარმოებისას მწარმოებელმა გამოიყენა თუ არა საკუთარი ნედლეული (მასალა), მაკომპლექტებლები ან სხვა კომპონენტები, რომელთა ღირებულებაც ჩაითვალა ასეთ წარმოებასთან დაკავშირებული მომსახურების ღირებულებაში);

სატრანსპორტო ტვირთების მომსახურება (საექსპედიტორო, ჩატვირთვა, გადმოტვირთვა, გადატვირთვა);

საზღვაო გემების მომსახურება (საპორტო და საპორტო ფლოტის გემების მომსახურება);

საჰაერო ხომალდების მომსახურება (საქართველოს აეროპორტებში, საჰაერო და კოსმოსურ სივრცეში გაწეული აერონავიგაციის მომსახურება);
სხვა მომსახურება.

მომსახურების ერთ-ერთი სახეობაა ფინანსური მომსახურება, რომელიც აერთიანებს მრავალ საფინანსო ოპერაციას. ფინანსური მომსახურების სახეობებია: კრედიტების (სესხების) გაცემა; კრედიტებზე (სესხებზე), საკრედიტო (სასესხო) გარანტიებსა და ფულად-საკრედიტო (ფულად-სასესხო) ოპერაციებზე უზრუნველყოფის საშუალებების გაცემა, მათ შორის, პირის მიერ გაცემული კრედიტების (სესხების) და საკრედიტო (სასესხო) გარანტიების მართვა; ოპერაციები, რომლებიც დაკავშირებულია კლიენტების დეპოზიტებისა და ანგარიშების მომსახურებასთან, ანგარიშსწორებებთან, ფულად გზავნილებთან, სასესხო ვალდებულებებთან და საგადაამხდლო ინსტრუმენტებთან.

ფინანსური მომსახურება გულისხმობს აგრეთვე: საწესდებო კაპიტალში წილის, აქციების, ობლიგაციების, სერტიფიკატების, თამასუქების, ჩეკებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევასთან დაკავშირებულ ოპერაციებს და მათ მომსახურებას; წარმოებულ და სინთეზურ ფინანსურ ინსტრუმენტებთან, ფორვარდულ შეთანხმებებთან, ოფციონებსა და სხვა მსგავს ინსტრუმენტებთან დაკავშირებულ ოპერაციებსა და მათ მომსახურებას; საინვესტიციო ფონდების მართვასთან დაკავშირებულ მომსახურებას; დაზღვევისა და გადაზღვევის ოპერაციებსა და გადახდის კანონიერი საშუალებების (ვალუტის, ფულის,

ბანკოტების (გარდა ნუმიზმატიკური მიზნით გამოყენებულისა) მიმოქცევასთან დაკავშირებული ოპერაციებს, გარდა საინკასაციო მომსახურებისა.

ლიზინგი არის მომსახურების ერთ-ერთი სახეობა იგივე ფინანსური იჯარა. ლიზინგის ხელშეკრულებით ერთი პირი გადასცემს მეორეს სარგებლობაში რაიმე კონკრეტულ ქონებას ხელშეკრულებაში გათვალისწინებული ვადით. ლიზინგის მიმღები ვალდებულია გადაიხადოს ამ ქონებით სარგებლობის საფასური პერიოდულად. თუ პირი ლიზინგით გასცემს ამორტიზაციას დაქვემდებარებულ ძირითად საშუალებას ოპერაცია ითვლება საქონლის მიწოდებად, ხოლო საიჯარო გადასახდელი შედგება ბასს-ის მიხედვით დისკონტირების გზით გამოყოფილი ძირითადი თანხისა და პროცენტებისაგან. იმისათვის, რომ ქონების იჯარით გაცემა იყოს ლიზინგი, იგი აუცილებლად უნდა აკმაყოფილებდეს 4 ძირითადი კრიტერიუმიდან ერთ-ერთს:

იჯარის ვადის გასვლისას მის მიმღებს უფლება ჰქონდეს საბოლოოდ გამოისყიდოს კონკრეტული ქონება ფიქსირებულ ან იჯარის ხელშეკრულებაში მითითებულ ფასად;

იჯარის ვადა უნდა აღემატებოდეს ძირითად საშუალებათა ეკონომიკური სამსახურის ვადის 75 %-ს;

იჯარით აღებული ქონების ნარჩენი ღირებულება ვადის დასრულებისას უნდა იყოს 20%-ზე ნაკლები ვიდრე ვადის დასაწყისში;

მინიმალური საიჯარო გადასახდელის მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება ლიზინგის მთლიანი პერიოდისთვის უნდა იყოს ქონების საბაზრო ღირებულების მინიმუმ 90%, გარდა იჯარისა, რომლის ვადის დასაწყისიც მოდის ქონების სარგებლობის ვადის ბოლო 25%-ზე.

საიჯარო გადასახდელის მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულების განსაზღვრისათვის გამოყენებული საბაზისო საპროცენტო განაკვეთი არ უნდა აღემატებოდეს კრედიტისთვის (სესხისთვის) ამ კოდექსით დადგენილ 24%-ს, რომელიც იხდება შესაბამისი პერიოდის პროპორციულად (**იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 179**).

ლიზინგის პერიოდი მოიცავს დროის მონაკვეთს, რომლის დროსაც იჯარის მიმღებს ხელშეკრულების შესაბამისად უფლება აქვს განაახლოს ლიზინგი. ლიზინგის ხელშეკრულების პერიოდში იჯარით აღებული ქონება უნდა აისახოს მისი მიმღების ბალანსზე, რაც მას საშუალებას მისცემს განახორციელოს ამ ქონებასთან დაკავშირებული საამორტიზაციო და ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯების გამოქვითვები.

გადასახადებით დაბეგვრის მიზნებისათვის საქონლის/მომსახურების ფასის განსაზღვრის პრინციპები

გადასახადებით დაბეგვრის მიზნებისათვის გამოიყენება გარიგებაში დოკუმენტურად დადასტურებული საქონლის/მომსახურების ფაქტობრივი ფასი, თუ საგადასახადო კოდექსით არ არის გათვალისწინებული საბაზრო ფასის ან სხვა ღირებულების გამოყენება.

საქონლის/მომსახურების ბაზარზე იდენტური (ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში – მსგავსი) საქონლის/მომსახურების მოთხოვნისა და მიწოდების

ურთიერთზემოქმედების შედეგად და შესაბამის ბაზარზე იმ პირებს შორის დადებული გარიგების საფუძველზე, რომლებიც არ არიან ურთიერთდამოკიდებული პირები, ამ ბაზარზე ჩამოყალიბებული ფასი ითვლება საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასად.

- **ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის გარიგება მხედველობაში მიიღება მხოლოდ იმ პირობით, რომ მათი ურთიერთდამოკიდებულება გაველენას არ მოახდენს ასეთი გარიგების შედეგებზე.**

საბაზრო ფასი განისაზღვრება ბაზარზე საქონლის/მომსახურების მიწოდების მომენტისთვის (ხოლო ასეთის არარსებობის შემთხვევაში – რეალიზაციის მომენტის უახლოესი დღისთვის, რომელიც არა უმეტეს 30 დღით წინ უსწრებს ან მოჰყვება ასეთი საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტს) იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგების, მათ შორის, საერთაშორისო და სხვა ბირჟებზე დაფიქსირებული ფასების შესახებ ინფორმაციის, საფუძველზე.

საქონლის/მომსახურების ბაზრად ითვლება ამ საქონლის/მომსახურების მიმოქცევის სფერო, რომელიც განისაზღვრება გამყიდველის/მყიდველის შესაძლებლობით, მნიშვნელოვანი დანახარჯის გარეშე გაყიდოს/შეიძინოს საქონელი/მომსახურება გამყიდველისათვის/მყიდველისათვის უახლოეს ტერიტორიაზე საქართველოში ან მის ფარგლებს გარეთ.

თუ საქონლის/მომსახურების ბაზარზე იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგება ან ამ ბაზარზე ასეთი საქონლის/მომსახურების მიწოდება არ არსებობს, საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი განისაზღვრება იმ ფასებით, რომლებიც ჩამოყალიბებულია იდენტურ (მსგავს) საქონელზე/მომსახურებაზე დადებული გარიგების საფუძველზე, საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტის უახლოესი დღისთვის, რომელიც არა უმეტეს 30 დღით წინ უსწრებს ან მოჰყვება ასეთი საქონლის/მომსახურების რეალიზაციის მომენტს.

თუ შეუძლებელია აღნიშნულ დებულებათა გამოყენება, მაშინ საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი (ტარიფი) დგინდება დანახარჯების, შესაძლო რეალიზაციის ფასის ან მისაღები სარგებლის განსაზღვრის მეთოდებით.

საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასის განსაზღვრისას გამოიყენება საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასების შესახებ ინფორმაციის ოფიციალური წყაროები, აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოების საინფორმაციო ბაზა, საგადასახადო ორგანოებისათვის გადასახადის გადამხდელთა მიერ მიწოდებული ინფორმაცია და სხვა სარწმუნო ინფორმაცია.

- **საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი შეიძლება იყოს საბითუმო და საცალო.**

საქონლის/მომსახურების გაცვლის (ბარტერული) ოპერაცია საქონლის/მომსახურების მიმწოდებელი თითოეული მხარისათვის ითვლება საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასით რეალიზაციად, ხოლო

საქონლის/მომსახურების თითოეული მიმღებისათვის – საქონლის/მომსახურების იმავე საბაზრო ფასით შექენად.

საგადასახადო ორგანოს უფროსს/მის მოადგილეს უფლება აქვს გამოიტანოს მოტივირებული წერილობითი გადაწყვეტილება გადასახადებით დაბეგერის მიზნებისათვის საბაზრო ფასის გამოყენების შესახებ, თუ:

გარიგება განხორციელდა ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მათი ურთიერთდამოკიდებულება გაგლენას არ ახდენს ასეთი გარიგების შედეგებზე;

საგადასახადო ორგანო ასაბუთებს, რომ გარიგების მონაწილეებს შორის გაცხადებული ფასი განსხვავდება ფაქტობრივი ფასისგან.

არასამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობა

რაც შეეხება არასამეწარმეო ეკონომიკურ საქმიანობას, მას მიეკუთვნება ისეთი საქმიანობები როგორიცაა:

პირის მიერ სხვა პირისათვის ქონების, მათ შორის ფულადი სახსრების დროებით სარგებლობაში გადაცემა გარკვეული საფასურის სანაცვლოდ მისი შემდგომი გაყიდვის ან გასხვისების უფლების გარეშე;

დაქირავებით მუშაობა;

ფულადი სახსრების განთავსება ბანკებსა და სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში;

ქონების იჯარით გადაცემა (თუ იგი არ წამოადგენს სამეწარმეო საქმიანობას);

ქონების მართვა მინდობილობით;

ფიზიკური პირის მიერ სახელოვნებო, სამეცნიერო, საკონსულტაციო და სხვა მსგავსი საქმიანობები.

საგადასახადო კოდექსის მიზნებისათვის არასამეწარმეო ეკონომიკურ საქმიანობასთან გათანაბრებულია საწარმოს საწესდებო კაპიტალში წილის, ფასიანი ქაღალდების, საპაიო საინვესტიციო ფონდში პაის, ობლიგაციებისა და სხვა სავალლო ვალდებულებების შექენა/რეალიზაცია, ასევე გამყიდველის საკუთრებაში არსებული სააგტორო ან სხვა ანალოგიური უფლების რეალიზაცია.

➤ აღნიშნული საქმიანობები არ უნდა ატარებდეს სამეწარმეო საქმიანობის ხასიათს.

არამკონომიკური საქმიანობა

არსებობს საქმიანობის ისეთი სახეები, რომლებიც არ განეკუთვნებიან ეკონომიკურ საქმიანობას. ესენია: რელიგიური, საქველმოქმედო, ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ფუნქციებთან დაკავშირებული საქმიანობა.

- **თუ სახელმწიფო ხელისუფლების, დამოუკიდებელი ეროვნული მარეგულირებელი და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები ეწევიან ფასიან მომსახურებას (ხელშეკრულების საფუძველზე) ან/და სხვა სამეწარმეო საქმიანობას, ასეთი ტიპის საქმიანობა განეკუთვნება ეკონომიკურ საქმიანობას.**

საქველმოქმედო საქმიანობა

საქველმოქმედო საქმიანობა გულისხმობს ნებაყოფლობით და უნაგაროდ დახმარების გაწევას უშუალოდ ან მესამე პირის მეშვეობით იმ პირებისთვის, რომლებიც ამ დახმარებას საჭიროებენ, მათ შორის:

ფიზიკური პირები, რომლებიც საჭიროებენ სოციალურ დაცვას, ადაპტაციასა და სამედიცინო დახმარებას;

ხელმოკლე ფიზიკური პირები, ინვალიდები, მოხუცები, ობოლი ბავშვები, მარჩენალდაკარგულები, ლტოლვილები, დევნილები, ავადმყოფები, მრავალშვილიანი ოჯახები და მათი წევრები;

ომის, შეიარაღებული კონფლიქტების, ავარიების, სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, ეპიდემიების ან/და ეპიზოტების შედეგად დაზარალებული ფიზიკური პირები;

ბავშვთა, მოხუცთა და ინვალიდთა მომვლელი ან მომსახურე ორგანიზაციები (ბავშვთა სახლები, სკოლა-ინტერნატები, მოხუცთა თავშესაფარები, უფასო სასადილოები, სამედიცინო და სარეაბილიტაციო ცენტრები და სხვა მსგავსი დაწესებულებები);

რელიგიური და საქველმოქმედო ორგანიზაციები;

განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ფიზიკური პირები;

სასჯელადსრულების დაწესებულებები - მათში მოთავსებულ პირთა მოვლისა და სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესების მიზნით;

ის ორგანიზაციები, რომლებიც ახორციელებენ საზოგადოებისათვის სასარგებლო საქმიანობას შემდეგ სფეროებში: ადამიანის უფლებების დაცვა, დემოკრატიისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება, გარემოს დაცვა, განათლება, მეცნიერება, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვა, კულტურა, ხელოვნება, ფიზიკური აღზრდა და ამოყვარული სპორტი.

თუ ზემოთ ჩამოთვლილი საქმიანობა განხორციელებულია: სახელმწიფო ხელისუფლების ან/და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ; საწარმოს, პოლიტიკური პარტიის ან არჩევნებში მონაწილე სხვა საარჩევნო სუბიექტის მხარდასაჭერად; ფიზიკური პირის მიერ ნათესავის მიმართ, ხოლო იურიდიული პირის მიერ – მისი მმართველობითი ორგანოს ხელმძღვანელობის

ან მათი ნათესაეების მიმართ; სპონსორის მიერ, იგი არ განიხილება როგორც საქველმოქმედო საქმიანობა.

რელიგიური საქმიანობა

რელიგიურ საქმიანობას ახორციელებენ რეგისტრირებული რელიგიური ორგანიზაციები, რომელთა მიზანია აღმსარებლობისა და სარწმუნოების გავრცელება შემდეგი გზებით, როგორცაა:

რელიგიური წეს-ჩვეულებების, ცერემონიების, ღონისძიებების ან სხვა საკულტო მოქმედებათა ორგანიზება და ჩატარება;

მორწმუნეთათვის შესაძლებლობის მიცემა, გამოიყენონ სამლოცველო შენობები ან სარიტუალო ნაგებობები რელიგიურ მოთხოვნილებათა როგორც ერთობლივად, ისე ინდივიდუალურად დასაკმაყოფილებლად;

რელიგიური დელეგაციების, მომლოცველების, სხვადასხვა კონფესიების წარმომადგენლობის მიღებისა და გამგზავრების, ეროვნული და საერთაშორისო რელიგიური თათბირების, ყრილობების, სემინარების ორგანიზება; აღნიშნულ ღონისძიებათა ჩატარების პერიოდში მონაწილეების სასტუმროთი, კვებით, ტრანსპორტითა და კულტურული მომსახურებით უზრუნველყოფა;

მონასტრების, სამონასტრო ეკლესიების, სასულიერო-სასწავლო დაწესებულებების შენახვა, ამ დაწესებულებების მოსწავლეთა და მსმენელთა სწავლება, საქველმოქმედო ორგანიზაციების შენახვა.

- რელიგიურ საქმიანობას უთანაბრდება იმ საწარმოთა საქმიანობა, რომლებიც გამოსცემენ რელიგიურ ლიტერატურას ან აწარმოებენ რელიგიური დანიშნულების ნივთებს და ახორციელებენ მათ რეალიზაციას, ხოლო ასეთი საქმიანობით მიღებული ფულადი სახსრები გამოიყენება რელიგიური საქმიანობის განსახორციელებლად.

შემოსავლის მიღების წყაროები

საგადასახადო კოდექსის მიზნებისათვის დაბეგვრას ექვემდებარება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავალი, რომელსაც განეკუთვნება:

დაქირავებით მუშაობის შედეგად მიღებული შემოსავალი;

საქართველოში მომსახურების გაწევით ან საქონლის რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი;

იმ ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი, რომელსაც ახორციელებს არარეზიდენტი პირის მუდმივი დაწესებულება;

რეზიდენტი იურიდიული პირისგან მიღებული დივიდენდები ან პარტნიორული წილის გაყიდვით მიღებული შემოსავალი, აკერძოვებს მის მიერ გადახდილი პენსია;

საქართველოში არსებული და ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული უძრავი ქონებით მიღებული შემოსავალი, მათ შორის, ასეთ ქონებაში პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი;

იმ საწარმოს აქციების ან პარტნიორის წილის მიწოდებით მიღებული შემოსავალი, რომლის აქტივების ღირებულების 50 პროცენტზე მეტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ იქმნება საქართველოში არსებული უძრავი ქონების ღირებულებიდან;

რეზიდენტი ან არარეზიდენტი პირისგან (რომელსაც აქვს მუდმივი წარმომადგენლობა) პროცენტით მიღებული შემოსავალი;

საქართველოში არსებული ან გამოყენებული ქონებიდან როიალტის ფორმით მიღებული შემოსავლები;

მოდრავი ქონების იჯარით ან/და სხვა სახელშეკრულებო სარგებლობის უფლების გადაცემით მიღებული შემოსავალი;

რეზიდენტის მიერ ქონების რეალიზაციით მიღებული სხვა შემოსავალი, რომელიც არ არის დაკავშირებული სამეწარმეო საქმიანობასთან;

სადაზღვევო შენატანების სახით მიღებული შემოსავალი;

თუ საგადასახადო წლის განმავლობაში რეალიზებული ძირითად საშუალებათა ჯგუფის თანხა მეტია წლის ბოლოს ჯგუფის ღირებულებით ბალანსზე, მაშინ აღნიშნული ნამეტი ჩაითვლება შემოსავლად (მაგალითი: საწარმოს ძირითად საშუალებებს წლის ბოლოსათვის ბალანსზე ერიცხებოდა 15 000 ლარი. წლის დამთავრებამდე საწარმომ მოახდინა ძირითად საშუალებათა რეალიზაცია 22 000 ლარად. მაშინ 22 ათას ლარს გამოაკლდება 15 000 ლარი და მიღებული სხვაობა - 7 000 ლარი საგადასახადო კოდექსის მიზნებისთვის ჩაითვლება საწარმოს შემოსავლად);

საქართველოსა და უცხო ქვეყნებს შორის საერთაშორისო გადაზიდვებში სატრანსპორტო მომსახურებით ან საერთაშორისო კავშირგაბმულობაში ტელესაკომუნიკაციო მომსახურებით მიღებული შემოსავალი;

სხვა შემოსავალი.

- საქართველოში მიღებული შემოსავლის განსაზღვრა ხდება მხოლოდ ზემოთ ჩამოთვლილი პუნქტების მიხედვით და ყურადღება არ ექცევა შემოსავლის მიღების ადგილს.
- ადრე გამოქვეითული ხარჯების, ზარალისა და უიმედო ვალების ანაზღაურებით მიღებული თანხა იმ წლის შემოსავლად ითვლება, რომელშიც მოხდა მისი ანაზღაურება.

ფიზიკური პირები, საწარმოები და ორგანიზაციები

ფიზიკური პირები

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მიზნებისთვის ფიზიკურ პირებად ითვლებიან:

- საქართველოს მოქალაქეები;
- უცხო ქვეყნის მოქალაქეები;
- მოქალაქეობის არმქონე პირები.

ფიზიკური პირი ითვლება საქართველოს რეზიდენტად, თუ იგი ფაქტობრივად იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე არანაკლებ 183 დღისა ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვის პერიოდში, რომელიც მთავრდება მოცემულ საგადასახადო წელს.

საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივად ყოფნის დროდ ითვლება ის დრო, რომლის განმავლობაშიც პირი იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე ან მის ფარგლებს გარეთ საქართველოს სახელმწიფო სამსახურში. ამ დროს მიეთვლება დრო, როცა ფიზიკური პირი სპეციალურად გავიდა საქართველოს ფარგლებს გარეთ სამკურნალოდ, დასასვენებლად, მივლინებით ან სასწავლებლად.

საქართველოში ფაქტობრივად ყოფნის დროს არ განეკუთვნება ისეთი შემთხვევები როცა, პირი საქართველოს ტერიტორიაზე იმყოფებოდა:

- დიპლომატიური ან საკონსულო სტატუსით ან ასეთი პირის ოჯახის წევრი; როგორც საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების შესაბამისად მოქმედი საერთაშორისო ორგანიზაციის თანამშრომელი ან როგორც საქართველოში უცხო ქვეყნის სამსახურში მყოფი პირი, მისი ოჯახის წევრი (გარდა საქართველოს მოქალაქეებისა);
- ერთი უცხო ქვეყნიდან მეორეში გადაადგილებისას საქართველოს ტერიტორიის გავლით;
- სამკურნალოდ ან დასასვენებლად.

საქართველოს ტერიტორიაზე ფაქტობრივად ყოფნის დღედ ითვლება დღე, რომლის განმავლობაშიც ფიზიკური პირი იმყოფება საქართველოში, მიუხედავად მისი ყოფნის ხანგრძლივობისა. რეზიდენტებისა და არარეზიდენტების სტატუსი დგინდება ყოველი საგადასახადო პერიოდისათვის.

- **ის დღეები, რომელთა მიხედვითაც ფიზიკური პირი წინა საგადასახადო პერიოდში ჩაითვალია რეზიდენტად, აღარ გაითვალისწინება მომდევნო საგადასახადო პერიოდში რეზიდენტობის დადგენისას.**

ფიზიკური პირის საცხოვრებელ ადგილად ითვლება ადგილი, რომელსაც იგი ირჩევს საცხოვრებლად ან სადაც იმყოფება ფაქტობრივად, ამასთან არასრულწლოვანისთვის – მშობლების, ხოლო სამეურვეო ან სამზრუნველო პირისთვის – მეურვის ან მზრუნველის საცხოვრებელი ადგილი. სამხედრო მოსამსახურის ან მუდმივად გადაადგილებაში მყოფი ფიზიკური პირის საცხოვრებელ ადგილად ითვლება ადგილი, სადაც იგი ცხოვრობს ან რეგისტრირებულია დადგენილი წესით.

- თუ ფიზიკურ პირს აქვს რამდენიმე საცხოვრებელი, მაშინ მის საცხოვრებელ ადგილს და ფაქტობრივად ყოფნის ადგილს განსაზღვრავს საგადასახადო ორგანო მასთან შეთანხმებით.
- ფიზიკური პირის ფაქტობრივად ყოფნის ადგილად შეიძლება ჩაითვალოს ადგილი, სადაც იგი დროებით ცხოვრობს.

მეწარმე ფიზიკური პირი შეიძლება იყოს ინდივიდუალური საწარმო (ინდივიდუალური მეწარმე, როგორც ინდივიდუალური საწარმოს მფლობელი არის ფიზიკური პირი, რომლის სამეწარმეო საქმიანობისთვის აუცილებელია საწარმოს წესით მოწყობილი ორგანიზაცია, მოწესრიგებული საკასო და საბუღალტრო საქმე. სამართლებრივ ურთიერთობებში იგი გამოდის თავისი სახელით³) ან ფიზიკური პირი, რომელიც ახორციელებს კანონით განსაზღვრულ არასამეწარმეო საქმიანობას (სახელოვნებო, სამეცნიერო, სამედიცინო, არქიტექტურული, საადვოკატო ან სანოტარო, სააუდიტო, საკონსულტაციო (მათ შორის საგადასახადო კონსულტაცია), სასოფლო-სამეურნეო ან სატყეო-სამეურნეო საქმიანობა⁴).

- მეწარმე ფიზიკური პირის საქმიანობის ადგილად ითვლება მისი ეკონომიკური საქმიანობის ადგილი.
- ფიზიკური პირის მიერ ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელება რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან ნებართვის გარეშე, არ არის დაბეგვრის მიზნით მისი მეწარმე ფიზიკურ პირად არცნობის საფუძველი.

საწარმო

საგადასახადო კოდექსის მიხედვით საწარმოდ ითვლება ისეთი სუბიექტები, რომლებიც ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას ან შექმნილი არიან ამგვარი საქმიანობის განხორციელების მიზნით, მათ მიეკუთვნებიან:

- იურიდიული პირები (სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება, კომანდიტური საზოგადოება, სააქციო საზოგადოება და კოოპერატივი);
- უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი კორპორაციები, კომპანიები, ფირმები (მიუხედავად იმისა, აქვთ თუ არა იურიდიული პირის სტატუსი), ასევე უცხოური საწარმოს მუდმივი დაწესებულებები;
- სხვა გაერთიანებები, ამხანაგობები და სხვა მსგავსი წარმონაქმნები.

- საწარმოს არ განეკუთვნება ინდივიდუალური საწარმო.
- საქართველოს საწარმოდ ითვლება საწარმო, რომლის მართვის ან/და საქმიანობის ადგილი საქართველოშია. სხვა დანარჩენი საწარმოები ითვლება უცხოურ საწარმოებად.

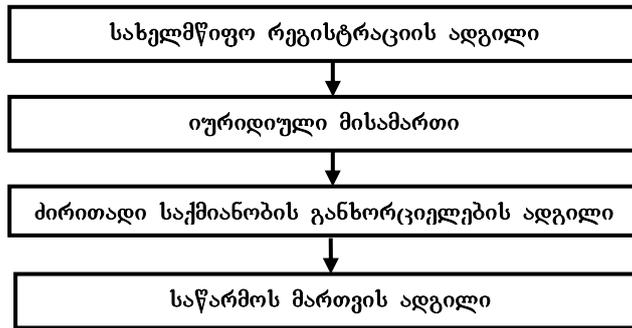
³ საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“ მუხლი 2 პუნქტი 2.

⁴ საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“ მუხლი 1 პუნქტი 2.

საწარმოს საქმიანობის ადგილი

საწარმოს საქმიანობის ადგილის განსაზღვრისას საგადასახადო ორგანოს მიერ მხედველობაში მიიღება განსაზღვრული გარემოებები (იხ. სქემა № 4).

საწარმოს საქმიანობის ადგილის განსაზღვრა

სქემა № 4

საწარმოს საქმიანობის ადგილად ითვლება ზემოთ ჩამოთვლილი გარემოებებიდან პირველი, ხოლო მისი არარსებობის შემთხვევაში რიგით შემდგომი და ა.შ.

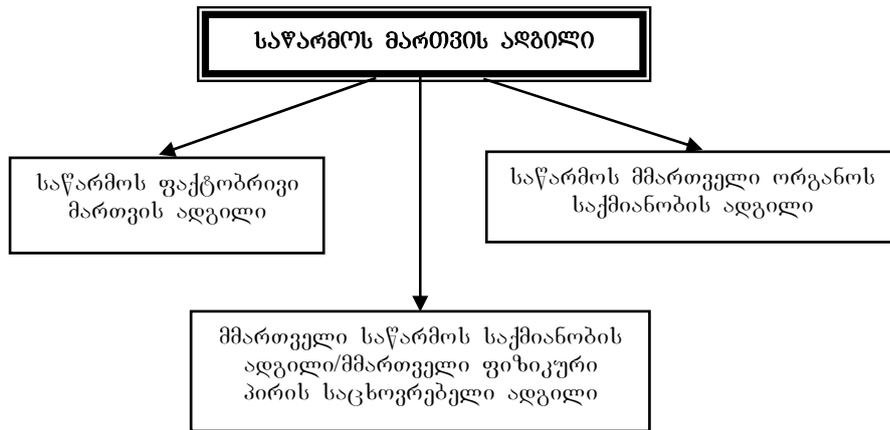
გაერთიანებების, ამხანაგობების ან სხვა მსგავსი წარმონაქმნების საქმიანობის ადგილად ითვლება ხელშეკრულების მონაწილე იმ პირის საქმიანობის ადგილი, რომელსაც ერთობლივი ხელშეკრულებით აკისრია საწარმოს მართვა.

- თუ ხელშეკრულებით განსაზღვრული არ არის ერთობლივი საქმიანობის მმართველი პირი, მაშინ ამ გაერთიანების საქმიანობის ადგილად ითვლება ხელშეკრულებაში მონაწილე საქართველოს საწარმოს საქმიანობის ადგილი ასეთის არსებობის შემთხვევაში.
- თუ ხელშეკრულებაში მხოლოდ რეზიდენტი ფიზიკური პირები მონაწილეობენ და ისინი ერთად უძღვებიან საერთო საქმეს, მაშინ ამ საწარმოს საქმიანობის ადგილი განისაზღვრება მონაწილეთა მიერ მიწოდებული მონაცემების საფუძველზე, ხოლო ასეთი მონაცემების არარსებობის ან საეჭვო მონაცემების წარდგენის შემთხვევაში – საგადასახადო ორგანოში არსებული მონაცემების საფუძველზე.
- გაერთიანებების, ამხანაგობების ან სხვა მსგავსი წარმონაქმნების გადასახადებთან დაკავშირებული საკითხების მართვა უნდა დაეკისროს ხელშეკრულების მონაწილე საქართველოს საწარმოს ან რეზიდენტ ფიზიკურ პირს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მიუხედავად იმისა, ვინ მართავს საწარმოს საქმეებს.

საწარმოს მართვის ადგილი

საწარმოს მართვის ადგილის განსაზღვრისას საგადასახადო ორგანოს მიერ მხედველობაში მიიღება განსაზღვრული გარემოებები (იხ. სქემა № 5).

საწარმოს მართვის ადგილის განსაზღვრა

სქემა №5

საწარმოს მართვის ადგილად ითვლება ის ადგილი საიდანაც საწარმოს დირექტორატი ან სხვა მმართველობითი ორგანო ახორციელებს თავის ფუნქციებს საწარმოს სადამფუძნებლო დოკუმენტების (წესდება, დებულება, ხელშეკრულება) შესაბამისად. საყურადღებოა, რომ მართვის ადგილის დადგენისას გამოიყენება მხოლოდ ეს წესი და მხედველობაში არ მიიღება საწარმოს უმაღლესი მაკონტრლებელი ორგანოებისა (მაგ.: სამეთვალყურეო საბჭო, აქციონერთა კრება და სხვა) და საწარმოს შემოსავლების მიღების ადგილები.

საწარმოს მართვის ადგილად ითვლება საწარმოს მმართველობითი ორგანოს (ადმინისტრაცია, დირექცია, გამგეობა, ცენტრალური ბუღალტერია ან მსგავსი ორგანო) საქმიანობის ადგილი იმ შემთხვევაში თუ:

- საწარმოს არ გააჩნია მმართველობითი ორგანო;
- მმართველობით ორგანოს არ გააჩნია საქმიანობის მუდმივი ადგილი;
- მმართველი უშუალოდ არ ახორციელებს საწარმოს მართვას.

თუ საწარმოს მართავს სხვა საწარმო ან ფიზიკური პირი, მაშინ მართვის ადგილად ითვლება მმართველი საწარმოს საქმიანობის ადგილი, მმართველი ფიზიკური პირის შემთხვევაში კი ამ პირის საცხოვრებელი ადგილი. მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინება, რომ აღნიშნული წესი მოქმედებს მიუხედავად იმისა მმართველობას სხვა საწარმო ან ფიზიკური პირი ახორციელებს ხელშეკრულების ან გადაწყვეტილების საფუძველზე თუ ფაქტობრივად.

- გაერთიანებების, ამხანაგობებისა და სხვა მსგავსი წარმონაქმნების მართვის ადგილად ითვლება მისი საქმიანობის ადგილი.

მუდმივი დაწესებულება

საქართველოში ფუნქციონირებენ უცხოური საწარმოები, რომლებსაც გააჩნიათ მუდმივი დაწესებულებები. უცხოური საწარმოს ან/და არარეზიდენტი ფიზიკური პირის მუდმივ დაწესებულებად ითვლება ის ადგილი, რომლის მეშვეობითაც ეს პირი ნაწილობრივ ან მთლიანად ახორციელებს სამეწარმეო საქმიანობას, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ადგილი აქვს საქართველოს ტერიტორიაზე საწარმოების ფასიანი ქაღალდების, კაპიტალის წილის ან სხვა რაიმე საკუთრების ფლობის ფაქტს. მუდმივ დაწესებულებას უთანაბრდება:

- სამშენებლო მოედანი, სამონტაჟო ან საამწყობო ობიექტი და მათთან დაკავშირებული საკონტროლო საქმიანობის განხორციელება;
- დანადგარი ან კონსტრუქცია, საბურღი დანადგარი ან ხომალდი, რომლებიც გამოიყენება ბუნებრივი რესურსების დასაზვერად, აგრეთვე მათთან დაკავშირებული საკონტროლო საქმიანობის განხორციელება;
- მუდმივი ბაზა, სადაც არარეზიდენტი ფიზიკური პირი ახორციელებს სამეწარმეო საქმიანობას;
- უცხოური საწარმოს მართვის ადგილი, ფილიალი, წარმომადგენლობა, განყოფილება, ბიურო, ოფისი, სააგენტო, საამქრო, საბადო, კარიერი, ბუნებრივი რესურსების მოპოვების სხვა ადგილი, ნებისმიერი სხვა ქვედანაყოფი ან ამ საწარმოს საქმიანობის სხვა ადგილი.

➤ **აღნიშნული დებულებები არ ვრცელდება „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების განხორციელებისას არარეზიდენტი ქვეკონტრაქტორების მიერ მომსახურების გაწევაზე.**

უცხოური საწარმოს მუდმივ დაწესებულებად ითვლება აგრეთვე ამ საწარმოს სახელით ან/და მისი ინტერესების შესაბამისად მოქმედი სხვა პირის მიერ საწარმოს 3 თვეზე მეტი ხნით მართვა, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც უცხოური საწარმო ან არარეზიდენტი ფიზიკური პირი საქართველოში სამეწარმეო საქმიანობას ახორციელებს კანონმდებლობით განსაზღვრული პროფესიული სტატუსის მქონე შუამავლის, აგენტის ან ბროკერის მეშვეობით. აღნიშნული პირი არ არის უფლებამოსილი აწარმოოს მოლაპარაკებები ან ხელი მოაწეროს რაიმე დოკუმენტებს უცხოური საწარმოს ან არარეზიდენტი ფიზიკური პირის სახელით.

მუდმივ დაწესებულებას აგრეთვე არ წარმოშობს უცხოური საწარმოს და არარეზიდენტი ფიზიკური პირის მიერ მხოლოდ:

- ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების დადების ფაქტი, რომელიც მთლიანად ან ნაწილობრივ ხორციელდება საქართველოს ტერიტორიაზე;
- საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ სხვა საწარმოში ან ორგანიზაციაში თანამშრომლის მივლინების ფაქტი, თუ იგი მოქმედებს მხოლოდ იმ საწარმოს სახელით და იცავს იმ საწარმოს ინტერესებს, სადაც იგი მიავლინეს;
- საქართველოს საწარმოს ან ორგანიზაციის კონტროლირების ფაქტი;
- საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული დაწესებულების გამოყენება საქონლისა და მარაგების (სხვა პირის მიერ მისი გადაამუშავების მიზნით) შენახვის, ასევე საქონლის დემონსტრაციის, შესყიდვის, ინფორმაციის

შეგროვების, დამხმარე ხასიათის სხვა საქმიანობების განხორციელების, სესხის გაცემის, საქონლის მიწოდებასთან ან ტექნიკური ხასიათის მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული ხელშეკრულებების მომზადების ან/და ხელმოწერის მიზნით.

საქართველოში უცხოური საწარმოს ან არარეზიდენტი ფიზიკური პირის მუდმივი დაწესებულების რეგისტრაციას ახდენს საგადასახადო ორგანო, რომელიც აწარმოებს შესაბამის რეესტრს. რეგისტრაციისა და რეესტრის წარმოების წესს ადგენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

➤ **მუდმივი დაწესებულების რეგისტრაციისთვის არ გადაიხდებიან სახელმწიფო ბაჟი, მოსაკრებელი ან სხვა გადასახდელი.**

საქართველოში მუდმივ დაწესებულებად ითვლება პირი ზემოხსენებული რეგისტრაციის, შესაბამისი უფლებამოსილების მინდობის ან წარმომადგენლობითი საქმიანობის განხორციელების მომენტიდან.

ორგანიზაცია

ორგანიზაცია შეიძლება იყოს: არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი, საზოგადოებრივი ან რელიგიური ორგანიზაცია (გაერთიანება), დაწესებულება, რომელიც არის საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი ან შექმნილია და მოქმედებს უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად, ასევე უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად შექმნილი ორგანიზაციის საქართველოში არსებული ფილიალი ან სხვა ანალოგიური ქვედანაყოფი⁵. ორგანიზაცია ასევე შეიძლება იყოს საბიუჯეტო ორგანიზაცია, საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, კორპორაცია, დაწესებულება.

➤ **ორგანიზაციის საქმიანობისა და მართვის ადგილის განსაზღვრა, ასევე მისი საქართველოს ან უცხოური ორგანიზაციისთვის მიკუთვნება ხდება იმავე წესით, რომელიც დადგენილია საწარმოსთვის. (იხ. გვ. 26-27).**

თუ ორგანიზაცია ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას, მაშინ მისი ქონების და საქმიანობის ნაწილი, რომელსაც ამ მიზნებისთვის იყენებს, ჩაითვლება საწარმოს ქონებად და საქმიანობად, ხოლო იმ ნაწილში სადაც ამის გამოწვევა შეუძლებელია, ამ გაანგარიშებისთვის გამოიყენება ორგანიზაციის მიერ მიღებულ შემოსავალში ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლის ხვედრითი წილი.

---

⁵ მათი მეშვეობით ორგანიზაციები მთლიანად ან ნაწილობრივ ახორციელებენ საქმიანობას (რწმუნებული პირის საქმიანობის ჩათვლით);

საქველმოქმედო ორგანიზაცია

საქველმოქმედო ორგანიზაცია არის ორგანიზაცია, რომელსაც გააჩნია საქველმოქმედო საქმიანობის განხორციელების 1 წლიანი გამოცდილება და რეგისტრირებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესით. საქველმოქმედო ორგანიზაცია შესაძლოა ასევე ახორციელებდეს დამატებით ეკონომიკურ საქმიანობას, რომელიც აუცილებლად უნდა ემსახურებოდეს მის ძირითად მიზნებს.

- **საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭებას ახორციელებს საგადასახადო ორგანო ადგილსამყოფელის მიხედვით (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 149).**

საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭება ხდება შესაბამისი წერილობითი განცხადების წარდგენის საფუძველზე, რომელშიც მიეთითება საქველმოქმედო ორგანიზაციის:

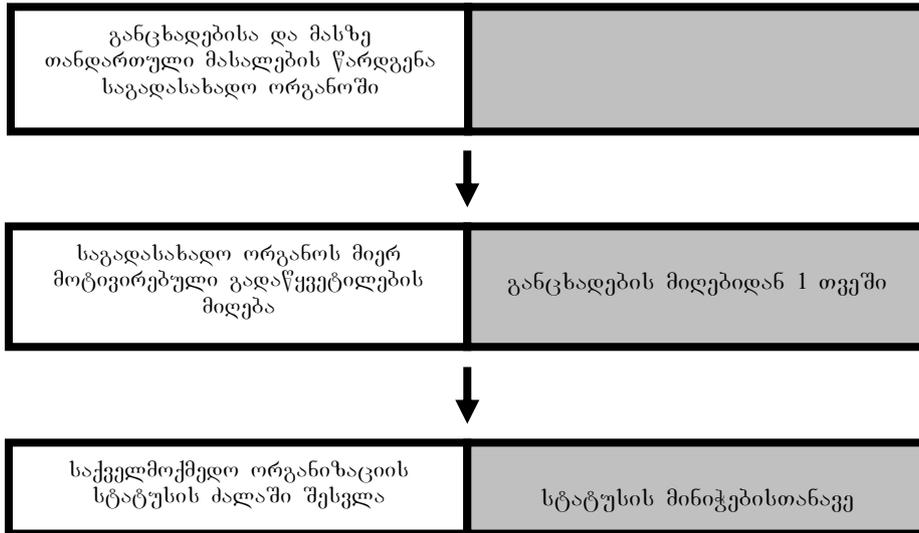
- სახელწოდება;
- ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა;
- ძირითადი მიზნები;
- უკანასკნელი წლის საქმიანობის მიმართულებები;
- ხელმძღვანელი ორგანოსა და ფილიალის მისამართები.

განცხადებას თან უნდა დაერთოს:

- ორგანიზაციის წესდების ასლი;
- სამოქალაქო რეგისტრაციის ასლი;
- უკანასკნელი წლის საქმიანობის ანგარიში, რომელიც უნდა შეიცავდეს მისი საქმიანობის აღწერას;
- დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადასტურებული უკანასკნელი წლის ფინანსური დოკუმენტები.

შესაბამის საგადასახადო ორგანოში განცხადებისა და თანდართული დოკუმენტების წარდგენიდან 1 თვის ვადაში უფლებამოსილი ორგანო იღებს გადაწყვეტილებას საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მინიჭების შესახებ (იხ. სქემა № 6).

- **თუ დადგენილ ვადაში გადაწყვეტილება არ იქნა მიღებული სტატუსი ჩაითვლება მინიჭებულად.**
- **საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი მიენიჭება უვადოდ.**

სქემა № 6

სტატუსის მინიჭების შემდგომ ორგანიზაციას გადაეცემა სტატუსის დამადასტურებელი მოწმობა, რომელშიც აღინიშნება:

- ორგანიზაციის სახელწოდება;
- ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა;
- სტატუსი;
- ხელმძღვანელი ორგანოს მისამართი;
- სტატუსის მინიჭების თარიღი;
- სტატუსის საიდენტიფიკაციო ნომერი.

სტატუსის მინიჭებისთანავე საქველმოქმედო ორგანიზაცია ვალდებულია ყოველი წლის I აპრილამდე საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ბოლო წლის: საქმიანობის პროგრამული ანგარიში, ფინანსური ანგარიში და დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ დადასტურებული ფინანსური დოკუმენტები.

- ფინანსური და პროგრამული ანგარიშები უნდა გამოქვეყნდეს და ხელმისაწვდომი იყოს ყველა დაინტერესებული პირისთვის.
- დაუშვებელია საქველმოქმედო ორგანიზაციის მოგებისა და აქტივების განაწილება ორგანიზაციის წევრებს, დამფუძნებლებს, გამგეობისა და კურატორიუმის წევრებს შორის.

საქველმოქმედო ორგანიზაციის ლიკვიდაციის შემთხვევაში უფლებამოსილი ორგანოს ან პირის გადაწყვეტილებით ქონება გადაეცემა მსგავსი მიზნების მქონე საქველმოქმედო ორგანიზაციას, ხოლო ასეთის არ არსებობის შემთხვევაში – სხვა საქველმოქმედო ორგანიზაციას. სახელმწიფო ქონების საფუძველზე შექმნილი საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის მქონე საჯარო სამართლის იურიდიული პირის ლიკვიდაციის შემთხვევაში ქონება გადადის სახელმწიფო საკუთრებაში.

- **საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსის ჩამორთმევას ახდენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი საგადასახადო ორგანოს წარდგინებით.**

საქველმოქმედო ორგანიზაციის სტატუსი უქმდება ორგანიზაციის ინიციატივით ან ჩამორთმევის შემთხვევაში. ჩამორთმევის მიზეზი შესაძლოა იყოს საქველმოქმედო ორგანიზაციის მიერ კანონით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევა ან მისთვის სამოქალაქო რეგისტრაციის შეწყვეტა. საქველმოქმედო ორგანიზაციას უფლება აქვს ჩამორთმეული სტატუსის აღდგენის თაობაზე განცხადება შეიტანოს სტატუსის ჩამორთმევის მიზეზის აღმოფხვრიდან არა ნაკლებ 1 წლის გასვლის შემდეგ.

- **სტატუსის ჩამორთმევის შემთხვევაში საქველმოქმედო ორგანიზაცია ვალდებულია დააბრუნოს სტატუსიდან გამომდინარე საგადასახადო შეღავათებით მიღებული სარგებლის ის ნაწილი, რომელიც დაკავშირებულია მოთხოვნების დარღვევასთან.**

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო აწარმოებს საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიან რეესტრს. რეესტრში შეიტანება შემდეგი მონაცემები:

- ორგანიზაციის სახელწოდება;
- ხელმძღვანელი ორგანოს, ფილიალებისა და წარმომადგენლობების მისამართები;
- ძირითადი მიზნები;
- სტატუსის მინიჭების თარიღი;
- მმართველობის უმაღლესი ორგანოს ყველა წევრის ვინაობა და მისამართები.

აღნიშნული მონაცემების ცვლილების შემთხვევაში საქველმოქმედო ორგანიზაცია ვალდებულია ცვლილების შესახებ წერილობით აცნობოს საგადასახადო ორგანოს ცვლილებიდან არა უგვიანეს 1 თვის ვადაში.

- **საქველმოქმედო ორგანიზაციების ერთიანი რეესტრი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის.**

ბადასახადის გადასახადი და საბადასახადო აბენტი

გადასახადის გადასახადი არის პირი, რომელიც ვალდებულია გადაიხადოს საგადასახადო კოდექსით დადგენილი გადასახადები, ხოლო საგადასახადო აბენტი არის პირი, რომელმაც კოდექსით დადგენილი წესით და დადგენილ შემთხვევებში უნდა შეასრულოს გადასახადის საგადასახადო ვალდებულება (მაგალითი: ფიზიკურმა პირმა შრომითი ხელშეკრულება გააფორმა შპს „ნიკე“-სთან, მას განესაზღვრა ხელფასი თვეში 300 ლარის ოდენობით. შპს-მ ფიზიკურ პირს უნდა დაუკაოს და ბიუჯეტში გადაიხადოს საშემოსავლო გადასახადი 12% - 36 ლარი და ხელზე უნდა გასცეს 264 ლარი. ამ შემთხვევაში გადასახადის გადასახადი არის ფიზიკური პირი, ხოლო საგადასახადო აბენტი – შპს „ნიკე“).

- **საგადასახადო კოდექსის მიზნებისთვის საგადასახადო აბენტი თავისი უფლებებითა და მოვალეობებით გათანაბრებულია გადასახადის გადასახადთან.**

გადასახადის გადასახადს გააჩნია როგორც უფლებები, ასევე მოვალეობები. გადასახადის გადასახადს უფლება აქვს:

- საგადასახადო ორგანოებისგან მიიღოს ინფორმაცია საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ საკითხებზე და მისი გამოყენების თაობაზე, გაეცნოს მის შესახებ საგადასახადო ორგანოში არსებულ ინფორმაციას; პირადად ან წარმომადგენლის მეშვეობით დაიცვას საკუთარი ინტერესები საგადასახადო ორგანოში;

- **გადასახადის გადასახადს უფლება აქვს საგადასახადო ურთიერთობების ნებისმიერ დროს შეცვალოს თავისი წარმომადგენელი.**

ისარგებლოს საგადასახადო შედავათებით ან გათავისუფლდეს გადასახადისაგან საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

დროულად დაიბრუნოს ან/და ჩაითვალოს სხვა გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშში ზედმეტად გადახდილი ან/და ზედმეტად ამოღებული გადასახადის ან/და სანქციის თანხა;

დაესწროს მის მიმართ განხორციელებულ გასვლით საგადასახადო შემოწმებას; მიიღოს შემოწმების აქტისა და საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების დედანი ან დამოწმებული ასლი და „საგადასახადო მოთხოვნა“, ასევე წარადგინოს ახსნა-განმარტებები ჩატარებული შემოწმების, გადასახადების გამომანგარიშებისა და გადახდის შესახებ;

გაასახივროს როგორც წარდგენილი „საგადასახადო მოთხოვნა“, ასევე საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირთა გადაწყვეტილებები;

მოითხოვოს კუთვნილი საგადასახადო პასუხისმგებლობის ზომის გამოყენება, შემსუბუქება ან განთავისუფლება, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოთა თანამდებობის პირების მიერ კანონმდებლობის დაცვა მასთან დაკავშირებულ მოქმედებათა განხორციელებისას;

საგადასახადო ორგანოებს მოსთხოვოს საგადასახადო საიდუმლოების დაცვა, ასევე არ შეასრულოს საგადასახადო ორგანოების ისეთი მოთხოვნები, რომლებიც ეწინააღმდეგება საგადასახადო კანონმდებლობას;

კანონით მოითხოვოს და მიიღოს საგადასახადო ორგანოთა და მათი თანამდებობის პირთა უკანონო გადაწყვეტილებების ან ქმედებების შედეგად

მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;

საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის გარდა არავის წარუდგინოს მისი გადასახადების გამონაგარიშებასთან და გადახდასთან დაკავშირებული დოკუმენტები, გარდა ისეთი შემთხვევებისა როცა უფლებამოსილება გადაცემული აქვთ სხვა ორგანოებს.

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია:

შეასრულოს საგადასახადო ვალდებულებები საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და პირობებით;

დადგენილი წესით აღრიცხვაზე დადგეს შესაბამის საგადასახადო ორგანოში, ხოლო „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმო და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით⁷ განსაზღვრული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირები ვალდებული არიან, „მეწარმეთა შესახებ“ კანონით, სამოქალაქო კოდექსითა და საგადასახადო კოდექსით დადგენილი წესით გაიარონ სახელმწიფო და საგადასახადო რეგისტრაცია ადგილმდებარეობის მიხედვით ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოში.

დადგენილი წესით აღრიცხვაზე დადგეს შესაბამის საგადასახადო ორგანოში და საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს საგადასახადო დეკლარაციები, გაანგარიშებები, ცნობები და ბუღალტრული ანგარიშგება იმ გადასახადებზე, რომელთა მიმართაც იგი ითვლება გადასახადის გადამხდელად;

გადასახადების გამონაგარიშებისა და გადახდის მიზნით დადგენილი წესით აღრიცხოს შემოსავლები, ხარჯები და გადასახადებით დაბეგვრის ობიექტები და უზრუნველყოს ამ დოკუმენტების შენახვა 6 წლის ვადით;

საგადასახადო შემოწმების ჩატარებისას ან საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში საგადასახადო ორგანოებსა და მათი თანამდებობის პირებს წარუდგინოს გადასახადების გამონაგარიშებლად და გადასახადებლად საჭირო დოკუმენტები (ცნობები);

შეასრულოს საგადასახადო ორგანოებისა და მათი თანამდებობის პირთა კანონიერი მოთხოვნები საგადასახადო კანონმდებლობის გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრასთან დაკავშირებით, აგრეთვე ხელი არ შეუშალოს ამ თანამდებობის პირებს სამსახურებრივი უფლებამოსილების განხორციელებისას;

განაცხადოს საგადასახადო შეღავათებით სარგებლობის ან გადასახადებისაგან გათავისუფლების შესახებ და საგადასახადო ორგანოს ან აგენტს წარუდგინოს შეღავათებით სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტები;

5 დღის ვადაში შესაბამის საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ცნობები ბანკებში და საბანკო ოპერაციების განმახორციელებელ სხვა ორგანიზაციებში საბანკო ან სხვა ანგარიშების გახსნის შესახებ;

➤ საქართველოს საწარმოები, ორგანიზაციები და მეწარმე ფიზიკური პირები წარადგენენ ინფორმაციას როგორც საქართველოში, ისე

⁶ „მეწარმეთა შესახებ კანონი“ მუხლი 2

⁷ „სამოქალაქო კოდექსი“ მუხლი 30

საქართველოს ფარგლებს გარეთ გახსნილი ანგარიშების შესახებ, ხოლო უცხოური საწარმოები და ორგანიზაციები – მხოლოდ საქართველოში გახსნილი ანგარიშებისა და იმ ანგარიშების შესახებ, რომლებიც ისინი ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას საქართველოში.

ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული წესით შესაბამის საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ცნობა საწარმოს („მეწარმეთა შესახებ“⁸ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საწარმოს გარდა) ქვედანაყოფების რეგისტრაციის, რეორგანიზაციის ან ლიკვიდაციის შესახებ მათი რეგისტრაციიდან, რეორგანიზაციიდან ან ლიკვიდაციიდან 10 დღის ვადაში.

ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული წესით შესაბამის საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ცნობა საწარმოს („მეწარმეთა შესახებ“⁹ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საწარმოს გარდა) გაკოტრებულად გამოცხადების, ლიკვიდაციის ან რეორგანიზაციის შესახებ ასეთი გადაწყვეტილების მიღებიდან 10 დღის ვადაში;

ფინანსთა მინისტრის მიერ დამტკიცებული წესით შესაბამის საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ცნობა საწარმოს („მეწარმეთა შესახებ“¹⁰ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოსა და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით¹¹ განსაზღვრული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების გარდა) საქმიანობის ადგილის, მართვის ადგილის ან ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების ადგილის შეცვლის შესახებ ასეთი გადაწყვეტილების მიღებიდან 10 დღის ვადაში;

შეასრულოს საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი სხვა ვალდებულებები.

გადასახადის გადამხდელსა და საგადასახადო ორგანოს შორის მიმოწერა შეიძლება განხორციელდეს წერილობითი ფორმით, ხოლო ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით განსაზღვრულ შემთხვევებში ელექტრონული ფორმით. წერილობითი ფორმით გასაგზავნი ნებისმიერი დოკუმენტი ხელმოწერილი უნდა იყოს მისი კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენლის მიერ და დამოწმებული უნდა იყოს ბეჭდით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში). ადრესატს უნდა გადაეცეს დოკუმენტის დედანი ან დამოწმებული ასლი.

- **კანონი ითვალისწინებს პასუხისმგებლობას გადასახადის გადამხდელის ან/და საგადასახადო აგენტის მიერ მისთვის დაკისრებული ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის (იხ. გვ. 159, პასუხისმგებლობის თავი).**

გადასახადის გადამხდელს/საგადასახადო აგენტს ან სხვა ვალდებულ პირს (შემდგომში გადასახადის გადამხდელი) უფლება აქვს საგადასახადო

⁸ „მეწარმეთა შესახებ კანონი“ მუხლი 2

⁹ „მეწარმეთა შესახებ კანონი“ მუხლი 2

¹⁰ „მეწარმეთა შესახებ კანონი“ მუხლი 2

¹¹ „სამოქალაქო კოდექსი“ მუხლი 30

ურთიერთობებში მონაწილეობა მიიღოს კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენლის მიერ.

- საგადასახადო ურთიერთობებში გადასახადის გადამხდელის პირადად მონაწილეობა უფლებას არ ართმევს მას, ჰყავდეს წარმომადგენელი და პირიქით თუ პირს ჰყავს წარმომადგენელი, ეს უფლებას არ ართმევს მას, პირადად მიიღოს მონაწილეობა საგადასახადო ურთიერთობებში.
- გადასახადის გადამხდელის წარმომადგენლის საგადასახადო ურთიერთობებთან დაკავშირებული კანონიერი ქმედება, ითვლება თვით ამ პირის ქმედებად.
- წერილობითი ფორმის „საგადასახადო მოთხოვნა“, შეტყობინება, „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“, საგადასახადო დეკლარაცია, საჩივარი, სხვა დოკუმენტი ან წერილი გადაცემულად ითვლება, თუ იგი ჩაბარდა ადრესატს უშუალოდ ან დაზღვეული საფოსტო გზაზე გზავნილით.
- დაზღვეული საფოსტო გზაზე გზავნილის გაგზავნის შემთხვევაში დოკუმენტის/წერილის გადაცემის თარიღად ითვლება საფოსტო გზაზე გზავნილის ჩაბარების თარიღი.

საბაღასახადო ორბანოს ფუნქციები, უფლებები და მოვალეობები

საქართველოს საგადასახადო ორგანოების ერთიანი, ცენტრალიზებული სისტემა შედგება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურისგან, ტერიტორიული ორგანოებისა და განსაკუთრებული ნიშნის მიხედვით შექმნილი სტრუქტურული ქვედანაყოფებისგან (ასეთი ქვედანაყოფების შექმნის შემთხვევაში).

საქართველოს საგადასახადო ორგანოების ძირითადი ფუნქციაა საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში განახორციელოს საგადასახადო კანონმდებლობის დაცვასა და შესრულებაზე კონტროლის უზრუნველყოფა, გადამხდელს დროულად მიაწოდოს ინფორმაცია კანონმდებლობის შეცვლასთან და მის უფლებამოსილებებთან დაკავშირებით და განახორციელოს გადასახადების ადმინისტრირება.

- საქართველოში საგადასახადო კონტროლს ახორციელებენ მხოლოდ საგადასახადო ორგანოები თუ საგადასახადო კოდექსით ასეთი უფლებამოსილება მინიჭებული არ აქვთ სხვა ორგანოებს.

საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია:

შეამოწმოს გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული ფინანსური დოკუმენტები, საბუღალტრო წიგნი, ანგარიში, ხარჯთაღრიცხვა, ფინანსური სახსრები, ფასიანი ქაღალდები და სხვა ფასეულობანი, გაანგარიშებები, დეკლარაციები, გადასახადების გაანგარიშებისა და გადახდის სხვა დოკუმენტები;

გადასახადის გადამხდელისგან ან/და მისი წარმომადგენლისგან მიიღოს გადასახადების გამოანგარიშებასთან და გადახდასთან დაკავშირებული დოკუმენტები (ან მათი ასლები), აგრეთვე წერილობითი და სიტყვიერი განმარტებები საგადასახადო შემოწმების დროს წამოჭრილ საკითხებზე;

გამოიკვილოს საწარმოების, ორგანიზაციებისა და მეწარმე ფიზიკური პირების საწარმოო, სასაწყობო, სავაჭრო და სხვა სათავსები, განახორციელოს კონტროლი და დარღვევის აღმოჩენის შემთხვევაში შესაბამისი პირების მიმართ გაატაროს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი პასუხისმგებლობის ზომები;

საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტებზე შეადგინოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმები, მიიღოს დადგენილებები ადმინისტრაციული სახდელების დაკისრების შესახებ; გამოიყენოს სანქციები, საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებებით დადგენილ ვადაში ამოიღოს გადაუხდელი გადასახადი ან/და სანქციების სახით დაკისრებული თანხა;

საგადასახადო ორგანოში გამოიძახოს გადასახადის გადამხდელი ან აგენტი (ან წარმომადგენელი თუ მას აქვს საადრიცხვო დოკუმენტაცია ან/და გადასახადის გადამხდელის დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაცია);

დამოუკიდებლად განსაზღვროს გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების მოცულობა არსებული ინფორმაციით ან შედარების მეთოდით (სხვა ამგვარი გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე), თუ გადასახადის გადამხდელი არ წარადგენს საგადასახადო კონტროლის განსახორციელებლად საჭირო საადრიცხვო დოკუმენტაციას ან დადგენილი წესის დარღვევით აწარმოებს ბუღალტერიას, აგრეთვე ამ კოდექსით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში;

გადასახადების ადმინისტრირების მიზნით მოიწვიოს სპეციალისტები ან ექსპერტები;

სამსახურებრივი მიზნებისთვის სახელმწიფო და ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოებისაგან უსასყიდლოდ მიიღოს მონაცემები, ცნობები, დოკუმენტები და სხვა საჭირო ინფორმაცია.

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია:

დაიცვას და იმოქმედოს საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, მონაწილეობა მიიღოს სახელმწიფო საგადასახადო პოლიტიკის გატარებაში, დაიცვას სახელმწიფოს ინტერესები და გადასახადის გადამხდელთა უფლებები;

გააკონტროლოს გადასახადების გამოანგარიშების სისწორე, სისრულე და დროულად გადახდა, ჩაატაროს საგადასახადო შემოწმებები და გადასახადის გადამხდელს გააცნოს მისი უფლებები და ვალდებულებები;

განახორციელოს დარიცხული და ბიუჯეტებში გადახდილი გადასახადებისა და გადასახადის გადამხდელთა დროული აღრიცხვა და შეადგინოს ანგარიშგება გადახდილი გადასახადების შესახებ;

გადასახადის გადამხდელს დაუბრუნოს დარიცხულ თანხასთან შედარებით ზედმეტად გადახდილი თანხები, დაიცვას გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაციის საიდუმლოება;

შეიმუშაოს დეკლარაციებისა და გადასახადის გამოანგარიშებასთან და გადახდასთან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტების ფორმები და უზრუნველყოს გადასახადის გადამხდელისთვის ინფორმაციის მიწოდება;

განახორციელოს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტების შესწავლა, ანალიზი და შეფასება და დასახოს შესაბამისი ღონისძიებები საგადასახადო სამართალდარღვევათა გამომწვევი მიზეზებისა და პირობების აღმოსაფხვრელად, გამოავლინოს ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომლებიც თავს არიდებენ გადასახადის გადახდას, აწარმოოს საგადასახადო სამართალდარღვევათა საქმეები და გამოიყენოს პასუხისმგებლობის ზომები;

მიიღოს საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის ფაქტებზე განცხადებები, შეტყობინებები და სხვა ინფორმაცია და კანონით დადგენილი წესით შეამოწმოს ისინი;

აწარმოოს მომხმარებლებთან ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისთვის დასაშვები საკონტროლო-საღარიბო აპარატების მოდელების სახელმწიფო რეესტრი, განახორციელოს რეგისტრაცია, დალუქვა და აკონტროლოს საკონტროლო-საღარიბო აპარატების გამოყენების წესების დაცვა;

დადგენილი წესით განიხილოს გადასახადის გადამხდელის წერილები, საჩივრები და შეკითხვები, საჭიროების შემთხვევაში უსასყიდლოდ მიაწოდოს მას ინფორმაცია მოქმედი გადასახადების, მათი გამოანგარიშებისა, გადახდის წესის, გადასახადის გადამხდელის უფლებებისა და ვალდებულებების შესახებ, დაუყოვნებლივ დაადასტუროს გადასახადის გადამხდელის მიერ უშუალოდ გადაცემული წერილებისა და ამ კოდექსით გათვალისწინებული სხვა დოკუმენტების მიღება;

ჩაატაროს განმარტებითი მუშაობა საგადასახადო კანონმდებლობის გამოყენებასთან დაკავშირებით, გამოსცეს მეთოდური და ინსტრუქციული მითითებები, სახელმძღვანელოები, ბროშურები და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოაქვეყნოს კონსულტაციები და განმარტებები;

საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესითა და დადგენილ ვადებში გადასცეს (გაუგზავნოს) გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო შემოწმების აქტები, აგრეთვე საგადასახადო ორგანოების სხვა გადაწყვეტილებები და შეტყობინებები;

გადასახადის გადამხდელს წარუდგინოს „საგადასახადო მოთხოვნა“, ხოლო მისი შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში მიიღოს შესაბამისი ზომები მისი შესრულების უზრუნველსაყოფად;

გადასახადის გადამხდელის შესაბამისი მოთხოვნის მიღებიდან არა უგვიანეს 10 კალენდარული დღისა, გადასცეს მას ამონაწერი მოთხოვნაში მითითებულ პერიოდში მისი საგადასახადო ვალდებულებების ცვლილებებისა და შესრულების მდგომარეობის შესახებ.

უზრუნველყოს „მეწარმეთა შესახებ“¹² საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოების (მათი ფილიალების), საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით¹³ განსაზღვრული და ასევე უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალების სახელმწიფო და საგადასახადო რეგისტრაცია, სამეწარმეო და სახელმწიფო

¹² „მეწარმეთა შესახებ კანონი“ მუხლი 2

¹³ „სამოქალაქო კოდექსი“ მუხლი 30

რეესტრების წარმოება, საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო რეგისტრაცია (რეესტრის წარმოება) და მათთვის საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭება.

- საგადასახადო ორგანოს თანამშრომელს ეკრძალება მასზე დაკისრებული ვალდებულების ან მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილების სხვა თანამშრომლისათვის გადაცემა.
- საგადასახადო ორგანოების თანამშრომლების უკანონო ქმედებით მიყენებული ზიანი ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და ასევე მისი სამსახურებრივი მოვალეობის არაჯეროვნად შესრულება იწვევს კანონმდებლობით დადგენილი პასუხისმგებლობის დაკისრებას.

საგადასახადო ორგანოს არც ერთ შეტყობინებას არ აქვს სავალდებულო იურიდიული ძალა თუ იგი არ აკმაყოფილებს შემდეგ მოთხოვნებს: უნდა იყოს შედგენილი წერილობითი ფორმით, ხელმოწერილი უნდა იყოს ხელმძღვანელის ან უფლებამოსილი თანამდებობის პირის მიერ სახელისა და გვარის მითითებით და დამოწმებული უნდა იყოს ბეჭდით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

- გადასახადის გადამხდელს უნდა ჩაბარდეს დოკუმენტის დედანი.
- დოკუმენტი იგზავნება დაზღვეული საფოსტო გზაზე ან პირდაპირ გადაეცემა ადრესატს.

საგადასახადო ორგანოს შეუძლია გადასახადის გადამხდელს გაუგზავნოს წერილობითი განმარტება, რომელიც გამოხატავს საგადასახადო ორგანოს პოზიციას პირის მიერ შესრულებული ან შესასრულებელი ოპერაციისას კანონმდებლობის გამოყენების შესახებ.

- წერილობითი განმარტება ატარებს მხოლოდ რეკომენდაციულ ხასიათს და არ გააჩნია იურიდიული ძალა.

საგადასახადო ვალდებულება, შესრულების წესი და ვადები

საგადასახადო ვალდებულებად ითვლება გადასახადის გადამხდელის ვალდებულება გადაიხადოს კოდექსით დაწესებული და შემოღებული საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გადასახადები, ასევე დაკისრებული საგადასახადო სანქციები.

- გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო ვალდებულება ეკისრება იმ გარემოებათა წარმოქმნის მომენტიდან, რომელიც ითვალისწინებს გადასახადის ან/და სანქციის თანხის გადახდას.
- პირს საგადასახადო ვალდებულება წარმოექმნება იმ დასაბეგრი შემოსავლის ან ოპერაციის მიმართაც, რომლის კანონიერება სადავოა, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა სასამართლოს გადაწყვეტილებით შემოსავალი სრულად ექვემდებარება ბიუჯეტის სასარგებლოდ ამოღებას.

- **საგადასახადო ვალდებულება ნულდება 1 ლარამდე, რადგან საგადასახადო ვალდებულების თანხობრივი გაანგარიშება ხდება სრულ ლარებში.**

საგადასახადო ვალდებულების შესრულებად ითვლება დადგენილ ვადაში საგადასახადის თანხის გადახდა და იგი სრულდება დაკისრებული არასაგადასახადო ხასიათის ვალდებულებისგან დამოუკიდებლად.

გადასახადის გადამხდელი დამოუკიდებლად ახორციელებს კონკრეტული საანგარიშო პერიოდისთვის გადასახდელი თანხის გაანგარიშებას დაბეგვის ობიექტის, განაკვეთების და შეღავათების გათვალისწინებით, თუმცა არსებობს შემთხვევები, როდესაც გადასახადის გაანგარიშება შესაძლოა დაეკისროს საგადასახადო ორგანოს, საგადასახადო აგენტს ან სხვა ვალდებულ პირს.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ეკისრება გადასახადის გადამხდელს, თუმცა კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში გადასახადის, გადახდა შესაძლოა საგადასახადო აგენტს ან სხვა ვალდებულ პირს დაეკისროს.

- **პირი საგადასახადო ვალდებულების შესრულებაზე პასუხს აგებს მთელი თავისი კუთვნილი ქონებით და ეკრძალება ვალდებულების შესრულებაზე ცალმხრივად უარის თქმა ან მისი შესრულების წესის შეცვლა.**
- **გაერთიანების, ამხანაგობებისა და სხვა მსგავსი წარმონაქმნების საწარმოს საგადასახადო ვალდებულებას (მათ შორის, სანქციებს) სოლიდარულად ასრულებენ ამ საწარმოს მონაწილეები.**

გადასახადების დადგენილ ვადაში გადახდის უზრუნველსაყოფად დეკლარაციებისა და სხვა საჭირო დოკუმენტების წარდგენისას „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საგადასახადო ვალდებულებების შესრულება შეიძლება დაეკისროს იმ მხარეს, რომელიც იღებს მოგებას სახელმწიფოს კუთვნილი ნავთობისა და გაზის წილიდან.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულება შესაძლოა განხორციელდეს როგორც საბანკო ოპერაციების, ასევე უშუალოდ საგადასახადო ორგანოს საღაროში გადახდის მეშვეობით. თუ ვალდებულ პირი გადასახადის/სანქციის თანხას იხდის საბანკო სისტემის საშუალებით, გადასახადი ბიუჯეტში გადახდილად ითვლება შესაბამის ანგარიშზე თანხის ჩარიცხვის შემთხვევაში. (მაგალითი: კომპანიას გადასახდელი აქვს დღგ-ს თანხა 5000 ლარი 15 ივნისისთვის. 16 და 17 ივნისი არასამუშაო დღეებია. კომპანიამ საკუთარი ანგარიშიდან გადასახადის თანხის გადარიცხვის შესახებ ბანკს დავალება მისცა 15 ივნისს. ბანკმა გადარიცხვის ოპერაცია შეასრულა დავალების მიღების მომდევნო სამუშაო დღეს - 19 ივნისს (კოდექსი ავალდებულებს ბანკებს გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალება შეასრულოს დავალების მიღებიდან არა უგვიანეს მომდევნო სამუშაო დღისა) და გადახდილი თანხა შესაბამის ბიუჯეტზე ჩარიცხება 19 ივნისს. ამ შემთხვევაში 19 ივნისი ჩაითვლება გადახდის თარიღად და კომპანიას დაეკისრება საურავი გადასახადის გადახდის 2 დღით დაგვიანებისათვის, მიუხედავად იმისა, რომ

საგადასახადო თანხის გადარიცხვის დავალება კომპანიამ გადახდის ვადის ამოწურვამდე გასცა).

უცხოური ვალუტით განხორციელებული დასაბეგრი ოპერაცია გადაიანგარიშება ლარებში:

ოპერაციის დღისთვის საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური კურსით;

ლარის მიმართ უცხოური ვალუტის გამოქვეყნებული კურსით, ოპერაციის დღისთვის საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური კურსის არარსებობის შემთხვევაში (მათ შორის სხვა ქვეყნებში გამოქვეყნებული კურსით იმ ვალუტის მიმართ, რომელზედაც არსებობს ლარის გაცვლის ოფიციალური კურსი).

საქართველოს ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანის დროს აქციზისა და დღგ-ის თანხის განსაზღვრისას უცხოური ვალუტა ლარებში გადაიანგარიშება სატვირთო-საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის დღისთვის არსებული საქართველოს ეროვნული ბანკის ოფიციალური კურსით.

საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას მის საგადასახადო ვალდებულებებს ფარავს სალიკვიდაციო კომისია საწარმოს ფულადი სახსრებით ან/და ამ საწარმოს/ორგანიზაციის ქონების რეალიზაციით მიღებული სახსრებით, ხოლო ფილიალის ლიკვიდაციისას – ვალდებულებები ეკისრება იმ საწარმოს/ორგანიზაციას, რომლის შემადგენლობაშიც იგი შედიოდა.

- **საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას საგადასახადო ვალდებულება (მათ შორის, სანქციები) სრულდება ლიკვიდაციის დაწყებიდან არა უგვიანეს ერთი თვისა.**

ობიექტური გარემოებების არსებობის შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს უფროსს ან მის მოადგილეს უფლება აქვს გააგრძელოს საგადასახადო ვალდებულების (მათ შორის, სანქციების) შესრულების ვადა, რომელიც არ უნდა აღემატებოდეს ორ თვეს.

- **საგადასახადო ვალდებულების შესრულების ვადის გაგრძელება არ აჩერებს მასზე საურავის დარიცხვას.**

საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას ზედმეტად გადახდილ გადასახადის თანხას საგადასახადო ორგანოები ჩათვლიან სხვა გადასახადების (მათ შორის, სანქციების) გადახდის ანგარიშში დავალიანების საერთო თანხის პროპორციულად ან უბრუნებენ საწარმოს/ორგანიზაციის სალიკვიდაციო კომისიას (საწარმოს მონაწილეებს). (მაგალითი: ლიკვიდაციის პროცესში მყოფ საწარმოს საგადასახადო დავალიანებებია: დღგ-ს – 80 000 ლარი და სოციალურის – 20 000 ლარი. ორგანიზაციას მოგების გადასახადში აქვს ზედმეტობა 10 000 ლარი. ეს თანხა დარჩენილი ვადის პროპორციულად გადანაწილდება – 8 000 ლარით შემცირდება დღგ-ს ვალი, ხოლო 2 000 ლარით – სოციალური გადასახადის ვალი).

- თუ საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაცია/რეორგანიზაცია განხორციელდა კალენდარული წლის დასრულებამდე, მისთვის უკანასკნელი საგადასახადო პერიოდია დროის მონაკვეთი წლის დასაწყისიდან ლიკვიდაციის დასრულებამდე, ხოლო თუ დაფუძნებული იყო ლიკვიდაციის წინა წლის 30 ნოემბრის შემდეგ, საგადასახადო პერიოდია დრო დაფუძნებიდან ლიკვიდაციამდე (მაგალითი: თუ სააქციო საზოგადოება „ელენე“ დაფუძნდა 2004 წლის 14 თებერვალს, ხოლო მისი ლიკვიდაცია მოხდა 2005 წლის 29 ოქტომბერს, უკანასკნელი საგადასახადო პერიოდი იქნება პერიოდი 2005 წლის 1 იანვრიდან 29 ოქტომბრამდე, ხოლო თუ სააქციო საზოგადოება „ოკი“ დაფუძნდა 2004 წლის 6 დეკემბერს და ლიკვიდაცია მოხდა 2005 წლის 29 ოქტომბერს, მაშინ მისი უკანასკნელი საგადასახადო პერიოდი იქნება 2004 წლის 6 დეკემბრიდან 2005 წლის 29 ოქტომბრამდე).

რეორგანიზებული საწარმოს/ორგანიზაციის საგადასახადო ვალდებულებებს ასრულებს მისი უფლებამონაცვლე (უფლებამონაცვლეები), მიუხედავად იმისა ცნობილი იყო თუ არა მისთვის ამ ვალდებულებების არსებობის ფაქტი.

უფლებამონაცვლე ვალდებულია რეორგანიზაციის დამთავრებამდე გადაიხადოს ამ საწარმოს ვალდებულებაზე დარიცხული საურავი და ჯარიმები. რამდენიმე უფლებამონაცვლის არსებობის შემთხვევაში ვალდებულებ ნაწილდება მიღებული ქონების წილის პროპორციულად.

- **უფლებამონაცვლის მიერ რეორგანიზაციისას საგადასახადო ვალდებულების შესრულებისთვის დადგენილი ვადები არ იცვლება.**

საწარმოს/ორგანიზაციის რეორგანიზაციისას მის უფლებამონაცვლედ ითვლება:
 შერწყმისას – შერწყმის შედეგად შექმნილი საწარმო, ორგანიზაცია;
 მიერთებისას – საწარმო/ორგანიზაცია, რომელსაც მიუერთდა ეს საწარმო/ორგანიზაცია;
 გაყოფისას – გაყოფის შედეგად წარმოქმნილი საწარმოები, ორგანიზაციები;
 ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის შეცვლისას – რეორგანიზაციის შედეგად შექმნილი საწარმო/ორგანიზაცია;
 გამოყოფისას – რეორგანიზებულ საწარმოს/ორგანიზაციას არ უნდება უფლებამონაცვლე.

- ერთი ან რამდენიმე საწარმოს/ორგანიზაციის გამოყოფა მიზნად არ უნდა ისახავდეს საგადასახადო ვალდებულებებისაგან თავის არიდებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში თავდაპირველ და გამოყოფილ საწარმოებს წარედგინებათ გადასახდელი გადასახადის თანხისა და შესაბამისი სანქციების თანხის გადახდის მოთხოვნა.
- საწარმოს/ორგანიზაციის რეორგანიზაციამდე ზედმეტად გადახდილი გადასახადის თანხას საგადასახადო ორგანო ჩათვლის ამ რეორგანიზებული საწარმოს/ორგანიზაციის გადასახდელი სხვა გადასახადების ანგარიშში საერთო თანხის პროპორციულად ან დაუბრუნებს საწარმოს უფლებამონაცვლეს.

საგადასახადო ვალდებულება შესაძლოა ასევე ჰქონდეთ ფიზიკურ პირებსაც, რომელთა გარდაცვალების, უგზო-უკვლოდ დაკარგვის ან ქმედუუნაროდ გამოცხადების შემთხვევაში ამ ვალდებულებას ასრულებენ სხვა პირები.

გარდაცვლილი პირის საგადასახადო ვალდებულებას ასრულებს მისი მემკვიდრე/მემკვიდრეები მიღებული ქონების ფარგლებში წილის პროპორციულად (მემკვიდრეობის მიღების დღიდან).

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია მემკვიდრეს გაუგზავნოს შეტყობინება გარდაცვლილი პირის დავალიანებისა და ამ ვალდებულების შესრულების წესის შესახებ. მემკვიდრის არარსებობის ან მემკვიდრის მიერ მემკვიდრეობის მიღებაზე უარის თქმის შემთხვევაში, ან თუ გარდაცვლილი ფიზიკური პირის საგადასახადო ვალდებულების მოცულობა აღემატება მემკვიდრეობით მიღებული ქონების ღირებულებას, საგადასახადო ვალდებულების დარჩენილი დავალიანების თანხა ითვლება უიმედო ვალად.

სასამართლოს მიერ უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარებული პირის საგადასახადო ვალდებულების შესრულება, სანქციებისა და ჯარიმების გადახდა უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონების (ფულადი სახსრების) ხარჯზე ეკისრება პირს, რომელსაც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ მინიჭებული აქვს 3 თვის განმავლობაში ამ პირის ქონების მართვის უფლება.

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირის ქონების მმართველ პირს გაუგზავნოს შეტყობინება ამ პირის საგადასახადო დავალიანებისა და ამ ვალდებულების შესრულების წესის შესახებ.

მეურვე, ქმედუუნარო პირის ქონების ხარჯზე, ასრულებს ქმედუუნარო პირის საგადასახადო ვალდებულებას და იხდის პირის ქმედუუნაროდ აღიარების დღისათვის რიცხული სანქციების თანხას. თუ ქონება არასაკმარისია საგადასახადო დავალიანებისა და სანქციების დასაფარავად, გადაუხდელი დარჩენილი თანხა ითვლება უიმედო ვალად.

- **პირის უგზო-უკვლოდ დაკარგულად ან ქმედუუნაროდ აღიარების გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების დღიდან განახლდება ადრე ჩამოწერილი საგადასახადო ვალდებულების მოქმედება, საურავის დარიცხვა და ჯარიმების დაკისრება.**

საგადასახადო პერიოდი არის დროის მონაკვეთი, რომელიც განსაზღვრავს გადასახადის გადამხდელისთვის თანხის გადახდის პერიოდს კონკრეტული გადასახადის მიმართ. საგადასახადო პერიოდი შეიძლება დაიყოს რამდენიმე საანგარიშო პერიოდად, რომელთა მიხედვითაც გადამხდელი იხდის მიმდინარე გადასახდელებს (**მაგალითი:** ქონების გადასახადის საგადასახადო პერიოდს შეადგენს 1 წელი, რომელიც დაყოფილია ორ საანგარიშო პერიოდად და ამ გადასახადის გადამხდელს ყოველ 6 თვეში ერთხელ ეკისრება მიმდინარე გადასახდელების გადახდა მთლიანი გადასახდელი თანხის 50%-ის ოდენობით).

- **თუ საქართველოს საწარმო იძენს უცხოური საწარმოს სტატუსს ან პირიქით, მაშინ საგადასახადო პერიოდი იყოფა 2 ნაწილად და**

გაანგარიშება ხდება მოცემულ პერიოდში არსებული სტატუსის მიხედვით.

თუ საწარმო/ორგანიზაცია დაფუძნდა პირველ დეკემბრამდე, მისთვის პირველი საგადასახადო პერიოდია დაფუძნების დღიდან წლის ბოლომდე, ხოლო თუ დაფუძნდა პირველი დეკემბრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით, მაშინ მისი პირველი საგადასახადო პერიოდია დაფუძნების დღიდან მომდევნო წლის ბოლომდე (თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული).

- **ეს წესი არ გამოიყენება იმ გადასახადების მიმართ, რომელთა საგადასახადო პერიოდი გამოიანგარიშება თვეებით ან კვარტლებით.**

გადასახადების გადახდისას აუცილებელია როგორც ვადების, ასევე გადახდის წესების დაცვა. თითოეული გადასახადის/მიმდინარე გადასახდელებისთვის დგინდება ვადა და მათი გადახდის წესი.

- **თუ საგადასახადო კოდექსში არ არის მითითებული გადახდის ვადა, გადახდა ხორციელდება დეკლარაციის წარდგენისათვის დადგენილ ვადებში ან „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 15 კალენდარული დღის ვადაში.**
- **გადასახადის გადახდა ხორციელდება ლარებში ნაღდი და უნაღდო ანგარიშსწორებით საბანკო დაწესებულების მეშვეობით.**

გადასახადის თანხების დარიცხვა გულისხმობს კონკრეტული საგადასახადო პერიოდისათვის გადასახადის გადამხდელის კუთვნილი გადასახადის თანხის აღრიცხვას საგადასახადო ორგანოში. დარიცხვა შეიძლება იყოს შესწორებითი და სავარაუდო.

- **შესწორებითი დარიცხვის შემთხვევაში უქმდება სავარაუდო დარიცხვა.**

საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს განახორციელოს გადასახადის გადამხდელის კუთვნილი საგადასახადო ვალდებულების დარიცხვა შემდეგი წყაროების საფუძველზე:

- გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დეკლარაციები;
- საწარმოს/ორგანიზაციის ან მეწარმე პიზიკური პირის მიერ, რომელიც გაწეული მომსახურების ღირებულებას უნაზღაურებს საიდენტიფიკაციო ნომრის არმქონე პირს, ან რომელიც დაკავებულია სათამაშო ბიზნესით და სხვა პირს უხდის მოგებას, ყოველი თვის 15 რიცხვამდე წარდგენილი ინფორმაცია გადახდილი თანხების შესახებ;
- შემოწმების მასალები და სხვა სათანადო ინფორმაცია, რომელიც ცნობილია საგადასახადო ორგანოსთვის.

გადასახადის გადამხდელის მიერ საჭირო ინფორმაციის წარუდგენლობის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს დაარიცხოს მას გადასახადი მის ხელთარსებული ინფორმაციის საფუძველზე და გაუგზავნოს „საგადასახადო მოთხოვნა“.

საგადასახადო ორგანომ გადასახადი უნდა დაარიცხოს გადასახადის გადამხდელს და გაუგზავნოს მას „საგადასახადო მოთხოვნა“ თუ

საგადასახადო კანონმდებლობა არ მოითხოვს გადასახადის გადახდას დეკლარაციის წარდგენასთან ერთად ან საგადასახადო ორგანო დაასკვნის, რომ აღრიცხული დარიცხვა განხორციელდა შეცდომით. თუ გადასახადის გადახდა დაკავშირებულია საგადასახადო დეკლარაციის შევსებასთან, დეკლარაციის შევსება განიხილება, როგორც:

ამ გადასახადის დარიცხვა;

„საგადასახადო მოთხოვნა“ და საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში შესასრულებელი ვალდებულება.

დარიცხული გადასახადის გადახდა ხორციელდება:

„საგადასახადო მოთხოვნაში“ მითითებული დარიცხვის ადგილის მიხედვით.

საგადასახადო კანონმდებლობაში მითითებული ადგილის მიხედვით, თუ საჭირო არ არის „საგადასახადო მოთხოვნა“.

გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ადგილის ან საწარმოს/ორგანიზაციის, მეწარმე ფიზიკური პირის საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით, თუ საგადასახადო კანონმდებლობაში ადგილი მითითებული არ არის.

საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით, თუ გადახდას ასრულებს საგადასახადო აგენტი.

არსებობს შემთხვევები, როდესაც გადასახადის გადამხდელის მიერ ხდება თანხის ზედმეტად გადახდა. ასეთ შემთხვევაში „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ საფუძველზე საგადასახადო ორგანო:

გადასახადის გადამხდელს ჩაუთვლის ზედმეტად გადახდილ თანხას მომავალი საგადასახადო ვალდებულების ანგარიშში;

თანხას გადაიტანს სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიან ანგარიშზე გადასახადის გადამხდელის სხვა გადასახადების გადახდის ანგარიშებში.

თუ გადასახადებისა და სანქციების გადახდილი თანხების ჯამი აღემატება დარიცხული გადასახადებისა და სანქციების თანხების ჯამს, გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო მოთხოვნიდან არა უგვიანეს 3 თვისა გადასახადის გადამხდელს უბრუნებს დარჩენილ თანხას სახელმწიფო ხაზინის ბიუჯეტის შემოსულობების ერთიანი ანგარიშის საგადასახადო შემოსავლის ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნების ქვეანგარიშიდან მასზე რიცხული ნაშთის ფარგლებში.

ზედმეტად გადახდილი თანხის სხვა გადასახადების ვალდებულებათა ანგარიშზე გადატანის შემთხვევაში, გადასახადის გადამხდელს ეგზავნება შეტყობინება, თუ რომელი გადასახადის ანგარიშზე იქნა გადატანილი აღნიშნული თანხა.

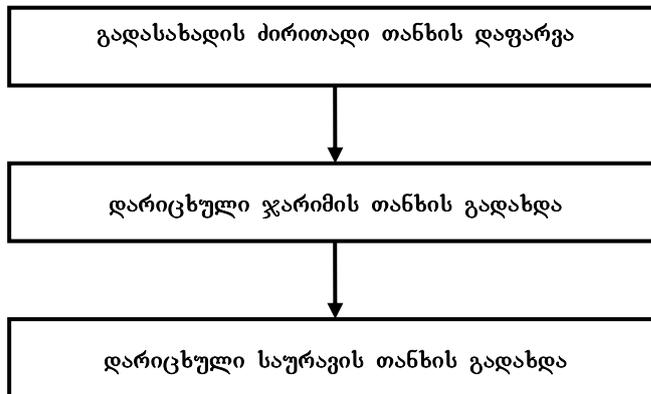
➤ დაუშვებელია გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში ზედმეტად გადახდილი თანხა გადავიდეს სხვა პირის დავალიანების დაფარვის ანგარიშში.

გადასახადის გადამხდელის მიერ ბიუჯეტში ჩარიცხულ საგადასახადო შემოსავლებს აღრიცხავენ საგადასახადო ორგანოები გადასახადის

გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ბარათზე, სადაც ასახავენ საგადასახადო ვალდებულებების დარიცხულ და გადახდილ გადასახადის თანხებს.

ბიუჯეტის დავალიანებათა დაფარვა ხდება შემდეგი თანმიმდევრობით (იხ. სქემა № 7): ჯერ იფარება გადასახადის ძირითადი თანხა, შემდეგ ფინანსური სანქციის სახით დარიცხული ჯარიმის თანხა და საურავის თანხა.

ბიუჯეტის დავალიანებათა დაფარვა

სქემა № 7

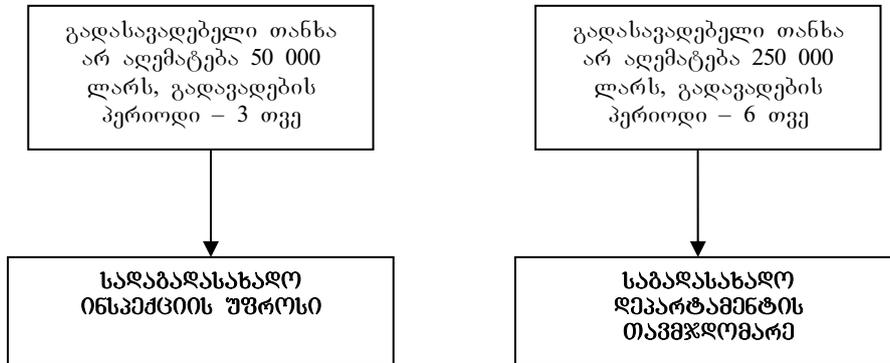
შესაძლოა საგადასახადო ვალდებულების შესრულების ვადა შეიცვალოს, რაც გულისხმობს გადასახადის ან მისი ნაწილის გადახდის დადგენილი ვადის გაგრძელებას გარკვეული დროით.

- მიმდინარე გადასახადის გადახდის ვადის გაგრძელების შემთხვევაში არ ჩერდება საურავის დარიცხვა.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულების ვადის გაგრძელების შემთხვევაში საგადასახადო ვალდებულების დაფარვაზე იდება ხელშეკრულება და განისაზღვრება დაფარვის გრაფიკი. საგადასახადო დავალიანების გადახდის ვადის გაგრძელების თაობაზე გადასახადის გადამხდელის დასაბუთებული წერილობითი განცხადების მიღების შემდეგ საგადასახადო ვალდებულებების დაფარვის გადავადებისა და გრაფიკის განსაზღვრის უფლება აქვს (იხ. სქემა № 8):

საგადასახადო ინსპექციის უფროსს, თუ გადასავადებელი თანხა არ აღემატება 50 000 ლარს, ხოლო გადავადების პერიოდი – 3 თვეს;
შემოსავლების სამსახურის უფროსს, თუ გადასავადებელი თანხა 50 000 ლარზე მეტია და არ აღემატება 250 000 ლარს, ხოლო გადავადების პერიოდი არ აღემატება 6 თვეს.

საბადასახადო ვალდებულებების დაფარვის ბაზაგადახდისა და შესაბამისი ბრაჟიკის განსაზღვრის უფლებამოსილი პირები

სქემა № 8

დავალიანების გადავადების პერიოდში გადასახადის გადამხდელის ქონებაზე ვრცელდება საგადასახადო იპოთეკის/ვირავნობის უფლება და არ გამოიყენება საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიებები.

ვალაგადაცილებული საგადასახადო ვალდებულების დაფარვის პირობების დარღვევისას ან/და შეუსრულებლობისას საგადასახადო ორგანო ვალდებულია გადასახადის გადამხდელის მიმართ გამოიყენოს საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულების ვადა არ შეიძლება შეიცვალოს, თუ არსებობს შემდეგი გარემოებებიდან ერთ-ერთი:

გადასახადის გადამხდელის მიმართ დაწყებულია სისხლის სამართლებრივი დევნა საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის გამო;

მიმდინარეობს საგადასახადო სამართალდარღვევის ან ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევის გამო;

არსებობს საფუძველი იმისა, რომ შეუსრულებელი საგადასახადო ვალდებულების არსებობისას გადასახადის გადამხდელი ისარგებლებს ასეთი ცვლილებით და გადამალავს თავის ფულად სახსრებს ან/და სხვა ქონებას ან პირი აპირებს საცხოვრებლად სხვა სახელმწიფოში გადასვლას (ამ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს უარი შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში).

ზემოთ ჩამოთვლილი გარემოებების არსებობისას საგადასახადო ვალდებულების შესრულების ვადის შეცვლასთან დაკავშირებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება თუ გარიგება ითვლება ბათილად. ასეთ შემთხვევაში გადაწყვეტილების მიმღები პირი ვალდებულია გადაწყვეტილების მიღების მომენტიდან 3 დღის ვადაში წერილობითი შეტყობინება გაუგზავნოს საგადასახადოს გამამხდელს და შესაბამის საგადასახადო ორგანოს.

გადავადება წყდება საგადასახადო ორგანოს მიერ განსაზღვრული ვადის ამოწურვის შემდგომ ან ვადაში თუ:

გადასახადის გამამხდელმა მთლიანად გადაიხადა გადავადებული თანხა და დარიცხული საურავი;

გადასახადის გამამხდელმა დაარღვია გადავადების პირობები.

გადავადების ვადაზე ადრე შეწყვეტის შემთხვევაში გადაწყვეტილების მიმღები გადასახადის გამამხდელს უგზავნის აღნიშნულ გადაწყვეტილებას მისი მიღებიდან 5 დღის ვადაში, ხოლო ასლს – შესაბამის საგადასახადო ორგანოს.

საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად გარკვეული კატეგორიის ფიზიკური და იურიდიული პირები განთავისუფლებულნი არიან გადასახადების გადახდისაგან ან სარგებლობენ შეღავათებით.

➤ **აკრძალულია ინდივიდუალური ხასიათის საგადასახადო შეღავათების დაწესება და ცალკეული პირების გათავისუფლება გადასახადებისგან.**

გადასახადის გამამხდელს უფლება აქვს გამოიყენოს მისთვის განკუთვნილი შეღავათი/გათავისუფლება შესაბამისი სამართლებრივი საფუძვლის წარმოშობიდან მთელი მოქმედების პერიოდის განმავლობაში.

გადასახადის გამამხდელები გადახდასთან დაკავშირებულ ოპერაციებს აღნხორციელებენ ბანკების ან საბანკო ოპერაციათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციების მიერ, რომლებიც ვალდებული არიან შეასრულონ გამამხდელის დავალებები და საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილებები (საინკასო დავალებები) მათი მიღებიდან არა უგვიანეს მომდევნო საოპერაციო დღისა.

➤ **საინკასო დავალების მომსახურება ხორციელდება გადასახადის გამამხდელის ხარჯზე, იმავე ფასად, როგორც გადასახადის გამამხდელის საგადასახადო დავალების შესრულება.**

გადასახადის გამამხდელის ანგარიშზე ფულადი სახსრების არსებობისას ბანკსა უფლება არა აქვს შეაფერხოს გადასახადის გამამხდელის საგადასახადო დავალება ან საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალება. თუ ბანკს მიღებული აქვს საინკასო დავალება, მაგრამ გამამხდელის ანგარიშზე არ არის თანხა ან არის არასაკმარისი ოდენობით, დავალების შესრულება ანგარიშზე ფულადი სახსრების ჩარიცხვის შესაბამისად, არა უგვიანეს ყოველი ასეთი ჩარიცხვის დღის მომდევნო საოპერაციო დღისა.

გადასახადის გამამხდელის ანგარიშზე ფულადი სახსრების არსებობისას ბანკის მიერ მიღებული საგადასახადო ან საინკასო დავალების დროულად შესრულებლობა არ იწვევს ბანკისთვის საურავის დარიცხვას დადგენილი წესით.

- ბანკის მიერ მიღებული საგადასახადო დავალების დროულად შესრულებლობის შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელ პირს საურავი არ დაერიცხებათ.

გადასახადის გადამხდელის მომსახურე ბანკის მიერ გადასახადის თანხების ბიუჯეტში ჩარიცხვის დადგენილი წესის დარღვევა წარმოადგენს ბანკისა და ცალკეულ სახეობათა საბანკო ოპერაციების განმახორციელებელი ორგანიზაციების, მათი თანამდებობის პირების საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის პასუხისგებაში მიცემის საფუძველს.

„საგადასახადო მოთხოვნა“ და „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“

საგადასახადო ორგანოს „საგადასახადო მოთხოვნის“ (იხ. დანართი № 1), ხოლო გადასახადის გადამხდელს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ (იხ. დანართი № 2) საფუძველზე ერთმანეთის მიმართ გარკვეული მოთხოვნების წარდგენის უფლება გააჩნიათ.

„საგადასახადო მოთხოვნა“ არის საგადასახადო ორგანოს ადმინისტრაციული აქტი, რომელიც წარედგინება გადასახადის გადამხდელს და რომლის შესრულებაც სავალდებულოა.

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია, გადასახადის გადამხდელს წარუდგინოს „საგადასახადო მოთხოვნა“, თუ არსებობს მისი წარდგენის საფუძველი. წარდგენის კონკრეტულ საფუძველზე შესაბამის პირებს წარედგინება მხოლოდ ერთი „საგადასახადო მოთხოვნა“.

„საგადასახადო მოთხოვნის“ წარდგენის საფუძველია:

- იმ გადასახადის დარიცხვის ვალდებულება, რომელთა გაანგარიშებაც ევალება საგადასახადო ორგანოს;
- გამოვლენილ საგადასახადო სამართალდარღვევაზე ან საგადასახადო შემოწმების მასალებზე თანხების (საგადასახადო სანქციების ან/და დამატებით დარიცხული გადასახადების) დარიცხვის შესახებ საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მოადგილის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება.

- საგადასახადო ორგანო გადასახადის გადამხდელს „საგადასახადო მოთხოვნას“ უგზავნის გამოვლენილ საგადასახადო სამართალდარღვევაზე ან საგადასახადო შემოწმების მასალებზე თანხების დარიცხვის შესახებ საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მოადგილის მიერ გადაწყვეტილების მიღების დღიდან 5 სამუშაო დღის განმავლობაში.

„საგადასახადო მოთხოვნაში“ უნდა აღინიშნოს:

- საგადასახადო ორგანოს დასახელება და მისამართი;
- „საგადასახადო მოთხოვნის“ გაგზავნის (გადაცემის) თარიღი;
- გადასახადის გადამხდელის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი);

გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);

მოთხოვნის წარდგენის საფუძველი, ანუ საგადასახადო კანონმდებლობის აქტის ის ნორმა, რომლის თანახმადაც მოხდა გადასახადის ან/და საგადასახადო სანქციის დარიცხვა ან რომელიც დაირღვა გადასახადის გადამხდელის მიერ;

მოთხოვნის შინაარსი (დაბეგერის ობიექტი, დარიცხული გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის ოდენობა, ამ მოთხოვნის შესრულების ვადა, გადახდის წესი);

გადასახადის გადამხდელის უფლებები და ვალდებულებები (მათ შორის, „საგადასახადო მოთხოვნის“ გასაჩივრების წესი);

მოთხოვნის შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები, რომლებიც გამოიყენება გადასახადის გადამხდელის მიმართ ამ მოთხოვნის შესრულებლობის შემთხვევაში.

- „საგადასახადო მოთხოვნა“ შეიძლება გასაჩივრდეს დადგენილი წესით (იხ. გვ. 168, საგადასახადო დავის თავი), რომლის პირველ ეტაპს წარმოადგენს საგადასახადო ორგანოსთვის გადასახადის გადამხდელის მიერ შესაგებლის გაგზავნა „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 15 კალენდარული დღის ვადაში.

გადასახადის გადამხდელმა „საგადასახადო მოთხოვნა“ უნდა შეასრულოს მისი მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში (თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა ვადა არ არის დადგენილი).

თუ გადასახადის გადამხდელმა არ გადაიხადა დარიცხული გადასახადის თანხა და წარადგინა საჩივარი ან სარჩელი, მის მიმართ შეიძლება გამოიყენებულ იქნეს „საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები.

- გადასახადის გადამხდელის მიერ დარიცხული თანხის გადაუხდელობა და საჩივრის ან სარჩელის წარუდგენლობა განიხილება, როგორც საგადასახადო ვალდებულების აღიარება და მის მიმართ გამოიყენება საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები (იხ. გვერდი 147, უზრუნველყოფის ღონისძიებები). აღნიშნულ შემთხვევაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში ვადის დაუცველად (5 კალენდარული დღე) შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება.

(ზემოთ აღნიშნული აბზაცი ამოქმედდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის შექმნისთანავე, არა უგვიანეს 2007 წლის პირველი აპრილისა. აღნიშნული თავის ამოქმედებამდე 15 კალენდარული დღის ვადაში გაგზავნილ „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ საჩივარი ან სარჩელი შეიძლება შეტანილ იქნეს „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში. აღნიშნული თავის ამოქმედებიდან 1 თვის ვადაში გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ საჩივრის ნაცვლად შესაგებლის შეტანა არ ჩაითვლება ხარვეზად.)

„საგადასახადო მოთხოვნა“ წყდება მისი შესრულებით ან გაუქმებით. „საგადასახადო მოთხოვნა“ შესრულებულად ითვლება გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნაში“ აღნიშნული თანხის სრული მოცულობით გადახდის, ხოლო გაუქმებულად – გამგზავნის უარის ან სარჩელის საფუძველზე უკანონოდ ცნობის მომენტიდან.

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ არის გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ორგანოსთვის წარდგენილი მოთხოვნა თანხის ჩათვლის ან დაბრუნების მიზნით, რომლის შესრულებაც სავალდებულოა.

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნაში“ უნდა აღინიშნოს:

- საგადასახადო ორგანოს დასახელება და მისამართი;
- მოთხოვნის გამგზავნის (გადაცემის) თარიღი;
- გადასახადის გადამხდელის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მისამართი);
- მოთხოვნის წარდგენის საფუძველები;
- მოთხოვნის შინაარსი (დაბეგვრის ობიექტი, დარიცხული გადასახადისა და საურავის ოდენობა, ამ მოთხოვნის შესრულების ვადა, გადახდის წესი);
- დავის განხილვის ფორმა (საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში ან სასამართლოში).

- **„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნას“ უნდა დაერთოს საბუთები, რომელთა საფუძველზეც მოხდა მისი წარდგენა.**

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ წყდება მისი შესრულებით ან გაუქმებით. „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ შესრულებულად ითვლება ფინანსთა სამინისტროს მიერ მასში აღნიშნული თანხის სრული მოცულობით გადახდის, ხოლო გაუქმებულად – გამგზავნის უარის ან სარჩელის საფუძველზე უკანონოდ ცნობის მომენტიდან.

- **„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ ფინანსთა სამინისტროს მიერ უნდა შესრულდეს მისი მიღებიდან 6 თვის ვადაში.**

საგადასახადო ანგარიშგება

საგადასახადო ანგარიშგება გულისხმობს გადამხდელის მიერ წარმოებული ყველა ფინანსურ და საგადასახადო ურთიერთობებთან დაკავშირებული ოპერაციების აღრიცხვას.

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია აწარმოოს სააღრიცხვო დოკუმენტაცია იმ ოპერაციებზე, რომლებიც წარმოშობს:

- ამ პირის საგადასახადო ვალდებულებას;
- ამ პირის მიერ გადასახადის დაკავების ვალდებულებას;
- ამ პირის მიერ საგადასახადო დაბეგვრასთან დაკავშირებით მონაცემების წარდგენის ვალდებულებას.

საგადასახადო ორგანოსთვის წარსადგენი სააღრიცხვო დოკუმენტაცია მოიცავს პირველადი დოკუმენტებს (ჩეკები, ინვოისი, სასაქონლო ზედნადები და ა.შ.), ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრებსა და ყველა ისეთი დოკუმენტს, რომელთა საფუძველზეც ღებინდება დაბეგერის ობიექტები და საგადასახადო ვალდებულებები.

პირველად საგადასახადო დოკუმენტად მიიჩნევა წერილობითი საბუთი, რომელშიც უნდა აღინიშნოს:

- დოკუმენტის დასახელება;
- დოკუმენტის შედგენის თარიღი;
- დოკუმენტის ნომერი, რომლის განმეორება აკრძალულია;
- სამეურნეო ოპერაციის მონაწილე მხარეთა რეკვიზიტები:
  - ☞ ფიზიკური პირის შემთხვევაში – სახელი და გვარი, საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), საცხოვრებელი ადგილის მისამართი, პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ნომერი, გამცემი ორგანოს დასახელება და გაცემის თარიღი;
  - ☞ სხვა პირის შემთხვევაში – პირის სრული დასახელება, მისი მისამართი და საიდენტიფიკაციო ნომერი;
- სამეურნეო ოპერაციის შინაარსი;
- გადაცემული საქონლის/მომსახურების დასახელება (სრული ჩამონათვალი), მისი ოდენობა და ზომის ერთეული (თუ შესაძლებელია მისი ოდენობისა და ზომის განსაზღვრა);
- გადაცემული საქონლის/მომსახურების ღირებულება;
- აქციზურ საქონელზე აქციზისა და დღგ-ს თანხა, ხოლო დღგ-ით დასაბეგრ არააქციზურ საქონელზე/მომსახურებაზე – მხოლოდ დღგ-ს თანხა;
- სამეურნეო ოპერაციის მონაწილე მხარეთა ან მათი უფლებამოსილი წარმომადგენლების სახელი, გვარი და ხელმოწერა.

პირველადი საგადასახადო დოკუმენტი დგება არანაკლებ 2 იდენტურ ეგზემპლარად, რომელთაგან ერთი რჩება პირს, რომელმაც შეადგინა და გასცა აღნიშნული დოკუმენტი, ხოლო მეორე გადაეცემა და ინახება იმ პირთან, რომლისთვისაც განკუთვნილია ეს დოკუმენტი.

- თუ გადასახადის გადამხდელის სააღრიცხვო და სხვა დოკუმენტები შედგენილია უცხოურ ენაზე და ისინი გაუგებარია საგადასახადო ორგანოსთვის, მაშინ ამ უკანასკნელს შეუძლია მოითხოვოს მათი თარგმნა სახელმწიფო ენაზე.

თუ გადასახადის გადამხდელი სააღრიცხვო დოკუმენტაციას აწარმოებს ელექტრონული საინფორმაციო ტექნოლოგიების საშუალებით, იგი ვალდებულია, საგადასახადო კონტროლის განხორციელების ფარგლებში, საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნისთანავე წარუდგინოს სააღრიცხვო დოკუმენტის ქაღალდზე ამობეჭდილი ასლი.

- გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია შეინახოს ის სააღრიცხვო დოკუმენტაცია, რომელთა ხანდაზმულობის ვადა (6 წელი) არ გასულა.

ზოგიერთი სახის საქმიანობის განმახორციელებელ გადასახადის გადამხდელს, თუ ასეთი საქმიანობისათვის ამ კოდექსით გათვალისწინებულია დაბეგერის

განსხვავებული პირობები, საქართველოს ფინანსთა მინისტრმა შეიძლება დაუდგინოს ზოგიერთი სახის საქმიანობასთან დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების განცალკევებულად აღრიცხვის ვალდებულება.

➤ **ზოგიერთი სახის საქმიანობასთან დაკავშირებული შემოსავლები და ხარჯები დადასტურებულ უნდა იქნეს სააღრიცხვო დოკუმენტაციით.**

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია საგადასახადო დეკლარაცია წარუდგინოს საგადასახადო ორგანოს კოდექსით დადგენილ შემთხვევებსა და ვადებში (იხ. ცხრილი № 4). დეკლარაციის წარდგენა ხდება გადასახადის გადამხდელის აღრიცხვის ადგილის მიხედვით. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილ შემთხვევებში საგადასახადო დეკლარაცია შეიძლება წარდგენილ იქნეს ინფორმაციის მაგნიტური მატარებლით (დისკეტა, კომპაქტ-დისკი და სხვა) ან ელექტრონული ფოსტით, რაც ასეთი ინფორმაციის კომპიუტერული დამუშავების შესაძლებლობას იძლევა.

საბაღასახადო დეკლარაციები

№	ბაღასახადის სახე	დეკლარაციის სახე	წარდგენის ვადა	დანართი
1	საშემოსავლო ბაღასახადი	საშემოსავლო გადასახადის წლიური დეკლარაცია	საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე	დანართი №3
		168-ე მუხლის 1 ნაწილის „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლების ყოველკვარტლური დეკლარაცია	საანგარიშო კვარტლის მომდევნო თვის 15 რიცხვისთვის	დანართი №4
		ფიზიკურ პირებზე გადახდილი თანხების და დაკავებული საშემოსავლო გადასახადის ყოველთვიური გაანგარიშება	საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე	დანართი №5
		ფიზიკური პირის მიერ მატერიალური აქტივების რეალიზაციით, მემკვიდრეობით ან ჩუქებით მიღებული შემოსავლების დეკლარაცია	განსაზღვრულია 217-ე მუხლის 8,9,10 და 11 პუნქტებით	დანართი №6
2	მოგების ბაღასახადი	მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაცია	საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე	დანართი №7
3	დამატებული ღირებულების ბაღასახადი	დამატებული ღირებულების გადასახადის	საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე	დანართი №8

		ყოველთვიური დეკლარაცია		
4	აქციზი	აქციზის ყოველთვიური დეკლარაცია	საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე	დანართი №9
5	სოციალური ბადასახადი	სოციალური გადასახადის წლიური დეკლარაცია	განსაზღვრულია 217-ე მუხლის 8,9,10 და 11 პუნქტებით	დანართი №10
		სოციალური გადასახადის ყოველთვიური დეკლარაცია	საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე	დანართი №11
№	ბადასახადის სახე	დეკლარაციის სახე	წარდგენის ვადა	დანართი
6	ქონების ბადასახადი	ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე (გარდა ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებულ ქონებისა და მიწისა) ქონების გადასახადის წლიური დეკლარაცია	საანგარიშო წლის 1 ივნისამდე	დანართი №12
		ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებულ ქონებაზე (გარდა მიწისა) ქონების გადასახადის გაანგარიშება	საანგარიშო წლის 1 აპრილამდე	დანართი №13
7	საბაჟო ბადასახადი	საბაჟო დეკლარაცია	განხორციელებული ოპერაციის შესაბამისად	

ცხრილი № 4

საგადასახადო დეკლარაციას ხელს აწერს გადასახადის გადამხდელი ან/და მისი კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენელი. გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს პირადად წარადგინოს საგადასახადო დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოში ან გაგზავნოს დაზღვეული საფოსტო გზავნილით.

- საგადასახადო ორგანოს უფლება არა აქვს უარი განაცხადოს საგადასახადო დეკლარაციის მიღებაზე და იგი ვალდებულია აღნიშნული დეკლარაციის ასლზე დაუსვას ბეჭედი და მიუთითოს მისი მიღების თარიღი.

თუ გადასახადის გადამხდელი გარკვეული პერიოდის განმავლობაში დროებით აღარ ახორციელებს სამეურნეო ოპერაციებს, მაგრამ არ წყვეტს ეკონომიკურ საქმიანობას, მან ამ პერიოდში უნდა განახორციელოს საგადასახადო ანგარიშება. ამ შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს, აღნიშნული პერიოდების მიხედვით არ წარადგინოს საგადასახადო დეკლარაციები (გაანგარიშებები), გარდა საშემოსავლო, მოგებისა და ქონების გადასახადების ყოველწლიური დეკლარაციებისა.

- ამ შემთხვევაში ითვლება, რომ გადასახადის გადამხდელმა განახორციელა საგადასახადო ანგარიშგება, რომლის მიხედვით მისი შემოსავლები, ხარჯები და საგადასახადო აგენტის ფუნქციის შესრულებასთან დაკავშირებული საგადასახადო ვალდებულებები შესაბამისი პერიოდების მიხედვით ნულის ტოლია.
- თუ დეკლარირება შემდგომში განხორციელდება აღნიშნული პერიოდების მიხედვით, იგი ჩაითვლება დაგვიანებით წარმოდგენილ შესწორებულ დეკლარაციად.

თუ გადასახადის გადამხდელი სოციალური, საშემოსავლო, ქონების ან მოგების გადასახადის დეკლარაციის წარდგენის ვადის გასვლამდე წერილობით მიმართავს საგადასახადო ორგანოს ვადის გაგრძელების თაობაზე და გადაიხდის იმ დროისათვის მოსალოდნელ გადასახადსაც, დეკლარაციის წარდგენის ვადა ავტომატურად გაგრძელდება 3 თვით.

- საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის გაგრძელება არ აჩერებს გადაუხდელ გადასახადზე საურავის დარიცხვას.

თუ გადასახადის გადამხდელი მის მიერ წარდგენილ საგადასახადო დეკლარაციაში აღმოაჩენს შეცდომას, რომელიც იწვევს საგადასახადო ვალდებულების ცვლილებას (შემცირებას ან გაზრდას), იგი ვალდებულია საგადასახადო დეკლარაციაში შეიტანოს შესაბამისი ცვლილება ან/და დამატება.

- თუ შეცვლილი საგადასახადო დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოს წარედგინება ვადის ამოწურვამდე, იგი ჩაითვლება თავდაპირველად წარდგენილად.

საკონტროლო-საღარი აპარატები

ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი პირები ვალდებული არიან საქონლის/მომსახურების მიწოდების დროს მომხმარებლებთან ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისას გამოიყენონ საკონტროლო-საღარი აპარატები.

საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოყენებისგან გათავისუფლება

აპარატების გამოყენების ვალდებულებისგან თავისუფლებიან:

- პირები მომხმარებლებთან ანგარიშსწორების იმ ნაწილში, სადაც გამოიყენება ნაღდი ფულით ანგარიშსწორების ფაქტის დამადასტურებელი მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი;
- ფიზიკური პირები, რომლებიც არ იყენებენ დაქირავებულ პირთა შრომას და ასდენენ პირად ან საოჯახო მეურნეობაში მიღებული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ან მისგან წარმოებული (გადამუშავებული) საქონლის რეალიზაციას – საქმიანობის ამ ნაწილში;

ეკონომიკური საქმიანობის განმასორციელებელი ფიზიკური პირები, რომლებსაც ამ კოდექსით არ აქვთ საგადასახადო ორგანოში მეწარმე ფიზიკურ პირებად რეგისტრაციის ვალდებულება;

პირები, რომლებიც საქონლის/მომსახურების მიწოდებას და ნაღდი ფულის მიღებას ახორციელებენ მომხმარებლების ტერიტორიაზე (სახლებში, ორგანიზაციებში, საწარმოებში) – საქმიანობის ამ ნაწილში, ჩვეთან გათანაბრებული დოკუმენტის გაცემის პირობით;

პირები, რომლებიც საქონლის/მომსახურების მიწოდებას და ნაღდი ფულის მიღებას ახორციელებენ ავტომატიზებული ან მექანიკური მოწყობილობების მეშვეობით – საქმიანობის ამ ნაწილში;

მეწარმე ფიზიკური პირები, რომლებიც ახორციელებენ ქუჩაში დატარების ფორმით წვრილ საცალო ვაჭრობას, გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვას ქუჩაში დადგმული სტენდებიდან/მაგიდებიდან – საქმიანობის ამ ნაწილში;

2008 წლის 1 იანვრამდე პირები, რომლებიც გაზეთებისა და ჟურნალების გაყიდვას ახორციელებენ სპეციალიზებული ჯიხურებიდან – საქმიანობის ამ ნაწილში;

პირები, რომლებიც ახორციელებენ საქართველოს საპატრიარქოს მიერ რელიგიური დანიშნულებით გამოყენებული ნივთების (ჯვრები, ხატები, სანთლები და ა.შ.) რეალიზაციას – საქმიანობის ამ ნაწილში.

ის მეწარმე ფიზიკური პირები, რომლებიც არ იყენებენ დაქირავებულ პირთა შრომას და დამოუკიდებლად ახორციელებენ მხოლოდ „ეკონომიკური საქმიანობის სახეების ეროვნული კლასიფიკატორის“ (NACE) შესაბამისად განსაზღვრული ცალკეული კატეგორიის ეკონომიკური საქმიანობიდან ერთ-ერთს (იხ. ცხრილი № 5):

N	საქმიანობის სახე	ფართობის მაქსიმალური ოდენობა მ ²
1	2	3
სექცია A		
1	01.41.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული მომსახურება: – სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მოყვანა, რომელიც ხორციელდება ტრაქტორებით ან კომბაინებით	
სექცია D		
2	17.51.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ხალიჩებისა და ორბოვისებრი ნაწარმის წარმოება	20
3	17.72.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – პულვერებისა და ანალოგიური ნაწარმის წარმოება	15
4	18.22.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ზედა ტანსაცმლის წარმოება, გარდა მოდელების დემონსტრირებისა და ჩვენებისა	10
5	18.23.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – საცეცხლების წარმოება	10
6	18.24.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – თავსაბურავების წარმოება	10
7	18.24.9 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – დანარჩენი ტანსაცმლისა და აქსესუარების წარმოება	10
8	20.51.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ხის სხვადასხვა ნაწარმის წარმოება – ტანსაცმლისა და თავსაბურავების ხის საკიდების წარმოება; – ხის სოჯახო ნივთებისა და სამზარეულოს საკუთნოების წარმოება	20

9	26.21.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ფაიფურისა და ქაშანურის სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ნაკეთობების წარმოება	20
10	28.75.2 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჭურჭლის და ინვენტარის წარმოება	20
11	36.30 კლასით გათვალისწინებული: – მუსიკალური ინსტრუმენტების წარმოება – აკორდეონებისა და ანალოგიური საკრავების, მათ შორის ტუნის გარმონიკების წარმოება; – სასულე მუსიკალური ინსტრუმენტების წარმოება ინსტრუმენტების წარმოება	15
12	36.62. კლასით გათვალისწინებული: – ცოცხებისა და ჯაგრისების წარმოება	10
N	საქმიანობის სახე	ფართობის მაქსიმალური ოდენობა მ ²
სექცია G		
13	50.20 კლასით გათვალისწინებული: – ავტომობილების ტექნიკური მომსახურება და რემონტი	40
14	52.7 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი, თუ ის ხორციელდება ამ საგნების წარმოების, საბითუმო და საცალო ვაჭრობისაგან დამოუკიდებლად, თუ რემონტი ხორციელდება საქმიანობის სხვა სახეობებთან ერთად, მაშინ იგი განეკუთვნება საცალო და საბითუმო ვაჭრობის ან ამ საქონლის წარმოების შესაბამის დაჯგუფებებს	20
15	52.71 კლასით გათვალისწინებული: – ფეხსაცმლისა და ტყავის ნაწარმის რემონტი	20
16	52.72 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო ელექტრონული ნაწარმის რემონტი	20
17	52.73 კლასით გათვალისწინებული: – საათებისა და საიუველირო ნაწარმის რემონტი	2
18	52.74.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ტანსაცმლის გადაკეთება და რემონტი	10
19	52.74.9 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი	20
სექცია H		
20	55.23.0 ქვეკლასით – სხვა საცხოვრებელი ადგილები– გათვალისწინებული: – საცხოვრებელი ადგილების მოკლე ვადით გადაცემა სოფლის სახლებში (შაღებში), კორტეჯებში და ბინებში	60
სექცია K		
21	74.85.0 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – სამდივნო და თარგმნითი მომსახურების გაწევა	5
22	93.01.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – თეთრეულისა და სხვა საფეიქრო ნაწარმის რეცხვა და დამუშავება	20
23	93.02.0 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – თმის დაბანა, შესწორება და კრეჭა, დაწობა, შეღებვა, შეფერადება, დახვევა, გასწორება და ანალოგიური სამუშაოები მამაკაცებისთვის და ქალებისათვის, აგრეთვე გაპარსვა და წვერის შესწორება	20
24	95.0 კლასით გათვალისწინებული: – შინამეურნეობის გაძღვრისათვის დაკავშირებული მომსახურება	

ცხრილი № 5

საკონტროლო-სალარო აპარატების გამოყენებისას პირი ვალდებულია:

დაიცვას საქართველოს კანონმდებლობით საკონტროლო-საღარი აპარატების ექსპლუატაციის (გამოყენების) წესები; საქონლის/მომსახურების მიწოდების ღირებულების ნაღდი ფულით ანაზღაურებისას მომხმარებელზე გასცეს საკონტროლო-საღარი აპარატის მიერ ამობეჭდილი ჩეკი (იმ შემთხვევის გარდა, როცა გაიცემა ჩეკთან გათანაბრებული დოკუმენტი), რომელიც ადასტურებს ნაღდი ფულის გადახდის ფაქტს.

საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოყენებისას, პირი საგადასახადო ორგანოს ყოველთვიურად წარუდგენს საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოყენების ამსახველ ყოველთვიურ ანგარიშს.

საკონტროლო-საღარი აპარატების მიმართ წაყენებულ ტექნიკურ მოთხოვნებს, ექსპლუატაციის, სახელმწიფო რეესტრის წარმოების, საგადასახადო ორგანოში რეგისტრაციის და საკონტროლო-საღარი აპარატების დალუქვის, ჩეკთან გათანაბრებული დოკუმენტის წარმოების, რეგისტრაციის წესებს და საღაროს ჩეკში შესატან აუცილებელ რეკვიზიტებს ადგენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი

- საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოყენებისას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი პირების მიერ გასაყიდი საქონლის/მომსახურების ფასი უნდა გამოცხადდეს მხოლოდ ეროვნულ ვალუტაში, ხოლო ფასის მაჩვენებლები (პრეისკურანტები) გამოიკრას მომხმარებლისთვის თვალსაჩინო ადგილას.

პასუხისმგებლობა საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოყენების წესების დარღვევაზე

№	დარღვევა	ჯარიმა
1	საკონტროლო-საღარი აპარატების გარეშე მუშაობა	500 ლარი
2	საკონტროლო-საღარი აპარატების გარეშე მუშაობის განმეორებით ჩადენა	5 000 ლარი
3	საკონტროლო-საღარი აპარატების გარეშე მუშაობის ხელახალი ჩადენა	ყოველ შემდგომ გამეორებაზე 10 000 ლარი
4	საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოუყენებლობა	500 ლარი
5	საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოუყენებლობა ჩადენილი განმეორებით	1 500 ლარი
6	საკონტროლო-საღარი აპარატების გამოუყენებლობის ხელახალი ჩადენა	ყოველ შემდგომ გამეორებაზე 2 500 ლარი
7	დადებული ლუკის განზრახ მოხსნა, ფისკალურ მეხსიერებაზე ზემოქმედება	3 000 ლარი
8	დადებული ლუკის განზრახ მოხსნა, ფისკალურ მეხსიერებაზე ზემოქმედების განმეორებით ჩადენა	ყოველ შემდგომ გამეორებაზე 15 000 ლარი

9	ავტოგასამართ სადგურებზე მადოზირებელი და მრიცხველი მექანიზმების საგადასახადო ორგანოს ლუქების გარეშე მუშაობა	1 500 ლარი
10	ავტოგასამართ სადგურებზე მადოზირებელი და მრიცხველი მექანიზმების საგადასახადო ორგანოს ლუქების გარეშე ხელახალი მუშაობა	ყოველ შემდგომ გამეორებაზე 15 000 ლარი
11	ჩეკში ფაქტობრივად გადახდილზე ნაკლები თანხის ჩვენება	არა უმტკეს 200 ლარისა

ცხრილი № 6

- ლუქის მოხსნისას ან/და საკონტროლო-სალარო აპარატების ფისკალურ მეხსიერებაში შედწევისას, ასევე ჩეკში ფაქტობრივად გადახდილზე ნაკლები თანხის ჩვენებისათვის პირი ჯარიმისგან თავისუფლდება, თუ იგი საკონტროლო-სალარო აპარატის დაზიანების თაობაზე შეტყობინებას გაუგზავნის საგადასახადო ორგანოს დაზიანების დაფიქსირებიდან არა უგვიანეს მეორე სამუშაო დღისა.
- პირი ვადებულება საკონტროლო-სალარო აპარატის დაზიანების აღმოფხვრამდე შეაჩეროს საქონლის/მომსახურების მიწოდების დროს მომხმარებელთან ფულით ანგარიშსწორება.

საკონტროლო-სალარო აპარატების სათანადო წესით დალუქვის ვალდებულება ამოქმედდება 2009 წლის 1 იანვრიდან, ხოლო ამ პერიოდისთვის აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის გადასახადის გადამხდელს არ ეკისრება საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული ჯარიმა.

გადასახადების ცნება, სახეები, შემოღება, შეცვლა, გაუქმება

გადასახადი არის საგადასახადო კოდექსით დადგენილი სავალდებულო, უპირობო, ფულადი შენატანი საქართველოს სახელმწიფო, აჭარისა და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივ ბიუჯეტებში, რომელსაც გადასახადის გადამხდელი იხდის მისი არაეკვივალენტური, უსასყიდლო, აუცილებელი ხასიათიდან გამომდინარე. გადასახადის ანალოგი არ არსებობს ანუ დაუშვებელია მისი სხვა ნივთით ჩანაცვლება.

- არსებობს ორი სახის გადასახადი¹⁴: საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი.

გადასახადის სახეები და განაკვეთები

№	გადასახადის დასახელება	გადასახადის სახე	განაკვეთი
1	საშემოსავლო გადასახადი	საერთო-სახელმწიფოებრივი	12%

¹⁴ გადასახადი ასევე იყოფა პირდაპირ და არაპირდაპირ გადასახადებად (იხ. გვერდი 197).

2	მოგების გადასახადი	საერთო-სახელმწიფოებრივი	20%
3	დღგ	საერთო-სახელმწიფოებრივი	18%
4	აქციზი	საერთო-სახელმწიფოებრივი	დიფერენცირებული
5	სოციალური გადასახადი	საერთო-სახელმწიფოებრივი	20%
6	საბაჟო გადასახადი	საერთო-სახელმწიფოებრივი	დიფერენცირებული
7	ქონების გადასახადი	ადგილობრივი	არა უმეტეს 1%

ცხრილი № 7

- დაუშვებელია საგადასახადო კოდექსით დადგენილი გადასახადების გარდა, (გარდა საბაჟო გადასახადისა) ვინმესთვის სხვა სახის გადასახადების გადახდევინება.
- დაუშვებელია საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისთვის გადასახადის მის დადგენილ ვადაზე ადრე გადახდევინება.

რაც შეეხება გადასახადების დაწესების, შემოღების, შეცვლისა და გაუქმების წესებს, საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გადასახადების დაწესება, შეცვლა ან გაუქმება ხდება საგადასახადო კოდექსში სათანადო ცვლილებებისა და დამატებების შეტანით.

ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობით ორგანოებს უფლება აქვთ შემოიღონ მხოლოდ საგადასახადო კოდექსით დაწესებული ადგილობრივი გადასახადები კოდექსით დადგენილი ზღვრული განაკვეთების ფარგლებში. ადგილობრივი გადასახადების შემოღება, გადახდის პირობების შეცვლა ან შემოღებული გადასახადების გაუქმება ხდება შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს ნორმატიული აქტით.

- გადასახადის გადამხდელზე დარიცხული გადასახადი არის ვალი სახელმწიფოს წინაშე, რომელიც ბიუჯეტში უნდა იქნეს გადახდილი.

საშემოსავლო და მოგების ბადასახადი

საშემოსავლო ბადასახადი

საშემოსავლო გადასახადის გადამხდელია:

- რეზიდენტი ფიზიკური პირი;
- არარეზიდენტი ფიზიკური პირი, რომელიც შემოსავალს იღებს საქართველოში არსებული წყაროდან (იხ. გვ. 23, საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავლები).

საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია რეზიდენტი ფიზიკური პირის დასაბეგრი შემოსავალი, რომელიც განისაზღვრება, როგორც სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ ერთობლივ შემოსავალსა და ამ პერიოდისთვის გათვალისწინებულ გამოქვითვებს დაქვემდებარებულ ხარჯებს შორის.

საქართველოში არსებული მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით საქმიანობის განმახორციელებელი არარეზიდენტი ფიზიკური პირის საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვის ობიექტია დასაბეგრი შემოსავალი, რომელიც ასევე განისაზღვრება, როგორც სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მუდმივ დაწესებულებასთან დაკავშირებულ საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ ერთობლივ შემოსავალსა და ამ პერიოდისთვის გათვალისწინებულ გამოქვითვებს დაქვემდებარებულ ხარჯებს შორის.

არარეზიდენტი ფიზიკური პირის ერთობლივი შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის მის მუდმივ დაწესებულებასთან, იბეგრება გადახდის წყაროსთან გამოქვითვების გარეშე (დივიდენდი, პროცენტი, ხელფასის სახით მიღებული შემოსავალი, და სხვა. **(იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 197)**). არარეზიდენტი ფიზიკური პირი, რომელიც შემოსავალს იღებს ქონების რეალიზაციით, წარმოადგენს საშემოსავლო გადასახადის გადაამხდელს კალენდარული წლის განმავლობაში საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული ერთობლივი შემოსავლიდან, რომელიც მცირდება ამ პერიოდისთვის ასეთი შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული გამოქვითვების თანხებით.

ქონების რეალიზაციით მიღებულ შემოსავლებს განეკუთვნება:

- რეზიდენტი იურიდიული პირის ჩვეულებრივი აქციების ან პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული ნამეტი;
- როიალტით მიღებული შემოსავლები;
- საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული მოძრავი ქონების იჯარით ან ეკონომიკური საქმიანობისთვის გამოყენებული უძრავი ქონების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი;
- სხვა ქონების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი.

ერთობლივი შემოსავალი

რეზიდენტის ერთობლივი შემოსავალი არის მის მიერ საქართველოში და საქართველოს ფარგლებს გარეთ მიღებული შემოსავლების ჯამი, ხოლო არარეზიდენტის ერთობლივი შემოსავალი – საქართველოში არსებული წყაროებიდან მიღებული შემოსავალი **(იხ. გვ. 23 საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავლები)**.

ერთობლივ შემოსავალს განეკუთვნება ნებისმიერი ფორმით ან/და საქმიანობით მიღებული ყველა შემოსავალი, კერძოდ:

- ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები;
- ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან;
- სხვა შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები

ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები შესაძლოა იყოს ფიზიკური პირის მიერ დაქირავებით მუშაობის შედეგად მიღებული ნებისმიერი საზღაური ან

სარგებელი, მათ შორის, წინა სამუშაო ადგილიდან პენსიის ან სხვა სახით მიღებული შემოსავალი, ან შემოსავალი მომავალი სამუშაო ადგილიდან.

სარგებლის ღირებულების თანხა (მოიცავს აქციზს, დღგ-ს და სხვა გადასახადს, რომელიც უნდა გადაიხადოს დაქირავებულმა) არის დაქირავებულის მიერ განსაზღვრული ოდენობით მიღებული სარგებელისა და გადახდილი თანხის სხვაობა.

დაქირავებულის მიერ განსაზღვრული ოდენობით მიღებულ სარგებელში იგულისხმება:

ნებისმიერი სახეობის ავტომობილის პირადი სარგებლობისთვის გამოყენებისას – შესაბამისი საგადასახადო წლის დასაწყისისთვის ამ ავტომობილის საბალანსო ღირებულების 0,1 პროცენტი დაქირავებულის მიერ ავტომობილის კერძო სარგებლობის მიზნით გამოყენების ყოველი დღისათვის; **(მაგალითი:** თუ დაქირავებით მომუშავე ფიზიკური პირი სარგებლობს ავტომანქანით 30 დღის განმავლობაში და ავტომანქანის საბალანსო ღირებულებაა 5 000 ლარი, მაშინ მან მიიღოს სარგებელი ყოველდღიურად 5 ლარი (5000-ის 0.1 პროცენტი), რაც 30 დღეში შეადგენს 150 ლარს (5 X 30). აღნიშნული თანხა ემატება ფიზიკური პირის შრომის ანაზღაურებას და იბეგრება საშემოსავლო გადასახადით (12%);

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ საშუალო საბაზრო განაკვეთზე დაბალი საპროცენტო განაკვეთით სესხის მიღებისას – საბაზრო განაკვეთით გადასახდელი პროცენტის შესაბამისი თანხა **(მაგალითი:** თუ ფიზიკური პირი აიღებს სესხს 10 000 ლარის ოდენობით თვეში 3%-იანი განაკვეთით და ამ დროს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული საშუალო საბაზრო განაკვეთი შეადგენს 5%, ითვლება, რომ ფიზიკურმა პირმა მიიღო სარგებელი 2%-ით დაბალი საპროცენტო განაკვეთით სესხის ადებით (5% ეროვნული ბანკის პროცენტი – 3% აღებული სესხის პროცენტი), სადაც სარგებლის ღირებულება შეადგენს 10 000 ლარის 2% ანუ 200 ლარს ყოველთვიურად);

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის საქონლის/მომსახურების მიწოდებისას ან კომპენსაციის გარეშე გადაცემისას – ასეთი საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასი. **(მაგალითი:** თუ დამქირავებელმა დაქირავებულს (თანამშრომელს) გაუწია მომსახურება (მაგ. დაუფინანსა მკურნალობა, შეასწავლა უცხო ენა და სხვა), ან უსახყიდლოდ გადასცა (ანუქა) საქონელი. ამ შემთხვევაში დაქირავებით მომუშავე ფიზიკურმა პირმა მიიღო სარგებელი გაწეული მომსახურების ან გადაცემული (ნაჩუქარი) საქონლის საბაზრო ღირებულების (ფასის) ოდენობით);

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის საცხოვრებლის სარგებლობაში გადაცემისას – საიჯარო ქირის წლიური საბაზრო ღირებულება (შესაბამისი პერიოდის პროპორციულად);

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის ან მის კმაყოფაზე მყოფთათვის განათლების მისაღებად დახმარების გაწევისას (დაქირავებულის ვალდებულებათა შესრულებასთან უშუალოდ დაკავშირებული მომზადების პროგრამის ჩაუთვლელად) – დამქირავებლის მიერ განათლების მისაღებად გაწეული დახმარების ღირებულება **(მაგალითი:** თუ დამქირავებელი (საწარმო, ორგანიზაცია და ა.შ.) დაქირავებით მომუშავე ფიზიკურ პირს (ორგანიზაციის თანამშრომელს) დაუფინანსებს სწავლას კვალიფიკაციის

ამაღლებს მიზნით, რაც უშუალოდ დაკავშირებული და საჭიროა მისი სამსახურებრივი მოვალეობების შესრულების ხარისხის ასამაღლებლად, გადახდილი თანხები არ ჩაითვლება სარგებლად და შესაბამისად ჩაირთვება ორგანიზაციის თანამშრომლის ხელფასში);

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის ხარჯების ანაზღაურებისას – ანაზღაურების თანხა;

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის ვალის ან ვალდებულების პატიებისას – ვალის ან ვალდებულების თანხა;

დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისთვის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაზღვევის შემთხვევაში სადაზღვევო პრემიის ან სხვა თანხის გადახდისას – დამქირავებლის მიერ გადახდილი სადაზღვევო პრემიის ან სხვა თანხის მოცულობა;

სხვა შემთხვევაში – სარგებლის საბაზრო ფასი.

➤ ხელფასის სახით მიღებულ შემოსავალს არ განეკუთვნება დაქირავებულისათვის გადახდილი წარმომადგენლობითი ხარჯების ანაზღაურება, ასევე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ განსაზღვრული ნორმის ფარგლებში სამივიწიფო ხარჯების ანაზღაურება (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 220).

ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი

ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ შემოსავლებს, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან, განეკუთვნება სამეწარმეო და არასამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლები.

სამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ შემოსავლებს მიეკუთვნება:

საქონლის/მომსახურების მიწოდებით მიღებული შემოსავლები;

სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი;

სამეწარმეო საქმიანობის შეზღუდვის ან საწარმოს დახურვის შედეგად მიღებული შემოსავლები;

ძირითად საშუალებათა რეალიზაციით მიღებული თანხები, რომლებიც შემოსავალში შეიტანება როგორც ერთობლივი შემოსავალი;

კომპენსირებული გამოქვითვები;

სხვა სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები.

არასამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ შემოსავლებია:

პროცენტების სახით მიღებული შემოსავლები, დივიდენდები, როიალტი;

ვალების ჩამოწერით მიღებული შემოსავლები;

აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი, სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად მიღებული ნამეტი შემოსავლის გარდა;

ქონების ლიზინგით, უზუფრუქტით, იჯარით, ქირით ან სხვა ამგვარი ფორმით გაცემით მიღებული შემოსავლები;

სხვა ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი, გარდა სამეწარმეო საქმიანობიდან და ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლებისა.

სხვა შემოსავლები

სხვა შემოსავლებს, რომლებიც არ არის დაკავშირებული დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან, განეკუთვნება ნებისმიერი შემოსავალი ან სარგებელი.

პირის მიერ სხვა პირისაგან ქონების ან სარგებლის მიღების შემთხვევაში, ერთობლივ შემოსავლებში შესატანი ქონების ან სარგებლის ღირებულება არის სხვაობა განსაზღვრული ოდენობით მიღებულ სარგებელსა და გადახდილ თანხას შორის. (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 174, პუნქტი 2)

ფიზიკური პირი, რომელიც ახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას (გარდა დაქირავებით მუშაობისა) გამოქვეითებს აწარმოებს კოდექსით დადგენილი წესით. (იხ. გვ. 72)

- ფიზიკური პირის ამხანაგობებში და სხვა ანალოგიურ წარმონაქმნებში მონაწილეობის შემთხვევაში ფიზიკური პირის ერთობლივ შემოსავალში უნდა ჩაირთოს მისი წილის პროპორციული შემოსავალი ამხანაგობის დასაბეგრ მოგებაში (შემოსავალში).
- ფიზიკური პირის დასაბეგრი შემოსავალი იბეგრება 12 პროცენტით.

საშემოსავლო გადასახადისგან ბათავისუფლება

საშემოსავლო გადასახადით დაბეგვრისგან თავისუფლდება ფიზიკურ პირთა შემდეგი შემოსავლები:

არარეზიდენტის მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე უცხოეთის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ დაწესებულებებში დაქირავებით მუშაობით მიღებული შემოსავლები;

ფიზიკური პირის მიერ მიღებული გრანტი, სახელმწიფო პენსია, სახელმწიფო კომპენსაცია, სახელმწიფო აკადემიური სტიპენდია, მაგროეკონომიკური და დაბრუნებადი ხასიათის არასახელმწიფო საპენსიო სქემიდან მიღებული პენსია განხორციელებული შენატანების ოდენობით, სახელმწიფო სტიპენდია, სახელმწიფო ბიუჯეტში ან ავტონომიური რესპუბლიკების ან ადგილობრივ ბიუჯეტებში გათვალისწინებული ასიგნებებით გამოყოფილი დახმარება ან ერთჯერადი განაცემი (მათ შორის, ოლიმპიურ თამაშებში, მსოფლიოს ან/და ევროპის ჩემპიონატებში გამარჯვებისათვის ან/და საპრიზო ადგილების დაკავებისათვის სპორტსმენების და მათი მწვრთნელების მიერ მიღებული ფულადი და სხვა სახის ჯილდოები);

ოლიმპიურ თამაშებში, მსოფლიოს ან/და ევროპის ჩემპიონატებში გამარჯვებისათვის ან/და საპრიზო ადგილების დაკავებისათვის სპორტსმენების და მათი მწვრთნელების მიერ მიღებული ფულადი და სხვა სახის ჯილდოები;

ალიმენტი;

განქორწინების საფუძველზე ფიზიკური პირის მიერ მიღებული ქონების ღირებულება (შემოსავალი);

ფიზიკური პირის მიერ 2 წელზე მეტი ვადით საკუთრებაში არსებული მატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი, გარდა ამ პირის მიერ სამეწარმეო საქმიანობის ფარგლებში მატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტისა. ზემოთ აღნიშნული ორ წლიანი ვადა უძრავი ქონების რეალიზაციის შემთხვევაში იანგარიშება საქართველოს

საჯარო რეესტრში საკუთრების უფლების რეგისტრაციის მიზნით წარდგენილი (წარსადგენი) საკუთრების უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის შედგენის თარიღის მიხედვით, ხოლო „რეალიზაციით მიღებული ნამეტი“ იანგარიშება, როგორც სხვაობა ქონების რეალიზაციის ფასსა და მასზე საკუთრების უფლების წარმოშობისას მისი შექმნის ფასს შორის, გარდა საკუთრების უფლების უსასყიდლოდ (სახელმწიფო ქონების პრივატიზებისას, ქონების ჩუქებით ან მემკვიდრეობით მიღებისას ან სხვა შემთხვევებში) წარმოშობისას, როდესაც ნამეტი იანგარიშება ამ ქონების რეალიზაციის ფასსა და მიღების მომენტში უსასყიდლოდ მიღებული ქონების საბაზრო ფასს შორის;

საგადასახადო წლის განმავლობაში I და II რიგის მემკვიდრეების მიერ ჩუქებით ან მემკვიდრეობით მიღებული ქონების ღირებულება;

საგადასახადო წლის განმავლობაში III და IV რიგის მემკვიდრეების მიერ 150 000 ლარამდე ღირებულების, ჩუქებით ან მემკვიდრეობით მიღებული ქონების ღირებულება.

საგადასახადო წლის განმავლობაში ფიზიკური პირისგან 1000 ლარამდე ღირებულების, ჩუქებით მიღებული ქონების ღირებულება;

ფიზიკური პირისთვის (დონორისათვის) გადაებული სისხლის საკომპენსაციო კვებისათვის გაცემული თანხა;

იმ მეწარმე ფიზიკურ პირთა შემოსავალი, რომლებიც არ იყენებენ დაქირაებულ პირთა შრომას და დამოუკიდებლად ახორციელებენ მხოლოდ „ეკონომიკური საქმიანობის სახეების ეროვნული კლასიფიკატორის“ (NACE) შესაბამისად განსაზღვრული ცალკეული კატეგორიის ეკონომიკური საქმიანობიდან ერთ-ერთს (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 248) (იხ. ცხრილი № 8):

N	საქმიანობის სახე	ფართობის მაქსიმალური ოდენობა მ ²
1	2	3
სექცია A		
1	01.41.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული მომსახურება: - სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის მოყვანა, რომელიც ზორციელდება ტრაქტორებით ან კომბაინებით	
სექცია D		
2	17.51.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - ხალიჩებისა და ორბოების ნაწარმის წარმოება	20
3	17.72.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - პულვერებისა და ანალოგიური ნაწარმის წარმოება	15
4	18.22.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - ზედა ტანსაცმლის წარმოება, გარდა მოდელების დემონსტრირებისა და ჩვენებისა	10
5	18.23.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - საცვლების წარმოება	10
6	18.24.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - თავსაბურავების წარმოება	10
7	18.24.9 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - დანარჩენი ტანსაცმლისა და აქსესუარების წარმოება	10
8	20.51.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: - ხის სხედასხვა ნაწარმის წარმოება - ტანსაცმლისა და თავსაბურავების ხის საკიდების წარმოება; - ხის საოჯახო ნივთებისა და სამზარეულოს საკუთნობის წარმოება	20

9	26.21.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ფაიფურისა და ქაშანურის სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ნაკეთობების წარმოება	20
10	28.75.2 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჭურჭლის და ინვენტარის წარმოება	20
11	36.30 კლასით გათვალისწინებული: – მუსიკალური ინსტრუმენტების წარმოება – აკორდეონებისა და ანალოგიური საკრავების, მათ შორის ტუჩის გამომონიკების წარმოება; – სასულე მუსიკალური ინსტრუმენტების წარმოება ინსტრუმენტების წარმოება	15
12	36.62. კლასით გათვალისწინებული: – ცოცხებისა და ჯაგრისების წარმოება	10
N	საქმიანობის სახე	ფართობის მაქსიმალური ოდენობა მ ²
სექცია G		
13	50.20 კლასით გათვალისწინებული: – ავტომობილების ტექნიკური მომსახურება და რემონტი	40
14	52.7 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი, თუ ის ხორციელდება ამ საგნების წარმოების, საბითუმო და საცალო ვაჭრობისაგან დამოუკიდებლად, თუ რემონტი ხორციელდება საქმიანობის სხვა სახეობებთან ერთად, მაშინ იგი განეკუთვნება საცალო და საბითუმო ვაჭრობის ან ამ საქონლის წარმოების შესაბამის დაჯგუფებებს	20
15	52.71 კლასით გათვალისწინებული: – ფეხსაცმლისა და ტყავის ნაწარმის რემონტი	20
16	52.72 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო ელექტრონული ნაწარმის რემონტი	20
17	52.73 კლასით გათვალისწინებული: – საათებისა და საიუველირო ნაწარმის რემონტი	2
18	52.74.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – ტანსაცმლის გადაკეთება და რემონტი	10
19	52.74.9 კლასით გათვალისწინებული: – საყოფაცხოვრებო საქონლისა და პირადი მოხმარების საგნების რემონტი	20
სექცია H		
20	55.23.0 ქვეკლასით – სხვა საცხოვრებელი ადგილები– გათვალისწინებული: – საცხოვრებელი ადგილების მოკლე ვადით გადაცემა სოფლის სახლებში (შაღებში), კოტეჯებში და ბინებში	60
სექცია K		
21	74.85.0 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – სამდივნო და თარგმნითი მომსახურების გაწევა	5
22	93.01.1 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – თეთრეულისა და სხვა საფუეიქრო ნაწარმის რეცხვა და დამუშავება	20
23	93.02.0 ქვეკლასით გათვალისწინებული: – თმის დაბანა, შესწორება და კრეჭა, დაწობა, შეღებვა, შეფერადება, დახვევა, გასწორება და ანალოგიური სამუშაოები მაშაკაცებისთვის და ქალებისათვის, აგრეთვე გაპარსვა და წვერის შესწორება	20
24	95.0 კლასით გათვალისწინებული: – შინამეურნეობის გაძღვლასთან დაკავშირებული მომსახურება	

ცხრილი № 8

2008 წლის 1 იანვრამდე სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებული ფიზიკური პირის მიერ საქართველოში წარმოებული სოფლის მეურნეობის

პირველადი მიწოდებით მიღებული შემოსავალი, თუ კალენდარული წლის განმავლობაში ამ ფიზიკური პირის მიერ ამ მიწოდებით მიღებული ერთობლივი შემოსავალი არ აღემატება 100 000 ლარს.

პრივატიზების წესით (უსასყიდლოდ), ასევე მიწისძვრითა და სხვა სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებულების მიერ დაზიანებული ბინების სანაცვლოდ იმავე დასახლებულ პუნქტში ან ეკომიგრანტების მიერ სხვა დასახლებულ პუნქტში უსასყიდლოდ მიღებული ბინების ღირებულება.

ღროებითი საცხოვრებელი ადგილის სანაცვლოდ ღტოლვილი ან იძულებით გადაადგილებული ფიზიკური პირის მიერ პრივატიზების პროგრამის ფარგლებში მიღებული კომპენსაციები.

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ უცხოეთის დიპლომატიურ მისიებში, მათთან გათანაბრებულ დაწესებულებებსა და დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციებში დაქირავებით მომუშავე საქართველოს მოქალაქეები (რეზიდენტი ფიზიკური პირები) თავისუფლდებიან საშემოსავლო გადასახადისგან ამ ორგანიზაციებში 2005 წლის 1 იანვრამდე მიღებულ შემოსავლებზე.

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ უცხოეთის დიპლომატიურ მისიებში, მათთან გათანაბრებულ დაწესებულებებსა და დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციებში დაქირავებით მომუშავე საქართველოს მოქალაქეებს (რეზიდენტ ფიზიკურ პირებს) არ დაეკისრებათ საგადასახადო, ადმინისტრაციული ან სხვაგვარი პასუხისმგებლობა აღნიშნულ ორგანიზაციებში 2005 წლის 1 იანვრამდე დაქირავებით მიღებულ შემოსავლებზე საშემოსავლო გადასახადის გადაუხდელობისა და საგადასახადო დეკლარაციის წარუდგენლობისთვის.

საშემოსავლო გადასახადით არ იბეგრება შემდეგ ფიზიკურ პირთა შემოსავალი:

№	პირი	კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული შემოსავალი
1	ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის, მხედველობის გამო I და II ჯგუფის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირი	3 000 ლარამდე
2	მეორე მსოფლიო ომისა და საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის ბრძოლების მონაწილე საქართველოს მოქალაქე	3 000 ლარამდე
3	პირი, რომელსაც მინიჭებული აქვს „ქართველის დედის“ საპატიო წოდება	3 000 ლარამდე
4	მარტოხელა დედა	3 000 ლარამდე
5	პირი, რომელმაც იშვილა ბავშვი (შვილად აყვანიდან 1 წლის განმავლობაში)	3 000 ლარამდე
6	პირი, რომელმაც აღსაზრდელად (შვილობილად) აიყვანა ბავშვი	3 000 ლარამდე
7	I და II ჯგუფის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირის მიერ კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი	1 500 ლარამდე
8	მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრები მრავალშვილიანი (პირის კმაყოფაზე მყოფი 18 წლამდე ასაკის სამი ან სამზე მეტი შვილი) პირის	3 000 ლარამდე

	მიერ აღნიშნულ რეგიონებში საქმიანობით მიღებული შემოსავალი	
9	მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრები, ერთი - ან ორშვილიანი (პირის კმაყოფაზე მეოფი 18 წლამდე ასაკის ერთი ან ორი შვილი) პირის მიერ აღნიშნულ რეგიონებში საქმიანობით მიღებული შემოსავალი	3 000 ლარამდე დასაბეგრ შემოსავალზე საშემოსავლო გადასახადი მცირდება 50%-ით

ცხრილი №9

(მაგალითი: მარტოხელა დედის შემოსავალმა წლის განმავლობაში შეადგინა 8500 ლარი. მას ამ შემოსავლიდან დაებეგრება 5500 ლარი (8500 – 3000 (გადასახადისგან განთავისუფლებული თანხა) = 5500).

- თუ საშემოსავლო გადასახადის გადამხდელს წარმოეჩნება ზემოაღნიშნულ ცხრილში გათვალისწინებული ერთზე მეტი შეღავათის უფლება, მასზე გავრცელდება მათგან ერთი, უმაღლესი შეღავათი.

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის გადამხდელია:

- საქართველოს საწარმო;
- უცხოური საწარმო, რომელიც საქართველოში საქმიანობას ახორციელებს მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით ან/და შემოსავალს იღებს საქართველოში არსებული წყაროდან.
- ამხანაგობა და სხვა ანალოგიური წარმონაქმნი არ წარმოადგენს მოგების გადასახადის გადამხდელს. ამ შემთხვევაში გადამხდელები არიან მათი თანამფლობელები.¹⁵
- საქართველოში ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი უცხოური პირი, რომელიც არ არის ფიზიკური პირი, განიხილება როგორც საქართველოს საწარმო თუ იგი არ დაასაბუთებს თავის თანამფლობელობას.

საქართველოს საწარმოს მოგების გადასახადით დაბეგრვის ობიექტია დასაბეგრი მოგება, რომელიც განისაზღვრება, როგორც გადასახადის გადამხდელის ერთობლივ შემოსავალსა და კოდექსით გათვალისწინებული გამოქვითვებს დაქვემდებარებულ ხარჯებს შორის სხვაობა.

უცხოური საწარმო (გარდა საავიაციო ტრანსპორტით მგზავრთა საერთაშორისო გადაყვანისა და ტვირთების საერთაშორისო გადატანის განმახორციელებლისა), რომელიც საქართველოში ახორციელებს საქმიანობას მუდმივი დაწესებულების

¹⁵ ამხანაგობების და სხვა ანალოგიური წარმონაქმნების შემთხვევაში მათ მიერ მიღებული მოგება (შემოსავალი) ნაწილდება მის თანამფლობელებს შორის წილის პროპორციულად. თანამფლობელები (იურიდიული ან ფიზიკური პირები) მიღებულ მოგებას (შემოსავალს) ჩართავენ მათ ერთობლივ შემოსავალში.

მეშვეობით, წარმოდგენს მოგების გადასახადის გადამხდელს მუდმივ დაწესებულებასთან დაკავშირებული საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული ერთობლივი შემოსავლის მიხედვით, რომელიც მცირდება გამოქვითვების თანხებით.

საავიაციო ტრანსპორტით მგზავრთა საერთაშორისო გადაყვანისა და ტვირთების საერთაშორისო გადატანის განმახორციელებელი უცხოური საწარმოს, რომელიც საქართველოში ახორციელებს საქმიანობას მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით, დასაბეგრი მოგება განისაზღვრება საქართველოში მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით კალენდარული წლის განმავლობაში საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავლის მიხედვით, რომელიც იყოფა მის მიერ საქართველოსა და საქართველოს ფარგლებს გარეთ საგადასახადო წლის განმავლობაში მიღებულ ერთობლივ (მთლიან) შემოსავალზე და მრავლდება აღნიშნული საწარმოს საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ მიღებულ დასაბეგრი მოგებაზე.

უცხოური საწარმოსთვის, რომელიც საქართველოში მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით, საქართველოში არსებული წყაროდან იღებს შემოსავალს, დასაბეგრი მოგება განისაზღვრება შემდეგი ფორმულით:

$$X = (Y : Z) \times C$$

სადაც:

X – დასაბეგრი მოგება (საქართველოში)

Y – მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავალი;

Z – საქართველოსა და საქართველოს ფარგლებს გარეთ მიღებული ერთობლივი (მთლიანი) შემოსავალი;

C – დასაბეგრი მოგება (საქართველოში და საქართველოს ფარგლებს გარეთ)

უცხოური საწარმოს ერთობლივი შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის მის მუდმივ დაწესებულებასთან, გადასახადით იბეგრება გადახდის წყაროსთან გამოქვითვების გარეშე, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როცა უცხოური საწარმო იღებს ქონების რეალიზაციით მიღებულ ქვემოთ ნამოთვლილ შემოსავლებს და წარმოდგენს მოგების გადასახადის გადამხდელს კალენდარული წლის განმავლობაში საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული ერთობლივი შემოსავლიდან, რომელიც მცირდება ამ პერიოდისთვის ასეთი შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული გამოქვითვების თანხებით.

ქონების რეალიზაციით მიღებული შემოსავლებია:

რეზიდენტი იურიდიული პირის ჩვეულებრივი აქციების ან პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული ნამეტ;

როიალტით მიღებული შემოსავლები;

საქართველოში გამოყენებული მოძრავი ქონების იჯარით ან/და სხვა სახელშეკრულებო სარგებლობის უფლების გადაცემით მიღებული შემოსავალი;

საქართველოში არსებული და ეკონომიკური საქმიანობისთვის გამოყენებული უძრავი ქონებით მიღებული შემოსავალი, მათ შორის, ასეთ ქონებაში პარტნიორის წილის რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი; სხვა ქონების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი.

ერთობლივი შემოსავალი

რეზიდენტის ერთობლივი შემოსავალი არის მის მიერ საქართველოში და საქართველოს ფარგლებს გარეთ მიღებული შემოსავლების ჯამი, ხოლო არარეზიდენტის შემთხვევაში ერთობლივი შემოსავალი შედგება საქართველოში არსებული წყაროებიდან მიღებული შემოსავლებისგან.

ერთობლივ შემოსავალს განეკუთვნება ნებისმიერი ფორმით ან/და საქმიანობით მიღებული ყველა შემოსავალი, კერძოდ:

ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები;

ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან;

სხვა შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი

ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავლები, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან, განეკუთვნება სამეწარმეო და არასამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი.

სამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ შემოსავლებს მიეკუთვნება:

საქონლის/მომსახურების მიწოდებით მიღებული შემოსავლები;

სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი;

სამეწარმეო საქმიანობის შეზღუდვის ან საწარმოს დახურვის შედეგად მიღებული შემოსავლები;

ძირითად საშუალებათა რეალიზაციით მიღებული თანხები, რომლებიც შემოსავალში შეიტანება როგორც ერთობლივი შემოსავალი;

კომპენსირებული გამოქვითვები;

სხვა სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები.

არასამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ შემოსავლებია:

პროცენტების სახით მიღებული შემოსავლები, დივიდენდები, როიალტი;

ვალების ჩამოწერით მიღებული შემოსავლები;

აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი, სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად მიღებული ნამეტი შემოსავლის გარდა;

ქონების ლიზინგით, უზუფრუქტით, იჯარით, ქირით ან სხვა ამგვარი ფორმით ქონების გაცემით მიღებული შემოსავლები;

სხვა ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული შემოსავალი, გარდა სამეწარმეო საქმიანობიდან და ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლებისა.

სხვა შემოსავლები

სხვა შემოსავლებს, რომლებიც არ არიან დაკავშირებული დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან, განეკუთვნება ნებისმიერი შემოსავალი ან სარგებელი, გარდა საწარმოს პარტნიორთა შენატანებისა, რომლებიც ზრდიან ამ საწარმოს წმინდა აქტივს.

პირის მიერ სხვა პირისგან ქონების ან სარგებლის მიღების შემთხვევაში, ერთობლივ შემოსავლებში შესატანი ქონების ან სარგებლის ღირებულება არის სხვაობა განსაზღვრული ოდენობით მიღებულ სარგებელსა და გადახდილ თანხას შორის.

- იურიდიული პირის ამხანაგობებში და სხვა ანალოგიურ წარმონაქმნებში მონაწილეობის შემთხვევაში იურიდიული პირის ერთობლივ შემოსავალში უნდა ჩაირთოს მისი წილის პროპორციული მოგება (შემოსავალი) ამხანაგობის დასაბეგრ მოგებაში (შემოსავალში).
- „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული „არსებული ხელშეკრულებების“ განხორციელების შედეგად ნავთობისა და გაზის ოპერაციებით მიღებული მოგება იბეგრება 10 პროცენტის განაკვეთით, თუ ეს ხელშეკრულებები დადებულია 1998 წლის 1 იანვრამდე.
- საწარმოს დასაბეგრი მოგება იბეგრება 20 პროცენტით.

მოგების გადასახადისგან გათავისუფლება

მოგების გადასახადით დაბეგვისგან თავისუფლდება:

საბიუჯეტო, საერთაშორისო ან/და საქველმოქმედო ორგანიზაციების მოგება, ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული მოგების გარდა;

ორგანიზაციის მიერ მიღებული გრანტები, საწევრო შენატანები და შემოწირულობები;

საქართველოს ეროვნული ბანკის მოგება;

საქართველოს საპატრიარქოს მიერ რელიგიური დანიშნულებით გამოყენებული ჯვრების, სანთლების, ხატების, წიგნებისა და კალენდრების რეალიზაციით მიღებული მოგება;

სამედიცინო დაწესებულებების სამედიცინო საქმიანობიდან მიღებული მოგების ის ნაწილი, რომელიც მოხმარდება რეინვესტირებას (დაწესებულების რეაბილიტაცია, ტექნიკური ბაზის უზრუნველყოფა) და თანამშრომელთა მატერიალურ წახალისებას;

2008 წლის 1 იანვრამდე სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებული პირის მიერ საქართველოში წარმოებული სოფლის მეურნეობის

პროდუქციის სამრეწველო გადამუშავებამდე (სასაქონლო კოდის შეცვლამდე) პირველადი მიწოდებით მიღებული მოგება, თუ კალენდარული წლის განმავლობაში ამ პირის მიერ მიღებული ერთობლივი შემოსავალი არ აღემატება 100 000 ლარს და ასევე 2007 წლის 1 იანვრამდე სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობიდან მიღებული მოგების ის ნაწილი, რომლის რეინვესტირებაც ხდება ამ საქმიანობის ფარგლებში;
2008 წლის 1 იანვრამდე ჟურნალ-გაზეთების მიწოდებით ან/და ჟურნალ-გაზეთებით სარეკლამო მომსახურების გაწევით მიღებული მოგება.

გამოძვითვები და ზარალი საშემოსავლო და მოგების გადასახადებისთვის

ერთობლივი შემოსავლიდან გამოიქვითება ყველა ხარჯი, რომლებიც დაკავშირებულია ამ შემოსავლების მიღებასთან, გარდა:

ძირითად საშუალებათა შეძენის, დადგმის, მშენებლობის, მონტაჟის, წარმოების და სხვა კაპიტალიზებადი ხარჯებისა, თუ გადასახადის გადამხდელი არ იყენებს ძირითადი საშუალებების ექსპლუატაციაში შესვლის წელს მათი ღირებულების სრულად გამოქვითვის უფლებას (**იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 183, პუნქტი 13**);

იმ ხარჯებისა, რომლებიც არ ექვემდებარება გამოქვითვას;

ხარჯებისა, რომლებიც დაკავშირებული არ არის ეკონომიკურ საქმიანობასთან;

- **ერთობლივი შემოსავლიდან გამოიქვითება საწარმოს მიერ საქველმოქმედო ორგანიზაციებზე გაცემული შეწირულობის თანხა, მაგრამ არა უმეტეს ერთობლივი შემოსავლიდან გათვალისწინებული გამოქვითვების შემდეგ დარჩენილი თანხის 8 პროცენტისა.**

გართობაზე გაწეული ხარჯები, თუ გადასახადის გადამხდელი არ ეწევა გართობითი ხასიათის სამეწარმეო საქმიანობას;

ფიზიკური პირის მიერ პირადი მოხმარებისათვის გაწეული ხარჯები, ლატარიებიდან, კაზინოებიდან (სამორინეებიდან), აზარტული ან სხვა მოშგებიანი თამაშობებიდან მიღებულ მოგებებთან დაკავშირებული ხარჯები ან ხელფასის სახით შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული ხარჯები;

მოგების გადასახადის ან საშემოსავლო გადასახადის გადახდისაგან განთავისუფლებული შემოსავლების მიღებასთან დაკავშირებული ხარჯები.

საწარმოს მიერ კრედიტისთვის (სესხისთვის) გადახდილი ან/და გადასახდელი (აღრიცხვის მეთოდის გამოყენების მიხედვით) პროცენტები ექვემდებარება გამოქვითვას არა უმეტეს კრედიტის (სესხის) წლიური 24 პროცენტის ფარგლებში, შესაბამისი პერიოდის პროპორციულად. (**მაგალითი:** დარიცხის მეთოდით მომუშავე პირმა 2005 წლის 1 ივლისი აიღო 20 000 ლარის კრედიტი წლიურ 23 პროცენტად, შესაბამისი პროცენტის ყოველთვიური გადახდით. 2005 წელს მას უფლება აქვს, გამოქვითოს 2318 ლარი ($20\ 000 \times 0.23 / 365 \times 184$) – 1 ივლისიდან 31 დეკემბრამდე არსებული 184 დღისთვის, მიუხედავად იმისა, ფაქტობრივად რა თანხა ჰქონდა მას გადახდილი (მათ შორის წინსწრებითაც) 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვთქვათ 700 ან 1300 ლარი).

ხოლო იმ საწარმოში, რომლის წილის (აქციების) 20 პროცენტზე მეტი პირდაპირ ან არაპირდაპირ ეკუთვნის მოგების გადასახადისაგან განთავისუფლებულ იურიდიულ პირებს, გამოსაქვითი პროცენტების თანხა არ უნდა აღემატებოდეს გადაამხდელის მიერ პროცენტის სახით მიღებული ნებისმიერი შემოსავლისა და ნებადართული გამოქვითვებით (პროცენტების გამოქვითვების გარდა) შემცირებული ერთობლივი შემოსავლების თანხების ჯამის 50 პროცენტს. (მაგალითი: საწარმოში 25 % ეკუთვნის კავშირს, რომელიც არ ეწევა ეკონომიკურ საქმიანობას. საგადასახადო წლის განმავლობაში საწარმოს მიერ მიღებული ერთობლივი შემოსავალი (პროცენტებით მიღებული შემოსავლის გარდა) შეადგენს 500 000 ლარს. დაშვებული გამოქვითვები (კრედიტისათვის გადახდილი პროცენტების გარეშე) 140 000 ლარია. პროცენტებით მიღებული შემოსავალი შეადგენს 50 000 ლარს, ხოლო ზემოაღნიშნული 24 %-ის გათვალისწინებით კრედიტისათვის გადახდილი პროცენტები შეადგენს 220 000 ლარს. ამ პირობიდან გამომდინარე საწარმოს კრედიტისთვის გადახდილი პროცენტების სახით შეუძლია გამოქვითოს მხოლოდ 200 000 ლარი $[(50\ 000 + 500\ 000 - 150\ 000) \times 50\%]$.

გადასახადის გადაამხდელს უფლება აქვს გამოქვითოს რეალიზებულ საქონელთან და მომსახურებასთან დაკავშირებული უიმედო ვალები, რომელთა მიხედვით მისაღები შემოსავლები წინა საანგარიშო პერიოდებში შეტანილი იყო ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ ერთობლივ შემოსავალში.

- უიმედო ვალების გამოქვითვა დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დავალიანება ჩამოწერილია და ასახულია გადასახადის გადაამხდელის საბუღალტრო ანგარიშგებაში.

იურიდიულ პირს, რომელიც სადაზღვევო საქმიანობას ეწევა, უფლება აქვს სარეზერვო ფონდებში გადარიცხული თანხა გამოქვითოს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმებით. ბანკები სესხების შესაძლო დანაკარგების რეზერვების გამოქვითვას ახდენენ საეჭვო ვალების რეზერვების შექმნის შესახებ საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი წესით.

გამოქვითვას ექვემდებარება ასევე ერთობლივი შემოსავლის მიღებასთან დაკავშირებული სამეცნიერო-კვლევითი, საპროექტო და საცდელ-საკონსტრუქტორო მომსახურების ხარჯები, გარდა ძირითად საშუალებათა შექმნის, დადგმისა და სხვა კაპიტალიზებადი ხარჯებისა.

საამორტიზაციო ანარიცხები

ეკონომიკური საქმიანობისთვის გამოყენებულ ძირითად საშუალებათა საამორტიზაციო ანარიცხები გამოიქვითება ქვემოთ ჩამოთვლილი პირობების მიხედვით.

ამორტიზაცია არ ერიცხება მიწას, ხელოვნების ნიმუშებს, სამუზეუმო ექსპონატებს, ისტორიული მნიშვნელობის მქონე ობიექტებს (გარდა შენობა-ნაგებობებისა), მუშა და პროდუქტიულ პირუტყვს და სხვა არაამორტიზებად აქტივებს. ამასთან, ამორტიზაცია არ ერიცხება 1 000 ლარამდე ღირებულების

ძირითად საშუალებებს და იგი მთლიანად გამოიქვითება ერთობლივი შემოსავლიდან იმ საანგარიშო წელს, როდესაც მათი შექმნა ან შექმნა მოხდა.

ძირითადი საშუალებები, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზაციას იყოფა შემდეგ ჯგუფებად (იხ. ცხრილი № 10):

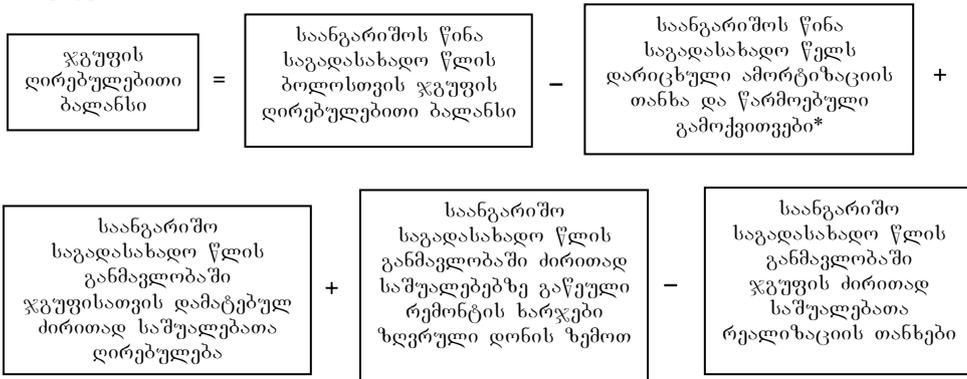
ჯგუფის ნომერი	ძირითადი საშუალებები	ამორტიზაციის ნორმა, %
1	მსუბუქი ავტომობილები; ავტოსატრანსპორტო ტექნიკა გზებზე გამოსაყენებლად; ავეჯი ოფისისათვის; საავტომობილო ტრანსპორტის მოძრავი შემადგენლობა; სატვირთო ავტომობილები, ავტობუსები, სპეციალური ავტომობილები და ავტომისაბმელები; მანქანები და მოწყობილობა მრეწველობის ყველა დარგისათვის, სამსხმელო წარმოებისათვის; სამკედლო-საწნეხი მოწყობილობა; სამშენებლო მოწყობილობა; სასოფლო-სამეურნეო მანქანები და მოწყობილობა	20
2	სპეციალური ინსტრუმენტები, ინვენტარი და მოწყობილობა; კომპიუტერები, მონაცემთა დამუშავების პერიფერიული მოწყობილობები და აღჭურვილობა; ელექტრონული მოწყობილობა	20
3	სარკინიგზო, საზღვაო და სამდინარო სატრანსპორტო საშუალებები; ძაღოვანი მანქანები და მოწყობილობა; თბოტექნიკური მოწყობილობა, ტურბინული მოწყობილობა, ელექტროძრავები და დიზელ-გენერატორები, ელექტროგადაცემისა და კავშირგაბმულობის მოწყობილობები; მილსადენები	8
4	შენობები, ნაგებობები	5
5	ამორტიზებადი აქტივები, რომლებიც შეტანილი არ არის სხვა ჯგუფებში	15

ცხრილი № 10

- თითოეული ჯგუფის საამორტიზაციო ანარიცხების ოდენობა გამოიანგარიშება საგადასახადო წლის ბოლოს ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსიდან ზემოაღნიშნული ნორმების შესაბამისად (იხ. ცხრილი № 10).
- შენობებსა და ნაგებობებს ამორტიზაცია დაერიცხება თითოეულ ნაგებობაზე ცალ-ცალკე, რომელიც განიხილება როგორც ცალკე ჯგუფი.

საგადასახადო წლის ბოლოსთვის ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსია შემდეგი წესით განსაზღვრული თანხა: საანგარიშოს წინა საგადასახადო წლის ბოლოსთვის ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი მცირდება საანგარიშოს წინა საგადასახადო წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხით და წარმოებული გამოქვითვებით (თუ ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა წლის ბოლოსთვის 1 000 ლარზე ნაკლებია, ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა ექვემდებარება სრულად გამოქვითვას, ხოლო თუ ჯგუფის ყველა ძირითადი

საშუალება რეალიზებული ან ლიკვიდირებულია, ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა წლის ბოლოსთვის ექვემდებარება ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითვას), რომელსაც ემატება საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ჯგუფისათვის დამატებულ ძირითად საშუალებათა ღირებულება, აგრეთვე საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ძირითად საშუალებებზე გაწეული რემონტის ხარჯები ზღვრული დონის ზემოთ და აკლდება საანგარიშო საგადასახადო წლის განმავლობაში ჯგუფის ძირითად საშუალებათა რეალიზაციის თანხები (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 183, პუნქტი 6).

* თუ ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა წლის ბოლოსთვის 1 000 ლარზე ნაკლებია, ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა ექვემდებარება სრულად გამოქვითვას, ხოლო თუ ჯგუფის ყველა ძირითადი საშუალება რეალიზებული ან ლიკვიდირებულია, ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის თანხა წლის ბოლოსთვის ექვემდებარება ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითვას.

- თუ საგადასახადო წლის განმავლობაში ჯგუფის ძირითად საშუალებათა რეალიზაციის თანხა აღემატება ჯგუფის ღირებულებით ბალანსს წლის ბოლოსათვის, მაშინ ნამეტი თანხა ჩაითვლება ერთობლივ შემოსავალში და ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი ნულს გაუტოლდება.
- გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვთ ამორტიზაციას დაქვემდებარებული ძირითადი საშუალებების მეორე და მესამე ჯგუფზე გამოიყენონ დაჩქარებული ამორტიზაციის ნორმა, მაგრამ არა უმეტეს შესაბამისი ნორმების ორმაგი ოდენობისა.

ლიზინგის საგნის მიმღებისათვის ლიზინგის საგნის საბალანსო ღირებულებას შეადგენს ქონების მიმღების ვალდებულების საერთო თანხიდან ბასს-ის მიხედვით დისკონტირების გზით გამოყოფილი ძირითადი თანხა. სალიზინგო ხელშეკრულების ვადაზე ადრე შეწყვეტის შემთხვევაში ლიზინგის საგანი არსებული საბალანსო ღირებულებით უბრუნდება მის გამცემს. ლიზინგის მიმღების საპროცენტო ხარჯი ექვემდებარება მისი ერთობლივი შემოსავლიდან გამოქვითვას (24% ფარგლებში), ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდების პროპორციულად.

შესყიდული, ლიზინგით მიღებული ან გადასახადის გადამხდელის მიერ წარმოებული ძირითადი საშუალებების მიმართ გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს სრულად გამოქვითოს ამ აქტივების შესყიდვის (წარმოების) ღირებულება, ლიზინგის შემთხვევაში სალიზინგო გადასახდლების დისკონტირებული ღირებულება, იმ საგადასახადო წესს, რომელშიც ძირითადი საშუალებები ექსპლუატაციაში შევიდა. აღნიშნული ძირითადი საშუალებები არ შეიტანება ჯგუფის ღირებულებით ბალანსში; მათი მიწოდებისას (ლიზინგის შემთხვევაში დაბრუნებისას, თუ გათვალისწინებული იყო გამოსყიდვა) მიღებული ან მისაღები თანხები, ხოლო ასეთის არარსებობისას – საბაზრო ღირებულება დღ-ს გარეშე ექვემდებარება ერთობლივ შემოსავალში ჩართვას. ამ უფლების გამოყენების შემთხვევაში, გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია იგივე მეთოდი გამოიყენოს ყველა შემდგომში შესყიდული (წარმოებული), ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების მიმართ.

- **ზემოაღნიშნული ნორმის გამოყენების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს უფლება არა აქვს არჩეული გამოქვითვის ნორმა შეცვალოს 5 წლის განმავლობაში.**

სამეწარმეო საქმიანობისთვის საამორტიზაციო (იხ. ცხრილი № 10) ჯგუფში შემაჯავალ ძირითად საშუალებათა რემონტის ხარჯების გამოქვითვა დაიშვება ყოველწლიურად, საანგარიშო წლის წინა წლის ბოლოსათვის ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის 5 პროცენტამდე ოდენობით. თანხა, რომელიც აღემატება ზღვრულ დონეს, ზრდის ჯგუფის ღირებულებით ბალანსს.

- **ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელ პირებს უფლება აქვთ გამოქვითონ წარმომადგენლობითი ხარჯები არა უმეტეს საგადასახადო წლის განმავლობაში მიღებული ერთობლივი შემოსავლის 1 პროცენტისა.**

გამოქვითვას ექვემდებარება ასევე დაზღვევის ხელშეკრულების საფუძველზე დამზღვევთა ან/და დაზღვეულთა მიერ გადახდილი ან/და გადასახდელი (აღრიცხვის მეთოდის გამოყენების მიხედვით) ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული სადაზღვევო შენატანები, გარდა მაგროეკონომიკური და დაბრუნებადი ხასიათის ხელშეკრულებათა მიხედვით გადახდილი სადაზღვევო შენატანებისა.

გეოლოგიური კვლევებისა და ბუნებრივი რესურსების მოპოვების მოსამზადებელი მომსახურების ხარჯები გამოიქვითება ერთობლივი შემოსავლიდან საამორტიზაციო ანარიცხების სახით, ცხრილ № 10-ის პირველი ჯგუფის ძირითად საშუალებათა ამორტიზაციის ნორმის მიხედვით ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსის მიხედვით და აღირიცხება ცალკე ჯგუფად.

ეს მოთხოვნები არ ვრცელდება იმ არამატერიალური აქტივების ხარჯებზე, რომლებიც გაწეულია გადასახადის გადამხდელის მიერ ბუნებრივი რესურსების გეოლოგიური კვლევის, დამუშავების ან ექსპლუატაციის უფლების შექმნასთან დაკავშირებით, გარდა იმ არამატერიალური აქტივებისა, რომელთა სასარგებლო გამოყენების ვადის დადგენა და საანგარიშო პერიოდის პროპორციულად გამოქვითვა შესაძლებელია.

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, პროდუქციის წილობრივი განაწილების ხელშეკრულების მიხედვით განხორციელებული გეოლოგიური კვლევების, ბუნებრივი რესურსების მოპოვების მოსამზადებელი მომსახურებისა და ბურღვის ხარჯები გამოიქვითება ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნორმების შესაბამისად.

რაც შეეხება არამატერიალური აქტივების ხარჯებს, ისინი გამოიქვითება საამორტიზაციო ანარიცხების სახით, მათი სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში, საანგარიშო პერიოდის პროპორციულად. თუ შეუძლებელია არამატერიალური აქტივების სასარგებლო გამოყენების ვადის განსაზღვრა, ამორტიზაციის ნორმა განისაზღვრება **ცხრილ № 10**-ის მე-5 ჯგუფის ძირითად საშუალებათა ამორტიზაციის ნორმის მიხედვით.

➤ **არამატერიალური აქტივები აღირიცხება ცალკე ჯგუფად.**

ამორტიზაციას დაქვემდებარებული არამატერიალური აქტივების ღირებულებაში არ შეიტანება მათი შექმნის ან წარმოების ხარჯები, თუ ისინი უკვე გამოქვითული იყო გადასახადის გადამხდელის დასაბეგრი მოგების (შემოსავლის) გამოანგარიშებისას.

გადასახადებისა და ჯარიმების გამოქვითვის შემთხვევაში წარმოიშობა შემდეგი შეზღუდვები: არ გამოიქვითება მოგების გადასახადი და საშემოსავლო გადასახადი, რომლებიც გადახდილია ან გადასახდელია საქართველოში ან სხვა სახელმწიფოში, გარდა ფიზიკური პირის მიერ მიღებულ შემოსავლებთან¹⁶ დაკავშირებით გადახდილი საშემოსავლო გადასახადისა. ამ შემთხვევაში ქონების რეალიზაციით მიღებული შემოსავლების შესაბამისად გადასახდელი საშემოსავლო გადასახადის თანხა მცირდება ამ ქონების მიხედვით გადახდილი (მათ შორის, წინა საგადასახადო პერიოდებში) საშემოსავლო გადასახადის თანხით. ასევე არ გამოიქვითება ბიუჯეტში შეტანილი ან შესატანი სანქციების თანხები.

ზარალი

მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ ქონების რეალიზაციით მიღებული ზარალის კომპენსაცია ხდება ასეთი ქონების რეალიზაციით მიღებული ღირებულების ნამეტით. თუ ზარალის კომპენსაცია შეუძლებელია იმავე წელს, მაშინ იგი გადაიტანება 5 წლამდე ვადით და მისი კომპენსაცია მოხდება ასეთი ქონების რეალიზაციით მიღებული ღირებულების ნამეტით.

მეწარმე ფიზიკური პირის მიმართ გათვალისწინებული დაქვითვების გადამეტება ეკონომიკური საქმიანობით მიღებულ ერთობლივ შემოსავალზე, რომელიც არ არის დაკავშირებული დაქირავებით მუშაობასთან, არ გამოიქვითება ამ პირის მიერ მიღებული ხელფასის ხარჯზე. იგი გადაიტანება 5 წლამდე ვადით და დაიფარება მომავალი პერიოდების საქმიანობით მიღებული ერთობლივი

¹⁶ აღნიშნული შემოსავალი დაკავშირებული არა უნდა იყოს დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

შემოსავლის ხარჯზე, რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან.

იურიდიული პირის მიმართ გათვალისწინებული გამოქვითვების გადამეტება ერთობლივ შემოსავალზე გადაიტანება 5 წლამდე ვადით და დაიფარება მომავალი პერიოდების ერთობლივი შემოსავლების ხარჯზე.

სამართალშორისო ღაბღაბრა

შემოსავალზე, რომელიც მიღებული არ არის საქართველოში არსებული წყაროდან, საქართველოს ფარგლებს გარეთ გადახდილი საშემოსავლო გადასახადის ან მოგების გადასახადის თანხები ჩაითვლება საქართველოში გადასახადის გადახდისას.

- **აღნიშნული ჩათვლილი თანხების ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს გადასახადების იმ თანხებს, რომლებიც დარიცხული იქნებოდა საქართველოში ამ შემოსავალზე ან მოგებაზე საქართველოში მოქმედი წესითა და განაკვეთებით.**

თუ რეზიდენტს პირდაპირ ან არაპირდაპირ ეკუთვნის წილის 10 პროცენტზე მეტი ან ხმის უფლების მქონე წილის 10 პროცენტზე მეტი ისეთ უცხოურ საწარმოში, რომელიც, თავის მხრივ, შემოსავალს იღებს შეღავათიანი დაბეგვრის მქონე ქვეყანაში, ამ შემოსავლის ნაწილი აღნიშნული წილის შესაბამისად ჩაირთვება რეზიდენტის ერთობლივ შემოსავალში.

უცხო სახელმწიფო განიხილება შეღავათიანი დაბეგვრის მქონე სახელმწიფოდ, თუ ამ ქვეყანაში გადასახადის განაკვეთი 1/3-ით დაბალია, ვიდრე საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული განაკვეთი, ან თუ მოქმედებს ფინანსური ინფორმაციის ან კომპანიების შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალობის თაობაზე კანონები, რომლებიც იძლევა ქონების ან შემოსავლის ფაქტობრივი მფლობელის შესახებ საიდუმლოების დაცვის გარანტიებს.

ბადასახადის ღაბღაბრა ბადახდის წყაროსთან

საქართველოს საწარმოს მიერ ფიზიკური პირისთვის ან უცხოური საწარმოსთვის გადახდილი დივიდენდები იბეგრება გადახდის წყაროსთან. საწარმოების (გარდა ინდივიდუალური საწარმოსი) მიერ მიღებული დივიდენდები გადახდის წყაროსთან არ იბეგრება და დივიდენდის მიმღები საწარმოს მიერ ერთობლივ შემოსავალში არ ჩაირთვება, ხოლო რეზიდენტი ფიზიკური პირის მიერ მიღებული დივიდენდები – იბეგრება გადახდის წყაროსთან და ასეთი შემოსავალი შემდგომ დაბეგვრას არ ექვემდებარება.

- **დივიდენდი იბეგრება 10-პროცენტისანი განაკვეთით.**

რაც შეეხება პროცენტებს, არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულების, რეზიდენტის მიერ ან მათი სახელით გადახდილი პროცენტები იბეგრება

გადახდის წყაროსთან გადასახდელი თანხის 10-პროცენტიანი განაკვეთით, თუ შემოსავლის წყარო საქართველოშია.

- რეზიდენტი ბანკებისთვის კრედიტზე (სესხებზე) გადახდილი პროცენტები არ იბეგრება გადახდის წყაროსთან.
- ფიზიკური პირის მიერ მიღებული პროცენტები, რომლებიც დაიბეგრა გადახდის წყაროსთან, შემდგომ დაბეგვრას არ ექვემდებარება.

რეზიდენტი იურიდიულ პირს, რომლის მოგებაც ექვემდებარება დაბეგვრას და რომელმაც მიიღო საქართველოში გადახდის წყაროსთან ადრე დაბეგრილი პროცენტები, უფლება აქვს ჩათვალოს გადახდის წყაროსთან ბიუჯეტში გადახდილი გადასახადის თანხა, თუ არსებობს გადახდის დამადასტურებელი საბუთი.

არარეზიდენტის მიერ საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებული შემოსავალი, რომელიც არ მიეკუთვნება არარეზიდენტის მუდმივ დაწესებულებას საქართველოში, იბეგრება გადახდის წყაროსთან შემდეგი განაკვეთებით:

დივიდენდები – 10%;

პროცენტები – 10%;

საწარმოს, იურიდიული პირის ან/და მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ რისკის დაზღვევისა და გადაზღვევის საფუძველზე, სალიზინგო, საერთაშორისო კავშირგაბმულობის ტელესაკომუნიკაციო მომსახურებისათვის და საერთაშორისო გადაზიდვების სატრანსპორტო მომსახურებისათვის გადახდილი თანხები – 4 პროცენტით. აღნიშნული განაკვეთით იბეგრება აგრეთვე „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების განხორციელებისას არარეზიდენტი ქვეკონტრაქტორების მიერ მიღებული შემოსავალი;

გადახდილი სხვა თანხები, რომლებიც ამ კოდექსით ითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად – 10 პროცენტით;

ხელფასის სახით მიღებული შემოსავალი 12%-იანი განაკვეთით.

- გადასახდელები, რომლებიც გადაიხდება საქართველოში არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულების მიერ ან მისი სახელით, ითვლება საქართველოს საწარმოს მიერ გადახდილად.

საბადასახადო აღრიცხვის წესები

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია სწორად და დროულად აღრიცხოს შემოსავლები და ხარჯები დოკუმენტურად დადასტურებულ მონაცემთა საფუძველზე გათვალისწინებული მეთოდების გამოყენებით და მიაკუთვნოს იმ საანგარიშო პერიოდს, რომელშიც მოხდა მათი მიღება და გაწევა იმგვარად, რომ ცხადად აისახოს დასაბეგრი შემოსავალი (მოგება). გადასახადის გადამხდელის მიერ შემოსავლებისა და ხარჯების აღსარიცხავად გამოიყენება საკასო ან დარიცხვის მეთოდი, იმის მიხედვით, თუ რომელ მეთოდს იყენებს ბუღალტრული აღრიცხვისათვის.

- საგადასახადო წლად ითვლება კალენდარული წელი.

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია სრულად აღრიცხოს მის საქმიანობასთან დაკავშირებული ყველა ოპერაცია, რათა გარანტირებული იყოს კონტროლი მათ დაწყებაზე, მიმდინარეობასა და დასრულებაზე. ამასთან, აღრიცხვის პირველად დოკუმენტებში სრულად და გარკვევით უნდა იყოს ასახული სამეურნეო ოპერაციის შინაარსი, საგანი, თანხა, სამეურნეო ოპერაციაში მონაწილე მხარეების დასახელება. ეკონომიკური საქმიანობისათვის ქვეყნის შიგნით საქონლის მიწოდების შემთხვევაში (გარდა სპეციალური დღგ-ს ანგარიშ-ფაქტურების მიხედვით განხორციელებული მიწოდებისა, რომლებიც მოიცავს ზედნადებით გათვალისწინებულ რეკვიზიტებს) სავალდებულოა სასაქონლო ზედნადები გამოიწეროს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმითა და წესით (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 86), რომლის გარეშე აკრძალულია საქონლის ტრანსპორტირება, შენახვა და რეალიზაცია.

დასაბუგრი შემოსავალი (მოგება) უნდა განისაზღვროს იმავე მეთოდით, რომელსაც გადასახადის გადამხდელი იყენებს ბუღალტრული აღრიცხვისთვის. ამასთან, შემოსავლის (მოგების) კორექტირება ხდება მხოლოდ საგადასახადო კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად. თუ კოდექსით გათვალისწინებული გამოქვითვების მიხედვით გადასახადის გადამხდელის ბუღალტრული აღრიცხვის მონაცემები და დადგენილი ზღვრული ნორმები განსხვავდება ერთმანეთისაგან, მაშინ დასაბუგრი ობიექტის განსაზღვრის მიზნით პირმა უნდა უზრუნველყოს გამოქვითვების საგადასახადო აღრიცხვა.

გადასახადის გადამხდელმა აღრიცხვა უნდა აწარმოოს საგადასახადო მიზნებისათვის აღრიცხვის საკასო ან დარიცხვის მეთოდით, იმ პირობით, რომ იგი ერთ მეთოდს გამოიყენებს საგადასახადო წლის განმავლობაში.

- თუ გადასახადის გადამხდელი აღრიცხვას აწარმოებს დარიცხვის მეთოდის გამოყენებით, შემოსავლების მიღების მომენტად ჩაითვლება საქონლის/მომსახურების მიწოდების მომენტი.
- ფიზიკურ პირს უფლება აქვს აწარმოოს დარიცხვის მეთოდით აღრიცხვა მხოლოდ სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავლის მიხედვით.

გადასახადის გადამხდელის მიერ აღრიცხვის მეთოდის ნებისმიერი ასპექტის შეცვლისას დასაბუგრი შემოსავლის (მოგების) კორექტირება უნდა მოხდეს ასეთი შეცვლის წელს, იმის გათვალისწინებით, რომ დასაბუგრი შემოსავლის (მოგების) განსაზღვრასთან დაკავშირებული არც ერთი ელემენტი არ იქნება გამოტოვებული ან ორჯერ ჩართული.

თუ გადასახადის გადამხდელი არაფულადი ფორმით იღებს შემოსავლებს ან ეწვეა ხარჯებს, ასეთი შემოსავლების მიღების ან ხარჯების გაწვევის მომენტი განისაზღვრება იმ წესით, რა წესითაც განისაზღვრება ფულადი ფორმით შემოსავლების მიღების ან ხარჯების გაწვევის მომენტი.

გადასახადის გადამხდელმა, რომელიც იყენებს აღრიცხვის საკასო მეთოდს, შემოსავლები უნდა აღრიცხოს მათი მიღების ან გამოყენებისა და განკარგვის უფლების მოპოვების მომენტის და ხარჯების დაქვითვა მოახდინოს განაღდების შემდეგ (აღნიშნული არ ეხება ამორტიზაციას დაქვემდებარებულ ძირითად საშუალებებს).

ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისას შემოსავლების მიღების მომენტად ითვლება ნაღდი ფულის მიღების მომენტი, ხოლო უნაღდო წესით ანგარიშსწორებისას – ფულადი სახსრების ჩარიცხვა ბანკში გადასახადის გადამხდელის საანგარიშსწორებო ანგარიშზე ან სხვა ანგარიშზე, რომლის განკარგვის ან რომლიდანაც ამ სახსრების მიღების უფლება აქვს.

გადასახადის გადამხდელის ფინანსურ ვალდებულებათა გაუქმების ან დაფარვის შემთხვევაში, კერძოდ, ურთიერთჩათვლის დროს, შემოსავლების მიღების მომენტად ითვლება ამ ვალდებულებათა გაუქმების ან დაფარვის მომენტი.

ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფის მიზნით გადასახადის გადამხდელის მიერ აღებულ თამასუქზე (ან სხვა სავალო ვალდებულებებზე) შემოსავლების მიღების მომენტად ითვლება თამასუქის (ან სხვა სავალო ვალდებულების) სხვა პირისათვის მიწოდების მომენტი, მაგრამ არა უგვიანეს გასანადღებლად წარდგენის უახლოესი შესაძლებელი მომენტისა.

აღრიცხვის საკასო მეთოდის გამოყენებისას ხარჯების გაწვევის მომენტად ითვლება გადასახადის გადამხდელის მიერ ხარჯების ფაქტობრივად გაწვევის მომენტი, გარდა გადასახადის გადამხდელის წინაშე ფინანსურ ვალდებულებათა გაუქმების ან დაფარვის შემთხვევაში, კერძოდ, ურთიერთჩათვლის დროს, როდესაც ხარჯების გაწვევის მომენტად ითვლება ამ ვალდებულებათა გაუქმების ან დაფარვის მომენტი.

- **ნაღდი ფულით ანგარიშსწორებისას გადასახადის გადამხდელის მიერ ხარჯის გაწვევის მომენტად ითვლება ნაღდი ფულის გადახდის მომენტი, ხოლო უნაღდო წესით ანგარიშსწორებისას – ბანკის მიერ გადასახადის გადამხდელის საბანკო ან სხვა ანგარიშიდან თანხების ჩამოწერის მომენტი.**

სავალო ვალდებულების ან ქონების იჯარით გადაცემასთან დაკავშირებული გადასახდელის მიმართ, თუ სავალო ვალდებულება ან იჯარის ხელშეკრულების ვადა მოიცავს რამდენიმე საანგარიშო პერიოდს, ფაქტობრივად გადახდილი პროცენტის (იჯარის) თანხა, რომელიც გამოიქვითება საგადასახადო წლის განმავლობაში, წარმოადგენს პროცენტის (იჯარის) იმ თანხას, რომელიც გამოიანგარიშება თითოეულ საანგარიშო პერიოდში დარიცხული ან დასარიცხი თანხის მიხედვით.

გადასახადის გადამხდელის მიერ აღრიცხვაში დარიცხვის მეთოდის გამოყენებისას შემოსავლები და ხარჯები აღრიცხება გადასახადის გადამხდელის მიერ ამ შემოსავლების მიღების უფლების მოპოვების და ასეთი ხარჯების აღიარების მომენტის მიხედვით, შემოსავლების ფაქტობრივად მიღებისა და ხარჯების გაწვევის მომენტის მიუხედავად.

გადასახადის გადამხდელის მიერ შემოსავლების (მათ შორის, საჯარიმო სანქციების) მიღების უფლება მოპოვებულად ითვლება, თუ შესაბამისი თანხა ექვემდებარება გადასახადის გადამხდელისათვის გადახდას, ან თუ მან შეასრულა გარიგებით (ხელშეკრულებით) გათვალისწინებული ყველა ვალდებულება. თუ გადასახადის გადამხდელი ეწევა მომსახურებას, აღნიშნული

უფლება ითვლება მოპოვებულად მის მიერ გარიგებით (ხელშეკრულებით) გათვალისწინებული მომსახურების გაწვევის დამთავრების მომენტში.

თუ გადასახადის გადამხდელი იღებს ან უფლება აქვს მიიღოს შემოსავალი პროცენტის სახით ან ქონების იჯარით გადაცემით, შემოსავლის მიღების უფლება მოპოვებულად ითვლება სავალო ვალდებულების ან იჯარის ხელშეკრულების ვადის გასვლის მომენტში. თუ სავალო ვალდებულების ან იჯარის ხელშეკრულების ვადა გადასახადის გადახდის თვალსაზრისით მოიცავს რამდენიმე საანგარიშო პერიოდს, მაშინ შემოსავალი საანგარიშო პერიოდებს შორის ნაწილდება თითოეულ საანგარიშო პერიოდში დარიცხული ან დასარიცხი თანხის მიხედვით.

გადასახადის გადამხდელის მიერ აღრიცხვაში დარიცხვის მეთოდის გამოყენებისას გარიგებასთან (ხელშეკრულებასთან) დაკავშირებული ხარჯების გაწვევის მომენტად ითვლება მომენტი, როცა შესრულებულია ყველა შემდეგი პირობა:

შესაძლებელია გადასახადის გადამხდელის მიერ ფინანსური ვალდებულების აღების ცალსახად მიჩნევა;

ფინანსური ვალდებულების ოდენობა შეიძლება შეფასდეს საკმარისი სიზუსტით; ფინანსურ ვალდებულებაში იგულისხმება გარიგების (ხელშეკრულების) შედეგად აღებული ვალდებულება, რომლის შესრულების ძალითაც გარიგების (ხელშეკრულების) მეორე მონაწილემ უნდა მიუთითოს ვალდებულების შესაბამისი შემოსავალი ფულადი ან სხვა ფორმით.

გარიგების (ხელშეკრულების) ყველა მონაწილემ ფაქტობრივად შეასრულა თავისი ვალდებულება ამ გარიგების (ხელშეკრულების) მიხედვით და სათანადო ანაზღაურება ექვემდებარება აუცილებელ გადახდას.

გამონაკლისია ის შემთხვევები, როდესაც სავალო ვალდებულების პროცენტის ან იჯარით გაცემული ქონებიდან გადასახდელის გადახდისას ხარჯების გაწვევის მომენტად ითვლება სავალო ვალდებულების ან იჯარის ხელშეკრულების ვადის გასვლის მომენტი. თუ სავალო ვალდებულების ან იჯარის ხელშეკრულების ვადა გადასახადის გადახდის თვალსაზრისით მოიცავს რამდენიმე საანგარიშო პერიოდს, ხარჯები საანგარიშო პერიოდებს შორის ნაწილდება მათი დარიცხვების შესაბამისად.

თანამფლობელობის შემთხვევაში დასაბეგრი მოგება (შემოსავალი) მიეკუთვნება მათ მფლობელებს წილის შესაბამისად და ჩაირთვება მათ ერთობლივ შემოსავალში.

თუ გადასახადის გადამხდელი აღრიცხვას ახდენს დარიცხვის მეთოდით, მაშინ გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემოსავლები და გამოქვითვები გრძელვადიანი კონტრაქტების მიხედვით, საგადასახადო წლის განმავლობაში პროპორციულად, მათი ფაქტობრივი შესრულების შესაბამისად.

გრძელვადიანი კონტრაქტის მიხედვით შესრულების მოცულობა განისაზღვრება საგადასახადო წლის ბოლომდე გაწეული ხარჯების შეპირისპირებით კონტრაქტით გათვალისწინებულ ერთობლივ ხარჯებთან.

გრძელვადიან კონტრაქტში იგულისხმება კონტრაქტი წარმოებაზე, დადგმაზე, მშენებლობაზე ან შესაბამისი მომსახურების გაწევაზე, რომელიც არ დამთავრებულია იმ საგადასახადო წელს, რომელშიც დაიწყო კონტრაქტით (გარდა იმ კონტრაქტისა, რომლის დასრულებაც მოსალოდნელია კონტრაქტით გათვალისწინებული მომსახურების დაწყებიდან 6 თვის განმავლობაში) გათვალისწინებული მომსახურება.

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის შემადგენლობაში შეიტანოს თავის საკუთრებაში არსებული დამუშავებული ან ნაწილობრივ დამუშავებული საქონელი, მისი ადგილმდებარეობის მიუხედავად, კერძოდ, ნედლეული ან/და მასალები (გარდა კაპიტალიზებადი ხარჯებისა), რომლებიც შექმნილია შემდგომი რეალიზაციისათვის ან საქონლის წარმოებისათვის/მომსახურების გაწევისათვის.

- **დასაბეგრი შემოსავლის (მოგების) განსაზღვრისას ერთობლივ შემოსავალს აკლდება საანგარიშო პერიოდის დასაწყისისათვის არსებული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ღირებულება, ხოლო საანგარიშო პერიოდის ბოლოსათვის არსებული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ღირებულება კი ემატება.**

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის აღრიცხვისას გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია წარმოებული ან შექმნილი საქონლის ღირებულება აღრიცხვაში ასახოს ამ საქონლის წარმოებაზე გაწეული ხარჯების (გარდა საამორტიზაციო ანაზღაურებისა) ან შექმნის ფასად. ამასთან, გადასახადის გადამხდელის მიერ საქონლის ღირებულებაში შეიტანება მისი შენახვისა და ტრანსპორტირების ხარჯები.

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის აღრიცხვისას გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს დეფექტური ან მოძველებული და მოდიდან გამოსული საქონელი, რომლის რეალიზაციაც შეუძლებელია მის წარმოებაზე გაწეულ ხარჯებზე ან შექმნის ფასზე მეტ ფასად, შეაფასოს ამ საქონლის შესაძლო სარეალიზაციო ფასით.

თუ გადასახადის გადამხდელი არ ახდენს თავის საკუთრებაში არსებული საქონლის ინდივიდუალურ აღრიცხვას, ამ საქონლის რეალიზაციისას გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის აღსარიცხად გამოიყენოს ერთ-ერთი მეთოდი:

მეთოდი **Fifo**, რომლის მიხედვითაც საანგარიშო პერიოდში პირველ რიგში რეალიზებულად ითვლება ის საქონელი, რომელიც საანგარიშო პერიოდის დასაწყისისათვის მიკუთვნებულია სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობას, ხოლო შემდეგ რეალიზებულად – ის საქონელი, რომელიც წარმოებულია (შექმნილია) საანგარიშო პერიოდის მანძილზე (განმავლობაში) მისი წარმოების (შექმნის) დროის მიხედვით;

მეთოდი **Lifo**, რომლის მიხედვითაც საანგარიშო პერიოდში პირველ რიგში რეალიზებულად ითვლება უკანასკნელად წარმოებული (შექმნილი) საქონელი;

საშუალო შეწონილი შეფასების მეთოდი.

ადრე გამოქვეყნებული ხარჯების, ზარალისა და უიმედო ვალების ანაზღაურებით მიღებული თანხა იმ წლის შემოსავლად ითვლება, რომელშიც მოხდა მისი ანაზღაურება.

- **თუ ხდება წინასწარ გამოქვეყნებული რეზერვების შემცირება, შემცირებული თანხა შეიტანება ერთობლივ შემოსავალში.**
- **აქტივების მიწოდებისას მიღებული მოგება არის დადებითი სხვაობა მათი მიწოდებით მიღებულ შემოსავლებსა და ამ აქტივების ღირებულებას შორის.**
- **აქტივების მიწოდებით მიღებული ზარალი არის უარყოფითი სხვაობა მათი მიწოდებით მიღებულ შემოსავლებსა და ამ აქტივების ღირებულებას შორის.**

ზემოთ აღნიშნული არ გამოიყენება იმ აქტივების მიმართ, რომლებიც ექვემდებარება ჯგუფური მეთოდით ამორტიზაციას.

აქტივების უსასყიდლოდ ან თვითღირებულებაზე ნაკლები ფასით მიწოდებისას მიწოდებელი პირის მოგება განისაზღვრება, როგორც დადებითი სხვაობა მიწოდებული აქტივების საბაზრო ფასსა და აქტივების ღირებულებას შორის.

აქტივების ღირებულებაში შეიტანება მათი შექმნის, წარმოების, მშენებლობის, მონტაჟისა და დადგმის ხარჯები (დანახარჯები), აგრეთვე სხვა ხარჯები (დანახარჯები), რომლებიც ზრდის მათ ღირებულებას, გარდა გადახდილი მოსაკრებლისა ან/და საბაჟო გადასახადისა.

- **აქტივების მხოლოდ ნაწილის მიწოდების შემთხვევაში აქტივების ღირებულება მიწოდების მომენტში ნაწილდება დარჩენილ და მიწოდებულ ნაწილებს შორის.**

დასაბეგრი შემოსავლის განსაზღვრისას არანაირი მოგება ან ზარალი მხედველობაში არ მიიღება, თუ ხდება:

- აქტივების გადაცემა მეუღლეებს შორის (გადაცემული აქტივების ღირებულებად ითვლება გარიგების მომენტში მოცემული აქტივის ღირებულება გადამცემი მხარისათვის);
- აქტივების გადაცემა ყოფილ მეუღლეებს შორის განქორწინების დროს;
- აქტივების არანებაყოფლობითი განადგურება ან ჩამორთმევა, თუ ხდება მისგან მიღებული შემოსავლების რეინვესტირება მსგავსი ხასიათის აქტივში განადგურების ან ჩამორთმევის განხორციელების წლის მომდევნო 2 წლის დასრულებამდე. აღნიშნული შესაცვლელი აქტივების ღირებულება განისაზღვრება შემცველი აქტივების ღირებულების გათვალისწინებით განადგურების ან ჩამორთმევის მომენტისათვის.

ეს მოთხოვნები არ ვრცელდება იმ აქტივებზე, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზაციას ჯგუფური მეთოდით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ერთდროულად ხდება ჯგუფის ყველა აქტივის გადაცემა.

იურიდიული პირის ლიკვიდაცია ნიშნავს 50 პროცენტის ან მეტი წილის მფლობელი პარტნიორი პირის (პირთა) გასვლას ამ საწარმოდან/ორგანიზაციიდან, თუ შედეგად არ ხდება მისი რეორგანიზაცია გადასახადებისგან თავის არიდების მიზნით.

თუ ხდება იურიდიული პირის ლიკვიდაცია და პარტნიორ იურიდიულ პირს გადაეცემა მისი წილის პროპორციული (შესაბამისი) აქტივი და ამასთან, პარტნიორი იურიდიული პირი ლიკვიდაციამდე ფლობდა 50 პროცენტს ან მეტს ამ იურიდიულ პირში, მაშინ:

- ასეთი გადაცემა არ ითვლება აქტივების რეალიზაციად (მიწოდებად) ლიკვიდირებული იურიდიული პირის მიერ;
- პარტნიორისათვის მისი წილის პროპორციით (წილის შესაბამისი) გადაცემული აქტივის ღირებულება იგივეა, რაც ამ აქტივის ღირებულება ლიკვიდირებული იურიდიული პირისათვის გადაცემამდე;
- აქტივების განაწილება არ წარმოადგენს დივიდენდს;
- მოგება და ზარალი არ მიიღება მხედველობაში ლიკვიდირებულ იურიდიულ პირში პარტნიორის წილის გაუქმებისას.

ეს პირობები გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანო დაამტკიცებს, რომ ლიკვიდაციის მიზანი არ არის გადასახადების გადახდისგან თავის არიდება და არ ვრცელდება იმ აქტივებზე, რომელიც ექვემდებარება ამორტიზაციას ჯგუფური მეთოდით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ერთდროულად ხდება ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფის ყველა აქტივის გადაცემა.

ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივის გადაცემის შემთხვევაში მათი მიმდებისათვის აქტივების ღირებულებად ითვლება გადაცემის მომენტისათვის ჯგუფების ღირებულებითი ბალანსი, ხოლო თუ გადაეცემა ამორტიზაციის ერთზე მეტი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივი, მიღებული ღირებულებითი ბალანსი ჯგუფების აქტივებს შორის გადანაწილდება გადაცემის მომენტისათვის მათი საბაზრო ფასის პროპორციულად.

პირის (პირთა) მიერ იურიდიული პირისათვის მასში 50 პროცენტი ან მეტი წილის (აქტივების) სანაცვლოდ აქტივების გადაცემა (დავალიანებით ან მის გარეშე) არ წარმოადგენს აქტივების მიწოდებას. ამ შემთხვევაში მიმღები მხარისათვის აქტივების ღირებულება იგივეა, რაც მიმწოდებელი მხარისათვის მათი ღირებულება გადაცემის მომენტისათვის.

➤ **გაცვლის შედეგად მიღებული პარტნიორის წილის ღირებულება ტოლია გადაცემული აქტივების ღირებულებისა, გადაცემული (შესაბამისი) დავალიანების გამოკლებით.**

მოცემული მოთხოვნები არ ვრცელდება იმ აქტივებზე, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზაციას ჯგუფური მეთოდით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ერთდროულად ხდება ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფის ყველა აქტივის გადაცემა.

ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივის გადაცემის შემთხვევაში მათი მიმღები აქტივების ღირებულებად იღებს გადაცემის მომენტისათვის ჯგუფის ღირებულებით ბალანსს, ხოლო თუ გადაცემა ამორტიზაციის ერთზე მეტი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივი, მიღებული ღირებულებითი ბალანსი ჯგუფების აქტივებს შორის გადანაწილდება გადაცემის მომენტისათვის მათი საბაზრო ფასის პროპორციულად, და გამძვინვარებაში მხარე სანაცვლოდ მიღებული პარტნიორის წილის (აქციების) ღირებულებად იღებს ჯგუფის (ჯგუფების) ღირებულებით ბალანსს გადაცემის მომენტისათვის.

ეს პირობები არ ვრცელდება უფლებრივი ნაკლის მქონე აქტივების გამძვინვარებაზე, თუ დავალიანება აღემატება გადაცემული აქტივების ღირებულებას.

რეორგანიზაციის მხარე იურიდიული პირის ან იურიდიულ პირთა მფლობელობაში არსებული ქონებისა და წილის (აქციების) ღირებულება ტოლია ამ ქონებისა და წილის (აქციების) ღირებულებისა რეორგანიზაციის განხორციელების წინ.

➤ **ქონების ან წილის (აქციების) გადაცემა რეორგანიზაციის მხარე იურიდიულ პირებს შორის, არ ითვლება ქონების რეალიზაციად.**

რეორგანიზაციის მხარე რეზიდენტ იურიდიულ პირში წილის (აქციების) ნებისმიერი გაცვლა წილზე (აქციებზე) სხვა მსგავს იურიდიულ პირში, რომელიც აგრეთვე წარმოადგენს მოცემული ოპერაციის მხარეს, არ ითვლება წილის (აქციების) რეალიზაციად. გაცვლილი წილის (აქციების) ღირებულება, ტოლია წილის (აქციების) თავდაპირველი ღირებულებისა.

წილთა განაწილება იმ იურიდიული პირის სტატუსის მქონე საწარმოს ან ორგანიზაციაში, რომელიც რეორგანიზაციის დამტკიცებული ოპერაციების მხარეა, რაც წარმოშობს მსგავს უფლებას სხვა საწარმოში/ორგანიზაციაში, რომელიც ასევე ამ ოპერაციების მხარეა, არ წარმოადგენს დივიდენდს. აღნიშნული თავდაპირველი წილის (აქციების) ღირებულება ექვემდებარება გასანაწილებელ წილზე (აქციებზე) მიკუთვნებას იმ კოეფიციენტის გამოყენებით, რომელიც განისაზღვრება, როგორც თანაფარდობა გასანაწილებელი წილის (აქციების) ღირებულებასა და თავდაპირველი წილის ღირებულებას შორის განაწილების შემდეგ.

თუ საგადასახადო ორგანო დამტკიცებს, რომ შერწყმის, შექმნის, მიერთების ან გაყოფის ოპერაციების მიზანი არ არის გადასახადების გადახდისაგან თავის არიდება, რეორგანიზაცია მოიცავს:

- ორი ან მეტი იურიდიული პირის შერწყმას;
- ხმის უფლების მქონე 50 პროცენტის ან მეტი წილისა და რეზიდენტი იურიდიული პირის პარტნიორის წილის საერთო მოცულობის ღირებულების 50 პროცენტის ან მეტის შექმნას ან მიერთებას მხოლოდ შექმნის ან მიერთების ოპერაციაში პარტნიორ მხარეთა მსგავსი უფლებებით, წილის (აქციების) სანაცვლოდ;
- რეზიდენტი იურიდიული პირის აქტივების 50 პროცენტის და მეტის შექმნას სხვა რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ ხმის უფლების მქონე წილის

(აქციების) სანაცვლოდ, დივიდენდებთან მიმართებით პრივილეგირებული უფლების გარეშე;

რეზიდენტი იურიდიული პირის გაყოფას ორ ან მეტ რეზიდენტ იურიდიულ პირად.

➤ **რეორგანიზაციის მხარედ მიიჩნევა რეზიდენტი იურიდიული პირი, რომელიც პირდაპირ არის ჩართული რეორგანიზაციაში, და რეზიდენტი იურიდიული პირი, რომელიც უშუალოდ ფლობს ან ეკუთვნის რეორგანიზაციაში პირდაპირ ჩართულ რეზიდენტ იურიდიულ პირს.**

იურიდიულ პირზე საკუთრების უფლება ნიშნავს ამ იურიდიული პირის სტატუსის მქონე საწარმოში/ორგანიზაციაში ხმის უფლების მქონე წილის (აქციების) 50 პროცენტის ან მეტის და ყველა სხვა წილის (აქციების) ღირებულების 50 პროცენტის ან მეტის ფლობას.

აღნიშნული მოთხოვნები არ ვრცელდება იმ აქტივებზე, რომლებიც ექვემდებარება ამორტიზაციას ჯგუფური მეთოდით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ერთდროულად ხდება ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფის ყველა აქტივის გადაცემა. აღნიშნული ამორტიზაციის ერთი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივის შემთხვევაში მათი მიმღები აქტივების ღირებულებად თვლის გადაცემის მომენტისათვის ჯგუფის ღირებულებით ბალანსს, ხოლო თუ გადაცემა ამორტიზაციის ერთზე მეტი ნორმის მიხედვით დაჯგუფებული ჯგუფების ყველა აქტივი, მიღებული ღირებულებითი ბალანსი ჯგუფების აქტივებს შორის გადანაწილდება გადაცემის მომენტისათვის მათი საბაზრო ფასის პროპორციულად და გადამცემი მხარე სანაცვლოდ მიღებული პარტნიორის (აქციონერის, კომპლემენტარის, კომანდიტის და სხვა ასეთი ტიპის პირის) წილის (აქციების) ღირებულებად თვლის ჯგუფების ღირებულებით ბალანსს გადაცემის მომენტისათვის.

თუ წინა საგადასახადო წელთან შედარებით იურიდიულ პირში იცვლებიან 50 პროცენტი ან მეტი ხმის უფლებიანი წილის (აქციების) მქონე პარტნიორები, უქმდება ზარალის, გამოქვეითვისა და კრედიტების შემდგომ პერიოდში გადატანის შესაძლებლობა იმ საგადასახადო წლის დასაწყისიდან, რომელშიც მოხდა ეს ცვლილება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ცვლილების მომდევნო 3 წლის განმავლობაში იურიდიული პირი აგრძელებს იმავე ეკონომიკურ საქმიანობას.

ბაღასახადების აღმინისტრირების წესები

საშემოსავლო გადასახადისა (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 249) და მოგების გადასახადის (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 247) შესახებ დეკლარაციას საგადასახადო ორგანოს საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარუდგენენ:

რეზიდენტი ფიზიკური პირები, რომელთა შემოსავლებიც არ იბეგრება საქართველოში არსებულ გადახდის წყაროსთან;

რეზიდენტი ფიზიკური პირები, რომელთაც ფულადი სახსრები აქვთ ანგარიშზე უცხოეთში;

საქართველოს საწარმოები;

არარეზიდენტი ფიზიკური პირები და უცხოური საწარმოები, რომლებიც შემოსავლებს იღებენ საქართველოში არსებული წყაროდან და რომლებიც არ იბეგრებიან გადასახადის წყაროსთან.

ის ფიზიკური პირები ვინც განთავისუფლებულნი არიან გადასახადების გადახდისგან ვალდებული არიან აწარმოონ შემოსავლებისა და ხარჯების გამარტივებული აღრიცხვა და საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით საგადასახადო ორგანოს ყოველკვარტალურად, კვარტლის მომდევნო თვის 15 რიცხვისათვის წარუდგინონ დეკლარაცია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმით. ამასთან, ტანსაცმლის და აქსესუარების მწარმოებელ ფიზიკურ პირებს განსაზღვრული გაანგარიშების წარდგენა საგადასახადო ორგანოში არ ევალებათ.

➤ **გადასახადის გადამხდელი, საქართველოში ეკონომიკური საქმიანობის შეწყვეტისას, საგადასახადო ორგანოს 30 დღის ვადაში წარუდგენს დეკლარაციას ერთობლივი შემოსავლებისა და გამოქვითვების შესახებ.**

იურიდიული პირის ლიკვიდაციის შესახებ სალიკვიდაციო კომისია ან გადასახადის გადამხდელი დაუყოვნებლივ წერილობით აცნობებს საგადასახადო ორგანოს. იურიდიული პირის ლიკვიდაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებიდან 15 დღის ვადაში სალიკვიდაციო კომისია ვალდებულია წარუდგინოს დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოს.

➤ **ფიზიკურ პირს, რომელიც არ არის ვალდებული წარადგინოს დეკლარაცია, შეუძლია წარადგინოს იგი გადასახადის გადგანგარიშებისა და ანაზღაურების მოთხოვნით.**

იმ არარეზიდენტს (საწარმო, იურიდიული პირი ან/და მეწარმე ფიზიკური პირი), რომელიც იღებს შემოსავალს რისკის დაზღვევისა და გადაზღვევის საფუძველზე, სალიზინგო, საერთაშორისო კავშირგაბმულობის ტელესაკომუნიკაციო მომსახურებისათვის და საერთაშორისო გადაზიდვების სატრანსპორტო მომსახურებისათვის, აგრეთვე გადახდილი სხვა თანხები, რომლებიც საგადასახადო კოდექსით ითვლება საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავლად და იბეგრება გადახდის წყაროსთან, უფლება აქვს დეკლარაცია წარადგინოს დაკავებული გადასახადის დაბრუნების მოთხოვნით. დეკლარაცია წარდგენილი უნდა იქნეს საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე.

ასეთი გადასახადის გადამხდელი იბეგრება იმავე წესით, როგორც დაიბეგრებოდა ეს შემოსავალი, იგი დაკავშირებული რომ ყოფილიყო გადასახადის გადამხდელის საქართველოში არსებულ მუდმივ დაწესებულებასთან. ასეთ შემოსავალთან დაკავშირებული გადასახადის გადამხდელის ხარჯები გამოიქვითება მუდმივი დაწესებულებისათვის დადგენილი წესით, მაგრამ გადასახადი არ უნდა აღემატებოდეს არარეზიდენტის მიერ საქართველოში არსებულ წყაროსთან აუცილებლად გამოსაქვით თანხას.

➤ **პირი ყოველთვიურად, საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესითა და ფორმით წარადგენს გაანგარიშებებს საანგარიშო თვის მიხედვით**

გაცემული შრომის ანაზღაურების თანხებისა და დაკავებული გადასახადის შესახებ (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 898).

ფიზიკური პირის მიერ 2 წლამდე საკუთრებაში არსებული მატერიალური აქტივის რეალიზაციისას (გარდა სამეწარმეო საქმიანობის ფარგლებში აქტივების ან/და ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციისა), აგრეთვე საგადასახადო წლის განმავლობაში 1000 ლარის და მეტი ღირებულების ქონების საჩუქრად მიღებისას (გარდა I და II რიგის მემკვიდრეების მიერ მათთვის ქონების ჩუქებისა და ასევე III და IV რიგის მემკვიდრეების მიერ 150 000 ლარის და მეტი ღირებულების ქონების ჩუქების ან/და მემკვიდრეობით მიღებისას) საშემოსავლო გადასახადი გადახდას ექვემდებარება აქტივის გადაცემამდე, რის შესახებაც აღნიშნული ფიზიკური პირი საგადასახადო ორგანოს წარუდგენს დეკლარაციას (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება №900).

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული მატერიალური აქტივის რეალიზაციას (გარდა ფასიანი ქაღალდებისა და ფიზიკური პირის საკუთრებაში 2 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში არსებული უძრავი ნივთის და ავტოსატრანსპორტო საშუალების რეალიზაციისა), აგრეთვე ქონების (გარდა უძრავი ნივთის) საჩუქრად მიღებისას (გარდა I და II რიგის მემკვიდრეების მიერ მათთვის ქონების ჩუქებისა და ასევე III და IV რიგის მემკვიდრეების მიერ 150 000 ლარის და მეტი ღირებულების ქონების ჩუქების ან/და მემკვიდრეობით მიღებისას, თუ აღნიშნული ქონება არ არის უძრავი) მომავალი მესაკუთრის საკუთრების უფლების რეგისტრაციას ახორციელებს მხოლოდ საგადასახადო ორგანოს მიერ მატერიალური აქტივის რეალიზატორი ფიზიკური პირისათვის ან ქონების საჩუქრად მიღები ფიზიკური პირისათვის მიცემული ცნობის საფუძველზე, რომლითაც დასტურდება საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ან მისგან განთავისუფლება.

ამ შემთხვევაში, მარეგისტრირებელი პირი მომავალი მესაკუთრის საკუთრების უფლების რეგისტრაციას ახდენს მხოლოდ საგადასახადო ორგანოს მიერ შემოსავლის მიმღები ფიზიკური პირისთვის მიცემული ცნობის საფუძველზე, რომლითაც დასტურდება საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობა ან მისგან განთავისუფლება.

საგადასახადო წლის განმავლობაში III და IV რიგის მემკვიდრეების მიერ 150 000 ლარის და მეტი ღირებულების ქონების ჩუქებით ან/და მემკვიდრეობით მიღების შემთხვევაში საშემოსავლო გადასახადი გადახდას ექვემდებარება ქონების (შემოსავლის) მიღებიდან არა უგვიანეს 2 კალენდარული წლის განმავლობაში ყოველი 5 თვის შემდგომი თვის 15 რიცხვისათვის თანაბარ ნაწილებად, რის შესახებაც აღნიშნული ფიზიკური პირი საგადასახადო ორგანოს წარუდგენს დეკლარაციას.

➤ **საქართველოში არსებული დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს მოქალაქეებზე გადახდილი ანაზღაურების დაბეგვრის წესი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის მიერ.**

გადახდის წყაროსთან გადასახადის დაკავება ევალება საგადასახადო აგენტს, რომელიც არის იურიდიული პირი, საწარმო/ორგანიზაცია ან მეწარმე ფიზიკური პირი, კერძოდ:

პირი, რომელიც საზღაურს უხდის დაქირაებულს;

პირი, რომელიც პირს უხდის პენსიას, გარდა იმ პენსიებისა, რომლებიც გაიცემა სახელმწიფო სოციალური უზრუნველყოფის სისტემაში;

პირი, რომელიც იხდის დივიდენდებს და პროცენტებს როგორც არარეზიდენტი;

საწარმო/ორგანიზაცია ან მეწარმე ფიზიკურ პირი, რომელიც გაწეული მომსახურების ღირებულებას უნაზღაურებს ფიზიკურ პირს, რომელსაც არ გააჩნია გადასახადის გადამხდელის მოწმობა;

პირი, რომელიც დაკავებულია სათამაშო ბიზნესით და ფიზიკურ პირს უხდის მოგებებს;

პირი, რომელიც პირს უხდის სტიპენდიას, გარდა სახელმწიფო სტიპენდიისა.

საქართველოს საწარმო, რომელიც პირს უხდის დივიდენდს;

პირი, რომელიც პირს უხდის პროცენტს.

პასუხისმგებლობა გადასახადების დაკავებისა და მათი ბიუჯეტში გადარიცხვისათვის ეკისრება შემოსავლის გადამხდელ პირს. გადასახადის თანხის დაუკავებლობის შემთხვევაში შემოსავლის გადამხდელი პირი ვალდებულია ბიუჯეტში შეიტანოს დაუკავებელი გადასახადის თანხა ფაქტობრივად გადახდილი ანაზღაურების შესაბამისად და მასთან დაკავშირებული სანქციები. შემოსავლის გადამხდელის სახელით გადასახადისა და სანქციების თანხა შეიძლება გადაიხადოს შემოსავლის მიმღებმა.

პირი, რომელიც ახდენს გადახდის წყაროსთან გადასახადის დაკავებას, ვალდებულია:

ბიუჯეტში გადარიცხოს გადასახადი პირებისათვის თანხის გადახდისთანავე;

ხელფასის გადახდისას შემოსავლის მიმღებ ფიზიკურ პირს მისი მოთხოვნისამებრ მისცეს ცნობა ამ პირის გვარისა და სახელის, შემოსავლის თანხისა და სახეობის, აგრეთვე დაკავებული გადასახადის (თუ გადასახადი დაკავებული იყო) თანხის მითითებით;

საგადასახადო წლის დამთავრებიდან 30 დღის ვადაში საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს, აგრეთვე ამ მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად შემოსავლის მიმღებ პირს, მისი მოთხოვნისამებრ გაუგზავნოს ცნობა ამ პირის სარეგისტრაციო ნომრის, მისი დასახელების ან გვარისა და სახელის, საცხოვრებელი ადგილის მისამართის, საანგარიშო წლისათვის შემოსავლის საერთო თანხისა და დაკავებული გადასახადის საერთო თანხის მითითებით.

ყოველთვიურად, საანგარიშოს მომდევნო თვის 15 რიცხვისთვის საგადასახადო ორგანოსთვის გადახდილი თანხების შესახებ ინფორმაციის წარდგენის ვალდებულება ეკისრება:

არარეზიდენტ პირს, რომელიც საქართველოში არსებული წყაროდან მიღებულ შემოსავალზე (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 197, ნაწილი პირველი) იხდის დადგენილ გადასახადებს;

საწარმოს/ორგანიზაციას ან მეწარმე ფიზიკურ პირს, რომელიც ანაზღაურებას უხდის საგადასახადო ორგანოში გადამხდელად არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირს;

პირს, რომელიც დაკავებულია სათამაშო ბიზნესით და ფიზიკურ პირს უხდის მოგებებს.

- საგადასახადო აგენტის მიერ დაკავებული საშემოსავლო გადასახადი გადაიხდება დაქირავებულის ფაქტობრივი საქმიანობის შესაბამის ადგილობრივ ბიუჯეტში, ხოლო საქართველოს ფარგლებს გარეთ მუშაობის შემთხვევაში – საგადასახადო აგენტის საგადასახადო აღრიცხვის მიხედვით.

საწარმოები/ორგანიზაციები ან მეწარმე ფიზიკური პირები, რომლებიც ახორციელებენ ეკონომიკურ საქმიანობას, ვალდებული არიან მიმდინარე გადასახდელების თანხები ბიუჯეტში შეიტანონ გასული საგადასახადო წლის წლიური გადასახადის მიხედვით, შემდეგი ოდენობით:

- არა უგვიანეს 15 მაისისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 ივლისისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 სექტემბერისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 დეკემბერისა – 25%.

- გადასახადის გადამხდელი, რომელსაც გასული საგადასახადო წლის განმავლობაში არ გააჩნდა დასაბეგრი შემოსავალი (მოგება), მიმდინარე გადასახადებს არ იხდის.

თუ გადასახადის გადამხდელის მიმდინარე საგადასახადო წლის მოსალოდნელი დასაბეგრი შემოსავალი (მოგება) არანაკლებ 50%-ით მცირდება გასული საგადასახადო წლის შემოსავალთან (მოგებასთან) შედარებით და აღნიშნულის შესახებ იგი მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვადამდე 15 დღით ადრე აცნობებს შესაბამის საგადასახადო ორგანოს, მას უფლება აქვს შეამციროს ან საერთოდ არ გადაიხადოს მიმდინარე გადასახდელების თანხები.

იმ შემთხვევაში, თუ წარმოდგენილი ფაქტობრივი წლიური შედეგების მიხედვით არ დასტურდება მოსალოდნელი დასაბეგრი შემოსავლის (მოგების) არანაკლებ 50 %-ით შემცირება და გადასახადის გადამხდელს საანგარიშო წლის განმავლობაში სრული ოდენობით არ გადაუხდია მიმდინარე გადასახდელები, მაშინ მან უნდა გადაიხადოს საურავი, მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვადების დადგენილი თარიღებიდან საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის თარიღამდე არსებულ დროის მონაკვეთში.

- მიმდინარე გადასახდელთა ბიუჯეტში ჩარიცხული თანხები გადასახადის გადამხდელს ჩათვლება საგადასახადო წლის მიხედვით დარიცხულ გადასახადში.
- რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული სამამულო საქონლის რეიმპორტის რეჟიმის პირობებით უკან შემოტანისას¹⁷ ამ საქონლის შემოტანი პირის მიმართ წარმოქმნილ საგადასახადო ვალდებულებებზე შესრულების ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე. ამასთანავე, აღნიშნული საქონლის მიხედვით მიღებული ჩათვლები ამ ნაწილით განსაზღვრულ ვადებში გადაანგარიშებას არ ექვემდებარება.

¹⁷ იხ. საბაუო კოდექსის 176-ე მუხლის „თ“ პუნქტი

- ამ საქონლის რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე განადგურების შემთხვევაში საშემოსავლო გადასახადზე წარმოქმნილ საგადასახადო ვალდებულებებზე ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე, მხოლოდ საქონლის განადგურების შესაბამისი დოკუმენტების წარდგენის შემდეგ.

დამატებული ღირებულების გადასახადი

დამატებული ღირებულების გადასახადის (დღგ) გადამხდელად ითვლება პირი, რომელიც რეგისტრირებულია ან ვალდებულია გატარდეს რეგისტრაციაში დღგ-ის გადამხდელად. დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრაციის წესს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 25).

- დღგ-ს მიზნებისთვის საქონელს არ განეკუთვნება ფული და მიწა.
- მომსახურების გაწევას არ მიეკუთვნება ისეთი მომსახურება, რომელიც დღგ-ს მიზნებისთვის გულისხმობს ფულზე ან მიწაზე საკუთრების უფლების გადაცემას ან დაქირავებით მუშაობას.
- პირი, რომელიც არ არის დღგ-ის გადამხდელი, მაგრამ ახორციელებს საქონლის დასაბეგრ იმპორტს საქართველოში, დღგ-ის გადამხდელად ითვლება მხოლოდ ამ იმპორტზე.

არარეზიდენტი, რომელიც ეწევა მომსახურებას საქართველოში დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციისა და მუდმივი დაწესებულების გარეშე, დღგ-ის გადამხდელად ითვლება ამ მომსახურებაზე და ექვემდებარება უკუდაბეგრას. (იხ. გვ. 105) (იხ. საგადასახადო კოდექსი მუხლი 241).

- დღგ-ის განაკვეთი შეადგენს დასაბეგრი ბრუნვის ან დასაბეგრი იმპორტის 18 პროცენტს.
- დღგ-ს საანგარიშო პერიოდად ითვლება კალენდარული თვე.

სავალდებულო რეზიდენტობა დღგ-ს გადამხდელად

პირი ვალდებულია გატარდეს დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციაში, თუ: ეწევა ეკონომიკურ საქმიანობას და ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვის განმავლობაში მის მიერ განხორციელებული დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციების საერთო თანხა აღემატება 100 000 ლარს; მან ამ მომენტის დადგომიდან არა უგვიანეს 2 სამუშაო დღისა საგადასახადო ორგანოში უნდა წარადგინოს განცხადება დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრაციისათვის; ეკონომიკური საქმიანობის ფარგლებში ახორციელებს აქციზური საქონლის წარმოებას ან/და იმპორტს, იგი უნდა გატარდეს რეგისტრაციაში აქციზური საქონლის მიწოდებამდე;

ეკონომიკური საქმიანობის ფარგლებში ახორციელებს ასეთი სახის მოსალოდნელ ერთჯერად ოპერაციას ან/და ერთ დღეში შესაძლოა დღგ-

თი დასაბეგრმა ოპერაციის თანხამ გადააჭარბოს 100 000 ლარს. ამ შემთხვევაში პირი რეგისტრაციაში უნდა გატარდეს მიწოდების განხორციელებამდე.

- **დღგ-ს გადამხდელად არარეზიდენტის სავალდებულო რეგისტრაციის მიზნით, მისი დასაბეგრი ოპერაციების საერთო თანხის განსაზღვრისას, მხედველობაში მიიღება მხოლოდ საქართველოში მუდმივი დაწესებულების მეშვეობით განხორციელებული საქონლის მიწოდება და მომსახურების გაწევა.**

პირი, რომლის დღგ-თი დასაბეგრი ოპერაციების საერთო თანხა გადააჭარბებს 100 000 ლარს და ვალდებულია გატარდეს რეგისტრაციაში, იგი დღგ-ს გადამხდელად ითვლება რეგისტრაციისათვის საგადასახადო ორგანოში განცხადების წარდგენის ვალდებულების მომდევნო დღიდან.

- **თუ საგადასახადო ორგანო გამოავლენს დღგ-ს გადამხდელად სავალდებულო წესით არარეგისტრირებულ პირს, საკუთარი ინიციატივით ახდენს ამ პირის რეგისტრაციას.**

საწარმოს რეორგანიზაციისას, თუ პირი ან რეორგანიზაციის ერთი მხარე მაინც წარმოადგენს დღგ-ს გადამხდელს, რეორგანიზაციის შედეგად შექმნილი პირი ვალდებულია წარადგინოს განცხადება რეგისტრაციისათვის დასაბეგრი ოპერაციების განხორციელებამდე, მაგრამ რეორგანიზაციის დასრულებიდან არა უგვიანეს 10 დღისა.

თუ საწარმოს საწესდებო (საემისიო) კაპიტალში დღგ-ს გადამხდელის მიერ შენატანი განხორციელებულია საქონლის ფორმით, აღნიშნული საწარმო ვალდებულია, რეგისტრაციაში გატარდეს დღგ-ს გადამხდელად დღგ-თი დასაბეგრი ოპერაციების განხორციელებამდე, მაგრამ შენატანის განხორციელებიდან არა უგვიანეს 10 დღისა.

ნებაყოფლობითი რეგისტრაცია დღგ-ს გადამხდელად

პირს, რომელიც არ არის ვალდებული გატარდეს რეგისტრაციაში დღგ-ს გადამხდელად, შეუძლია ნებაყოფლობით მიმართოს საგადასახადო ორგანოს რეგისტრაციის მოთხოვნით და გადასახადის გადამხდელად ითვლება საგადასახადო სერტიფიკატის გაცემის თვის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან.

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია პირი გაატაროს დღგ-ის გადამხდელთა რეესტრში და მისცეს მას საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმის სარეგისტრაციო სერტიფიკატი განცხადების წარდგენიდან არა უგვიანეს მომდევნო დღისა.

- **დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრირებული პირი ვალდებულია გამოიყენოს გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი და სერტიფიკატის ნომერი ყველა ანგარიშ-ფაქტურაში და საგადასახადო**

ორგანოსთვის წარდგენილ ყველა დეკლარაციასა და ოფიციალურ შეტყობინებაში.

დღგ-ის გადამხდელის (მათ შორის, საქართველოში არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულების), დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრაცია უქმდება:

საწარმოს/ორგანიზაციის ლიკვიდაციისას;

ფიზიკური პირის გარდაცვალებისას;

თუ ეკონომიკური საქმიანობის ფარგლებში მოსალოდნელმა ერთჯერადი ოპერაციის შედეგად ან/და ერთ დღეში დღგ-თი დასაბეგრი ოპერაციის თანხამ არ გადააჭარბა 100 000 ლარს.

- **რეგისტრაციის გაუქმება ძალაში შედის მოთხოვნით მიმართვის ან/და დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრაციის გაუქმების ვალდებულების წარმოშობის თვის მომდევნო თვის პირველი რიცხვიდან.**

დღგ-ით დაბეგრის ობიექტია დასაბეგრი ოპერაცია და დასაბეგრი იმპორტი. დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციებია:

საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებული საქონლის/მომსახურების მიწოდება, მათ შორის, უსასყიდლოდ (გარდა კოდექსით გათავისუფლებული მიწოდებისა) (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 239 და 240);

დღგ-ით შექმნილი საქონლის/მომსახურების გამოყენება არაეკონომიკური საქმიანობისთვის, თუ ამ საქონელზე/მომსახურებაზე გადამხდელმა მიიღო დღგ-ს ჩათვლა;

გადამხდელის მიერ საქონლის/მომსახურების მიწოდება თავისი თანამშრომლებისთვის კომპენსაციით ან მის გარეშე;

დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრაციის გაუქმების შემთხვევაში საქონლის ნაშთი, რომელზედაც გადამხდელს მიღებული ან მისაღები აქვს ჩათვლა (ნაშთი განიხილება როგორც დღგ-ს დასაბეგრი მიწოდება);

საქონლის ექსპორტი.

დასაბეგრ ოპერაციად არ ითვლება:

აქტივების მიწოდება საწარმოს რეორგანიზაციის შემთხვევაში;

აქტივების მიწოდება შესატანის სახით სხვა საწარმოს საწესდებო და საემისიო კაპიტალში.

- **საბრუნავი (მრავალჯერადი გამოყენებისათვის გამოიზნული) დასაბრუნებელი ტარის ღირებულება არ შეიტანება გადასახადით დასაბეგრ თანხაში, გარდა საცალო ვაჭრობისა, სადაც დასაბეგრი ბრუნვა მცირდება იმ თანხით, რომელსაც გამყიდველი უხდის მომხმარებელს ტარის დაბრუნების დროს. თუ აღნიშნული ტარა საქონლის მიწოდებიდან 90 დღის განმავლობაში არ დაბრუნდა, იგი ჩაითვლება რეალიზებულად და დაიბეგრება დადგენილი წესით.**

დღგ-ს გადამხდელის მიერ საწარმოს ყველა აქტივის ან ამ საწარმოს დამოუკიდებლად მოქმედი ქვედანაყოფის მიწოდება ერთი ოპერაციის ფარგლებში დღგ-ს მეორე გადამხდელისათვის არ ითვლება დღგ-თი დასაბეგრ ოპერაციად. გარდა იმ შემთხვევებისა, თუ მიმწოდებელი და მიმღები მხარეები

მიწოდებიდან 15 დღის განმავლობაში წერილობით არ ატყობინებენ საგადასახადო ორგანოს ასეთი მიწოდების შესახებ.

დასაბეგრი ოპერაციის თანხა განისაზღვრება დღგ-ის გადამხდელის მიერ მიღებული ან მისაღები კომპენსაციის თანხის მიხედვით (გადასახადების, მოსაკრებლებისა და სხვა გადასახდელების ჩათვლით) დღგ-ის გარეშე.

დასაბეგრი ოპერაციის თანხა განისაზღვრება საქონლის/მომსახურების საბაზრო ფასით (გადასახადების, მოსაკრებლებისა და სხვა გადასახდელების ჩათვლით) დღგ-ის გარეშე:

თუ დღგ-ის გადამხდელი დასაბეგრი ოპერაციის სანაცვლოდ იღებს ან უფლება აქვს მიიღოს საქონელი/მომსახურება;

თუ საქონელი/მომსახურება გამოიყენება არაეკონომიკური საქმიანობისათვის, რომელზედაც პირს მიღებული აქვს ჩათვლა, ან გადასახადის გადამხდელი საქონელს/მომსახურებას მიწოდებს თავის თანამშრომლებს;

თუ საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მისი მოადგილე გამოიტანს გადაწყვეტილებას საბაზრო ფასის გამოყენების შესახებ **(იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 22, პუნქტი 10)**;

საქონლის/მომსახურების კომპენსაციის გარეშე მიწოდების შემთხვევაში.

საერთაშორისო კავშირგაბმულობის მომსახურებისას დასაბეგრი თანხაში არ გაითვალისწინება კავშირგაბმულობის საწარმოების მიერ უცხოური საწარმოსათვის გაწეული მომსახურებიდან მიღებული თანხა.

- **დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის გაუქმების შემთხვევაში დასაბეგრი ოპერაციის თანხა განისაზღვრება რეგისტრაციის გაუქმების მომენტში არსებული იმ საქონლის საბაზრო ნაშთით, რომელზედაც გადამხდელს დღგ აქვს ჩათვლილი ან ჩასათვლელი.**

დასაბეგრი ოპერაციის თანხის კორექტირება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ:

გაუქმებულია დასაბეგრი ოპერაცია;

შეცვლილია დასაბეგრი ოპერაციის სახე;

ფასების შემცირების ან სხვა მიზეზით შეცვლილია ოპერაციაზე აღრე შეთანხმებული კომპენსაციის თანხა;

საქონელი/მომსახურება სრულად ან ნაწილობრივ უბრუნდება დღგ-ის გადამხდელს; ლიზინგის საგანი უბრუნდება ლიზინგის გამცემს, თუ გათვალისწინებული იყო მისი გამოსყიდვა.

ზემოთ ჩამოთვლილი ერთ-ერთი პირობის დადგომისას დასაბეგრი ოპერაციის თანხა კორექტირდება, თუ გადამხდელის მიერ:

საგადასახადო ინსპექციაში წარდგენილია დღგ-ს ანგარიშ-ფაქტურა, რომელშიც დღგ-ს თანხა აღნიშნულია არასწორად;

დღგ-ს დეკლარაციაში არასწორად არის აღნიშნული დღგ-ს თანხა.

- **დასაბეგრი ოპერაციის კორექტირება ხდება იმ შემთხვევაშიც, თუ მიწოდებულ საქონელზე/მომსახურებაზე გამყიდველმა გამოწერა და**

დადგენილი წესით მყიდველს ჩააბარა კორექტირების საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა.

კორექტირების საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა არის საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმის დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება დასაბეგრი ოპერაციის კორექტირება (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 84).

დასაბეგრი ოპერაციის კორექტირების შემთხვევაში, როცა გადასახდელი დღგ-ს თანხა აღემატება გადასახადის გადამხდელის მიერ ფაქტობრივად ნაჩვენებ თანხას, ნამეტი თანხა განიხილება როგორც იმ საანგარიშო პერიოდში გადასახდელი დღგ, რომელ პერიოდშიც მოხდა კორექტირება და ეს თანხა ემატება საანგარიშო პერიოდში დასაბეგრი ბრუნვიდან ბიუჯეტში შესატან დღგ-ს თანხას (მაგალითი: შპს „მილერს“ აგვისტოში გადასახდელი აქვს დღგ-ს თანხა 15 000 ლარის ოდენობით. ამავე თვეში მოხდა თებერვალში განხორციელებული ოპერაციის კორექტირება (კორექტირებამდე ამ ოპერაციაზე კომპანიას უკვე სრულად გადახდილი ჰქონდა დღგ-ს თანხა), რის საფუძველზეც ამ ოპერაციაზე გადასახდელი დღგ-ს თანხა გაზრდა 10 000 ლარით. ეს თანხა დაემატება მიმდინარე გადასახდელ დღგ-ს აგვისტოში და “მილერს” სულ დასაფარი ექნება დღგ 25 000 ლარის ოდენობით)

დასაბეგრი თანხის კორექტირების შემთხვევაში, როცა ანგარიშ-ფაქტურაში ან დეკლარაციაში ნაჩვენები თანხა აღემატება გადასახდელ დღგ-ს, ნამეტი თანხით მცირდება იმ საანგარიშო პერიოდში გადასახდელი დღგ, რომელ პერიოდშიც მოხდა კორექტირება და ეს თანხა აკლდება საანგარიშო პერიოდში დასაბეგრი ბრუნვიდან ბიუჯეტში შესატან დღგ-ს თანხას.

დასაბეგრი იმპორტის თანხა ტოლია საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობით განსაზღვრული საქონლის საბაჟო ღირებულებისა და საქართველოში საქონლის იმპორტისას გადასახდელი გადასახადებისა და მოსაკრებლების თანხების ჯამისა, საქართველოში გადასახდელი დღგ-ს ჩაუთვლელად.

- **მომსახურების ღირებულება, რომელიც დამხმარე ხასიათისაა საქონლის იმპორტის მიმართ, შეიტანება დასაბეგრი იმპორტის თანხაში დღგ-ის გარეშე.**

ბაღასახადისგან ბათავისუფლება

დღგ-სგან გათავისუფლებულია საქონლის/მომსახურების მიწოდების ან/და იმპორტის შემდეგი სახეები:

- ფინანსური მომსახურების გაწევა;
- ეროვნული და უცხოური ვალუტის (გარდა ნუმიზმატიკური მიზნებით გამოსაყენებლად გათვალისწინებულის) და ფასიანი ქაღალდების მიწოდება ან/და იმპორტი;
- საქართველოს ეროვნული ბანკისათვის გადასაცემი ოქროს იმპორტი;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აქციზური მარკების მიწოდება ან/და იმპორტი;

განძეულობის, ჩამორთმეული ან/და უპატრონო საქონლის, აგრეთვე სახელმწიფოსათვის მემკვიდრეობით მიღებული საქონლის მიწოდება ან/და იმპორტი, რომელთა რეალიზაციით მიღებული შემოსავლები შეიტანება ბიუჯეტში;

სახელმწიფო ქონების მიწოდება პრივატიზაციის პროგრამის მიხედვით;

სტიქიური უბედურების, ავარიისა და კატასტროფის ლიკვიდაციის, კუმანიტარული დახმარების მიზნით საქართველოს სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისათვის გადაცემული საქონლის ან/და გრანტების შესახებ ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული საქონლის იმპორტი გრანტის გამცემაში ან მიმღები პირის მიერ; მომსახურების გაწევა ხელშეკრულების საფუძველზე, რომელთაც ზემოაღნიშნული მიზნებისათვის აფინანსებს უცხოური ორგანიზაცია და რომელთა ერთ-ერთ მონაწილე მხარეს წარმოადგენს საქართველოს აღმასრულებელი ხელისუფლების შესაბამისი ორგანო. ამ ქვეპუნქტის მიზნისათვის ხელშეკრულებით მომსახურების გაწევის წესს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა;

ფიზიკურ პირთა მიერ საქონლის იმპორტი იმ ლიმიტზე ნაკლები ოდენობით, რომელიც დადგენილია საბაჟო გადასახადისგან გათავისუფლებისთვის;

საგადასახადო კოდექსის 270⁵ მუხლის „ღ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული საქონლის იმპორტი.

საქართველოს საპატრიარქოს მიერ ჯვრის, სანთლის, ხატის, წიგნის, კალენდრისა და სხვა საღვთისმსახურო საგნების მიწოდება, რომლებიც გამოიყენება მხოლოდ რელიგიური მიზნით; საქართველოს საპატრიარქოს დაკვეთით ტანსაცმლისა და ეკლესიების მშენებლობა, რესტავრაცია და მოხატვა, აგრეთვე მსოფლიო მემკვიდრეობის საგანძურის ნუსხაში შეტანილი საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლების დაცვისა და აღდგენის სახელმწიფო პროგრამებით გათვალისწინებული სარეკონსტრუქციო, სარესტავრაციო და საკონსერვაციო სამუშაოები და არქეოლოგიური გათხრები;

საქონლის ტრანზიტი, რეიმპორტი და დროებით შემოტანა. საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის დროებით შემოტანისას (გარდა საგადასახადო კოდექსის 230-ე მუხლის პირველი ნაწილის „შ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული საქონლის, გემების, საჰაერო საფრენი საშუალებების დროებით შემოტანისა, საქართველოს საბაჟო კოდექსის 128-ე მუხლის მოთხოვნების შესაბამისად განსაზღვრული საქონლის დროებით შემოტანისა და საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ვალდებულებების (ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის და ბაქო-თბილისი-ერზრუმის მილსადენების მშენებლობა) შესრულების უზრუნველსაყოფად საქართველოში საქონლის დროებით შემოტანისა), აგრეთვე საქართველოს საბაჟო კოდექსის 128-ე მუხლის მოთხოვნების შესაბამისად განსაზღვრული იმ საქონლის დროებით შემოტანისას, რომელსაც გაუგრძელდა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე დროებით ყოფნის ვადა, გადაიხდებიან დღე ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია, ხოლო საქართველოდან აღნიშნული საქონლის გატანისას საქართველოს საბაჟო კოდექსის 130-ე მუხლის დებულებების გათვალისწინებით ბრუნდება დღე-ის გადახდილი

თანხა ან უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით;

რეექსპორტისათვის განკუთვნილი საქონლის იმპორტი. რეექსპორტისათვის განკუთვნილი საქონლის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანისას რეექსპორტისათვის განკუთვნილ საქონელზე გადაიხდებიან დღგ ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია, ხოლო საქართველოდან აღნიშნული საქონლის გატანისას ბრუნდება დღგ-ს გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით;

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადამუშავების საბაჟო რეჟიმში მოსაქცევად განკუთვნილი საქონლის იმპორტი, რომელზედაც გადაიხდებიან დღ ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია, ხოლო საქართველოს ტერიტორიიდან ამ საქონლის გატანისას ბრუნდება დღგ-ის გადახდილი თანხა, ან უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გადატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით. გადამუშავების პროდუქტების იმპორტის საბაჟო რეჟიმში მოქცევისას გარანტიის შესაბამისი თანხები წარიმართება სახელმწიფო ბიუჯეტში.

საქართველოს არარეზიდენტების მიერ დაფუძნებული იმ სანაოსნო (გემთმფლობელი) საწარმოების მიერ სამუშაოს შესრულება ან მომსახურების გაწევა, რომლებიც საქართველოს ტერიტორიაზე არ ეწევიან სამეწარმეო საქმიანობას და რომელთა გემიც (გემებიც) დაცურავს საქართველოს სახელმწიფო აღმით;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 0102 10, 0103 10 000 00, 0104 10 000 00, 0104 20 100 00, 0105 11, 0511 10 000 00, 0602 10, 2503 00, 2803 00, 3101 00 000, 3103-3105, 3808 10, 3808 20 (გარდა 3808 20 100 00-ისა), 3808 30 კოდებით გათვალისწინებული საქონლის იმპორტი, აგრეთვე ამ კოდებით გათვალისწინებული საქონლის მიწოდება;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 0407 00, 0602 90 100 00, 0713 31 000 00, 0713 32 000 00, 0713 33 100 00, 0713 39 000 00, 1001 90 910 00, 1003 00 100 00, 1206 00 100 00, 1209 21 000 00, 1209 23, 1209 91, 2833 25 000 00, 3808 20 100 00 კოდებით გათვალისწინებული საქონლის იმპორტი საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ყოველწლიური კვტების მიხედვით, აგრეთვე ამ კოდებით გათვალისწინებული საქონლის მიწოდება;

სახელმწიფო რეგულირებადი ფასებითა და ტარიფებით საქალაქო და შიგარაიონულ მარშრუტებზე სამგზავრო ტრანსპორტით (გარდა ტაქსისა) მომსახურება;

საგანმანათლებლო დაწესებულებათა მიერ გაწეული განათლების მომსახურება, სამეცნიერო და საგანმანათლებლო საქმიანობისათვის გამოთვლილი ტექნიკის, ხელსაწყო-დანადგარებისა და ქიმიური რეაქტივების იმპორტი;

დაკრძალვასთან დაკავშირებული რიტუალური (მათ შორის, ავტოტრანსპორტით) მომსახურება;

სამედიცინო მომსახურება, უპატრონო ბავშვთა სახლებში ბავშვთა მოვლა-პატრონობის, ავადმყოფთა, ინვალიდთა ან/და ღრმად მოხუცებულთა

მოვლა-პატრონობის მომსახურება ან/და ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამებით გათვალისწინებული ღონისძიებები;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 4901, 4902, 4903 00 000 00 და 4904 00 000 00 კოდებში მითითებული საქონლის (წიგნების, ჟურნალ-გაზეთების, ნოტების) მიწოდება, იმპორტი, რეალიზაციის მომსახურების, ბეჭდვის მომსახურების ან/და ჟურნალ-გაზეთების მიერ სარეკლამო მომსახურების გაწევა. საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 4820 20 000 00 კოდში მითითებული საქონლის (რეგულაციის) მიწოდება. საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 4801, 4802 55 000 00 და 4810 22 კოდებში აღნიშნული საქონლის იმპორტი;

16 წლამდე ასაკის ფიზიკური პირის სახელოვნებო და სასპორტო სწავლების მომსახურება, აგრეთვე სკოლამდელ დაწესებულებებში ბავშვთა მოვლა-პატრონობის მომსახურება;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 1211 10 000 00, 1211 20 000 00, 1301 20 000 00, 1301 20 000 00, 1504 20, 1515 30, 1520 00 000 00 და 1702 11 000 00 კოდებში მითითებული საქონლის, 28-ე და 29-ე ჯგუფებში წარმოდგენილი სამკურნალო (ფარმაცევტული) ნედლეულისა და სუბსტანციების, 30-ე ჯგუფით გათვალისწინებული ფარმაცევტული პროდუქციის (გარდა საღებავი რეზინისა), მათ შორის, ვაქცინების, 3912 12 000 00, 3912 31 000 00, 7010 10 000 00, 7010 90 790 00 და 9602 00 000 00 (ქელატინის კაფსულები) კოდებში აღნიშნული საქონლის მიწოდება ან/და იმპორტი;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8419 20 000 00, 9001 30 000 00, 9001 40, 9001 50, 9018-9022, 9025 11 910 00 და 9402 90 000 00 კოდებში აღნიშნული საქონლის, 8713 და 8714 20 000 00 კოდებში მითითებული გადაადგილების უნარის არმქონე ადამიანებისათვის ეტლების, იოდიზებული მარილის, რენტგენის ფირების, ინსულინის შპრიცების (ნემსების), სადიანოსტიკო ტესტ-სისტემების გლუკომეტრების (რომელთა ტესტ-სისტემები რეგისტრირებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ) მიწოდება ან/და იმპორტი;

იმ საქონლის იმპორტი ან/და დროებით შემოტანა, რომელიც განკუთვნილია უცხოეთის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობათა ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობათა დიპლომატიური და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის, იმ სახით, რა სახითაც ასეთი გათავისუფლება გათვალისწინებულია შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებებით, რომელთა მონაწილეც არის საქართველო; უცხოეთში საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა ქონების იმპორტი; პირადი მოხმარების საგნებისა და საყოფაცხოვრებო ნივთების იმპორტი და დროებით შემოტანა, რომლებიც განკუთვნილია ნავთობისა და გაზის ძებნა-ძიებისა და მოპოვების სამუშაოებში დასაქმებული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის;

სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებული პირის მიერ სოფლის მეურნეობის პროდუქციის პირველადი მიწოდება მის სამრეწველო გადამუშავებამდე (სასაქონლო კოდის შეცვლამდე);

ჩვილ ბავშვთა კვების პროდუქტების ან/და ბავშვთა ჰიგიენის ნაწარმის მიწოდება ან/და იმპორტი, რომლებიც საბითუმო და საცალო წესით მიწოდებისას მარკირებულია ასეთად;

დიაბეტური პურის მიწოდება ან/და იმპორტი, რომელიც საბითუმო და საცალო წესით მიწოდებისას მარკირებულია ასეთად;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8701 90 110 00-8701 90 500 00 კოდებში აღნიშნული ტრაქტორებისათვის განკუთვნილი საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8706 00 190 00, 8706 00 990 00, 8707 90 100 00, 8707 90 900 00, 8708 10 900 00, 8708 29 100 00 - 8708 40 900 00, 8708 50 900 00 - 8708 70 100 00, 8708 80 100 00, 8708 80 900 00, 8708 91 100 00, 8708 91 900 00, 8708 92 100 00, 8708 92 900 00, 8708 93 100 00, 8708 93 900 00, 8708 94 100 00, 8708 94 900 00, 8708 99 კოდებში აღნიშნული შასის, ძარის, ნაწილებისა და მოწყობილობების, აგრეთვე საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8432 90 000 00 და 8433 90 000 00 კოდებში მითითებული საქონლის იმპორტი;

საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდში აღნიშნული მსუბუქი ავტომობილის იმპორტი ან/და მიწოდება.

ელექტროენერგეტიკული სექტორის რეაბილიტაციისათვის საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით უცხოეთის სახელმწიფოების ან/და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ გაცემული შეღავათიანი კრედიტით დაფინანსებული საქონლს იმპორტი ან/და სამშენებლო-სამონტაჟო, სარემონტო, სარესტავრაციო, საცდელ-საკონსტრუქტორო ან/და გეოლოგიურ-საძიებო მომსახურების გაწევა;

ელექტროენერჯის წარმოებისათვის (თბოელექტრო-სადგურებისათვის) ბუნებრივი აირის იმპორტი ან/და მიწოდება.

ლატარებით, კაზინოებით (სამორინეობით), აზარტული და სხვა მომგებიანი თამაშობებით მომსახურების გაწევა;

თავისუფალ ზონაში ან თავისუფალ საწვობში საქონლის გადატანის, საბაჟო ზედამხედველობის ქვეშ საქონლის განადგურების ან სახელმწიფო საკუთრებაში საქონლის გაცემის საბაჟო დამუშავების ოპერაციისთვის განკუთვნილი საქონლის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა. საქართველოს საბაჟო კოდექსით განსაზღვრული დაბრუნებული საქონლის, საზღვაო თევზჭერის ან ზღვის სხვა პროდუქტების საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა.

➤ დღგ-სგან გათავისუფლება ერთიანია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე და მოქმედებს მხოლოდ საქართველოს ფარგლებში საქონლის/მომსახურების მიწოდების დროს.

წულოვანი ბანაკებითი დაბეზვრა

დღგ-ს ნულოვანი განაკვეთით იბეგრება:

ტვირთების საერთაშორისო გადაზიდვისა და მგზავრთა საერთაშორისო გადაყვანის მომსახურების მიწოდება და მათთან დაკავშირებული მომსახურების მიწოდება;

- ☞ საქრთაშორისო გადაზიდვებისას ტვირთის, მგზავრის ან/და სატრანსპორტო საშუალების გაგზავნასთან/მიღებასთან დაკავშირებით აეროპორტების, ნავსადგურების, სარკინიგზო და საავტომობილო ვაგზლების მიერ გაწეული მომსახურება;
  - ☞ საქრთაშორისო გადაზიდვების აერო ან საზღვაო სანავიგაციო, სადისპეჩერო ან/და საინფორმაციო მომსახურება;
  - ☞ ტვირთების საქრთაშორისო გადაზიდვების საქსპედიტორო მომსახურება;
  - ☞ საქრთაშორისო გადაზიდვების ტვირთისა და ბარგის დოკუმენტაციის მომზადების, ინსპექტირების, დათვალიერების, სატრანსპორტო დამუშავების (მათ შორის, დატვირთვისა და გადმოტვირთვის) ტრანსპორტირებისათვის შეფუთვისა და შენახვის მომსახურება;
  - ☞ მგზავრთა საქრთაშორისო გადაყვანის სამგზავრო ბილეთების რეალიზაციის მომსახურება;
  - ☞ აეროპორტებისა და ნავსადგურების საბაჟო კონტროლის ზონაში მგზავრთა მომსახურება, რომლის ღირებულება შედის საქრთაშორისო გადაყვანის სამგზავრო ბილეთის ფასში;
  - ☞ ნავსადგურებში აგენტირების მომსახურება.
- **ზემოაღნიშნულ შემთხვევებში დღგ-ს ნულოვანი განაკვეთის გამოყენებისთვის წარსადგენი დოკუმენტების ნუსხას განსაზღვრავს ფინანსთა მინისტრი.**

საქონლის ექსპორტი;

საქონლის/მომსახურების მიწოდება, რომელიც განკუთვნილია უცხოეთის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობათა ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობათა და დიპლომატიური მისიის წევრების (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისთვის;

- **თუ რომელიმე უცხო ქვეყანაში საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის მიმართ გამოიყენება განსხვავებული დაბეგვრის რეჟიმი, მაშინ ამ ქვეყნის დიპლომატიური წარმომადგენლობისთვის მიწოდებულ საქონელზე/მომსახურებაზე გამოიყენება ანალოგიური დაბეგვრის რეჟიმი. ასეთი ქვეყნების ჩამონათვალი და დაბეგვრის წესი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.**

საქართველოს ეროვნული ბანკისათვის ოქროს მიწოდება;

ტუროპერატორების მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე უცხოელი ტურისტების ორგანიზებული შემოყვანა და მათთვის ტურისტული მომსახურების პაკეტის მიწოდება;

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადამუშავების საბაჟო რეჟიმში მოქცეული საქონლის (გადამუშავების პროდუქტის ან გადაუმუშავებელი საქონლის) საქართველოს ტერიტორიიდან გატანა;

2008 წლის 1 იანვრამდე ელექტროენერჯის მიწოდება, გარდა ელექტროენერჯის მომხმარებლისთვის მიწოდებისა (მათ შორის, სხვა მომხმარებლებისათვის შემდგომი მიწოდების მიზნით), აგრეთვე გადაცემისა ან/და დისპეჩერიზაციის მომსახურება.

საერთაშორისო საზღვაო და საავიაციო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე მიწოდებული საავიაციო საწვავი, საპოხი და სხვა დამხმარე საშუალებები.

- საზღვაო რეისებზე საწვავისა და საპოხი საშუალებების ბორტზე მიწოდების ტექნიკური და უსაფრთხოების მოთხოვნები განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით.
- საერთაშორისო საზღვაო და საავიაციო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე საწვავის, საპოხი და სხვა დამხმარე საშუალებების მიწოდება იბეგრება დღგ-ს ნულოვანი განაკვეთით. აღნიშნული საშუალებების საქართველოს ტერიტორიაზე იმპორტისას გადაიხდებიან დღგ ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია. იმპორტიორს უბრუნდება დღგ-ს გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია მიწოდებული საქონლის მოცულობის მიხედვით.
- საზღვაო საწვავისა და საპოხი საშუალებების ბორტზე მიწოდების ტექნიკური და უსაფრთხოების მოთხოვნები განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით. (იხ. ბრძანება № 1131)

საქონლის ექსპორტის მიმართ დღგ-ის ნულოვანი განაკვეთის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ იმ საანგარიშო პერიოდისათვის, როდესაც გადასახადის გადამხდელი საგადასახადო ორგანოში წარადგენს შემდეგ დოკუმენტებს:

რეზიდენტის მიერ უცხოელ პირთან დადებულ ხელშეკრულებას, რომელიც ითვალისწინებს საქონლის ექსპორტს;

საბაჟო დეკლარაციას საქონლის ექსპორტის საბაჟო რეკვიზიტში გაშვების შესახებ.

დასახეობი ოპერაციის დრო

დასახეობი ოპერაციის განხორციელების დროდ ითვლება:

საქონლის/მომსახურების მიწოდების მომენტი;

საქონლის მიწოდებისას, რომელსაც თან ახლავს გადატვირთვა – საქონლის გადატვირთვის მომენტი.

თუ საქონლის (ელექტრო- ან თბოენერჯის, გაზის ან წყლის) მიწოდება ხდება რეგულარულად ან უწყვეტად, საქონლის მიწოდება შესრულებულად ითვლება ამ ოპერაციის ნებისმიერი ნაწილისთვის ყოველი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამოწერის ან გადახდის მომენტში, მაგრამ არა უგვიანეს საანგარიშო თვის ბოლო სამუშაო დღისა.

თუ მომსახურების გაწევა ხდება რეგულარულად ან უწყვეტად, მომსახურების გაწევა შესრულებულად ითვლება ამ ოპერაციის ნებისმიერი ნაწილისათვის ყოველი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამოწერის ან გადახდის მომენტში, მაგრამ არა უგვიანეს საანგარიშო თვის ბოლო სამუშაო დღისა.

- არაეკონომიკური საქმიანობისთვის დღგ-თი შექმნილი ისეთი საქონლის/მომსახურების გამოყენებისას, რომლებზედაც პირს ჩათვლილი აქვს დღგ, დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების დროდ ჩათვლება საქონლის/მომსახურების გამოყენების დაწყების მომენტი.

გადამხდელის მიერ საქონლის/მომსახურების მიწოდებისას თავისი თანამშრომლებისათვის კომპენსაციით ან მის გარეშე, დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების მომენტად ითვლება თანამშრომელთათვის საქონლის/მომსახურების მიწოდების დრო.

დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის გაუქმების ძალაში შესვლის დღისათვის გადასახადის გადამხდელთან არსებულ საქონლის ნაშთზე დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების დროდ ითვლება რეგისტრაციის გაუქმების ძალაში შესვლის დღის წინა დღე.

დღგ-ის გადამხდელის მიერ ქონების იჯარით (მათ შორის, ლიზინგით) გადაცემისას დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების დროდ ითვლება იჯარის (მათ შორის, ლიზინგის) ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საიჯარო (მათ შორის, სალიზინგო) მომსახურების ღირებულების გადახდის ვადები, მაგრამ არა უგვიანეს საანგარიშო თვის ბოლო სამუშაო დღისა.

იმპორტის დრო

საქონლის იმპორტი ხორციელდება მაშინ, როდესაც საქონელი საბაჟო კანონმდებლობის მიხედვით იბეგრება საბაჟო გადასახადით, ხოლო თუ საქონელი გათავისუფლებულია საბაჟო გადასახადისგან, საქონლის იმპორტი ხორციელდება მაშინ, როცა მასზე უნდა გადახდილიყო საბაჟო გადასახადი, ეს საქონელი გათავისუფლებული რომ არ ყოფილიყო საბაჟო გადასახადისგან.

საქონლის მიწოდების ადგილი

თუ საქონლის მიწოდება მოითხოვს ტრანსპორტირებას, მაშინ საქონლის მიწოდების ადგილად ითვლება საქონლის ადგილსამყოფელი ტრანსპორტირების დაწყებისას. სხვა შემთხვევაში საქონლის მიწოდების ადგილად ითვლება საქონლის გადაცემის ადგილი. ელექტრო- ან თბოენერჯის, გაზის ან წყლის მიწოდების ადგილად ითვლება საქონლის მიღების ადგილი. საქართველოდან ექსპორტის შემთხვევაში ამ საქონლის მიწოდების ადგილად ითვლება საქართველო.

მომსახურების გაწევის ადგილი

მომსახურების გაწევის ადგილად ითვლება:

- უძრავი ქონების ადგილმდებარეობა, თუ მომსახურება დაკავშირებულია უშუალოდ ამ ქონებასთან;
- მომსახურების ფაქტობრივად განხორციელების ადგილი, თუ იგი დაკავშირებულია მოძრავ ქონებასთან;

მომსახურების ფაქტობრივად გაწევის ადგილი, თუ იგი ხორციელდება კულტურის, ხელოვნების, განათლების, ტურიზმის, დასვენების, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სფეროში;
ტვირთების გადატანის ან მგზავრთა გადაყვანის ადგილსამყოფელი ტრანსპორტირების დაწევისას, თუ მომსახურება დაკავშირებულია ამ გადაზიდვებთან.

- **საქართველოს ფარგლებს გარეთ გადასახადის გადამხდელის მიერ მგზავრთა გადაყვანისა და ტვირთების გადატანასთან დაკავშირებული მომსახურება ითვლება საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებულად.**

მომსახურების მიმღები პირის მიერ ამ მომსახურების ეკონომიკური სარგებლის მიღების ადგილი, თუ ამ მომსახურების მიმღებ და გამწვევ პირთა ადგილსამყოფელი სხვადასხვა სახელმწიფოშია. ამ ქვეპუნქტის დებულებები გამოიყენება შემდეგი მომსახურების მიმართ:

პატენტების, ლიცენზიების, სავაჭრო მარკების, საავტორო უფლებების ან სხვა ანალოგიური არამატერიალური აქტივის საკუთრებაში გადაცემა ან დათმობა;

საკონსულტაციო, იურიდიული, საბუღალტრო, საინჟინერიზო, აგრეთვე ინფორმაციის დამუშავებისა და სხვა ანალოგიური მომსახურება;

პერსონალით უზრუნველყოფა;

მოდრავი ქონების იჯარით გადაცემა (გარდა სატრანსპორტო საშუალებებისა);

ხელშეკრულების ძირითადი მონაწილე პირის (საწარმოს ან ფიზიკური პირის) სახელით მოქმედი აგენტის მიერ ამ ნაწილით გათვალისწინებული მომსახურება;

იმ პირის ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების ადგილი, რომელიც ეწევა მომსახურებას.

- **თუ მომსახურების გაწევის ადგილი ზემოთ აღწერილ რამდენიმე ადგილს ემთხვევა, მაშინ მომსახურების გაწევის ადგილი განისაზღვრება მომსახურების აღმწერი რიგით პირველი პუნქტის მიხედვით.**

უკუდაბეგვრა

დღგ-ის გადამხდელად არარეგისტრირებული არარეზიდენტი პირის მიერ საგადასახადო აგენტისთვის საქართველოს ტერიტორიაზე გაწეული მომსახურებაზე ვრცელდება უკუდაბეგვრა.

- **უკუდაბეგვრის მიზნებისთვის საგადასახადო აგენტად ითვლება ნებისმიერი გადასახადის გადამხდელი რეზიდენტი, რომელსაც აქვს საიდენტიფიკაციო ნომერი.**

- ამ დროს საგადასახადო აგენტი აწარმოებს დღგ-ის დარიცხვას არარეზიდენტისათვის გასაცემ თანხაზე.

თუ საგადასახადო აგენტი რეგისტრირებულია დღგ-ის გადამხდელად, მან დარიცხული დღგ უნდა გადაიხადოს დღგ-ის შესახებ იმ თვის დეკლარაციის წარდგენის დროს, რომელშიც მოხდა მომსახურების გაწევა. დარიცხული დღგ-ის ბიუჯეტში გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი ითვლება საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურად.

თუ საგადასახადო აგენტი არ არის რეგისტრირებული დღგ-ის გადამხდელად, მან დარიცხული დღგ უნდა გადაიხადოს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესით, მომსახურების გაწევის თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე.

საგადასახადო აგენტი საგადასახადო ორგანოში წარადგენს ანგარიშგებას საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესით.

შედეგები

საქონლის/მომსახურების მიწოდება, რომელიც ძირითადი საქონლის/მომსახურების მიწოდების მიმართ დამხმარე ხასიათისაა, ითვლება ამ საქონლის მომსახურების ნაწილად. ისეთი მომსახურების გაწევა, რომელიც დამხმარე ხასიათისაა საქონლის იმპორტის მიმართ, ითვლება ამ საქონლის იმპორტის ნაწილად.

- დასაბეგრი და გათავისუფლებული საქონლის/მომსახურების ერთად მიწოდება განიხილება, როგორც დასაბეგრი და გათავისუფლებული საქონლის/მომსახურების მიწოდების ცალ-ცალკე ოპერაციები.

საქონლის/მომსახურების მიწოდება პირის მიერ, რომელიც არის სხვა პირის აგენტი, განიხილება როგორც ამ სხვა პირის ოპერაციები, გარდა აგენტის მიერ იმ პირისთვის გაწეული მომსახურებისა, რომლის აგენტიცაა. აღნიშნული არ ეხება საქართველოში არარეზიდენტის მიერ რეზიდენტი აგენტის მეშვეობით საქონლის მიწოდებას, როცა არარეზიდენტი არ არის რეგისტრირებული დღგ-ს გადამხდელად საქართველოში. ამ შემთხვევაში დღგ-ით დაბეგვრის მიზნით მიწოდება ითვლება აგენტის მიერ განხორციელებულად.

- დასაბეგრი ბრუნვა არის საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული დასაბეგრი ოპერაციების თანხის ჯამი.
- დასაბეგრი ბრუნვიდან ბიუჯეტში შესატანი დღგ-ს თანხა განისაზღვრება, როგორც სხვაობა დასაბეგრი ბრუნვაზე დარიცხული დღგ-ის თანხასა და ჩასათვლელი დღგ-ს თანხებს შორის.

დღგ-ს ჩასათვლელი თანხა

დღგ-ს ჩათვლის უფლება აქვს დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებულ პირს. ჩასათვლელი დღგ-ს თანხა არის გადასახადის თანხა, რომელიც გადახდილია ან გადასახდელია გამოწერილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურების ან/და საბაჟო დეკლარაციების მიხედვით დასაბეგრ ოპერაციებზე ან/და დასაბეგრ იმპორტზე, თუ საქონელი/მომსახურება გამოიყენება ან გამოიყენებული იქნება გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკური საქმიანობისთვის.

თუ დღგ-ის გადამხდელის მიერ წარდგენილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურების ან/და საბაჟო დეკლარაციების მიხედვით გადახდილი ან/და გადასახდელი დღგ ნაწილობრივ გათვალისწინებულია გადამხდელის ეკონომიკური საქმიანობისთვის, ნაწილობრივ კი – სხვა მიზნებისთვის, დღგ-ს ჩასათვლელი თანხა განისაზღვრება მხოლოდ ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული ან გამოსაყენებელი საქონლის/მომსახურების ღირებულების შესაბამისად. თუ შეუძლებელია ასეთი გამოიჯენა, დღგ-ს ჩათვლა იწარმოება პროპორციულად.

დღგ-ს ჩათვლა არ წარმოებს:

მსუბუქ ავტომობილებზე, გარდა იმ პირების მიერ შეძენილი მსუბუქი ავტომობილებისა, რომელთა ძირითადი საქმიანობაა მსუბუქი ავტომობილების ყიდვა-გაყიდვა, ლიზინგით გაცემა, გაქირავება, ასევე გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ამ პირის შემოსავლები მხოლოდ ავტომობილით მომსახურებაზეა დამოკიდებული;

საქველმოქმედო ან სოციალური მიზნით გასართობი ღონისძიებებისთვის ან წარმომადგენლობითი ხარჯებისას გადახდილ დღგ-ს თანხებზე;

იმ საქონელზე/მომსახურებაზე გადახდილ დღგ-ზე, რომელიც გამოიყენება მხოლოდ დღგ-სგან გათავისუფლებული საქონლის/მომსახურების საწარმოებლად, მიუხედავად იმისა, გათვალისწინებულია თუ არა მისი შემდგომი მიწოდება;

იმ საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურებით, რომლებიც არ იძლევა საქონლის/მომსახურების გამყიდველის იდენტიფიცირების საშუალებას.

➤ **დღგ-ს ჩათვლა არ წარმოებს იმ საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურებით, რომლებიც არ არის წარმოდგენილი მყიდველის (ჩათვლის მიმღების) მიერ დღგ-ს საანგარიშო პერიოდის დამთავრებიდან არა უგვიანეს 45 დღისა.**

თუ დღგ-ს გადამხდელს აქვს დასაბეგრი და კოდექსის თანახმად დღგ-სგან გათავისუფლებული ოპერაციები, მაშინ დღგ-ს ჩასათვლელი თანხა განისაზღვრება მხოლოდ დასაბეგრი ოპერაციებში გამოყენებული საქონლის/მომსახურების ღირებულების შესაბამისად. თუ შეუძლებელია ასეთი გამოიჯენა, დღგ-ს ჩასათვლელი თანხა განისაზღვრება საერთო ბრუნვის თანხაში დასაბეგრი ბრუნვის ხვედრითი წონის მიხედვით, რომელიც გამოიანგარიშება საანგარიშო თვის საერთო ბრუნვაში დასაბეგრი ბრუნვის ხვედრითი წონის საფუძველზე. ასეთ შემთხვევაში ხვედრითი წონის მიხედვით განსაზღვრული დღგ-ს ჩასათვლელი თანხის დაზუსტება წარმოებს მიმდინარე საგადასახადო წლის დეკემბრის თვის დეკლარაციაში წლიური დასაბეგრი და გათავისუფლებული ბრუნვების ხვედრითი წონის მიხედვით.

- დღგ-ს გადამხდელად რეგისტრირებული პირი ვალდებულია საქონლის/მომსახურების მიმღების მოთხოვნისას, დასაბუგრი ოპერაციის განხორციელებიდან არა უგვიანეს მეორე დღისა, გამოწეროს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა და წარუდგინოს იგი მიმღებს, მიუხედავად იმისა, არის თუ არა ეს უკანასკნელი გადასახადის გადამხდელი.

საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა არის საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმის მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება დღგ-თი დასაბუგრი ოპერაციის განხორციელების ფაქტი (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 84).

- დაუშვებელია საქონლის/მომსახურების მიმწოდებლის მიერ, არასწორად შეესებული საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის წარდგენა, რომელიც შესაბამისი თვის დღგ-ს დეკლარაციასთან ერთად წარედგინება საგადასახადო ორგანოს მისი გაუქმების მიზნით.

საქართველოს ფინანსთა მინისტრს უფლება აქვს ცალკეულ საქონელზე/მომსახურებაზე, აგრეთვე ცალკეული კატეგორიის მყიდველებისთვის, შემოიღოს განსხვავებული ფორმის სპეციალური საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა და განსაზღვროს მისი გაცემის, აღრიცხვისა და გამოყენების წესი.

დღგ-ის იმ გადამხდელებისთვის, რომლებიც თავიანთ საქმიანობასთან დაკავშირებული ყველა სამეურნეო ოპერაციის ბუღალტრულ აღრიცხვას ახდენენ კომპიუტერული სისტემებისა და პროგრამების გამოყენებით და რომელთა მიერ მომსახურების გაწევა ან ელექტრო- და თბოენერჯის, გაზისა და წყლის მიწოდება ხდება რეგულარულად ან უწყვეტად, მომხმარებელთა ფართო წრისთვის, შესაძლებელია შემოღებულ იქნეს კომპიუტერული წესით ამობეჭდილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა, რომელიც მყიდველს წარედგინება საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული მიწოდებების მიხედვით და რომლის ნუმერაციისა და ჩათვლებაში გამოყენების წესს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

დღგ-ს გადამხდელი ვალდებულია:

- რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით საგადასახადო ორგანოში წარადგინოს დღგ-ს დეკლარაცია ყოველ საანგარიშო პერიოდზე არა უგვიანეს ამ პერიოდის მომდევნო თვის 15 რიცხვისა (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 57).

ყოველ საანგარიშო პერიოდზე დეკლარაციის წარსადგენად დადგენილ ვადაში გადაიხადოს დღგ.

- ზემოთ აღნიშნული ვალდებულებები არ ვრცელდება იმ პირზე, რომელიც გადასახადის გადამხდელად ითვლება მხოლოდ საქონლის იმპორტისას ან/და უკუდაბეგერისას.
- დასაბეგრ იმპორტზე დღგ-ს დარიცხვასა და გადახდევინებას აწარმოებენ საბაჟო ორგანოები.

საანგარიშო პერიოდში, დღგ-ს გადამხდელის მიერ განხორციელებული საქონლის ექსპორტისას ან/და ამორტიზაციას დაქვემდებარებული ძირითადი საშუალებების შექენისას ან/და იმპორტისას, აგრეთვე ძირითადი საშუალებების წარმოებისთვის შექენილ საქონელზე ჩასათვლელი დღგ-ს თანხის გადამტება დარიცხულ დღგ-ს თანხაზე უბრუნდება გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო ორგანოში განცხადების წარდგენიდან 1 თვის განმავლობაში.

- **დღგ-ს სხვა გადამხდელს ჩასათვლელი თანხის გადამტება საანგარიშო პერიოდში დარიცხულ დღგ-ს თანხაზე ჩათვლებათ დღგ-ს მომავალი პერიოდების გადასახდელებში ან უბრუნდებათ 6 თვის შემდეგ.**

საგადასახადო ორგანოს მიერ დღგ-ს გადამხდელისთვის თანხის შეცდომით დაბრუნების შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს შეუძლია მოითხოვოს ამ თანხის დაბრუნება დღგ-ს გადახდევენების წესით.

- **თუ საგადასახადო შემოწმებით დადგინდა, რომ განხორციელდა უსაქონლო ოპერაციები ან ფიქტიური გარიგებები, მაშინ ამ ანგარიშ-ფაქტურების მიხედვით მყიდველისთვის დღგ-ს ჩათვლა უქმდება. აღნიშნული დებულება ვრცელდება გრანტით შექენილ საქონელზე/მომსახურებაზეც.**

გრანტის მიმღებ პირს¹⁸, რომელიც ყიდულობს გრანტის ხელშეკრულების პირობებით გათვალისწინებულ საქონელს ან/და ამავე საწყისებზე იღებს მომსახურებას, უფლება აქვს ჩაითვალოს ან დაიბრუნოს ამ საქონლისთვის/მომსახურებისთვის გადახდილი დღგ 1 თვის ვადაში საგადასახადო ორგანოში ანგარიშ-ფაქტურის ან უკუდაბეგერისას გადახდილი დღგ-ს გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენის საფუძველზე.

- **დღგ-ის ჩათვლა ან დაბრუნება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განცხადება საგადასახადო ორგანოს წარედგინება დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელებიდან 3 თვეში.**

უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს საქართველოში შექენილი საქონლის საქართველოს ტერიტორიიდან გატანისას უფლება აქვთ დაიბრუნონ ამ საქონლისათვის გადახდილი დღგ-ის თანხა. აღნიშნული თანხის დაბრუნება ხდება საქონლის უფლებამოსილი გამყიდველის მიერ გამოწერილი სპეციალური ქვითრის საფუძველზე, რომელიც არის საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი ფორმის, მკაცრი აღრიცხვის დოკუმენტი.

უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისთვის დღგ-ის თანხის დაბრუნება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ:

¹⁸ „გრანტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის შესაბამისად გრანტის მიმღები შეიძლება იყოს: საქართველოს სახელმწიფო საქართველოს პრეზიდენტის მიერ უფლებამოსილი ორგანოს (ორგანიზაციის) სახით; საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო; საქართველოს რეზიდენტი ან არარეზიდენტი არასამეწარმეო იურიდიული პირი, მისი წარმომადგენლობა, ფილიალი, განყოფილება; საქართველოს მოქალაქე.

საქართველოს ტერიტორიიდან საქონლის გატანა ხორციელდება მისი შექენიდან 45 კალენდარული დღის განმავლობაში;
შექენილი საქონლის ღირებულება ერთი ქვითრის მიხედვით აღემატება 400 ლარს (დღგ-ის გარეშე).

- დღგ-ის თანხის დაბრუნების წესი, კრიტერიუმები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს საქონლის უფლებამოსილი გამყიდველი და აგრეთვე იმ საქონლის ნუსხა, რომელზედაც არ ვრცელდება დღგ-ს დაბრუნება, განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

აქციზი

აქციზის გადამხდელია პირი, რომელიც:

- აწარმოებს აქციზურ საქონელს საქართველოში – თავის მიერ წარმოებულ საქონელზე;
- ახორციელებს აქციზური საქონლის იმპორტს საქართველოში – თავის მიერ განხორციელებულ იმპორტზე;
- ახორციელებს აქციზური საქონლის ექსპორტს – თავის მიერ განხორციელებულ ექსპორტზე;
- ახორციელებს ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის მიწოდებას ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისათვის – ასეთ მიწოდებაზე.

- დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებულ საქონელზე აქციზის გადამხდელად ითვლება საქონლის მწარმოებელი (გადამამუშავებელი).

აქციზით დაბეგვრის ობიექტია დასაბეგრი ოპერაცია და საქართველოში აქციზური საქონლის იმპორტი. აქციზით დასაბეგრი ოპერაციაა:

- მწარმოებლის მიერ საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის მიწოდება ან/და საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანა;
- მწარმოებლის მიერ დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის გადაცემა დამკვეთისათვის;
- საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის გამოყენება არააქციზური საქონლის წარმოებისათვის;
- აქციზური საქონლის ექსპორტი;
- ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის მიწოდება ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის.

დასაბეგრი ოპერაციისა და იმპორტის მოცულობა (თანხა) განისაზღვრება:

- საქართველოში წარმოებული საქონლისთვის (გარდა შავი ან/და ფერადი ლითონების ჯვართის, ალკოჰოლური სასმელების, ნავთობპროდუქტების, თამბაქოს ნაწარმის მსუბუქი ავტომობილებისა და ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის) – იმ თანხის (აქციზისა და დღგ-ს გარეშე) მიხედვით, რომელიც უნდა მიეღო ან მიიღო გადასახადის

გადამხდელმა დამკვეთისგან ან სხვა პირისგან, მაგრამ არანაკლებ საქონლის საბითუმო საბაზრო ფასისა (აქციზისა და დღგ-ის გარეშე). გადასახადის გადამხდელის მიერ საცალო საბაზრო ფასით გაყიდული საქონლის მიმართ დასაბეგრი ოპერაციის თანხა განისაზღვრება საბითუმო საბაზრო ფასის (დღგ-სა და აქციზის გარეშე) მიხედვით;

საქართველოში საქონლის იმპორტისას (გარდა ალკოჰოლური სასმელების, ნავთობპროდუქტების, თამბაქოს ნაწარმის მსუბუქი ავტომობილებისა და ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის) – საბაჟო კანონმდებლობით განსაზღვრული საქონლის საბაჟო ღირებულებისა და საქართველოში საქონლის იმპორტისას გადასახდელი მოსაკრებლებისა და გადასახადების თანხის (აქციზისა და დღგ-ის გარეშე) ჯამით;

შავი ან/და ფერადი ლითონების ჯართისთვის – ჯართის წონით;

ალკოჰოლური სასმელებისთვის – სასმელის მოცულობით;

თამბაქოს ნაწარმისთვის – ნაწარმის რაოდენობით;

ნავთობპროდუქტებისთვის – პროდუქტის წონით;

მსუბუქი ავტომობილებისთვის – ძრავის მოცულობით;

ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატისთვის ან/და ბუნებრივი აირისთვის.

დასაბეგრი ოპერაციისა და დასაბეგრი იმპორტის დროდ ითვლება:

საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის მიწოდებისას ან/და საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანისას – მოქმედების განხორციელების მომენტი;

დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის გადაცემისას დამკვეთისთვის – გადაცემის მომენტი;

აქციზური საქონლის იმპორტისას – იმპორტის განხორციელების დრო;

არააქციზური საქონლის წარმოებისათვის საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის გამოყენებისას – საქონლის გამოყენების დაწყების დრო;

აქციზური საქონლის ექსპორტისას – ექსპორტის განხორციელების დრო;

ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის მიწოდებისას – საქონლის მიწოდების მომენტი.

აქციზური საქონელი იბეგრება შემდეგი განაკვეთებით (იხ. ცხრილი № 11):

	საქონლის დასახელება	საქონლის ნომენკლატურის კოდი	ზომის ერთეული	აქციზის განაკვეთი
1	2	3	4	5
1	ცქრილა და შუშხუნა ღვინოები (მათ შორის, შამპანური)	2204 10 2204 21 100 00 2204 29 100 00	1 ლიტრი	0,70 ლარი
2	შემავრებული ღვინოები: ჩამოსხმული ჩამოსასხმელი	2204 21 870 00 2204 21 990 00 2204 29 870 00 2204 29 990 00	1 ლიტრი	1,20 ლარი 0,70 ლარი
3	ვერმუტი და სხვა ნატურალური ღვინოები, რომლებსაც დამატებული აქვთ მცენარეული ან არომატული ექსტრაქტები	2205	1 ლიტრი	2,50 ლარი
4	ყურძნის ნატურალური ღვინოები, რომლებიც არ შედის ამ ცხრილის			

	პირველ და მე-2 ნაწილებში: ჩამოსხმული ჩამოსახსმელი	2204	1 ლიტრი	0,40 ლარი 0,10 ლარი
5	სხვა დადუღებული სასმელები (ვაშლის სიდრი, პერი, თაფლის სასმელი); დადუღებული სასმელების ნარევი და დადუღებული სასმელებისა და უალკოჰოლო სასმელების ნარევი, რომლებიც ამ ცხრილში სხვა ადგილას არ არის დასახელებული	2206 00	1 ლიტრი	2,50 ლარი
6	ეთილის სპირტი	2207	1 ლიტრი	1,30 ლარი
7	სპირტიანი სასმელები, რომლებიც მიღებულია ყურძნის ღვინის ან ჭაჭის დისტილაციით	2208 20	1 ლიტრი	2,30 ლარი
8	ვისკი	2208 30	1 ლიტრი	2,50 ლარი
9	რომი და ტაფია	2208 40	1 ლიტრი	2,50 ლარი
10	ჯინი და ღვინის ნაყენი	2208 50	1 ლიტრი	2,50 ლარი
11	არაყი	2208 60	1 ლიტრი	1,50 ლარი
12	ლიქიორი და ტკბილი ნაყენი	2208 70	1 ლიტრი	2,30 ლარი
13	სხვა სპირტიანი სასმელები	2208 90	1 ლიტრი	2,50 ლარი
14	ლუდი	2203 00	1 ლიტრი	0,20 ლარი
15	თამბაქოს ნაწარმის (თამბაქოს ნედლეულის გარდა) იმპორტი: - სიგარა და სიგარები გადაჭრილი ბოლოებით, რომლებიც შეიცავს თამბაქოს - სიგარელა (წვრილი სიგარები), რომლებიც შეიცავს თამბაქოს ფილტრიანი სიგარეტი ყველა დანარჩენი უფილტრო სიგარეტი და პაპიროსი სამრეწველო დამზადების სხვა თამბაქო და თამბაქოს სამრეწველო შემცველები, თამბაქო „პომოგენიზებული“ ან „აღდგენილი“, თამბაქოს ექსტრაქტები და ესენციები; ბ. ადგილობრივი წარმოების თამბაქოს ნაწარმი (თამბაქოს ნედლეულის გარდა): სიგარა, სიგარები გადაჭრილი ბოლოებით, რომლებიც შეიცავენ თამბაქოს სიგარელა (წვრილი სიგარები) რომლებიც შეიცავენ თამბაქოს ფილტრიანი სიგარეტი ყველა დანარჩენი უფილტრო სიგარეტი და პაპიროსი სამრეწველო დამზადების სხვა თამბაქო და თამბაქოს სამრეწველო შემცველები, თამბაქო „პომოგენიზებული“ ან „აღდგენილი“, თამბაქოს ექსტრაქტები და ესენციები	2402 10 000 01 2402 10 000 02 2402 20 2402 20 2403 (გარდა 2403 10 900 00, 2403 99 900 00)	1 ღერი 20 ღერი 20 ღერი 20 ღერი 1 კბ	0,90 ლარი 1,00 ლარი 0,60 ლარი 0,15 ლარი 20 ლარი 0,70 ლარი 0,80 ლარი 0,40 ლარი 0,10 ლარი 20 ლარი
16	მსუბუქი ავტომობილები (დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების წელსა და მსუბუქი ავტომობილის გამოშვების წელს შორის სხვაობის მიხედვით,	8703	ძრავის მოცულობ ის I სმ3	

	<p>ხოლო იმპორტის შემთხვევაში – საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის წელსა და მსუბუქი ავტომობილის გამოშვების წელს შორის სხვაობის მიხედვით):</p> <p>1 წლამდე 1 წლის გ) 2 წლის დ) 3 წლის ე) 4 წლის ვ) 5 წლის ზ) 6 წლის თ) 7 წლის 8 წლის ი) 9 წლის ლ) 10 წლის მ) 11 წლის ნ) 12 წლის ო) 13 წლის პ) 14 წლის ჟ) 14 წელზე მეტი</p>			<p>1,5 ლარი 1,5 ლარი 1,4 ლარი 1,3 ლარი 1,2 ლარი 1,0 ლარი 0,7 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,5 ლარი 0,6 ლარი 0,7 ლარი 0,8 ლარი</p>
17	ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატი და ბუნებრივი აირი, გარდა მილსადენისა	2709 00 100 00 2711 11 000 00 2711 21 000 00	1000მ3	80 ლარი
18	ნავთობის დისტილატები: მსუბუქი საშუალო მძიმე	2710 11 2710 19 110 00 – 2710 19 290 00; 2710 19 310 00 – 2710 19 990 00	1 ტონა 1 ტონა 1 ტონა	250 ლარი 220 ლარი 150 ლარი
19	ზეთები და ქვანახშირის ფისებისაგან მაღალ ტემპერატურაზე გამოხდილი სხვა პროდუქტები, რომლებშიც არიმატული შემადგენელი ნაწილების მასა აღემატება არაარიმატულების მასას (გარდა ამ კოდებში აღნიშნული ნაფტალინისა და კრეოზოტული ზეთებისა, რომლებიც გამოიყენება ხის შპალების (სასაქონლო კოდი 4406 10) გასაქენთად და ნახშირბადის (სასაქონლო ჯგუფის კოდი 2803) მისადგებად	2707 (გარდა 2707 10 100 00 - 2707 60 000 00; 2707 91 000 00; 2707 99 910 00)	1 ტონა	350 ლარი
20	ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები	2711 12 2711 13 2711 14 000 00 2711 19 000 00	1 ტონა	120 ლარი
21	ბიტუმიანი მინერალებისაგან მიღებული ნავთობი და ნავთობ-პროდუქტები, ნედლი ნავთობის გარდა; პროდუქტები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი, ბიტუმიანი მინერალებისაგან მიღებული ნავთობის ან ნავთობპროდუქტების 70 მას.% ან მეტი შემცველობით, ამასთან, ეს პროდუქტები წარმოადგენენ ძირითად შემადგენლებს (გარდა ამ კოდებში აღნიშნული ნავთობის მსუბუქი,	2710 (გარდა 2710 11 110 00 - 2710 19 490 00 და 2710 19 510 00 - 2710 19 690 00)	1 ტონა	400 ლარი

	საშუალო და მძიმე დისტრილაციებისა და მაზუთისა)			
22	პიროლიზის თხევადი პროდუქტი	3911 90	1 ტონა	400 ლარი
23	მისართი, გამსხნელი, ანტიდეტონატორი	2707 10 100 00 - 2707 60 000 00 (გარდა 2707 40 000 00); 2712 20; 2902 11 100 00 - 2902 30 900 00; 2905 11 000 00 - 2905 16 800 00; 3811 11 100 00 - 3811 90 000 00; 3814 00 100 00; 3814 00 900 00;	1 ტონა	400 ლარი
24	არამინერალური ზეთები	3403 11 000 00 3403 19 100 00 3403 19 910 00 3403 19 990 00 3403 91 000 00 3403 99 100 00 3403 99 900 00	1 ტონა	400 ლარი
25	შავი ან/და ფერადი ლითონების ჯართის ექსპორტი		1 ტონა	25 ლარი

ცხრილი № 11

- საქონლის იმპორტისას ან/და შავი ან/და ფერადი ლითონების ექსპორტისას აქციზის გადახდებიდან ახორციელებენ საბაჟო ორგანოები საბაჟო გადასახადისათვის მიღებული პროცედურების შესაბამისად.
- აქციზური საქონლის ექსპორტი იბეგრება ნულოვანი განაკვეთით, გარდა შავი ან/და ფერადი ლითონების ექსპორტისა.

ნულოვანი განაკვეთის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ იმ საანგარიშო პერიოდისთვის, რომლისთვისაც გადასახადის გადამხდელი საგადასახადო ორგანოში წარადგენს შემდეგ დოკუმენტებს:

- საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურას და საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურაში აღნიშნული აქციზის თანხის მომწოდებლისათვის გადახდის დამადასტურებელ დოკუმენტს;
- რეზიდენტის მიერ უცხოელ პირთან დადებულ ხელშეკრულებას, რომელიც ითვალისწინებს საქონლის ექსპორტს;
- საბაჟო დეკლარაციას საქონლის ექსპორტის საბაჟო რეჟიმში გაშვების შესახებ.

პირს, რომელიც ახორციელებს დასაბეგრ ოპერაციას (მათ შორის აქციზური საქონლის ექსპორტს), უფლება აქვს მიიღოს საგადასახადო ჩათვლა მიწოდებული (მათ შორის გადაცემული, საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანილი, ექსპორტირებული) აქციზური საქონლის საწარმოებლად გამოყენებულ სხვა აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე) გადახდილი ან

გადასახდელი ოდენობით, ან დაიბრუნოს აქციზი. ჩათვლის ან დაბრუნების ანალოგიური წესი გამოიყენება აქციზური საქონლის საწარმოებლად მწარმოებლის მიერ იმპორტირებულ სხვა აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე).

ნებადართულია გადახდილი აქციზის ჩათვლა ან დაბრუნება იმ აქციზურ საქონელზე, რომელიც გამოიყენება:

- ნიმუშების სახით ანალიზის ჩატარების ან წარმოების პროცესში აუცილებელი შემოწმებისთვის;
- მეცნიერული კვლევისთვის;
- საავადმყოფოებსა და აფთიაქებში სამედიცინო მიზნებისთვის.

აქციზის ჩათვლა ან დაბრუნება ხორციელდება მწარმოებლის მიერ ანგარიშ-ფაქტურის ან/და საბაჟო დეკლარაციის წარდგენის შემთხვევაში, რაც ადასტურებს მყიდველის მიერ აქციზის გადახდას საქონლის (ნედლეულის) მწარმოებლისთვის ან/და აქციზური საქონლის (ნედლეულის) იმპორტისას.

თუ აქციზური საქონლიდან (ნედლეულიდან) ერთდროულად იწარმოება სხვა აქციზური და არააქციზური საქონელი, ჩათვლა განხორციელდება წარმოებული აქციზური საქონლის რაოდენობის პროპორციულად, მაგრამ არა უმეტეს ასეთ აქციზურ საქონელზე გამოანგარიშებული აქციზისა.

➤ **აქციზი გადახდას ექვემდებარება დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვისთვის.**

თუ გადასახადის გადახდელს რომელიმე პერიოდისთვის აქვს აქციზის ვადაგადაცილებული დავალიანება, მაშინ ამ დავალიანების წარმოქმნის მომენტიდან მისი დაფარვის მომენტამდე მას ეკრძალება საქონლის მიწოდება (საწყობიდან გატანა) მასზე აქციზის გადაუხდელად.

➤ **ამ შემთხვევაში დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელებისას აქციზი გადაიხდება ოპერაციის განხორციელების მომენტში.**

საქართველოს ტერიტორიაზე აქციზური მარკებით მარკირებას დაქვემდებარებული ნაწარმის მწარმოებლები და იმპორტიორები (დეკლარანტები) აქციზური მარკის შექმნისას იხდიან აქციზს და მარკების ნომინალურ ღირებულებას სრული ოდენობით. ნომინალის ღირებულება განისაზღვრება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით **(იხ ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 171)**.

აქციზისგან გათავისუფლება

აქციზისგან გათავისუფლებულია:

- ფიზიკური პირის მიერ საკუთარი მოხმარებისთვის წარმოებული ალკოჰოლური სასმელები;
- ფიზიკური პირის მიერ 2 ლიტრი ალკოჰოლური სასმელისა და 200 ლერი სიგარეტის იმპორტი;

საქართველოში ავტოსატრანსპორტო საშუალებით შემომსვლელი პირის ავტოსატრანსპორტო საშუალების იმ სტანდარტულ ავზში არსებული საწვავი, რომელიც ძრავის კვების სისტემასთან კონსტრუქციულად და ტექნოლოგიურად არის დაკავშირებული;

აქციზური საქონლის ტრანზიტი და დროებით შემოტანა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე; საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე აქციზური საქონლის დროებით შემოტანისას (გარდა საქართველოს საბაჟო კოდექსის 128-ე მუხლის მოთხოვნების შესაბამისად განსაზღვრული აქციზური საქონლის დროებით შემოტანისა, აგრეთვე იმ მსუბუქი ავტომობილების დროებით შემოტანისა, რომლებიც განკუთვნილია უცხო ქვეყნის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობათა ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობათა დიპლომატიური და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის, აგრეთვე საქართველოს საბაჟო კოდექსის 128-ე მუხლის მოთხოვნების შესაბამისად განსაზღვრული იმ აქციზური საქონლის დროებით შემოტანისას, რომელსაც გაუგრძელდა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე დროებით ყოფნის ვადა, გადაიხდევინება აქციზი, ან ხოლო საქართველოდან აღნიშნული საქონლის გატანისას საბაჟო კოდექსის 130-ე მუხლის დებულებების გათვალისწინებით ბრუნდება აქციზის გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით.

საერთაშორისო საავიაციო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე მისაწოდებელი საავიაციო საწვავის, საპოხი და სხვა დამხმარე საშუალებების იმპორტი, რისთვისაც გადაიხდევინება აქციზი ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია. იმპორტიორს უბრუნდება გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია საერთაშორისო საავიაციო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე ფაქტობრივად მიწოდებული ამ საქონლის მოცულობის მიხედვით.

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების განსახორციელებლად ნავთობპროდუქტების იმპორტი ან/და მიწოდება;

მისართის, გამხსნელისა და დეტონატორის იმპორტი, თუ იგი არ გამოიყენება აქციზური საქონლის წარმოებისთვის. აღნიშნული საქონლის იმპორტისას გადაიხდევინება აქციზი, ხოლო იმ დოკუმენტაციის წარდგენის შემდეგ, რომელიც ადასტურებს საქონლის გამოყენებლობას აქციზური საქონლის წარმოებისთვის, გადასახადის გადამხდელს საბაჟო ორგანოები უბრუნებენ აქციზის გადახდილ თანხას.

საერთაშორისო საზღვაო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე მისაწოდებელი საწვავისა და საპოხი საშუალებების იმპორტი, რისთვისაც გადაიხდევინება აქციზი ან საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საქართველოს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია. იმპორტიორს უბრუნდება აქციზის გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია საერთაშორისო საზღვაო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე ფაქტობრივად მიწოდებული ამ საქონლის მოცულობის მიხედვით.

დეკლარაციის წარდგენა

აქციური საქონლის მწარმოებელმა და ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის ბუნებრივ აირთან კონდენსატის ან/და ბუნებრივი აირის მიწოდებელმა ყოველი საანგარიშო თვის მიხედვით მომდევნო თვის 15 რიცხვისთვის უნდა წარადგინოს დეკლარაცია ჩატარებული დასაბეგრი ოპერაციების აღნიშვნით, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესითა და ფორმით (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 77).

- აქციის გადამხდელმა დეკლარაციაში უნდა შეიტანოს განაცხადი ჩათვლის თაობაზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).
- პირი, რომელიც არ არის აქციის გადამხდელი, მაგრამ უფლება აქვს მიიღოს ჩათვლა, წარადგინოს განცხადებას კომპენსაციის მისაღებად ასეთი უფლების წარმოშობიდან 3 თვის განმავლობაში.

აქციით დასაბეგრი ოპერაციის (გარდა ექსპორტისა) ან იმპორტის განხორციელებამდე აქციური მარკების სავალდებულო დართვას ექვემდებარება (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 404):

- ალკოჰოლიანი სასმელები (მათ შორის ლუდი), რომლებშიც ალკოჰოლის შემცველობა აღემატება 1,15 გრადუსს (გარდა 50 გრამსა და მასზე ნაკლები ტევადობის, აგრეთვე 10 ლიტრზე მეტი მოცულობის ჭურჭელში ჩამოსხმულისა, აგრეთვე ფიზიკური პირის მიერ 2 ლიტრამდე ალკოჰოლური სასმელის იმპორტისას);
- თამბაქოს ნაწარმი (გარდა მოსაწვევი (ჩიბუხის) თამბაქოსი, აგრეთვე ფიზიკური პირის მიერ 200 ლერამდე თამბაქოს ნაწარმის იმპორტისას).

აკრძალულია:

- აქციური მარკებით ნიშანდების გარეშე მარკირებას დაქვემდებარებული საქონლით დასაბეგრი ოპერაციის (გარდა ექსპორტისა) ან/და იმპორტის განხორციელება;

ჩამოსასხმელი ან/და 10 ლიტრზე მეტი მოცულობის ჭურჭელში ჩამოსხმული ალკოჰოლური სასმელების (გარდა ლუდისა და ღვინისა) საცალო ქსელში მიწოდება.

- 2006 წლის 15 მაისამდე გაცემული აქციური მარკები და მათ შესაძენად გადახდილი თანხები (აქციზი და ნომინალის ღირებულება) უკან დაბრუნებას ან გაანგარიშებას არ ექვემდებარება, ხოლო ასეთი აქციური მარკებით მარკირებული თამბაქოს ნაწარმის იმპორტი ან/და მიწოდება განხორციელდეს 2005 წელის მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მარკირებას დაქვემდებარებული აქციური საქონლის ნიშანდება ხდება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესით (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 897).

საგადასახადო ან/და საბაჟო ორგანოები დადგენილი წესით ახდენენ აქციური მარკის გარეშე საბაჟო წესების დარღვევით შემოტანილი ან გასაყიდად

მიღებული აქციზური მარკებით ნიშანდებს დაქვემდებარებული საქონლის ჩამორთმევას.

- ჩამორთმევის მომენტიდან საქონელი ითვლება სახელმწიფო საკუთრებად და მისი რეალიზაცია ან განადგურება ხდება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი წესით (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 248).

აქციზური მარკების დანაკლისი, ნებისმიერი ფორმით (დაკარგვა, განადგურება და სხვა შემთხვევები, ფორსმაჟორული შემთხვევების გარდა), განიხილება იმპორტიორის მიერ შესაბამისი ოდენობის საქონლის იმპორტად და მიწოდებად, ხოლო ადგილობრივი მწარმოებლების მხრიდან საქონლის მიწოდებად და იბეგრება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

იმპორტიორების მიერ აქციზური მარკების მიღებიდან 6 თვეში საქონლის იმპორტის განუხორციელებლობის შემთხვევაში აქციზური მარკები ექვემდებარება უკან დაბრუნებას. ექვსთვიანი პერიოდის გასვლიდან მეორე დღესვე აქციზური მარკების დაუბრუნებლობა ჩაითვლება აქციზური მარკებით ნიშანდებს დაქვემდებარებული საქონლის იმპორტად და ქვეყნის შიგნით მიწოდებად და შესაბამისად დაიბეგრება გადასახადებით, ხოლო შემდეგ პერიოდში, დაუბრუნებელი აქციზური მარკებით მარკირებული საქონლის იმპორტისას, მოხდება გადასახადებად დარიცხული გადასახადების გადაანგარიშება ფაქტობრივად განხორციელებული იმპორტის ოდენობის პროპორციულად.

- დაუშვებელია მეწარმე სუბიექტის მიერ აქციზური მარკების სხვა პირისთვის გადაცემა, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აქციზური საქონლის იმპორტიორის მიერ აქციზური მარკები გადაეცემა იმპორტირებული აქციზური საქონლის მწარმოებელს.

აქციზური საქონლის რეალიზაციისას აქციზის გადამხდელი ვალდებულია საქონლის მიღებს მოთხოვნის შემთხვევაში გამოუწეროს და გადასცეს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა.

საბაჟო გადასახადი

საბაჟო გადასახადის გადახდელი არის პირი, რომელიც საქართველოს საბაჟო საზღვარზე გადაადგილებს საქონელს. საბაჟო გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია იმ საქონლის საბაჟო ღირებულება, რომელიც გადაკვეთს საქართველოს საბაჟო საზღვარს, თუ საგადასახადო კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

საქონლის საბაჟო ღირებულებად ითვლება შედგენილი ღირებულება, რომელიც შედგება შემდეგი ელემენტებისაგან (საქართველოს საბაჟო კოდექსი, მუხლი 31):

- საქონლის წარმოებისათვის გამოყენებული მასალების, დამზადებისა ან/და დამუშავების ღირებულება;
- მოგებისა და საერთო ხარჯების რაოდენობა, რომელსაც ადგილი აქვს ექსპორტიორ ქვეყანაში მწარმოებლის მიერ იმავე კლასის ან ტიპის საქონლის საქართველოში საექსპორტოდ გაყიდვისას;
- იმპორტირებული საქონლის მიერ საქართველოს საბაჟო საზღვრის გადმოკვეთამდე გაწეული შემდეგი ხარჯები:
  - ☞ ტრანსპორტირების ღირებულება, დატვირთვა-გადმოტვირთვისა და დამუშავების (მათ შორის, საწყობში შენახვის) ხარჯები. თუ სხვადასხვა საქონლის პარტია ერთი და იმავე ტრანსპორტით არის იმპორტირებული, ტრანსპორტირების ხარჯები პროპორციულად გადანაწილდება;
  - ☞ დაზღვევასთან დაკავშირებული ხარჯები.

საბაჟო გადასახადის განაკვეთები

საგადასახადო კოდექსი ადგენს საბაჟო გადასახადის დიფერენცირებულ განაკვეთებს სასაქონლო ჯგუფების მიხედვით. საბაჟო გადასახადის განაკვეთი შესაძლოა იყოს 12% (იხ. ცხრილი №12) და 5% (იხ. ცხრილი №13), ასევე დადგენილია ფიქსირებული საგადასახადო განაკვეთები სხვადასხვა საქონელზე (იხ. ცხრილი №14).

საბაჟო გადასახადის 12%-იანი განაკვეთით დასაბეგრი საქონელი

№	კოდი	დასახელება
1	0105	შინაური ფრინველი ცოცხალი (შინაური ქათამი ალღუს დომესტიცუს), იხვი, ბატი, ინდაური და ციცარი
2	0201	ხორცი მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისა, ახალი ან გაცივებული
3	0202	ხორცი მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვისა, გაყინული

4	0203 11	-- დაფეშსოებელი ნაკლაფი და დაფეშსოებული ნაკლაფი
5	0203 12	-- ბარკლები, ბეჭები და მათი გადანაჭრები, ძვლებგამოტყვლი
6	0203 19	-- დანარჩენი
7	0203 21	-- დაფეშსოებელი ნაკლაფი და დაფეშსოებული ნაკლაფი
8	0203 29	-- დანარჩენი
9	0204	ხორცი ცხვრისა ან თხისა, ახალი, გაცივებული ან გაყინული
10	0205 00	ხორცი ცხენის, ვირის, ჯორისა ან ჯორცხენის, ახალი, გაცივებული ან გაყინული
11	0206	საკვები სუბპროდუქტები მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის, ღორის, ცხვრის, თხის, ცხენის, ვირის, ჯორისა ან ჯორცხენის, ახალი, გაცივებული ან გაყინული
N ^o	კოდი	დასახელება
12	0207	ხორცი და საკვები სუბპროდუქტები 0105 სასაქონლო პოზიციაში მითითებული შინაური ფრინველისა, ახალი, გაცივებული ან გაყინული
13	0208	სხვა ხორცი და ხორცის საკვები სუბპროდუქტები, ახალი, გაცივებული ან გაყინული
14	0209 00	ღორის ქონი, მჭლე ხორცისაგან გამოცალკევებული და შინაური ფრინველის ქონი, გადაუდნობელი ან რაიმე სხვა ხერხით ამოუღებელი, ახალი, გაცივებული, გაყინული, დამარილებული, მარილწყალში, გამხმარი ან შებოლილი
15	0210	ხორცი და ხორცის საკვები სუბპროდუქტები, დამარილებული, მარილწყალში, გამხმარი ან შებოლილი; საკვები ფქვილი ხორცისაგან ან ხორცის სუბპროდუქტებისაგან
16	0401 10 100 00	--- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
17	0401 20 110 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
18	0401 20 910 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
19	0401 30 110 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
20	0401 30 310 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
21	0401 30 910 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მოცულობით არა უმეტეს 2 ლ-ისა
22	0402 10 110 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
23	0402 10 910 00	---- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
24	0402 21 110 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
25	0402 21 910 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
26	0402 29 150 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
27	0402 29 910 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
28	0402 91 110 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
29	0402 91 310 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
30	0402 91 510 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
31	0402 91 910 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
32	0402 99 110 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
33	0402 99 310 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
34	0402 99 910 00	----- პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 2,5 კგ-ისა
35	0403	ღო, აჭრილი რძე და ნაღები, იოგურტი, კეფირი და სხვა ფერმენტირებული ან შედგენილი რძე და ნაღები, შესქელებული ან შეუსქელებელი, შაქრისა ან სხვა დამატებითი ნივთიერებების დამატებით ან მათ გარეშე, საგემოვნო-არმატული დანამატებით ან მათ გარეშე, ხილის, კაკლის ან კაკოს დამატებით ან მათ გარეშე
36	0406 10	- ახალი ყველი (მოუმწიფებელი ან დაუვარგებელი), შრატალბუმინური ყველის ჩათვლით, და ხაჭო
37	0406 40	- კისფერი ყველი

38	0407 00	ფრინველის კვერცხი ნატუკით, ახალი, დაკონსერვებული ან მოხარშული
39	0408	ფრინველის კვერცხი უნატუკოდ და კვერცხის გულეები, ახალი, გამხმარი, ორთქლზე ან მღუღარე წყალში მო-ხარშული, დაყალიბებული, გაყინული ან სხვა ხერხით დაკონსერვებული, შაქრის ან სხვა დამატკობელი ნივთიერებების დამატებით ან მათ გარეშე;
40	0409 00 000 00	ნატურალური თაფლი
41	0410 00 000 00	ცხოველური წარმოშობის კეების პროდუქტები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი ან ჩაურთველი
42	0702 00 000 00	პომიდორი, ახალი ან გაცივებული
43	0703	ხახვი თაფიანი, ხახვიშალოტი, ნიორი, პრასი და დანარჩენი ხახვისნაირი ბოსტნეული, ახალი ან გაცივებული;
№	კოდი	დასახელება
44	0704	თაფხვეული კომბოსტო, ყვავილოვანი კომბოსტო, კოლრაბი, კვეკრა კომბოსტო და რასსიცა გვარის საკვები ანალოგიური ბოსტნეული, ახალი ან გაცივებული
45	0705	სალათა – ღორის ქადა (Lactuca Sativa) და ვარდკაჭაჭა (Cichorium spp.), ახალი და გაცივებული
46	0706	სტაფილო, თაღგამი, სუფრის ჭარხალი, თხისწვერა, ფესვურა ნიახური, ბოლოკი და სხვა ანალოგიური საკვები ძირნაყოფები, ახალი ან გაცივებული
47	0707 00	კიტრი და კორნიშონები, ახალი ან გაცივებული
48	0708	პარკოსანი ბოსტნეული, დანურჩული ან დაუნურჩავი, ახალი ან გაცივებული
49	0709	ბოსტნეული დანარჩენი, ახალი ან გაცივებული
50	0710	ბოსტნეული (ახალი ან წყალში ან ორთქლზე მოხარშული), გაყინული
51	0711	ბოსტნეული, დაკონსერვებული, ხანმოკლე შენახვისათვის (მაგალითად, გოგირდის დიოქსიდით, მარილწყალში, გოგირდოვან წყალში ან სხვა დროებით დამაკონსერვებელ ხსნარში), მაგრამ ასეთი სახით საკვებად უშუალო გამოყენებისათვის უვარგისი
52	0712 20 000 00	– თაფიანი ხახვი
53	0712 30 000 00	– – გარიცხვს გვარის სოკოები
54	0712 32 000 00	– – ხის სოკო, აურიკულარები (Auricularia spp.)
55	0712 33 000 00	– – საფუარი სოკოები (Tremella spp.)
56	0712 39 000 00	– – დანარჩენი
57	0713	პარკოსანი ბოსტნეული ხმელი, დანურჩული, სათესლე ქერქისაგან გაცივებული ან გაუცვლელი, დამტვრეული ან დაუმტვრეველი
58	0714	ანალოგიური ძირნაყოფები და ბოლქვნაყოფები სახამებლის ან ინულინის მაღალი შემცველობით, ახალი, გაცივებული, გაყინული ან ხმელი, მთელი ან დაჭრილი პატარა ნატრებად ან გრანულების სახით; საგოს პალმის ნაყოფის გული
59	0801	ქოქოსის კაკალი, ბრაზილიური და კეშიუ, ახალი ან ხმელი, ნატუკაცვლილი ან ნატუკაუცვლელი, კანით ან კანის გარეშე
60	0802	კაკალი დანარჩენი, ახალი ან ხმელი, ნატუკაცვლილი ან ნატუკაუცვლელი, კანით ან კანის გარეშე
61	0803 00	ბანანები, პლანტაინების ჩათვლით, ახალი ან ხმელი
62	0804 10 000 00	ფინიკი
63	0804 20	ლეღვი
64	0804 30 000 00	ანანასი
65	0805	ციტრუსები, ახალი ან ხმელი
66	0806	ყურძენი, ახალი ან ხმელი
67	0807	ნესვი (საზამთროს ჩათვლით) და პაპაია, ახალი
68	0808	ვაშლი, მსხალი და კომში, ახალი

69	0809	გარგარი, ალუბალი და ბალი, ატამი (ნექტარინების ჩათვლით), ქლიაგი და ლონდოშო, ახალი
70	0810	ხილი დანარჩენი, ახალი
71	0811	ხილი და კაკალი, წყალში ან ორთქლზე თბურად დამუშავებული ან დამუშავებული, გაყინული, შაქრის ან სხვა დამატკობელი ნივთიერებების დამატებით ან მათ გარეშე
72	0812	ხილი და კაკალი, დაკონსერვებული ხანმოკლე შენახვისათვის (მაგალითად, გოგირდის დიოქსიდით, მარილწყალში, გოგირდოვან წყალში ან სხვა დროებით დამაკონსერვებელ ხსნარში), მაგრამ ასეთი სახით საკვებად უშუალო გამოყენებისათვის უკარგისი
73	0813	ხილი ხმელი, 0801-0806 სასაქონლო პოზიციებს ნაყოფების გარდა; მოცემული ჯგუფის კაკლის ან ხმელი ნაყოფების ნარევი
№	კოდი	დასახელება
74	0814 00 000 00	ციტრუსების ნაყოფების კანი ან ნესვების ქერქი (სახამთროს ქერქის ჩათვლით), ახალი, გაყინული, ხმელი ან ხანმოკლე შენახვისათვის დამაკონსერვებული მარილ-წყალში, გოგირდოვან წყალში ან სხვა დროებით დამაკონსერვებელ ხსნარში
75	0902 10 000 00	- ჩაი შწვანე (არაფერმენტირებული), პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 3 კგ-ისა
76	0902 30 000 00	- ჩაი შავი (ფერმენტირებული) ან ნაწილობრივ ფერმენტირებული, პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 3 კგ-ისა
77	1005	სიმინდი
78	1101 00	ხორბლის ან ხორბალ-ჭვავის ფქვილი
79	1102	დანარჩენი მარცვლეულის ფქვილი, გარდა ხორბლის ან ხორბალ-ჭვავისა
80	1103	ბურღული, უხეშად ნაფქვაი ფქვილი და მარცვლოვანების მარცვლის გრანულები
81	1104	მარცვლოვანების მარცვალი, დამუშავებული სხვა ხერხით (მაგალითად, დაზურხული, გაბრტყელებული, გადამუშავებული ფანტელებად, დატეხილი, დაროშილი ან დამსხვრეული), გარდა 1006 სასაქონლო პოზიციის ბრინჯისა; მარცვლოვანების მარცვლის ჩანახახები, მთლიანი, გაბრტყელებული, ფანტელების სახით ან დაფქული
82	1105	კარტოფილის წმინდად და უხეშად ნაფქვაი ფქვილი, ფხვნილი, ფანტელები, გრანულები
83	1106	წმინდად და უხეშად ნაფქვაი ფქვილი და ფხვნილი 0713 სასაქონლო პოზიციის ხმელი პარკოსანი ბოსტნეულის, საგოს პალმის ნაყოფის გულის, 0714 სასაქონლო პოზიციის ძირნაყოფების ან ბოლქვნაყოფების ან 08 ჯგუფის პროდუქტებისაგან
84	1108	სახამებელი; ინულინი
85	1109 00 000 00	ხორბლის წებოვანა, მშრალი ან ტენიანი
86	1601 00	ძეხვი და ანალოგიური პროდუქტები ხორცის, ხორცის სუბპროდუქტების ან სისხლისაგან; შხა საკვები პროდუქტები, დამზადებული მათ საფუძველზე
87	1602 10 00	_ კომოგენიზებული შხა პროდუქტები
88	1602 20	_ ნებისმიერი ცხოველის ღვიძლისაგან
89	1602 31	_ _ ინდაურის
90	1602 32	_ _ შინაური ქათმის (Gallus domesticus):
91	1602 39	_ _ დანარჩენი
92	1602 41	_ _ ბარკლები და მათი გადანაჭრები
93	1602 42	_ _ ბუჭის ნაწილი და მისი გადანაჭრები
94	1602 49	_ _ დანარჩენი, ნარევიების ჩათვლით
95	1602 50	_ მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ხორცისაგან

96	1701 12	-- ჰარხლის შაქარი
97	1701 91 000 00	-- საგემონო-არომატული ან საღებარი დანამატებით
98	1701 99	-- დანარჩენი
99	1702 19 000 00	-- დანარჩენი
100	1702 20	_ შაქარი და ნეკერხლის სიროფი
101	1702 30	_ გლუკოზა და გლუკოზის სიროფი, ფრუქტოზის შემცველობის გარეშე ან ფრუქტოზის შემცველობით 20 მას%-ზე ნაკლები, მშრალ მდგომარეობაში
102	1702 40	_ გლუკოზა და გლუკოზის სიროფი, მშრალ მდგომარეობაში ფრუქტოზის შემცველობით არანაკლებ 20 მას%-ისა, მაგრამ 50 მას%-ზე ნაკლები, ინვერტული შაქრის გარდა
N ^o	კოდი	დასახელება
103	1702 50 000 00	_ ქიმიურად სუფთა ფრუქტოზა
104	1702 60	_ ფრუქტოზა დანარჩენი და ფრუქტოზის სიროფი, მშრალ მდგომარეობაში ფრუქტოზის შემცველობით 50 მას%-ზე მეტი, ინვერტული შაქრის გარდა
105	1702 90	_ დანარჩენი, ინვერტული შაქრისა და სხვა შაქრისა და შაქრის სიროფების ჩათვლით, მშრალ მდგომარეობაში ფრუქტოზის შემცველობით 50 მას%
106	1703	მელასა, შაქრის ამორებით ან რაფინირების შედეგად მიღებული
107	1704	შაქრის საკონდიტრო ნაწარმი (თეთრი შოკოლადის ჩათვლით), რომელიც არ შეიცავს კაკაოს
108	19	შხა პროდუქტები მარცვლოვანების შარცვლის, ფქვილის, სახამებლის ან რძისაგან; ცომეული საკონდიტრო ნაწარმი
109	2001	ბოსტნეული, ხილი, კაკალი და მცენარეთა საკვებად ვარგისი სხვა ნაწილები, ძმრის ან ძმარმჟავას დამატებით დამზადებული ან დაკონსერვებული
110	2002	პომიდორი, ძმრის ან ძმარმჟავას დამატების გარეშე დამზადებული ან დაკონსერვებული
111	2003	სოკო და ტრიოფელი, ძმრის ან ძმარმჟავას დამატების გარეშე დამზადებული ან დაკონსერვებული
112	2004	სხვა ბოსტნეული, ძმრის ან ძმარმჟავას დამატების გარეშე დამზადებული ან დაკონსერვებული, გაყინული, 2006 სასაქონლო პოზიციის პროდუქტების გარდა
113	2005	სხვა ბოსტნეული, ძმრის ან ძმარმჟავას დამატების გარეშე დამზადებული ან დაკონსერვებული, გაყინავე, 2006 სასაქონლო პოზიციის პროდუქტების გარდა
114	2006 00	ბოსტნეული, ხილი, კაკალი, ნაყოფების ქერქი ან მცენარეთა სხვა ნაწილები, შაქრით დაკონსერვებული (შაქრის სიროფით გაკლენილი, მოსარკელი ან დაშაქრული)
115	2007	ჯემი, ხილის ჟელე, მარმელადები, ხილის ან კაკლის პიურე, ხილის ან კაკლის პასტა, თბური დამუშავებით მიღებული, მათ შორის, შაქრის ან სხვა დამატკობელი ნივთიერებების დამატებით
116	2008 19	-- დანარჩენი, ნარევების ჩათვლით
117	2008 20	-- ანანასი
118	2008 30	-- ციტრუსები
119	2008 40	-- მსხალი
120	2008 50	-- გარგარი
121	2008 60	-- ალუბალი და ბალი
122	2008 70	-- ატამი, ნექტარინების ჩათვლით
123	2008 80	-- მარწყვი და ხენდრო
124	2008 91 000 00	-- პალმის გული

125	2008 92	-- ნარეგები
126	2008 99	-- დანარჩენი
127	2009	ხილის წვენები (ყურძნის ბადავის ჩათვლით) და ბოსტნეულის წვენები, დაუდუღებელი და სპირტის დანამატების გარეშე, შაქრის ან სხვა დამატებობელი ნივთიერებების დამატებით ან მათ გარეშე
128	2201 10 190 09	-- დანარჩენი
129	2201 10 900 00	-- დანარჩენი
130	2201 90 000 09	-- დანარჩენი
131	2201 90 000 99	-- დანარჩენი
132	2203 00	ალაოს ლუდი
133	24	თამბაქო და თამბაქოს სამრეწველო შემცველები
№	კოდი	დასახელება
134	2202	წყლები, მინერალურისა და გაზიანის ჩათვლით, შაქრის ან სხვა დამატებობელი ან საგემოვნო-არომატული ნივთიერებების დანამატების შემცველობით, და სხვა უაღკოპოლო სასმელები, 2009 სასაქონლო პოზიციის ხილისა და ბოსტნეულის წვენების გარდა
135	25	მარილი; გოგირდი; მიწები და ქვა; საბათქაშე მასალები, კირქვა და ცემენტი
136	6801 00 000 00	ძელურა, ბორდიურის ქვები და დასაგები ფილები ბუნებრივი ქვისაგან (გარდა ფიქალისა)
137	6802	ქვა დამუშავებული (გარდა ფიქალისა) ძეგლებისათვის ან მშენებლობისათვის და მისი ნაწარმი, გარდა 6801 სასაქონლო პოზიციის საქონლისა; მოზაიკის კუბურები და ბუნებრივი ქვის (ფიქალის ჩათვლით) ანალოგიური ნაწარმი ფუძეზე ან ფუძის გარეშე; ბუნებრივი ქვის (ფიქალის ჩათვლით) გრანულები, ნაფხვენი და ფხვნილი, ხელოვნურად შეღებილი
138	6803 00	ფიქალი დამუშავებული და ფიქალის ან აგლომერირებული ფიქალის ნაწარმი
139	6804	დოლაბები, საღესი ქვები, სახეხი რგოლები და ანალოგიური უკარკასო ნაწარმი, განკუთვნილი სახეხად, საღესად, საპრიანებლად, მოსარგებლად ან მოსახუჭურთმებლად, ქვები ხელით საღესად ან საპრიანებლად და მათი ნაწილები ბუნებრივი ქვის, აგლომერირებული ბუნებრივი ან ხელოვნური აბრაზივების ან კერამიკისაგან, სხვა მასალების დეტალებთან აწყობილი ან ამ დეტალების გარეშე
140	6805	ბუნებრივი ან ხელოვნური აბრაზიული ფხვნილი ან მარცვალი, გაჭრილი ან გაკერილი, ან განსაზღვრული ფორმის მისაღებად სხვა მეთოდით დამუშავებულ, ან დამუშავებელ ქსოვილის, ქაღალდის, მუყაოს ან სხვა ფუძეზე
141	6806	წილის ბამბა, მინერალური სილიკატური ბამბა და ანალოგიური მინერალური ბამბები; განშრეეებული ვერმიკულიტი, აფუებული თიხები, აქაფებული წიდა და ანალოგიური აფუებული მინერალური პროდუქტები; თბოსაიზოლაციო, ბგერათსაიზოლაციო ან ბგერათშთანთქმელი მინერალური მასალების ნარეგები და ნაწარმი, გარდა 6811 ან 6812 სასაქონლო პოზიციის ან 69 ჯგუფის ნაწარმისა
142	6807	ნაწარმი ასფალტის ან ანალოგიური მასალებისაგან (მაგალითად, ნავთობის ბიტუმის ან ქვანახშირის სქელფისისაგან)
143	6808 00 000 00	პანელები, ფილები, ბლოკები და ანალოგიური ნაწარმი ცემენტით, თაბაშირით ან სხვა მინერალური შემკვრელი ნივთიერებებით აგლომერირებული მცენარეული ბოჭკოების, ჩალის, ბურბუშულას, ნაფო-ტის, ნაწილაკების, ნახერხის ან ხე-ტყის სხვა ნარ-ჩენებისაგან
144	6809	ნაწარმი თაბაშირისა ან მის ფუძეზე დამზადებული ნარეგებისაგან
145	6810	ცემენტის, ბეტონის ან ხელოვნური ქვის ნაწარმი, დაარმატურებული ან დაუარმატურებელი
146	6811	ნაწარმი აზბესტცემენტის, ცელუ-ლოზისბოჭკოებიანი ცემენტის ან ანალოგიური მასალებისაგან

147	6812 50 000 00	– ტანსაცმელი, ტანსაცმლის საკუთრობი, ფეხსაცმელი და თავსაბურავები
148	6812 60 000 00	– ქაღალდი, სქელი მუყაო, ქეჩა ან ფეტრი
149	6812 70 000 00	– ფურცლები ან რულონები წნეხილი აზბესტისაგან
150	6814	ქარსი დამუშავებული და მისი ნაწარმი, აგლომერირებული ან რეკენერირებული ქარსის ჩათვლით, ქაღალდ-დის, მუყაოს ან სხვა ფუძეზე ან მის გარეშე
151	6815	ნაწარმი ქვისა ან სხვა მინერალური ნივთიერებისაგან (ნახშირბადიანი ბოჭკოების, ნახშირბადიანი ბოჭკო-ების ნაწარმისა და ტორფის ნაწარმის ჩათვლით), სხვა ადგილას დაუსახელებელი ან ჩაურთველი

ცხრილი №12

საბაჟო გადასახადის 5%-იანი ბანაკებითი დასაბმბრი საქონელი

№	კოდი	დასახელება
1	0203 22	– ბარკლები, ბეჭები და მათი გადანაჭრები, ძვლები-მოუცვლელი
2	0405 10 110 00	– პირველად საფუთავებში ნეტო-მასით არა უმეტეს 1 კგ-ისა
3	0406 20	– ყველი სრესილი ან ფხვნილის სახით, ყველა ხარისხის
4	0406 30	– მდნარი ყველი, არც სრესილი და არც ფხვნილის სახით
5	0406 90	– დანარჩენი ყველი
6	0712 90	– დანარჩენი ბოსტნეული; ბოსტნეულის ნარეგები
7	0804 40 000 00	– ავოკადო
8	0804 50 000 00	– გუაიავა, მანგო და მანგოსტანი, ანუ გარცინია
9	1702 11 000 00	– ლაქტოზის შემცველები 99 მას.% ან მეტი, გამოხატული, როგორც უწყლო ლაქტოზა, მშრალ ნივთიერებაზე გადაანგარიშებით
10	2008 11	– არაქისის ზეთი

ცხრილი №13

საბაჟო გადასახადის ფიქსირებული ბანაკებითი დასაბმბრი საქონელი

№	კოდი	დასახელება	საბაჟო გადასახადის განაკვეთი
1	2204 10	– ღვინოები ცქრიალა	1,5 euro/lit
2	2204 21	– 2 ლ-იან ან 2 ლ-ზე ნაკლები ტევადობის ჭურჭელში:	0,5 euro/lit
3	2204 29	– დანარჩენი	0,2 euro/lit
4	2204 30	– ყურძნის ტებილი, დანარჩენი	0,2 euro/lit
5	2205	ვერმუტები და ყურძნის სხვა ნატურალური ღვინოები, მკენარეული ან არომატული ექსტრაქტების დამატებით	0,5 euro/lit
6	2206 00	სხვა დადუღებული სასმელები (მაგალითად, სიდრი, პერი (მსხლის სიდრი), თაფლის სასმელი); ნარეგები დადუღებული სასმელებისაგან და დადუღებული სასმელებისა და უალკოჰოლო სასმელების ნარეგები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი ან ჩაურთველი	0,5 euro/lit
7	2207	ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც.% ან 80 მოც.%-ზე მეტი; ეთილის სპირტი და სხვა დენატურირებული სპირტები ნებისმიერი კონცენტრაციით	3 euro/lit
8	2208 20	– სპირტის ნაყენები, მიღებული ყურძნის ღვინის ან ჭაჭის დისტილაციის (გამოხდის) შედეგად:	5 euro/lit

9	2208 30	– ვისკი	5 euro/%vol/HL ¹⁹
10	2208 40	– რომი და ტაფია	5 euro/%vol/HL
11	2208 50	– ჯინნი და ღვის ნაყენი	5 euro/%vol/HL
12	2208 60	– არაყი	5 euro/%vol/HL
13	2208 70	– ლიქიორები	5 euro/%vol/HL
14	2208 90	– დანარჩენი	5 euro/%vol/HL
15	2209 00	ძმარი და მისი შემცველები, მიღებული ძმარმჭავასაგან	0,4 euro/lit

ცხრილი № 14

- 2009 წლის 1 იანვრამდე საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703²⁰ კოდში აღნიშნული მსუბუქი ავტომობილის იმპორტისას საბაჟო გადასახადის განაკვეთია 0,05 ლარი ავტომობილის ძრავის მოცულობის ყოველ კუბურ სანტიმეტრზე, რომელსაც ემატება საბაჟო გადასახადის თანხის 5% ავტომობილის ექსპლუატაციაში ყოფნის ყოველი წლისათვის.

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე დროებითი შემოტანის საბაჟო რეჟიმით შემოტანილი საქონელი შესაბამისი საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის დღიდან საბაჟო ტერიტორიაზე ყოფნის ყოველ სრულ და არასრულ კალენდარულ თვეზე იბეგრება საბაჟო გადასახადის იმ თანხის²¹ 3%-ით, რომელიც გადაიხდებიან საქონლის დროებითი შემოტანის საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის დღეს ამ საქონლის თავისუფალ მიმოქცევაში გაშვებისას.

- თანხის გადახდა უნდა განხორციელდეს ყოველთვიურად, საანგარიშო თვის 15 რიცხვამდე, ხოლო ბოლო გადახდა – საქონლის დროებითი შემოტანის საბაჟო რეჟიმის დასრულების დღეს.

აღნიშნული თანხების ჯამური ოდენობა (საურავის გარეშე) არ უნდა აღემატებოდეს საბაჟო გადასახადის იმ თანხას, რომელიც გადაიხდებიან საქონლის დროებითი შემოტანის საბაჟო დეკლარაციის რეგისტრაციის დღეს ამ საქონლის თავისუფალ მიმოქცევაში გაშვებისას.

საბაჟო გადასახადის დარიცხვა ხდება საქონლის საბაჟო ღირებულების მიხედვით (გარდა იმ საქონლისა, რომელიც იბეგრება საბაჟო გადასახადის ფიქსირებული განაკვეთით (იხ. ცხრილი №14) და 8703 კოდში აღნიშნული მსუბუქი ავტომობილის იმპორტისა, ხოლო გადახდა – საბაჟო საზღვრის გადაკვეთისას, საბაჟო ორგანოების მიერ საქონლის საბაჟო დამუშავების ოპერაციის განხორციელებამდე, სხვა საბაჟო გადასახადებთან ერთად.

¹⁹ euro/%vol/HL ნიშნავს, რომ ერთ ჰექტალიტრზე (100 ლიტრზე) გადასახდელი საბაჟო გადასახადის თანხა შეადგენს საბაჟო გადასახადის განაკვეთის ნამრავლს მოცემული საქონლის ალკოჰოლის პროცენტული შემცველობის მაჩვენებელზე

²⁰ იხ. გზამკვლევის ვ. 112, ცხრილი №XXX, მე-16 სტრიქონი

²¹ საქართველოს ტერიტორიაზე საქონლის დროებით შემოტანისათვის: 10 000 კილოგრამზე ნაკლები წონის საქონლის ყოველ კილოგრამზე – 1 თეთრი; 10 000 კილოგრამზე მეტი წონის საქონლის ყოველ კილოგრამზე – 100 ლარიდან დამატებით 0,3 თეთრი; ხოლო საგამოფენო დანიშნულების საქონლის ყოველ კილოგრამზე – 2,5 თეთრი.

➤ საბაჟო გადასახადის გადახდის საფუძველია საბაჟო დეკლარაცია.

საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლება

საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლებულია:

საქონლის ექსპორტი;

საქონლის რეექსპორტი; საქართველოს ტერიტორიაზე შემოტანისას გადაიხდებიან საბაჟო გადასახადი ან რეექსპორტისათვის განკუთვნილ საქონელზე ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამსახურის მიერ დაიტოვება საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია, ხოლო საქართველოს ტერიტორიიდან ამ საქონლის გატანისას გადამხდელს უბრუნდება საბაჟო გადასახადის გადახდილი თანხა ან უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით;

საქართველოს ტერიტორიაზე ტრანზიტით გამავალი საქონელი;

უცხოური საქონელი საბაჟო საწყობებში მოთავსებისას; საბაჟო საწყობებიდან საქონლის თავისუფალ მიმოქცევაში გაშვებისას იგი იბეგრება დადგენილი წესით, ხოლო სხვა საბაჟო რეჟიმის პირობებში – სათანადო რეჟიმის შესაბამისად;

საქონლის იმპორტი სტიქიური უბედურებისა და კატასტროფის ღირებულების, აგრეთვე ჰუმანიტარული დახმარების მიზნით;

საქონლის იმპორტი, რომელიც გათვალისწინებულია გრანტების შესახებ ხელშეკრულებით, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულების შესაბამისად განსაზღვრული წესით;

საქონლის იმპორტი, რომელიც ფინანსდება გრანტებით ან უცხო ქვეყნის სახელმწიფო ორგანოს ან/და საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ გაცემული შეღავათიანი კრედიტებით, რომლებიც არანაკლებ 25%-ის ოდენობით შეიცავს გრანტის ელემენტს²²;

საქონლის იმპორტი, რომელიც განკუთვნილია უცხო ქვეყნის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობათა ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობათა დიპლომატიური და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის, უცხო ქვეყანაში საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობის ქონების იმპორტი, აგრეთვე „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით

²² საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო გრანტის ელემენტს გაიანგარიშებს საქართველოს პარლამენტის დადგენილების შესაბამისად.

განსაზღვრულ ნავთობისა და გაზის ოპერაციებში დასაქმებული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის განკუთვნილი პირადი მოხმარების საგნებისა და საყოფაცხოვრებო ნივთების იმპორტი;

საქონლის დროებით შემოტანა საბაჟო კოდექსის შესაბამისად იმპორტის გადასახდელების გადახდისაგან სრული გათავისუფლებით (გარდა იმ საქონლისა, რომელსაც გაუგრძელდა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე დროებით ყოფნის ვადა);

გემების, საჰაერო საფრენი საშუალებებისა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ვალდებულებების, კერძოდ, ბაქო-თბილისი-ჯეიჰანის და ბაქო-თბილისი-ერზერუმის მილსადენების მშენებლობის, შესრულების უზრუნველსაყოფად საქონლის საქართველოში დროებით შემოტანა;

იმ საქონლის დროებით შემოტანა, რომელიც განკუთვნილია უცხო ქვეყნის დიპლომატიურ და მათთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობათა ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობათა რეპრეზენტაციული და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის, იმ სახით, რა სახითაც ასეთი გათავისუფლება გათვალისწინებულია შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებებით, რომელთა მონაწილეც არის საქართველო; აგრეთვე ნავთობისა და გაზის ძებნა-ძიებისა და მოპოვების სამუშაოებში დასაქმებული უცხო ქვეყნის მოქალაქეების (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის განკუთვნილი პირადი მოხმარების საგნებისა და საყოფაცხოვრებო ნივთების დროებით შემოტანა;

თავისუფალ ზონაში ან თავისუფალ საწყობში საქონლის გადატანის, საბაჟო ზედამხედველობის ქვეშ საქონლის განადგურების ან სახელმწიფო საკუთრებაში საქონლის გადაცემის საბაჟო დამუშავების ოპერაციისათვის განკუთვნილი საქონლის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა;

საბაჟო ტერიტორიის გარეთ საქონლის გადამუშავების საბაჟო რეჟიმში მოქცეული საქონლის გადამუშავების შედეგად მიღებული გადამუშავების პროდუქტის საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა ამ რეჟიმის შესაბამისად;

საბაჟო კოდექსით განსაზღვრული დაბრუნებული საქონლის, საზღვაო თევზჭერის ან ზღვის სხვა პროდუქტების საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანა;

საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადამუშავების საბაჟო რეჟიმში მოსაქცევად განკუთვნილი საქონლის საქართველოს ტერიტორიაზე შემოტანა, რომელზედაც ფინანსთა სამინისტროს საბაჟო დეპარტამენტი იტოვებს საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებულ გარანტიას და რომლის საქართველოს ტერიტორიიდან გატანისას უქმდება გარანტია ფაქტობრივად გატანილი საქონლის ღირებულების მიხედვით;

გზაენიღების შემთხვევაში, იურიდიული ან ფიზიკური პირის მიერ ერთი დღე-ღამის განმავლობაში:

☞ საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 06, 07, 08, 19 ჯგუფებისა და 0401-0406, 1601, 1702-1704, 2101-2102 სასაქონლო პოზიციების შესაბამისი ჯამური თანხით 200 ლარამდე ღირებულების, მაგრამ საერთო წონით არა უმეტეს 5 კგ-ისა, კვების პროდუქტების იმპორტი;

- ☞ საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 28–96 ჯგუფების შესაბამისი 300 ლარამდე (ფიზიკური პირის მიერ საჰაერო ტრანსპორტით შემოტანისას – 1500 ლარამდე) ღირებულების, 50 კგ-მდე საერთო წონის, არაერთგვაროვანი, პირადი სარგებლობისათვის (ფიზიკური პირის შემთხვევაში) განკუთვნილი საქონლის იმპორტი;
- ☞ 2 ლიტრი ყველა სახის ალკოჰოლური სასმელისა და 200 ღერი სიგარეტის იმპორტი (გარდა 18 წლამდე ასაკის პირის მიერ იმპორტირებულისა) (ეს პუნქტი არ ვრცელდება იურიდიულ პირებზე);
- ☞ უცხოეთში ყოველ 6 თვეზე მეტი ხნით ყოფნის შემდეგ საქართველოში შემოსული პირის მიერ საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 28–96 ჯგუფების შესაბამისი 7500 ლარამდე ღირებულების, არაერთგვაროვანი, პირადი სარგებლობისათვის განკუთვნილი საქონლის იმპორტი, ხოლო უცხო ქვეყანაში საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობიდან ან საკონსულო დაწესებულებიდან როტაციის წესით სამუშაო მივლინებიდან გამოწვეული დიპლომატიური თანამდებობის პირისათვის დამატებით მის მიერ პირადი სარგებლობისათვის განკუთვნილი საქონლის (ოჯახზე ერთი სატრანსპორტო საშუალების, მაცივრის, კომპიუტერისა და ტელევიზორის) იმპორტი (ეს პუნქტი არ ვრცელდება იურიდიულ პირებზე);
- ☞ საქართველოში მუდმივად საცხოვრებლად შემოსვლისას ფიზიკური პირის მიერ პირადი სარგებლობისათვის განკუთვნილი საქონლის (მათ შორის, ავეჯის, საყოფაცხოვრებო დანიშნულების საქონლის, ოჯახზე ერთი სატრანსპორტო საშუალების) იმპორტი (ეს პუნქტი არ ვრცელდება იურიდიულ პირებზე);

ბავშვთა კვების პროდუქტებისა და დიაბეტური კვების იმ პროდუქტების იმპორტი, რომლებიც მარკირებულია ასეთად საბითუმო და საცალო წესით მიწოდებისათვის;

რენტგენის ფირების, ინსულინის შპრიცების (ნემსების), გლუკომეტრების, სადიაგნოსტიკო ტესტ-სისტემების იმპორტი;

საერთაშორისო საჰაერო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე მიწოდებული საავიაციო საწვავი, საპოხი და სხვა დამხმარე საშუალებები, აგრეთვე საერთაშორისო საზღვაო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე მიწოდებული საწვავი და საპოხი საშუალებები. საქართველოს ტერიტორიაზე აღნიშნული საქონლის შემოტანისას გადაიხდევინება საბაჟო გადასახადი ან საბაჟო ორგანოების მიერ დაიტოვება საბაჟო კოდექსით გათვალისწინებული გარანტია, ხოლო საერთაშორისო საჰაერო და საზღვაო რეისების განსახორციელებლად ბორტზე ფაქტობრივად მიწოდებული მოცულობის მიხედვით იმპორტიორს უბრუნდება გადახდილი საბაჟო გადასახადის თანხა ან უქმდება გარანტია;

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების წარმოებისათვის განკუთვნილი მოწყობილობა-დანადგარების, სატრანსპორტო საშუალებების, სათადარიგო ნაწილებისა და მასალების იმპორტი;

უსასყიდლოდ ჩამორთმეული, კონფისკებული, უპატრონო და სახელმწიფო საკუთრებაში მოქცეული საქონელი ან/და სატრანსპორტო საშუალება, რომელიც კანონმდებლობით დადგენილი წესით გადავიდა სახელმწიფოს განკარგვაში ან საკუთრებაში;

სოციალური გადასახადი

სოციალური გადასახადის გადამხდელად ითვლებიან:

დამქირავებელი;

საწარმო/ორგანიზაცია ან მეწარმე ფიზიკური პირი, რომელიც საქართველოში გაწეული მომსახურების ღირებულებას უნაზღაურებს საგადასახადო ორგანოში გადამხდელად არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირებს;

მეწარმე ფიზიკური პირები, ამხანაგობის წევრი ფიზიკური პირები (თანამფლობელები), რომლებიც საქართველოში ეწევიან ეკონომიკურ საქმიანობას.

დამქირავებლის შემთხვევაში სოციალური გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია ხელფასი (იხ. საგადასახადო კოდექსი მუხლი 174). ხოლო საწარმოს/ორგანიზაციის ან მეწარმე ფიზიკური პირის შემთხვევაში, რომელიც საქართველოში გაწეულ მომსახურებას უნაზღაურებს საგადასახადო ორგანოში გადამხდელად არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირებს – მომსახურების გაწევისათვის გადახდილი საზღაური ან სარგებელი.

➤ დაბეგვრის ობიექტს არ წარმოადგენს ანაზღაურება, რომელიც არ შედის ხელფასის სახით მიღებულ შემოსავალში.

მეწარმე ფიზიკური პირებისთვის და ამხანაგობის წევრი ფიზიკური პირებისთვის (თანამფლობელებისთვის), რომლებიც საქართველოში ეწევიან ეკონომიკურ საქმიანობას, სოციალური გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული და „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საქმიანობით²³ მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი, რომელიც განისაზღვრება საშემოსავლო გადასახადის შესახებ კოდექსით გათვალისწინებულ დებულებათა შესაბამისად.

➤ სოციალური გადასახადის განაკვეთი შეადგენს დაბეგვრის ობიექტის 20 პროცენტს.

²³ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-2 პუნქტი: „სამეწარმეო საქმიანობად არ ჩაითვლება ფიზიკური პირების სახელოვნებო, სამეცნიერო, სამედიცინო, არქიტექტურული, საადვოკატო და სანოტარო, სააუდიტო, საკონსულტაციო (მათ შორის საგადასახადო კონსულტანტთა), სასოფლო-სამეურნეო ან სატყეო-სამეურნეო საქმიანობა; სასოფლო-სამეურნეო და სატყეო-სამეურნეო წარმოებები შეიძლება არსებობდეს 2.1 მუხლში გათვალისწინებული ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმით, თუ მათი მფლობელი რეგისტრაციაში გატარდება. რეგისტრაცია სავალდებულოა, თუ წარმოებაში მუდმივად დასაქმებულია მფლობელის ოჯახის არაწევრი ხუთი პირი მინც“.

დამქირავებლის და საწარმო/ორგანიზაციის შემთხვევაში სოციალური გადასახადი გადაიხდება დაქირავებულისთვის ხელფასის ან სხვა მომსახურების ანაზღაურების გაცემისთანავე, ხოლო, თუ ხელფასები გაიცემა ბანკის საშუალებით – დამქირავებელი შრომის ასანაზღაურებლად თანხების მოთხოვნასთან ერთად ბანკში წარადგენს საგადასახადო დავალებას გადასახადის გადარიცხვის თაობაზე. გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო დავალების წარდგენის გარეშე ბანკი ხელფასის თანხას არ გასცემს.

- **გადასახადის გადამხდელის მიერ სოციალური გადასახადი გამოიანგარიშება ყოველი საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვისათვის და საგადასახადო ორგანოებს წარედგინება დეკლარაცია.**

მეწარმე ფიზიკური პირები, ამხანაგობის წევრი ფიზიკური პირები (თანამფლობელები) სოციალურ გადასახადს იხდიან საშემოსავლო გადასახადის მიმდინარე გადასახდელებისთვის დადგენილ ვადებში და შესაბამისი პროპორციით. სოციალური გადასახადის მიმდინარე გადასახდელები განისაზღვრება გასული საანგარიშო წლის დეკლარაციის მიხედვით, შემდეგი ოდენობით:

- არა უგვიანეს 15 მაისისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 ივლისისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 სექტემბერისა – 25%;
- არა უგვიანეს 15 დეკემბერისა – 25%.

- **საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენა ხდება საშემოსავლო გადასახადის დეკლარაციასთან ერთად (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 893).**

სოციალური გადასახადისგან ბათავისუფლება

სოციალური გადასახადისგან გათავისუფლებულია:

- სასამართლოს გადაწყვეტილებით სასჯელის აღსრულების დაწესებულებებში მოთავსებულ პირთათვის გადახდილი თანხები;
- შრომისუნარიანობის დროებით დაკარგვის შემთხვევაში სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მიღებული ანაზღაურება;
- გრანტით მიღებული სახსრებიდან გრანტის მიმღები ორგანიზაციის მიერ გაცემული ანაზღაურება;
- დიპლომატიურ და საკონსულო დაწესებულებებში დაქირავებით მომუშავე იმ პირთა შემოსავალი, რომლებიც არ არიან საქართველოს მოქალაქენი;
- საქართველოს იმ არარეზიდენტის მიერ დაქირავებით მუშაობით მიღებული შემოსავალი, რომელიც საგადასახადო წლის განმავლობაში საქართველოს ტერიტორიაზე იმყოფება 90 დღეზე ნაკლები ხნით, თუ ეს შემოსავალი გაიცემა საქართველოს არარეზიდენტი დამქირავებლის მიერ ან მისი სახელით და არა არარეზიდენტის მუდმივი დაწესებულების მიერ; აგრეთვე

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების საწარმოებლად დაქირავებულ უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა შემოსავალი;

საშემოსავლო გადასახადისგან გათავისუფლებული მეწარმე ფიზიკურ პირთა და სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებულ ფიზიკურ პირთა შემოსავალი (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 168, პუნქტი 1, „ლ“ და „მ“ ქვეპუნქტები);

2008 წლის 1 იანვრამდე სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში დასაქმებული და საქართველოში წარმოებული სოფლის მეურნეობის პროდუქციის სამრეწველო გადამამუშავებამდე (სასაქონლო კოდის შეცვლამდე) პირველადი მიწოდებით დაკავებული პირის მიერ აღნიშნულ საქმიანობაში დაქირავებულისათვის გადახდილი ანაზღაურება, თუ კალენდარული წლის განმავლობაში დაქირავებულის მიერ ამ მიწოდებით მიღებული ერთობლივი შემოსავალი არ აღემატება 100 000 ლარს.

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ უცხოეთის დიპლომატიურ მისიებში, მათთან გათანაბრებულ დაწესებულებებსა და დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციებში დაქირავებით მომუშავე საქართველოს მოქალაქეები (რეზიდენტი ფიზიკური პირები) თავისუფლდებიან სოციალური გადასახადისგან ამ ორგანიზაციებში 2005 წლის 1 იანვრამდე მიღებულ შემოსავლებზე.

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ უცხოეთის დიპლომატიურ მისიებში, მათთან გათანაბრებულ დაწესებულებებსა და დიპლომატიური სტატუსის მქონე საერთაშორისო ორგანიზაციებში დაქირავებით მომუშავე საქართველოს მოქალაქეებს (რეზიდენტ ფიზიკურ პირებს) არ დაეკისრებათ საგადასახადო, ადმინისტრაციული ან სხვაგვარი პასუხისმგებლობა აღნიშნულ ორგანიზაციებში 2005 წლის 1 იანვრამდე დაქირავებით მიღებულ შემოსავლებზე სოციალური გადასახადის გადაუხდელობისა და საგადასახადო დეკლარაციის წარუდგენლობისთვის.

- რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული სამამულო საქონლის რეიმპორტის რეჟიმის პირობებით უკან შემოტანისას²⁴ ამ საქონლის შემომტანი პირის მიმართ წარმოქმნილ საგადასახადო ვალდებულებებზე შესრულების ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე. ამასთანავე, აღნიშნული საქონლის მიხედვით მიღებული ჩათვლები ამ ნაწილით განსაზღვრულ ვადებში გადაანგარიშებას არ ექვემდებარება.
- ამ საქონლის რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე განადგურების შემთხვევაში სოციალურ გადასახადზე წარმოქმნილ საგადასახადო ვალდებულებებზე ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე, მხოლოდ საქონლის განადგურების შესაბამისი დოკუმენტების წარდგენის შემდეგ.

²⁴ იხ. საქართველოს საბაჟო კოდექსის 176-ე მუხლის „თ“ ქვეპუნქტი

ქონების გადასახადი

ქონების გადასახადის გადამხდელია პირი (აგრეთვე ლიზინგით საგნის მფლობელი პირი), რომელსაც საქართველოს ტერიტორიაზე:

- საკუთრებაში ან ლიზინგით აქვს ამ გადასახადით დაბეგვრის ობიექტი.
- კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში აქვს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა (ფაქტობრივ მფლობელობაში იგულისხმება მიწის ფაქტობრივი ფლობა ან მიწით სარგებლობა, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მიწის ფლობისა და მიწით კანონიერი სარგებლობისა).
- ფაქტობრივ მფლობელობაში ან/და სარგებლობაში აქვს გარდაცვლილი პირის საკუთრებაში რიცხული ამ გადასახადით დაბეგვრის ობიექტი, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ფაქტობრივი მფლობელის მიერ ქონებით სარგებლობა ხორციელდება იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე.

- **ქონების გადასახადის გადამხდელია აგრეთვე პირი, რომელიც ითვლება ამ გადასახადით დაბეგვრის ობიექტის ცრუმფაგიერ მფლობელად. (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 91).**

დაბეგვრის ობიექტია ქონება, გარდა მიწისა:

- საქართველოს საწარმოსათვის – ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები;
- უცხოური საწარმოსათვის – საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ქონება (მათ შორის, რეზიდენტი პირისათვის იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული და საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ქონება);
- ორგანიზაციებისათვის – ბალანსზე რიცხული ქონება ან ქონების ნაწილი, რომელიც გამოიყენება ეკონომიკური საქმიანობისათვის;
- საქართველოს ან უცხოური საწარმოსათვის, ორგანიზაციისათვის ან/და ფიზიკური პირისათვის – საკუთრებაში არსებული მიწა და კოდექსით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა;
- ფიზიკური პირისათვის – საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით აღებული ქონება.

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით მიღებული ქონებაა:
უძრავი ქონება (შენობა-ნაგებობები ან მათი ნაწილი), გარდა სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული ქონებისა;
იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება;
საქართველოში რეგისტრირებული მსუბუქი ავტომობილები (საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდით გათვალისწინებული საქონელი);
საქართველოში რეგისტრირებული იახტები (კატარღები), თვითმფრინავები, შვეულმფრენები.

➤ მეწარმე ფიზიკური პირისათვის, გარდა ზემოთ წარმოდგენილი ქონებისა და მიწისა, ქონების გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია ასევე სამეწარმეო და არასამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული ან განკუთვნილი ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები.

საქართველოს ან უცხოური საწარმოსთვის, ორგანიზაციისთვის ან/და ფიზიკური პირისთვის გადასახადით დაბეგვრის ობიექტია:

საკუთრებაში არსებული მიწა;
კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში მყოფი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა.

➤ იმ პირებისათვის, რომლებსაც ფაქტობრივ მფლობელობაში ან/და სარგებლობაში აქვს გარდაცვლილი პირის საკუთრებაში რიცხული ქონება (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ფაქტობრივი მფლობელის მიერ ქონებით სარგებლობა ხორციელდება იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე), ასევე ცრუმაგიერი მფლობელობის შემთხვევაში დაბეგვრის ობიექტად განიხილება ფაქტობრივ მფლობელობაში არსებული შესაბამისი ქონება.

ქონების გადასახადის ბანაკვითები

საქართველოს საწარმოსთვის, უცხოური საწარმოსთვის/ორგანიზაციებისთვის დაბეგვრის ობიექტებზე გადასახადის განაკვეთი განისაზღვრება საშუალო წლიური საბალანსო ნარჩენი ღირებულების (გამოიანგარიშება წლის დასაწყისისა და წლის ბოლოსათვის აქტივების საშუალო ღირებულების მიხედვით) არა უმეტეს 1 პროცენტის ოდენობით.

გადასახადის წლიური განაკვეთით ქონების ღირებულების არა უმეტეს 1 %-ს ოდენობისა იბეგრება შემდეგი ქონება (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 211 და 183-ის მე-3 ნაწილი):

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით აღებული ქონების (გარდა მიწისა) იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება;

მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული ან განკუთვნილი ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობები და არამატერიალური აქტივები (გარდა ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით აღებული ქონება (გარდა მიწისა)).

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ (გარდა მიწისა) ან ლიზინგით აღებული უძრავ ქონებაზე, შენობა-ნაგებობებზე ან მათ ნაწილზე (გარდა სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული, ასევე იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონებისა) გადასახადი დიფერენცირებულია გადამხდელის ოჯახის მიერ საგადასახადო წლის წინა წლის განმავლობაში მიღებული შემოსავლების მიხედვით და განისაზღვრება შემდეგი ოდენობებით: **(იხ. ცხრილი № 15):**

60 000 ლარამდე შემოსავლის მქონე ოჯახებისათვის – უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არანაკლებ 0,05 პროცენტისა და არა უმეტეს 0,2 პროცენტისა;

60 000 ლარიდან 100 000 ლარამდე შემოსავლის მქონე ოჯახებისათვის – უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არანაკლებ 0,2 პროცენტისა და არა უმეტეს 0,4 პროცენტისა;

100 000 ლარი და მეტი შემოსავლის მქონე ოჯახებისათვის – უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არანაკლებ 0,4 პროცენტისა და არა უმეტეს 0,8 პროცენტისა.

ფიზიკური პირის უძრავი ქონებაზე გადასახადის ბანაკვეთები

№	შემოსავლები კალენდარული წლის განმავლობაში	ბანაკვეთი
1	60 000 ლარამდე	უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არა უმეტეს 0,2 პროცენტი
2	60 000 ლარიდან 100 000 ლარამდე	უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არანაკლებ 0,2 პროცენტისა და არა უმეტეს 0,4 პროცენტი
3	100 000 ლარი და მეტი	უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების არანაკლებ 0,4 პროცენტისა და არა უმეტეს 0,8 პროცენტი

ცხრილი № 15

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ ან ლიზინგით აღებულ საქართველოში რეგისტრირებულ მსუბუქ ავტომობილებზე (საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდით გათვალისწინებული საქონელი) გადასახადის წლიური განაკვეთი დიფერენცირებულია²⁵ მსუბუქი ავტომობილის სახეობის ძრავის მოცულობის და ხნოვანების მიხედვით და შეადგენს არა უმეტეს **(იხ. ცხრილი № 16)**.

²⁵ აღნიშნული გადასახადის გადახდა არ არის დამოკიდებული ფიზიკური პირის მიერ წლის განმავლობაში მიღებულ შემოსავალზე.

N	მსუბუქი ავტომობილის სახეობა პრავის მოცულობის მიხედვით	მსუბუქი ავტომობილის სწოვანება კალენდარული წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	გადასახადის ოდენობა (ლარებში)
1	2000 სმ ³ -მდე (ჩათვლით) მოცულობის პრავის მქონე მსუბუქი ავტომობილი	1 წლამდე (ჩათვლით)	50
		1-დან 3 წლამდე (ჩათვლით)	40
		3-დან 4 წლამდე (ჩათვლით)	30
		4-დან 5 წლამდე (ჩათვლით)	20
		5-დან 6 წლამდე (ჩათვლით)	10
		6 წელზე მეტი	5
N	მსუბუქი ავტომობილის სახეობა პრავის მოცულობის მიხედვით	მსუბუქი ავტომობილის სწოვანება კალენდარული წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	გადასახადის ოდენობა (ლარებში)
2	2001 სმ ³ -დან 3000 სმ ³ -მდე (ჩათვლით) მოცულობის პრავის მქონე მსუბუქი ავტომობილი	1 წლამდე (ჩათვლით)	150
		1-დან 3 წლამდე (ჩათვლით)	130
		3-დან 4 წლამდე (ჩათვლით)	110
		4-დან 5 წლამდე (ჩათვლით)	80
		5-დან 6 წლამდე (ჩათვლით)	25
		6 წელზე მეტი	5
3	3000 სმ ³ -ზე მეტი მოცულობის პრავის მქონე მსუბუქი ავტომობილი	1 წლამდე (ჩათვლით)	300
		1-დან 3 წლამდე (ჩათვლით)	250
		3-დან 4 წლამდე (ჩათვლით)	200
		4-დან 5 წლამდე (ჩათვლით)	100
		5-დან 6 წლამდე (ჩათვლით)	50
		6 წელზე მეტი	5

ცხრილი № 16

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ აღებულ საქართველოში რეგისტრირებულ იახტებზე (კატარღებზე), თვითმფრინავებსა და შვეულმფრენებზე გადასახადის წლიური განაკვეთები დიფერენცირებულია სატრანსპორტო საშუალების სახეობებისა და პრავის სიმძლავრის მიხედვით (იხ. ცხრილი № 17).

სატრანსპორტო საშუალების სახეობა	საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის კოდი	გადასახადის განაკვეთი პრავის 1 ცხენის ძალაზე წელიწადში
1. იახტა (კატარღა)	8903 10 900 00	არანაკლებ 3 ლარისა და არა უმეტეს 7 ლარისა
	8903 92 100 00	
	8903 92 990 00	
	8903 99 990 00	
2. თვითმფრინავი	8802 20	არანაკლებ 2 ლარისა და არა უმეტეს 5 ლარისა
	8802 30	
	8802 40	

3. შვეულმფრენი	8802 11	არანაკლებ 2 ლარისა და არა უმეტეს 5 ლარისა
	8802 12	

ცხრილი № 17

საქართველოს ან უცხოური საწარმოსთვის/ორგანიზაციისთვის ან/და ფიზიკური პირისთვის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადის წლიური საბაზისო განაკვეთი დიფერენცირებულია ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულებისა და მიწის ხარისხის მიხედვით და დგინდება ერთ პექტარზე გაანგარიშებით, ლარებში:

სახნავი და მრავალწლიანი ნარგავებით დაკავებული მიწებისათვის.

ადმინისტრაციული ერთეულის დასახელება	საბაზისო განაკვეთი (ლარი/ჰა)	
	კარგი	მწირი
1. თბილისი, მარნეული	57	31
2. ბოლნისი, გარდაბანი	52	27
3. რუსთავი	51	27
4. ბათუმი, გაგრა, გალი, გუდაუთა, გულრიფში, ოჩამჩირე, სოსხუმი	51	27
5. ქობულეთი, ხელვაჩაური, გურჯაანი, დედოფლისწყარო	44	24
6. თელავი, ლაგოდეხი, სიღნაღი	43	22
7. ყვარელი, გორი, მცხეთა, ახმეტა, დმანისი, ერედვი	39	21
8. კასპი, თეთრიწყარო, სამტრედია	38	20
9. საგარეჯო, ქარელი, ხაშური	36	20
10. ქურთა, წაღკა	34	19
11. აბაშა, ზუგდიდი	34	18
12. ახალქალაქი, ახალციხე	34	19
13. მარტვილი, სენაკი, ხობი, ფოთი	33	17
14. ნინოწმინდა	33	17
15. ახალგორი, ვანი, ზესტაფონი, ლანჩხუთი, ოზურგეთი	30	15
16. ბაღდათი, თერჯოლა, ხონი, ქუთაისი	28	15
17. წაღენჯისა, წყალტუბო, ჩხოროწყუ	24	13
18. საჩხერე, ცაგერი, ცხინვალი	22	12
19. ამბროლაური, დუშეთი, თიანეთი, აღიგენი, ბორჯომი	18	11
20. ასპინძა, ტყიბული, ხულო, ქედა	17	9
21. შუახევი, ხარაგაული, ჭიათურა, ლენტეხი, ონი, ჩოხატაური, მესტია, ყაზბეგი, ჯავა	13	8

ცხრილი № 18

ბუნებრივი სათიბებისა და საძოვრებისათვის (იხ. ცხრილი № 19):

ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის დასახელება	საბაზისო განაკვეთი (ლარი/ჰა)		
	სათიბები	საძოვრები	გაკულტურებული

			სათიბები	საძოვრები
1. აბაშა, ახალქალაქი, გორი, ბათუმი, ბოლნისი, გაგრა, გალი, გარდაბანი, გუდაუთა, გულრიფში, გურჯაანი, დედოფლისწყარო, დმანისი, ზუგდიდი, თბილისი, თეთრიწყარო, თელავი, ლაგოდეხი, ლანჩხუთი, მარნეული, მცხეთა, ნინოწმინდა, ოზურგეთი, ოჩამჩირე, რუსთავი, სამტრედია, სენაკი, სიღნაღი, სოხუმი, ქუთაისი, ქობულეთი, ყვარელი, წალკა, წყალტუბო, ხელვაჩაური, ხობი, ფოთი	6	3	8	4
ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის დასახელება	საბაზისო განაკვეთი (ლარი/ჰა)			
	სათიბები	საძოვრები	გაკულტურებული	
			სათიბები	საძოვრები
2. ადიგენი, ასპინძა, ახალგორი, ბაღდათი, ბორჯომი, ვანი, ზესტაფონი, თერჯოლა, თიანეთი, კასპი, მარტვილი, საგარეჯო, საჩხერე, ტყიბული, ქარელი, ქედა, შუახევი, ჩოხატაური, ჩხოროწყუ, წაღენჯისა, ხარაგაული, ხაშური, ხონი, ხულო, ახალციხე	4	2	7	3
3. ამბროლაური, ასმეტა, დუშეთი, ლენტეხი, მესტია, ონი, ყაზბეგი, ცაგერი, ცხინვალი, ჭიათურა, ჯაფა	2,5	1,5	4	2

ცხრილი № 19

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადის განაკვეთები კონკრეტული მიწის ნაკვეთისთვის მიწის ხარისხისა და მიწის ნაკვეთის ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით, განისაზღვრება ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების გადაწყვეტილებით.

- ამ განაკვეთების ოდენობა შეიძლება იყოს შესაბამის საბაზისო განაკვეთზე არანაკლებ 50 პროცენტისა და არა უმეტეს 150 პროცენტისა.
- საქართველოს ან უცხოური საწარმოსთვის/ორგანიზაციისთვის ან/და ფიზიკური პირისთვის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადის საბაზისო განაკვეთი დგინდება წელიწადში მიწის ერთ კვადრატულ მეტრზე 0,24 ლარის ოდენობით.

არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე ქონების გადასახადის განაკვეთები კონკრეტული მიწის ნაკვეთისათვის მიწის ნაკვეთის ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით განისაზღვრება ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოების გადაწყვეტილებით, შესაბამისი საბაზისო განაკვეთის გამრავლებით ტერიტორიულ

კოეფიციენტებზე, რომლებიც არ შეიძლება იყოს 1,5-ზე მეტი (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 274).

- ბუნებრივი საძოვრებისათვის დადგენილი განაკვეთით იბეგრება ბუნებრივი რესურსებით მოსარგებლე პირისთვის შესაბამისი ლიცენზიის გაცემის საფუძველზე გამოყოფილი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა.

თუ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადის გადამხდელი საგადასახადო ორგანოს არ წარუდგენს კონკრეტული მიწის ნაკვეთისათვის მიწის ხარისხის დამადასტურებელ დოკუმენტს, აღნიშნული მიწის ნაკვეთი დაიბეგრება:

- სახნავი და მრავალწლიანი ნარგავებით დაკავებული მიწების შემთხვევაში ისევე როგორც კარგი ხარისხის მიწის ნაკვეთი (იხ. ცხრილი № 18);
- ბუნებრივი სათიბებისა და საძოვრების შემთხვევაში ისევე როგორც გაკულტურებული მიწის ნაკვეთი (იხ. ცხრილი №19).

- ამასთან, ამ განაკვეთების ოდენობა შეიძლება იყოს შესაბამის საბაზისო განაკვეთზე არანაკლებ 50 %-სა და არა უმეტეს 150 %-სა.

სათანადო ნორმატიული აქტით ზემოთ აღნიშნული დოკუმენტის გაცემაზე უფლებამოსილი პირის განსაზღვრამდე საგადასახადო ორგანოები მოიპოვებენ მონაცემებს სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ხარისხის შესახებ.

თუ საგადასახადო ორგანო ვერ მოიპოვებს შესაბამის მონაცემებს ქონების გადასახადით დაბეგრისას გამოიყენება ცხრილი №16 და გამოითვლება განსაზღვრული განაკვეთების საშუალო არითმეტიკული სიდიდე.

ქონების საბაზრო ღირებულება განისაზღვრება დანახარჯების, შესაძლო რეალიზაციის ფასის ან მისაღები სარგებლის განსაზღვრის მეთოდით (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 22, პუნქტი 6).

ფიზიკური პირის ოჯახის მიერ კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ შემოსავლებში შეიტანება ყველა შემოსავალი (სარგებელი) საგადასახადო შეღავათების გათვალისწინების გარეშე, მათ შორის:

- ხელფასის სახით მიღებული შემოსავალი;
- ეკონომიკური საქმიანობით მიღებული დასაბეგრი შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან;
- ნებისმიერი შემოსავალი (სარგებელი), რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან.

- აღნიშნულ შემოსავლებში არ გაითვალისწინება ოჯახის წევრებისაგან მემკვიდრეობით, ჩუქებით ან განქორწინების საფუძველზე მიღებული ქონების ღირებულება.

- რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული სამამულო საქონლის რეიმპორტის რეჟიმის პირობებით უკან შემოტანისას²⁶ ამ საქონლის შემომტანი პირის მიმართ წარმოქმნილ საგადასახადო

²⁶ იხ. საქართველოს საბაჟო კოდექსის 176-ე მუხლის „თ“ ქვეპუნქტი

ვალდებულებებზე შესრულების ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე. ამასთანავე, აღნიშნული საქონლის მიხედვით მიღებული ჩათვლები ამ ნაწილით განსაზღვრულ ვადებში გადაანგარიშებას არ ექვემდებარება.

- ამ საქონლის რუსეთის ფედერაციის ტერიტორიაზე განადგურების შემთხვევაში სოციალურ გადასახადზე წარმოქმნილ საგადასახადო ვალდებულებებზე ვადის შეცვლა ამ კოდექსით დადგენილი წესით 2007 წლის 1 იანვრამდე უნდა განხორციელდეს გადასახდელ გადასახადის თანხაზე საურავის დარიცხვის გარეშე, მხოლოდ საქონლის განადგურების შესაბამისი დოკუმენტების წარდგენის შემდეგ.

ქონების გადასახადისგან გათავისუფლება

ქონების გადასახადისგან გათავისუფლებულია:

რეზიდენტი ფიზიკური პირის ლიზინგით, იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი ხელშეკრულების საფუძველზე არსებული ქონება, საკუთრებაში არსებული სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდით გათვალისწინებული მსუბუქი ავტომობილები, საქართველოში რეგისტრირებული იახტები (კატარღები), თვითმფრინავები, შევუმდგრენები და ასევე საკუთრებაში არსებული არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები (გარდა სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული მიწის ნაკვეთებისა) თუ რეზიდენტი პირის ოჯახის მიერ საგადასახადო წლის წინა წლის განმავლობაში მიღებული შემოსავლები არ აღემატება 40 000 ლარს;

მრავალბინიან საცხოვრებელ სახლში მცხოვრები ფიზიკური პირის თანასაკუთრებაში არსებული ფართობის პროპორციულად განსაზღვრული დაბეგრის ობიექტი (მიწის ნაკვეთი), რომლის ფართობი არ აღემატება 30 კვადრატულ მეტრს;

2007 წლის 1 იანვრამდე ჟურნალ-გაზეთების საგამომცემლო საქმიანობით დაკავებული პირების ბალანსზე არსებული და ამ საქმიანობაში უშუალოდ გამოყენებული ქონება;

მიწის ის ფართობები, რომლებიც უშუალოდ არის დაკავებული სარკინიგზო ტრანსპორტის ძირითადი საქმიანობისთვის, მათ შორის ლიანდაგებისა და სალიანდაგო დისტანციების, სავაგონო და სალოკომოტივო დეპოების, რკინიგზის ფუნქციონირებისთვის აუცილებელი შენობა-ნაგებობებისა და კომუნიკაციების, სარკინიგზო კოდექსით განსაზღვრული გასხვისების ზოლისა და დამცავი ზონის მიერ, გარდა სამედიცინო, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო, სავაჭრო, სპორტულ და უშუალოდ რკინიგზის ფუნქციონირებასთან კავშირში არმყოფი ობიექტების მიერ დაკავებული მიწებისა. აგრეთვე მიწის გადასახადისგან არ თავისუფლდება რკინიგზის ვაგზის შენობის ქვეშ არსებული მიწის ფართობები;

ბუნების დაცვისა და სახანძრო უსაფრთხოებისათვის გამოყენებული ქონება, გარდა მიწისა;

მიმოსვლის გზები, საკომუნიკაციო და ელექტროგადამცემი ხაზები;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - სტანდარტების, ტექნიკური რეგლამენტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს საეცალონო და სასტენდო მოწყობილობები.

ორგანიზაციის ქონება, გარდა მიწისა და ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული ქონებისა;

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების საწარმოებლად გამოყენებული ქონება;

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთის ის ნაწილი, რომელიც გადაცემული აქვს საბიუჯეტო ორგანიზაციას, გარდა სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული მიწებისა;

ბუნებისა და ისტორიული ძეგლების დაცვის ორგანიზაციების მიწის ფართობები, რომლებზედაც განლაგებულია სახელმწიფოს მიერ ისტორიულ, კულტურულ ან/და არქიტექტურულ ძეგლებად მინიჭებული ნაგებობები, თუ ისინი არ გამოიყენება სამეწარმეო საქმიანობისათვის, რომელშიც არ იგულისხმება შესასვლელი ბილეთების რეალიზაცია;

ბუნებრივი პარკებით, ბოტანიკური და დენდროლოგიური ბაღებით, კულტურისა და დასვენების მუნიციპალური პარკებით ან/და სასაფლაოებით, ზოოლოგიური ბაღებით ან/და პარკებით, ოკეანერიუმებით, სკვერებით, ხეივნებით, დაცული ტერიტორიებით, სატყეო ორგანიზაციებით, აგრეთვე ღია საუწყებო პარკებით, ბაღებით და ტყე-ბაღებით დაკავებული მიწები, გარდა ამ ტერიტორიაზე ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული ნაკვეთებისა;

ქალაქის წყალსაცავებით და მათი აკვატორიებით დაკავებული ის მიწები, რომლებიც გამოიყენება სატრანსპორტო და მიწისქვეშა კომუნიკაციებისათვის და არ გამოიყენება სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებისა და ეკონომიკური საქმიანობისათვის;

ჰიდრომეტეოროლოგიური ცენტრების, გარემოს დაბინძურების კონტროლის სადგურებისა და დანადგარების ფუნქციონირებისათვის გამოყენებული მიწები;

სასმელი წყლით მოსახლეობის მომარაგებისათვის, ელექტროსადგურებისა და სამელორაციო სისტემებისა და მათი ფუნქციონირებისათვის განკუთვნილი წყალსაცავებით დაკავებული მიწები და ამ ობიექტების სანიტარიულ-დაცვითი და ტექნიკური ზონები;

„ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნავთობისა და გაზის ოპერაციების (საქმიანობის) საწარმოებლად გამოყენებული მიწის ნაკვეთები, თუ ისინი სხვა მიზნით არ გამოიყენება;

საქართველოს გემების სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრირებული და საქართველოს სახელმწიფო აღმით მცურავი გემები, გარდა ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული საქართველოში დადგენილი წესით რეგისტრირებული იახტების (კატარღების), თვითმფრინავებისა და შვეულმფრენებისა;

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები, რომელთა ნაყოფიერი ფენაც სანახევროდ ან მეტადაა დაზიანებული სტიქიის შედეგად;

ქურთის, ერედვისა და თიღვის თემები, სოფლები ავნევი და ნული – დროებით, კონფლიქტის მოგვარებამდე და ეკონომიკური სიტუაციის მოწესრიგებამდე;

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული და გამოუყენებელი სათიბები, საძოვრები, სარეკულტივაციო და სამარაგო სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები;

ის მიწები, რომლებიც გამოიყენება აეროდრომების, აეროპორტების, ვერტოდრომებისა და აერონავიგაციის უსაფრთხოების ზონებად და მიწისქვეშა კომუნიკაციებისათვის, აგრეთვე ნავსადგურებისათვის პერსპექტიული განვითარების მიზნით დამაგრებული მიწის ნაკვეთები, თუ ისინი არ გამოიყენება ეკონომიკური საქმიანობისათვის;

ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომლებმაც მიიღეს ახალსათვისებელი სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწები – მიღებიდან 5 წლის განმავლობაში;

ნასოფლარების ტერიტორიაზე, აგრეთვე განსახლების სახელმწიფო ღონისძიებათა შესაბამისად დასახლებულ მოქალაქეთა ოჯახები – დასახლებიდან 5 წლის განმავლობაში;

2004 წლის 1 მარტის მდგომარეობით ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული, 5 ჰექტრამდე ფართობის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები;

„მიწების მელიორაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად საჯარო სამართლის იურიდიული პირისათვის უზუფრუქტის ხელშეკრულებით გადაცემული სახელმწიფო საკუთრების სამელიორაციო ინფრასტრუქტურა, აგრეთვე 2014 წლის 1 იანვრამდე „მიწების მელიორაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული სამელიორაციო ასოციაციებისათვის გადაცემული, მათი მომსახურების ტერიტორიაზე არსებული სამელიორაციო ინფრასტრუქტურა;

მეორე მსოფლიო ომის ინვალიდები და მათთან გათანაბრებული პირები – პრივატიზაციის წესით მიღებულ მიწის ნაკვეთებზე;

„მაღალმთიანი რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული, კავკასიონის ქედის სამხრეთ ფერდობზე განლაგებული რაიონებისა და აჭარა-გურის მთიანეთის სოფლების, თემებისა და დაბების მცხოვრებნი – მოცემულ ტერიტორიებზე არსებულ მიწის ნაკვეთებზე. სამხრეთ საქართველოს მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრებთ მოცემულ ტერიტორიებზე არსებულ მიწის ნაკვეთებზე მიწის გადასახადი უმცირდებათ 50 პროცენტით;

სამედიცინო საქმიანობისათვის გამოყენებული სამედიცინო დაწესებულებათა ქონება, გარდა მიწისა;

სამედიცინო დაწესებულებებზე დამაგრებული მიწის ნაკვეთები, თუ ისინი არ გამოიყენება არასამედიცინო ეკონომიკური საქმიანობისათვის;

სამეცნიერო-კვლევითი, სასწავლო, საცდელ-სახელექციო, ექსპერიმენტული, ჯიშთა გამოცდის მიწის ის ნაკვეთები, რომლებიც გამოიყენება სამეცნიერო და სასწავლო მიზნებისათვის და რომლებზედაც სამუშაოები ფინანსდება ბიუჯეტიდან;

მიწის ნაკვეთები, რომლებიც გამოიყენება უსინათლოების, ყრუ-მუნჯების, გონებრივად ჩამორჩენილი და ფიზიკურად განუვითარებელი ბავშვების, ომის ვეტერანთა საზოგადოებების, მოხუცებულთა და ბავშვთა სახლების, მოზარდთა სოციალური ადაპტაციისა და შრომითი რეაბილიტაციის ცენტრების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების –

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების (სკოლების) მიერ თავიანთი ძირითადი ფუნქციების შესრულებისათვის; მიწის ნაკვეთები, გამოყენებული ბავშვთა სახლების, სპეციალური სკოლა-ინტერნატების, ბავშვთა სოფლებისა და საბავშვო ბაღების მიერ, რომლებიც უსასყიდლოდ ეწევიან ბავშვთა მოვლა-აღზრდას და მათთვის განათლების მიცემას, თუ ისინი არ გამოიყენება ეკონომიკური საქმიანობისათვის;

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები, რომლებზედაც მოწეული მოსავლის ნახევარზე მეტიც განადგურდა სტიქიის (ქარიშხალი, სეტყვა, გვალვა, წყალდიდობა) და სხვა ფორსმაჟორული შემთხვევების შედეგად. მიწის გადასახადისაგან გათავისუფლების საფუძველია ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს გადაწყვეტილება, რომელიც მიიღება საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოსთან შეთანხმებით. კომისიის დასკვნა დგება ორჯერ – სტიქიის დამთავრების მომენტიდან 2 კვირის ვადაში და მოსავლის აღების წინ; სამონადირეო მეურნეობების მიერ დაკავებული მიწები.

- 2009 წლის 1 იანვრამდე ქონების გადასახადისაგან თავისუფლდება ფიზიკური პირების, საკუთრებაში ან ლიზინგით არსებული ქონება (გარდა მიწისა), ასევე იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება. ამასთანავე, აღნიშნულ ქონებაზე (თუ ისინი გამოყენებულია დამქირავებლის (მოიჯარის) მიერ სამეწარმეო საქმიანობისთვის) ქონების გადასახადის გადახდის ვალდებულება ეკისრება დამქირავებელს (მოიჯარეს), ქონების საბაზრო ღირებულების არაუმეტეს 1%-ისა.
- დადგენილი საგადასახადო შეღავათები არ ვრცელდება იმ შემთხვევებზე, როდესაც შეღავათების მქონე პირი მის საკუთრებაში, მფლობელობაში ან სარგებლობაში არსებულ მიწის ნაკვეთს (ან მის ნაწილს) ან/და შენობა-ნაგებობებს (ან მათ ნაწილს) იჯარით, უზურფრუქტით, ქირით ან სხვა ამგვარი ფორმით გადასცემს სხვა პირს.

ბაღასახადის ბამონბარიშების წესი

ქონების გადასახადის საგადასახადო პერიოდად ითვლება კალენდარული წელი. თუ კალენდარული წლის დაწყების შემდეგ, ქონება შექმნილი, რეალიზებული (გასხვისებული ან განადგურებული) ან შექმნილი და რეალიზებული (გასხვისებული ან განადგურებული) იქნა, ამ წელს საგადასახადო პერიოდი ქონების გადასახადზე განისაზღვრება გადასახადის გადამხდელის საკუთრებაში ქონების ყოფნის დროის პროპორციულად. აღნიშნული წესი ვრცელდება შემდეგ დასაბეგრ ქონებაზე:

ფიზიკური პირის/მეწარმე ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით აღებული უძრავი ქონება, იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება; მეწარმე ფიკური პირის მიერ სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული ან განკუთვნილი ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებული

მოწობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები;

საქართველოს, უცხოური საწარმოს ან ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული მიწა, კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში მყოფი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა.

ქონების გადასახადს გამოიანგარიშებს გადასახადის გადამხდელი შემდეგ დასახეგრ ქონებაზე:

საწარმო – ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებული მოწობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობები და არამატერიალური აქტივები (გარდა მიწისა);

უცხოური საწარმო – საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებული მოწობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობები და არამატერიალური აქტივები (გარდა მიწისა), მათ შორის რეზიდენტი პირისათვის იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული და საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული მიწა;

ორგანიზაცია – ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებული მოწობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობები და არამატერიალური აქტივები (გარდა მიწისა), ან აღნიშნული ქონების ნაწილი, რომელიც გამოიყენება ეკონომიკური საქმიანობისთვის;

ფიზიკური პირი – საკუთრებაში არსებული ან ლიზინგით აღებული (გარდა მიწისა):

☞ იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება;

☞ საქართველოში დადგენილი წესით რეგისტრირებული მსუბუქი ავტომობილები (საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდით გათვალისწინებული საქონელი);

☞ საქართველოში დადგენილი წესით რეგისტრირებული იახტები (კატარღები), თვითმფრინავები, შვეულმფრენები.

მეწარმე ფიზიკური პირი – სამეწარმეო და არასამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული ან განკუთვნილი ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებული მოწობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები.

ფიზიკური პირისათვის საკუთრებაში არსებულ ან ლიზინგით აღებულ უძრავ ქონებაზე (შენობა-ნაგებობებზე ან მათ ნაწილზე), ასევე საქართველოს ან უცხოური საწარმოსათვის, ორგანიზაციისათვის ან/და ფიზიკური პირისათვის მათ საკუთრებაში არსებულ მიწასა და კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში მყოფი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწაზე გადასახადს შესაბამის ტერიტორიაზე მოქმედი განაკვეთების მიხედვით გამოიანგარიშებს საგადასახადო ორგანო.

ამ მიზნით გადასახადის გადამხდელი (გარდა „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული თანამდებობის პირებისა და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საჯარო მოსამსახურეებისა)

ვალდებულია, საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს ქონების გადასახადის დეკლარაცია და მასში ასახოს მხოლოდ დასაბუღი ქონების დასახელება და აღწერილობა, უძრავი ქონების (გარდა მიწისა) ღირებულება და შედავათი, რომლის მიხედვითაც საგადასახადო ორგანოები უზრუნველყოფენ საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრას.

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადი გამოიანგარიშება გადასახადის განაკვეთის გამრავლებით მიწის ნაკვეთის ფართობზე (ჰექტარებში), ხოლო არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადი გამოიანგარიშება მიწის ნაკვეთის ფართობის გამრავლებით გადასახადის განაკვეთზე – 0.24 ლარზე გამრავლებით (**იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 273, პუნქტი 9).**

- **არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწაზე გადასახადის ტერიტორიული კოეფიციენტი დიფერენცირებულია მიწის ნაკვეთის ადგილმდებარეობისა და ზონის მიხედვით.**

ზონის საზღვრების დადგენა და მიწაზე გადასახადის ტერიტორიული კოეფიციენტის დიფერენცირება ხდება ტერიტორიის ექსპერტული სოციალურ-ეკონომიკური შეფასების საფუძველზე, დასახლებული პუნქტის განაშენიანების გეგმის ან სხვა ქალაქმშენებლობითი დოკუმენტების მონაცემთა გათვალისწინებით, რომელთაც ამტკიცებენ ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოები.

- **საგადასახადო ორგანო გადამხდელის სათანადო მიმართვის შემთხვევაში ვალდებულია, ქონების გადასახადის საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრის მიზნით გადამხდელს მიაწოდოს სათანადო ინფორმაცია.**

ქონების გადასახადით დასაბუღი მიწის ფართობი მოიცავს შენობა-ნაგებობებით დაკავებულ, ასევე მათი ფუნქციონირებისათვის აუცილებელ მიწის ნაკვეთებსა და შენობა-ნაგებობების სანიტარიულ-ტექნიკურ ზონას. მიწაზე ქონების გადასახადის საგადასახადო ვალდებულება პირს ეკისრება მიწის საკუთრების ან მიწით სარგებლობის უფლების წარმოშობის, ხოლო სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ფაქტობრივი მფლობელობის შემთხვევაში - ფაქტობრივ მფლობელად გახდომის თვის მომდევნო თვიდან.

მიწაზე ქონების გადასახადის დარიცხვის საფუძველია მიწის საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტი, იჯარის (ქირაფლობის) ხელშეკრულება ან სხვა დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს მიწით სარგებლობის უფლებას ან სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის ფაქტობრივი მფლობელობა.

- **შენობა-ნაგებობებით დაკავებულ მიწის ნაკვეთზე, რომელიც რამდენიმე პირის საკუთრებაშია, გადასახადი გადაიხდება ცალ-ცალკე ნაგებობისათვის, თითოეული პირის თანასაკუთრებაში არსებული ფართობის პროპორციულად.**

გადასახადის გადამხდელი (გარდა ფიზიკური პირისა) საგადასახადო წლის 1 აპრილამდე საგადასახადო ორგანოს წარუდგენს ქონების გადასახადის დეკლარაციას მის საკუთრებაში, კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში

ან ფაქტობრივ მფლობელობაში არსებულ მიწაზე. ხოლო გადასახადის გადამხდელი ფიზიკური პირები (გარდა „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული თანამდებობის პირებისა და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საჯარო მოსამსახურეებისა) ქონების გადასახადის დეკლარაციას წარადგენენ საგადასახადო წლის 1 მაისამდე.

- **დეკლარაციის წარდგენა უნდა მოხდეს საგადასახადო ორგანოში აღრიცხვის ადგილის მიხედვით, მისი არარსებობის შემთხვევაში - საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო ზემოაღნიშნულთა არარსებობის შემთხვევაში - დასაბეგრი ობიექტის ადგილმდებარეობის მიხედვით.**

ფიზიკური პირები (გარდა „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული თანამდებობის პირებისა და „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საჯარო მოსამსახურეებისა) ქონების გადასახადს იხდიან საკუთრებაში ან ლიზინგით აღებულ შემდეგ ქონებაზე:

- უძრავი ქონება (შენობა-ნაგებობები ან მათი ნაწილი), გარდა სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული ქონებისა;
- საქართველოში რეგისტრირებული მსუბუქი ავტომობილები (საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურის 8703 კოდი);
- საქართველოში რეგისტრირებული იახტები (კატარღები), თვითმფრინავები, შეუქმდფრენები;

მის საკუთრებაში არსებული მიწა;

კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში მყოფი სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა.

- **ფიზიკური პირები ქონების გადასახადს იხდიან არა უგვიანეს საგადასახადო წლის 15 ნოემბრისა.**

თუ ოჯახის ორ ან მეტ წევრს აქვს ზემოთ აღნიშნული დაბეგვრის ობიექტი, ამ პირთაგან ნებისმიერ სრულწლოვან ფიზიკურ პირს უფლება აქვს წარადგინოს ქონების გადასახადის ერთიანი (საოჯახო) წლიური დეკლარაცია, რომელშიც აისახება როგორც ამ პირის, ასევე ოჯახის სხვა წევრების დაბეგვრის ობიექტები. ამ შემთხვევაში დეკლარაციის წარმდგენ პირს ოჯახის სხვა წევრებთან მიმართებით ქონების გადასახადში საგადასახადო ვალდებულების შესრულების მიზნით ენიჭება გადასახადის გადამხდელის წარმომადგენლის უფლებამოსილება.

- **ასეთ შემთხვევაში ითვლება, რომ ოჯახის სხვა წევრმაც (წევრებმაც) შეასრულა (შეასრულეს) ქონების გადასახადის მიხედვით საგადასახადო ანგარიშგების ვალდებულება. ამასთანავე, დეკლარაციაზე საგადასახადო ოჯახის ამ წევრის (წევრების) ხელმოწერა.**

საგადასახადო ორგანო საგადასახადო წლის 1 ივლისამდე ვალდებულია ფიზიკურ პირს წარუდგინოს „საგადასახადო მოთხოვნა“ ქონების გადასახადის მიხედვით დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების შესახებ თუ:

ფიზიკურ პირს საკუთრებაში ან ლიზინგით აღებული აქვს უძრავი ქონება (გარდა სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული ქონებისა);

ფიზიკურ პირს საკუთრებაში აქვს მიწა;

ფიზიკურ პირს კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში აქვს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწა.

ქონების გადასახადი გადაიხდებიან საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის მიხედვით მიმდინარე გადასახდელის სახით და ბიუჯეტში ჩარიცხება არა უგვიანეს საგადასახადო წლის 15 ივნისისა შემდეგ დაბეგვრის ობიექტებზე:

საქართველოს საწარმოს ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები;

უცხოური საწარმოს საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები (მათ შორის, რეზიდენტი პირისთვის იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული და საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული ქონება);

ორგანიზაციის ბალანსზე რიცხული ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები ან მათი ნაწილი, რომელიც გამოიყენება ეკონომიკური საქმიანობისთვის;

ფიზიკური პირის საკუთრებაში ან ლიზინგით აღებული და იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი სახის ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონება;

მეწარმე ფიზიკური პირის მიერ სამეწარმეო ან არასამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული ან განკუთვნილი ძირითადი საშუალებები, დაუმონტაჟებელი მოწყობილობები, დაუმთავრებელი მშენებლობა და არამატერიალური აქტივები.

➤ **ზემოაღნიშნულ ქონებაზე საგადასახადო პერიოდის მიხედვით დეკლარაციის წარდგენა ხდება საგადასახადო წლის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე.**

მიმდინარე გადასახდელების სახით ბიუჯეტში ჩარიცხული თანხები ჩაითვლება საგადასახადო პერიოდის მიხედვით გამოანგარიშებულ გადასახადის თანხად. თუ გადასახადის გადამხდელი არსებობს მხოლოდ არასრული კალენდარული წლის განმავლობაში, იგი გადასახადს იხდის ამ პერიოდის პროპორციულად.

➤ **საწარმოს, რომელიც დაფუძნდა კალენდარული წლის დაწყების შემდეგ, შესაბამისი საგადასახადო პერიოდის მიხედვით ამ მიმდინარე გადასახდელების გადახდის ვალდებულება არ ეკისრება. ანალოგიური წესი გამოიყენება მეწარმე ფიზიკური პირის მიმართ, თუ საგადასახადო აღრიცხვაზე მისი აყვანა განხორციელდა კალენდარული წლის დაწყების შემდეგ.**

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ, საქართველოში დადგენილი წესით რეგისტრირებულ მსუბუქ ავტომობილებზე გადასახადის თანხის გადახდა ხდება ყოველწლიურად ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე, რომელიც არ ექვემდებარება გზისთვის ვარგისობაზე სავალდებულო პერიოდულ ტესტირებას, არა უგვიანეს 15 ნოემბრისა, ხოლო თუ ხდება დაბეგრის ობიექტის გასხვისება აღნიშნულ ვადამდე – მარეგისტრირებულ ორგანოში რეგისტრაციამდე. ამ შემთხვევაში ქონების მიმღებს მიმდინარე კალენდარული წლისათვის დაბეგრის ობიექტის მიხედვით საგადასახადო ვალდებულება არ წარმოეშობა.

- **ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებული საქართველოში დადგენილი წესით რეგისტრირებულ იახტებზე (კატარღებზე), თვითმფრინავებზე, შეეულმფრენებზე გადასახადის თანხის გადახდა ხდება ყოველწლიურად, არა უგვიანეს 15 ნოემბრისა.**

ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ ან ლიზინგით აღებულ უძრავ ქონებაზე (შენობა ნაგებობები ან მათი ნაწილი, გარდა სამეწარმეო საქმიანობისთვის გამოყენებული, იჯარით, ქირით, უზურფრუქტით ან სხვა ამგვარი ხელშეკრულების საფუძველზე გაცემული ქონებისა), ასევე საკუთრებაში არსებულ მიწაზე ან კანონით გათვალისწინებულ სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწაზე ფიზიკურ პირს უფლება აქვს არ წარადგინოს დეკლარაცია თუ:

იგი გათავისუფლებულია ქონების გადასახადისგან **(იხ. გზამკვლევი, გვ. 140).**

საგადასახადო ორგანოს მიერ ქონების გადასახადის დეკლარაცია წარმოდგენილია ან დარიცხულია საანგარიშო წლის წინა პერიოდის მიხედვით და არ ხდება მომდევნო საანგარიშო პერიოდების მიხედვით დაბეგრის ობიექტის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ცვლილება. ამ შემთხვევაში ითვლება, რომ გადასახადის გადამხდელმა განახორციელა საგადასახადო ანგარიშგება, ხოლო საგადასახადო ორგანომ გადამხდელს წარუდგინა „საგადასახადო მოთხოვნა“, რომლის მიხედვითაც საგადასახადო ვალდებულება ტოლია შესაბამისი პერიოდის მიხედვით ბოლო დეკლარირებული/დარიცხული გადასახადისა. ამასთანავე, დეკლარაცია ჩაითვლება შესწორებულად თუ შემდგომში დეკლარირება განხორციელდა აღნიშნული პერიოდების მიხედვით.

საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები

გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულების არაჯერონად შესრულების შემთხვევაში შესაძლებელია მის მიმართ გამოყენებული იქნეს საგადასახადო ვალდებულების უზრუნველყოფის შემდეგი ღონისძიებები, რომელთა რიგითობას კონკრეტული სიტუაციიდან გამომდინარე ირჩევს საგადასახადო ორგანო:

საგადასახადო იპოთეკა/გირავნობა;

მესამე პირის მფლობელობაში არსებულ ქონებაზე გადახდევინების მიქცევა ქონებაზე ყადაღის დადება (იხ. საქართველოს მთავრობის დადგენილება № 14);

ყადაღადადებული ქონების რეალიზაცია (იხ. საქართველოს მთავრობის დადგენილება № 10);

საბანკო ანგარიშებიდან გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების ჩამოწერა

გადამხდელის სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღება (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 300);

სხვა ღონისძიებები.

- საგადასახადო ვალდებულებათა უზრუნველყოფის ღონისძიებები არ გამოიყენება ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად ემიტენტის სახელით მოქმედი საბროკერო კომპანიის მფლობელობაში არსებული ემიტენტის ფასიანი ქაღალდებისა და ფასიანი ქაღალდების შესაძენად მიღებული ფულადი სახსრების მიმართ.

საგადასახადო ბირავნობა/იპოთეკა

საგადასახადო ვალდებულების უზრუნველყოფის ღონისძიების ერთ-ერთ სახეს წარმოადგენს საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება, რომელიც წარმოიშობა საგადასახადო დავალიანებაზე საგადასახადო დავის დაწვებისთანავე ან/და აღიარებულ საგადასახადო ვალდებულებასთან ერთად. ეს უფლება ვრცელდება საგადასახადო დავალიანების მოცულობის ფარგლებში გადასახადის გადამხდელის საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ (ლიზინგით მიღებულის გარდა) ნებისმიერ ქონებაზე (მათ შორის იმ ქონებაზეც, რომელიც შექნილია საგადასახადო დავალიანების წარმოქმნის შემდეგ).

- შეტყობინება საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლების წარმოშობის შესახებ ეგზავნება გადასახადის გადამხდელს, აგრეთვე მარეგისტრირებელ ორგანოს რეგისტრაციისათვის, რომელიც ვალდებულია არა უგვიანეს შეტყობინების მიღების დღის მომდევნო დღისა რეგისტრაციაში გაატაროს საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება.

თუ სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილია ან მესამე პირის მიერ აღიარებულია, რომ გადასახადის გადამხდელის ქონება ან ქონებრივი უფლებები რაიმე ფორმით მესამე პირის დროებით მფლობელობაშია, მაშინ გადასახადის გადამხდელის თანხმობით ან მის გარეშე, საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნით მესამე პირმა, გადასახადის გადამხდელის აღებული და შეუსრულებელი ვალდებულებები (არა უმეტეს აღიარებული საგადასახადო დავალიანებისა) უნდა შეასრულოს საგადასახადო ორგანოს მიმართ, თუ გადასახადის გადამხდელის ქონება იმდენად მცირეა, რომ საგადასახადო ორგანოს მიერ აღნიშნული ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიებების განხორციელება ვერ უზრუნველყოფს აღიარებული დავალიანების დაფარვას.

- გაკოტრების საქმისწარმოების ან რესტრუქტურისაციის რეჟიმის დასრულების შემდეგ საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება გამოიყენება იმავე წესით, როგორც გამოიყენებოდა გაკოტრების საქმის წარმოების ან რესტრუქტურისაციის რეჟიმის დაწყებამდე.

საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება არ გამოიყენება იმ მფლობელის მიმართ, რომლის უფლებაც წარმოიშვა საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის რეგისტრაციამდე. როდესაც საგადასახადო ორგანო ყიდის გირავნობას/იპოთეკას დაქვემდებარებულ ქონებას ძალაში რჩება საგადასახადო უფლების რეგისტრაციამდე რეგისტრირებული სხვა გირავნობის/იპოთეკის უფლებები.

- თუ საგადასახადო გირავნობით/იპოთეკით უფლების გაუქმების გარეშე ქონება გაიყიდება ან რაიმე გზით გადაეცემა სხვა მფლობელს აღნიშნული უფლება გავრცელდება ამ ქონებაზე ახალი მფლობელის მიმართ.

ახალი მფლობელის ნებისმიერი სხვა იპოთეკის/გირავნობის უფლებას ექნება უმცირესი ძალა იმ საგადასახადო იპოთეკის/გირავნობის უფლების მიმართ, რომელიც არსებობდა გაყიდვამდე ან გადაცემამდე.

საგადასახადო გირავნობას/იპოთეკას დაქვემდებარებული ქონების გადაცემის ხელშეწყობის მიზნით, სახელმწიფოს უფლება აქვს გააუქმოს გირავნობა/იპოთეკა, თუ:

- საგადასახადო ორგანო ქონების სანაცვლოდ მიიღებს მოთხოვნილ თანხას; ჩათვლის, რომ ამგვარი ქმედება სახელმწიფოს სტრატეგიულ ინტერესს წარმოადგენს.
- ასეთ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო გაცემს ცნობას ქონების საგადასახადო გირავნობით/იპოთეკით დატვირთვისგან განთავისუფლების შესახებ.

საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება გაუქმებულად ითვლება დავალიანების დაფარვის ან საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლების ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემთხვევაში.

მესამე პირის მფლობელობაში არსებულ ძონებაზე გადახდებიანების მიძევვა

თუ სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილია ან მესამე პირის მიერ აღიარებულია, რომ გადასახადის გადამხდელის ქონება ან ქონებრივი უფლებები რაიმე ფორმით მესამე პირის დროებით მფლობელობაშია, მაშინ გადასახადის გადამხდელის თანხმობით და საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნით მესამე პირმა, გადასახადის გადამხდელის ავტომატური და შეუსრულებელი ვალდებულებები (არა უშუალოდ აღიარებული საგადასახადო დავალიანებისა) უნდა შეასრულოს საგადასახადო ორგანოს მიმართ.

მესამე პირის მიერ მოთხოვნის სრულად ან ნაწილობრივ შესრულებისთანავე გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულება შესაბამისად უქმდება ან მცირდება (**მაგალითი:** გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო ორგანოს მიმართ აქვს გადასახდელი 20 000 ლარი და ამ გადამხდელს გაქირავებული შენობიდან მისაღები აქვს 15 000 ლარი საიჯარო ქირის სახით. ამ პირს, რომელმაც გადასახადის გადამხდელისგან შენობა იქირავა, შეიძლება დაუდგეს ვალდებულება, რომ გადასახდელი 15 000 ლარი გადაუხადოს არა გაქირავებულს, არამედ პირდაპირ საგადასახადო ორგანოს. გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალიანება ამ შემთხვევაში შემცირდება 5 000 ლარამდე. ამავდროულად შემცირდება მესამე პირის ვალდებულება გადასახადის გადამხდელის მიმართ (15 000 ლარით)).

თუ გადასახადის გადამხდელმა საგადასახადო ორგანოს განუცხადა, რომ მისი ქონება ან/და ქონებრივი უფლებები მესამე პირის დროებით მფლობელობაშია, მაგრამ არ წარუდგინა ამის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია, საგადასახადო ორგანო მიმართავს მესამე პირს ამ ინფორმაციის დადასტურების მოთხოვნით. მესამე პირი ვალდებულია, მოთხოვნის მიღებიდან 10 დღის ვადაში საგადასახადო ორგანოს აცნობოს რა ქონება და ქონებრივი უფლებებია მის მფლობელობაში ან უარყოს აღნიშნული ინფორმაცია.

- **მესამე პირის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციის წარუდგენლობის, დაგვიანებით წარდგენის ან მცდარი ინფორმაციის წარდგენის შემთხვევაში მას დაეკისრება კოდექსით გათვალისწინებული ჯარიმა.**

საგადასახადო ორგანოს უფროსს/მის მოადგილეს უფლება აქვს, მიიღოს გადაწყვეტილება მესამე პირის მფლობელობაში არსებულ ქონებაზე გადახდებიანების მიქცევის შესახებ და წარუდგინოს მას „საგადასახადო მოთხოვნა“, რაც გულისხმობს:

ამ პირის დავალდებულებას მოთხოვნის მიღებიდან 15 დღის ვადაში უშუალოდ საგადასახადო ორგანოს გადაუხადოს მასში აღნიშნული თანხა ან გადასცეს მფლობელობაში არსებული გადასახადის გადამხდელის ქონება;

15 დღის ვადაში „საგადასახადო მოთხოვნის“ შეუსრულებლობის შემთხვევაში ამ პირის საბანკო ანგარიშიდან საინკასო დავალებით კუთვნილი თანხის ჩამოწერას.

- „საგადასახადო მოთხოვნას“ უნდა დაერთოს გადასახადის გადამხდელის თანხმობა მესამე პირის მფლობელობაში არსებულ ქონებაზე გადახდების მიქცევის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ქონება იმდენად მცირეა, რომ საგადასახადო ორგანოს მიერ საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის სხვა ღონისძიებების განხორციელება ვერ უზრუნველყოფს აღიარებული დავალიანების დაფარვას.

მესამე პირისთვის გაგზავნილ „საგადასახადო მოთხოვნაში“ უნდა აღინიშნოს:

- საგადასახადო ორგანოს დასახელება და მისამართი;
- „საგადასახადო მოთხოვნის“ გაგზავნის (გადაცემის) თარიღი;
- მესამე პირის და გადასახადის გადამხდელის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი);
- „საგადასახადო მოთხოვნის“ წარდგენის საფუძველი, საგადასახადო კანონმდებლობის აქტის ის ნორმა, რომლის თანახმადაც მოხდა ამ მოთხოვნის წარდგენა.
- მოთხოვნის შინაარსი (მათ შორის, მესამე პირის დავალიანების ოდენობა გადასახადის გადამხდელის მიმართ, მესამე პირისაგან მოთხოვნილი თანხის ოდენობა და მესამე პირის მფლობელობაში არსებული იმ ქონების მითითება, რომელიც არის გადასახადის გადამხდელის საკუთრება, ამ მოთხოვნის შესრულების ვადა, გადახდის წესი);
- მოთხოვნის მიღებისას მესამე პირის უფლებები და ვალდებულებები (მათ შორის, „საგადასახადო მოთხოვნის“ გასაჩივრების წესი);
- მოთხოვნის შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები, რომლებიც გამოიყენება მესამე პირის მიმართ ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობის შემთხვევაში.

მესამე პირს, რომელმაც შეასრულა საგადასახადო ორგანოს აღნიშნული მოთხოვნები, მათი შესრულების მომენტიდან გადასახადის გადამხდელის წინაშე ეხსნება ვალდებულება საგადასახადო ორგანოსთვის გადაცემული ქონების ან მასზე უფლების ღირებულების ოდენობით, აგრეთვე თავისუფლდება გადასახადის გადამხდელის წინაშე იმ დანაკარგებთან და ზარალთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობისგან, რომლებიც შეიძლება მოჰყოლოდა ამ მოთხოვნათა შესრულებას.

ქონებაზე ყადაღის დადება

საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია, საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის მიზნით სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე აღიარებული საგადასახადო დავალიანების მოცულობის ფარგლებში დაადოს ყადაღა გადასახადის გადამხდელის საკუთრებაში არსებულ ან/და ბალანსზე რიცხულ (ლიზინგით მიღებული გარდა) ნებისმიერი სახის ქონებას, მათ შორის, მოძრავ, უძრავ და არამატერიალურ ქონებას.

ქონებაზე ყადაღის დადება მოიცავს გადასახადის გადამხდელის ქონების აღწერას, ამ ქონების განკარგვის აკრძალვას, მაგრამ არა ჩვეულებრივი საწარმოო მიზნით გამოყენებას (გარდა რეალიზაციისათვის გათვალისწინებული საქონლისა) და სარეალიზაციოდ განკუთვნილი საქონლის შესანახად გადაცემას.

- ქონებაზე ყადაღის დადების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელს არა აქვს ქონების ნებისმიერი სახით განკარგვის უფლება საგადასახადო ორგანოს წერილობითი თანხმობის გარეშე, ისიც მხოლოდ იმ პირობით, რომ უზრუნველყოფილი იყოს ამის შედეგად ამონაგები თანხის შეტანა საგადასახადო დავალიანების დასაფარავად.

ქონებაზე ყადაღის დადება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ აქტს, რომელიც ფორმდება საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანებით და ძალაში შედის მოვალისათვის კანონით დადგენილი წესით გაცნობისთანავე.

- საგადასახადო ორგანომ ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების თაობაზე წერილობით უნდა აცნობოს მოვალეს ყადაღის დადებამდე სულ ცოტა 30 დღით ადრე. გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადასახადის გადახდევინებას საფრთხე ემუქრება.

ნივთზე ყადაღის დადების ან გაუქმების შესახებ აქტი დაუყოვნებლივ ეგზავნება საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს შესაბამის სარეგისტრაციო სამსახურს.

ქონებაზე ყადაღის დადების შესახებ შეტყობინებაში აღნიშნული უნდა იყოს: მოვალის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);

მისი გაგზავნის თარიღი;

გადაუხდელი აღიარებული გადასახადების სახეები, პერიოდი და ოდენობა; აღიარებული საგადასახადო ვალდებულებების ჯამური ოდენობა 30-დღიანი პერიოდის დასრულებისათვის (დარიცხული სანქციების ჩათვლით) და აღიარებული საგადასახადო დავალიანების მოცულობა.

საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენელი აღიარებული საგადასახადო დავალიანების ფარგლებში ყადაღადადებულ ნივთებს აღნუსხავს ქონებაზე ყადაღის დადების (აღწერის) აქტში.

ქონებაზე ყადაღის დადების (აღწერის) აქტში უნდა აღინიშნოს:

მისი შედგენის დრო და ადგილი;

ყადაღის დადების შესახებ გადაწყვეტილების მიმღები საგადასახადო ორგანოს დასახელება, საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის სახელი, გვარი და ის პირები, რომლებიც დაესწრენ აქტის შედგენას;

მოვალის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);

მასში შეტანილი თითოეული საგნის დასახელება, განმასხვავებელი ნიშნები (წონა, მეტრაჟი, ცვეთა და სხვა), შეფასება და მთელი ქონების ღირებულება;

საგანი ან/და სადგომი, რომელიც დაილუქა, და მასზე დადებული ლუქების რაოდენობა და აღწერილობა;

იმ პირის დასახელება, ვისაც შესაძლავს გადაეცა ქონება და მისი მისამართი, თუ შენახვა თვით მოვალეს არ დაევალა;

რომ მოვალესა და ქონების შემნახველს განემარტათ მათი მოვალეობა ქონების შენახვისათვის და პასუხისმგებლობის საკითხი გადაცემული ქონების გაფლანგვის, გასხვისების ან გადამალვისათვის;
რომ მოვალესა და სხვა პირებს განემარტათ საგადასახადო ორგანოს მოქმედებათა გასაჩივრების წესი;
საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის ან/და მოვალის შენიშვნები.

ქონებაზე ყადაღის დადების (აღწერის) აქტს ხელს აწერენ საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენელი, ქონების შემნახველი, მოვალე და სხვა პირები, რომლებიც ესწრებოდნენ ყადაღის დადებას. თუ ამ პირებმა უარი თქვეს აქტის ხელმოწერაზე, აქტში კეთდება შესაბამისი აღნიშვნა.

ფასიანი ქაღალდები ან/და ფასიანი ნივთები შესანახად ამოიღება საგადასახადო ინსპექციის წარმომადგენლის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, თუ არსებობს ყადაღადადებული ნივთების ხელყოფის საშიშროება. თუ ეს ნივთები რჩება მოვალესთან, მაშინ ყადაღის დადება ხდება დალუქვით.

თუ მოვალის ქონებაზე ყადაღის დადებისას მესამე პირები განაცხადებენ ამ ქონებაზე თავის უფლებებს, ქონება მაინც შეიტანება აღწერის სიაში, მაგრამ გაკეთდება სათანადო აღნიშვნა.

ქონებაზე ყადაღის დადების (აღწერის) აქტში უნდა აღინიშნოს თითოეული ყადაღადადებული ნივთის საბაზრო ფასი.

➤ **ყადაღადადებული ნივთები ფასდება საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლის მიერ საბაზრო ღირებულებით, თუ ყადაღადადებული ქონების შეფასებისას საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენელი ვერ შეფასებს ცალკეულ საგნებს, მოიწვევა ექსპერტი ან აუდიტი.**

აღიარებული საგადასახადო დავალიანების არსებობისას თუ საგადასახადო ორგანოს საკმარისი საფუძველი აქვს მიიჩნიოს, რომ გადასახადის გადახდევინებას საფრთხე ემუქრება, მას უფლება აქვს, მოითხოვოს საგადასახადო დაუყოვნებლივ გადახდა და მისი გადაუხდელობის შემთხვევაში ყადაღა დაადოს მოვალის ქონებას (30 დღით ადრე შეტყობინების გაგზავნის გარეშე). ასეთ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანომ ყადაღის დადებიდან 72 საათში სასამართლოს უნდა წარუდგინოს შუამდგომლობა მოვალის ქონებაზე ყადაღის დადების დადასტურების შესახებ. სასამართლო ვალდებულია მომდევნო 72 საათის განმავლობაში მიიღოს გადაწყვეტილება შუამდგომლობის სრულად ან ნაწილობრივ დაკმაყოფილების თაობაზე ან უარყოფის შესახებ.

თუ საგადასახადო დავალიანება არ არის აღიარებული და საგადასახადო ორგანოს საკმარისი საფუძველი აქვს მიიჩნიოს, რომ გადასახადის გადახდევინებას საფრთხე ემუქრება, მას უფლება აქვს, მოითხოვოს საგადასახადო დაუყოვნებლივ გადახდა და მისი გადაუხდელობის შემთხვევაში ყადაღა დაადოს მოვალის ქონებას საგადასახადო დავალიანების არსებული გირავნობის/იპოთეკის უფლების ფარგლებში. ასეთ შემთხვევაში საგადასახადო ორგანომ ყადაღის დადებიდან 72 საათში სასამართლოს უნდა წარუდგინოს შუამდგომლობა საგადასახადო გირავნობით/იპოთეკით მოვალის ქონების დატვირთვის თაობაზე (თუ მოვალეს აქვს შესაბამისი ქონება) ან/და ქონებაზე

ყადლის დადების დადასტურების შესახებ (თუ მოვალეს არა აქვს გირავნობით/იპოთეკით დასატვირთი ქონება ან მისი ღირებულება არასაკმარისია საგადასახადო დავალიანების დასაფარავად).

- **თუ 72 საათში საგადასახადო ორგანო სასამართლოში არ წარადგენს შუამდგომლობას ან მომდევნო 72 საათში სასამართლო არ მიიღებს გადაწყვეტილებას ყადლის დადების დადასტურების შესახებ, ყადაღა მოხსნილად ჩაითვლება.**

საგადასახადო ორგანომ მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება მიიჩნიოს, რომ გადასახადის გადახდევინებას საფრთხე ემუქრება, თუ:

- გადასახადის გადამხდელი მალავს ქონებას, რომელიც შეიძლება გამოყენებულ იქნეს საგადასახადო ვალდებულების დასაფარავად;
- გადასახადის გადამხდელი ემზადება ქვეყნის დასატოვებლად ისე, რომ არ ასრულებს საგადასახადო ვალდებულებებს და არ ახორციელებს არანაირ ქმედებას ვალის დაფარვის მიზნით;
- გადასახადის გადამხდელი ცდილობს გამოცხადდეს გაკოტრებულად;
- არსებობს გადასახადის გადამხდელის მიერ ნამდვილი ან თვალთმაქცური გარიგებით ქონების გასხვისების რეალური საშიშროება, რომელიც გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის მის მიერ საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების უზრუნველყოფას;
- გადასახადის გადამხდელს, რომელსაც ერიცხება ვადაგადაცილებული აღიარებული საგადასახადო დავალიანება, საკუთრებაში აქვს 10 000 ლარზე მეტი და არ ფარავს დავალიანებას.

- **საგადასახადო ორგანოს მიერ ქონებაზე დადებული ყადაღა მოხსნილად ითვლება აღიარებული საგადასახადო დავალიანების სრულად დაფარვისთანავე.**

ყადაღადადებული ქონების რეალიზაცია

მოვალის ყადაღადადებული ქონების რეალიზაციას ახორციელებს საგადასახადო ორგანო სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე ღია აუქციონის წესით.

აუქციონის ჩატარების დროსა და ადგილს განსაზღვრავს შესაბამისი საგადასახადო ორგანო, რის შესახებაც იგი აუქციონის ჩატარებამდე 30 დღით ადრე აკეთებს განცხადებას.

განცხადებაში უნდა აღინიშნოს:

- აუქციონის ჩატარების დრო და ადგილი;
- ქონების მესაკუთრის რეკვიზიტები (სახელი და გვარი/დასახელება, მისამართი);
- გასაყიდი ქონების დასახელება (ქონების მოკლე აღწერა);
- ქონების საწყისი ფასი, რომელიც ყადლის დადების (აღწერის) აქტში მითითებული ყადაღადადებული ნივთის საბაზრო ფასია;
- რომ მესამე პირები, რომელთაც აქვთ უფლებები ამ ქონებაზე, ვალდებულნი არიან, ამ უფლებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებანი წარადგინონ აუქციონის დაწყებამდე;

აუქციონის პირობები.

- განცხადება უნდა გამოიკრას საგადასახადო ორგანოში განცხადებების დაფაზე და გავრცელდეს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით.

აუქციონის ჩატარების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნების შემდეგ ყველა დაინტერესებულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირს საგადასახადო ორგანოსთან შეთანხმებით უფლება აქვს წინასწარ გაეცნოს აუქციონზე გასაყიდად გამოტანილ ქონებას

- აუქციონში მონაწილეობის მსურველი პირი ვალდებულია აუქციონის დაწყებამდე ხაზინის სადებოზიტო ქვეანგარიშზე წინასწარ შეიტანოს აუქციონზე გასაყიდად გამოტანილი იმ ნივთის საწყისი ღირებულების 2 პროცენტი, რომლის შექენასაც აპირებს, რაც გამარჯვების შემთხვევაში ჩაითვლება გადახდილი თანხის ანგარიშში.

აუქციონს ატარებს შესაბამისი საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენელი. იგი აუქციონს გახსნილად აცხადებს და სთავაზობს საწყის ფასს. აუქციონი გრძელდება მანამ, სანამ სხვა შემოთავაზება აღარ იქნება. შესაბამისი საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენელმა უნდა გამოაცხადოს პირი, რომელმაც აუქციონის საბოლოო ფასი შესთავაზა, რის შემდეგაც აუქციონი დასრულდება ცხადდება.

- პირებს, რომლებმაც ვერ გაიმარჯვეს აუქციონში, გადახდილი თანხა უბრუნდებათ აუქციონის დასრულებიდან 5 დღის ვადაში.

პირი, რომლის შემოთავაზებული ფასი მიღებული იქნება აუქციონზე და რომელიც შეისყიდის ჩამორთმეულ ქონებას, ვალდებულია დაუყოვნებლივ გადაიხადოს თავის მიერ შემოთავაზებული ფასის არანაკლებ ნახევარი ან 5000 ლარი უმცირესი თანხის მიხედვით, ხოლო თანხის დარჩენილი ნაწილი უნდა დაიფაროს რეალიზაციიდან 14 კალენდარული დღის განმავლობაში.

- თანხის სრულად დაფარვამდე მყიდველს არ გააჩნია ქონებაზე საკუთრების უფლება.

აუქციონზე ქონების შესყიდვისათვის გადახდილი თანხები შეიტანება ხაზინის სადებოზიტო ქვეანგარიშზე, საიდანაც ამოღებასთან, შენახვასა და რეალიზაციასთან დაკავშირებული ხარჯების ეკვივალენტური თანხებით ხორციელდება აღნიშნული ხარჯების დაფარვა, ხოლო დარჩენილი თანხები ირიცხება ბიუჯეტის შესაბამის ანგარიშზე.

თანხის სრულად გადახდისთანავე მყიდველს ეძლევა სერტიფიკატი გაყიდვისა და ქონების ფლობის (განკარგვის) შესახებ. ამ სერტიფიკატით მყიდველს გადაეცემა საკუთრების უფლება, რომელზედაც ვრცელდება არასაგადასახადო გირავნობის უფლება, რომელიც არსებობდა ქონების გაყიდვამდე და აღემატებოდა იმ საგადასახადო გირავნობის უფლებას, რომელმაც გამოიწვია ქონებაზე ყადაღის დადება. მყიდველმა დაუყოვნებლივ უნდა გამოიტანოს ქონება საწყობიდან ან საცავიდან, სადაც შემოსავლების სამსახური ინახავდა

მას. მყიდველის საკუთრების უფლება ძალაში შედის თანხის სახელმწიფოსათვის სრულად გადახდისთანავე.

- თუ მყიდველი ვერ შეძლებს აუქციონზე შესყიდული ქონების ღირებულების დადგენილ ვადაში სრულად გადახდას, ის კარგავს ყოველგვარ უფლებას აღნიშნულ ქონებაზე და მის მიერ ქონების შეძენის მიზნით უკვე გადახდილ თანხაზე (მათ შორის, დეპოზიტზე განთავსებულ თანხაზე). ამ შემთხვევაში გადახდილი თანხით დაიფარება ის გადასახადები, რომელთა დაფარვის მიზნითაც თავის ღრობზე განხორციელდა ქონების რეალიზაცია.

თუ მყიდველი ვერ შეძლებს აუქციონზე შესყიდული ქონების ღირებულების დადგენილი წესით გადახდას ან აუქციონზე არ იქნება შემოთავაზებული შესაბამისი ფასი, სახელმწიფო (საგადასახადო ორგანო) უფლებამოსილია:

- აუქციონის ჩატარების შესახებ ხელახალი განცხადების გამოქვეყნებიდან 14 დღის შემდეგ ქონება ხელმეორედ გაიტანოს განმეორებით აუქციონზე გასაყიდად, რომლის რაოდენობას და ჩატარების მიზანშეწონილობას განსაზღვრავს საგადასახადო ორგანო;
- მოსხნას ქონებაზე ყადაღა და დაუბრუნოს იგი გადასახადის გადამხდელს მფლობელობისა და განკარგვის უფლებით.

- ყადაღადადებული მალფუჭებადი საქონლის რეალიზაცია შეიძლება განხორციელდეს დაუყოვნებლივ.

მალფუჭებად საქონლად ითვლება მხოლოდ ის საქონელი, რომლის შენახვის ვადის გასვლამდე დარჩენილია 10 დღეზე ნაკლები. მალფუჭებადი საქონლის გაყიდვის შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელის სხვა კრედიტორებს აუქციონის ჩატარების თარიღიდან 60 დღის ვადაში უფლება აქვთ მიმართონ საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელს ადმინისტრაციული სარჩელით, რომ მათაც ჰქონდათ რეგისტრირებული გირავნობის უფლება გაყიდულ მალფუჭებად საქონელზე საგადასახადო გირავნობის რეგისტრაციის თარიღზე უფრო ადრე. ასეთი სარჩელის მიღების შემდეგ საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელი ვალდებულია ადმინისტრაციული სარჩელი განიხილოს 30 დღის ვადაში. საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელის მიერ მოსარჩელის სასარგებლოდ სარჩელის გადაწყვეტის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანო გადაუხდის მოსარჩელეს მალფუჭებადი საქონლის გაყიდვის შედეგად მიღებული თანხის მთლიან ოდენობას ან მოთხოვნილ თანხას, უმცირესი თანხის მიხედვით.

ქონების გაყიდვის შედეგად მიღებული შემოსავლით პირველ რიგში უნდა დაიფაროს:

- ქონების ამოღებასთან, შენახვასა და რეალიზაციასთან დაკავშირებული ხარჯები;
- გადასახადის თანხები;
- ჯარიმისა და საურავის თანხები.

- ქონების გაყიდვის შედეგად მიღებული შემოსავლით პირველ რიგში დაფარული თანხების შემდეგ დარჩენილი სახსრები 5 საბანკო დღის ვადაში უნდა დაუბრუნდეს გადასახადის გადამხდელს.

მარეგისტრირებელი ორგანოები, აუქციონზე ქონების მყიდველის მიერ სერტიფიკატის წარდგენის შემთხვევაში, ვალდებული არიან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით რეგისტრაციაში გაატარონ ქონების ახალი მესაკუთრე, რომელიც დაიკავებს ძველი მესაკუთრის ადგილს და გახდება საკუთრების გადაცემის მომენტში არსებულ ნივთთან დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობის მონაწილე.

- თუ გადასახადის გადამხდელი აუქციონის ჩატარებამდე უზრუნველყოფს საგადასახადო ვალდებულებების შესრულებასა და საგადასახადო ორგანოს მიერ აუქციონის ორგანიზებისათვის უკვე გაწეული ხარჯების დაფარვას ყადაღადადებული ქონების რეალიზაცია შეწყდება.

საბანკო ანგარიშიდან გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების ჩამოწერა

თუ გადასახადის გადამხდელი არ შეასრულებს საგადასახადო ვალდებულებას მისი შესრულებისათვის საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილი ვადის გასვლიდან 10 დღეში, მაშინ საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს, აღიარებული საგადასახადო დავალიანების ფარგლებში, მისი საბანკო ანგარიშიდან საინკასო დავალებით ჩამოწეროს გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხები და ჩარიცხოს ისინი შესაბამის ბიუჯეტებში.

გადაწვეტილებას გადასახადის გადამხდელის საბანკო ანგარიშიდან გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების ჩამოწერის შესახებ იღებს საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მისი მოადგილე ბრძანებით, რომელსაც კოდექსით დადგენილი წესით გადასცემს მოვალეს და იმ საბანკო დაწესებულებას, რომელშიც მოვალეს გახსნილი აქვს საბანკო ანგარიში. საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალებაში უნდა მიეთითოს გადასახადის გადამხდელის ის საბანკო ანგარიშები, საიდანაც უნდა განხორციელდეს გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების გადარიცხვა და გადასარიცხი თანხის ოდენობა.

- საგადასახადო ორგანოს საინკასო დავალება გადასახადის, საურავისა და ჯარიმის თანხების შესაბამის ბიუჯეტებში ჩარიცხვის შესახებ საბანკო დაწესებულებამ უნდა შეასრულოს უპირობოდ.

გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აბენტის ან სხვა ვალდებული პირის სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღება

თუ აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დასაფარად არასაკმარისია საბანკო ანგარიშებიდან ჩამოწერილი თანხები და საგადასახადო ორგანოს მიერ გატარებული ღონისძიება, მაშინ საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს მოსამართლის ბრძანების გარეშე განახორციელოს გადასახადის გადამხდელის სალაროს სეიფიდან ან სხვა სათავესიდან (გარდა ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ბინისა) არსებული ნაღდი ფულადი სახსრების (მათ შორის, უცხოური ვალუტის) ამოღება აღიარებული საგადასახადო დავალიანების დაფარვისათვის აუცილებელი ოდენობით.

ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღების წესს განსაზღვრავს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 300).

მოვალის საღარიოდან ან სხვა სათავსიდან ამოღებული ნაღდი ფულადი სახსრები იმავე დღეს უნდა იქნეს შეტანილი საბანკო დაწესებულებაში შესაბამისი ბიუჯეტების ანგარიშზე ჩარიცხვის მიზნით. თუ აღნიშნული ფულადი სახსრების შეტანა საბანკო დაწესებულებაში იმავე დღეს შეუძლებელია, ისინი შეტანილ უნდა იქნეს საბანკო დაწესებულებაში უახლოეს (მომდევნო) სამუშაო დღეს.

ცრუმაგიერი მფლობელობა

პირები წარმოადგენენ ერთიმეორის ცრუმაგიერ პირებს, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ პრაქტიკულად შეუძლებელია გადასახადის გადამხდელის განსხვავება სხვა პირისაგან იმის გამო, რომ ეს უკანასკნელი გამოყენებულია გადასახადებისაგან თავის ასარიდებლად. ასეთ შემთხვევაში, თუ გადასახადის გადამხდელს აქვს შეუსრულებელი, ვადაგადაცილებული საგადასახადო ვალდებულება, საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს ცრუმაგიერი პირის მიმართ გაატაროს საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები.

შესაძლოა განსორციელდეს ვადაგადაცილებული საგადასახადო დავალიანების ჩამოწერა. ვადაგადაცილებული საგადასახადო დავალიანებები ჩამოიწერება, თუ: იგი აღიარდება უიმედო საგადასახადო დავალიანებად (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 148).

შეწყდება საგადასახადო ვალდებულებები პირის გარდაცვალების, უგზო-უკვლოდ დაკარგვის ან ქმედუუნარობის გამო ან საგადასახადო კანონმდებლობის სხვა აქტების საფუძველზე.

ვადაგადაცილებული საგადასახადო დავალიანების ჩამოსაწერად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან შექმნილია ვადაგადაცილებული საგადასახადო და სასესხო დავალიანებების რესტრუქტურის მიზანშეწონილობის საკითხის შემსწავლელი კომისია, რომლის დასკვნის საფუძველზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით ხდება ვადაგადაცილებული უიმედო დავალიანების ჩამოწერა.

- თუ პირი, რომელსაც ჩამოეწერა უიმედო საგადასახადო დავალიანება, აგრძელებს ეკონომიკურ საქმიანობას ან/და დადგინდა, რომ მას აქვს ქონება, მაშინ ამ პირის მიმართ განახლდება ადრე ჩამოწერილი საგადასახადო ვალდებულების მოქმედება, საურავის დარიცხვა და ჯარიმის დაკისრება.

საბაღასახადო კონტროლი

საგადასახადო კონტროლთან დაკავშირებული დებულებები გამოიყენება ყველა გადასახადის და გადასახადის გადამხდელის მიმართ, თუ საგადასახადო კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

- საგადასახადო კონტროლს ახორციელებს მხოლოდ საგადასახადო ორგანო, ხოლო საბაჟო კანონმდებლობით განსაზღვრულ შემთხვევებში – საბაჟო ორგანო.

საგადასახადო კონტროლი მოიცავს (იხ. სქემა № 9):

მიმდინარე კონტროლის პროცედურებს

- გადასახადის გადამხდელთა აღრიხვა;
- გადასახადის გადამხდელისგან ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნა;
- ზოგადი ანლიტიკური პროცედურები.

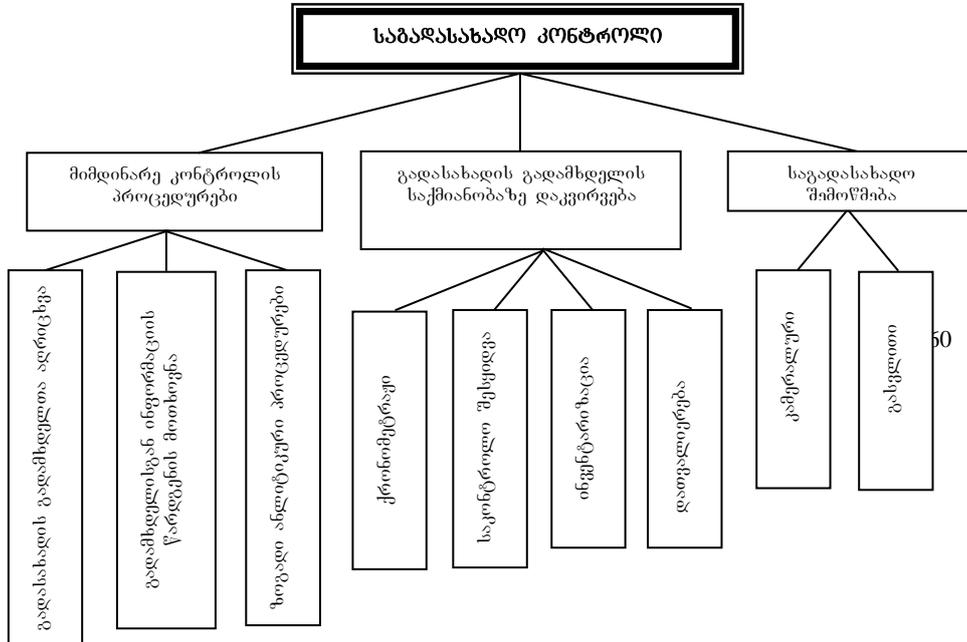
გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვებას

- ქრონომეტრაჟი;
- საკონტროლო შესყიდვა;
- ინვენტარიზაცია;
- დათვალიერება.

საგადასახადო შემოწმებას

- კამერალური;
- გასვლითი.

საბაღასახადო კონტროლი

სქემა № 9

- **საგადასახადო კონტროლის პროცედურებმა გონივრულ ფარგლებში არ უნდა დაარღვიოს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ჩვეული რიტმი და არ გააჩეროს მისი საქმიანობა.**

სხვა მაკონტროლებელ და სამართალდამცავ ორგანოებს ეკრძალებათ გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის საგადასახადო კონტროლი. აუცილებლობის შემთხვევაში კონტროლი შესაძლოა განხორციელდეს ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანოს თხოვნით, რისთვისაც საგადასახადო ორგანო მოსამართლის ბრძანებით მოიპოვებს საგადასახადო კონტროლის უფლებას.

- **მოსამართლე საკითხს განიხილავს ერთპიროვნულად, დახურულ სტომაზე, მხარეთა მონაწილეობის გარეშე.**

საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია გადასახადის გადამხდელის მიმართ გამოიყენოს საგადასახადო კონტროლის ფორმები და მეთოდები მხოლოდ მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე, გარდა:

- მიმდინარე კონტროლის პროცედურებისა;
- გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების პროცედურებისა (ამასთან, არააქციზური საქონლის მფლობელ პირს მოსამართლის ბრძანების გარეშე კალენდარული წლის განმავლობაში ინვენტარიზაცია შეიძლება ჩატარდეს არა უმეტეს 3-ჯერ);
- კამერალური საგადასახადო შემოწმებისა;
- გეგმიური გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისა;
- იმ საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისა, რომელიც დაკავშირებულია საწარმოს/ორგანიზაციის რეორგანიზაციასთან ან ლიკვიდაციასთან;
- გადაუდებელი საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმება.

საჩივრის განხილვის დროს შემოსავლების სამსახური ან/და საბჭო უფლებამოსილია, დასკვნის საფუძველზე, საგადასახადო ორგანოს დაავალოს სადაო საკითხის გარემოებითი განხილვა და შესწავლა. ამ შემთხვევაში თუ გადასახადის გადამხდელი თანახმაა, გასვლითი საგადასახადო შემოწმება შესაძლებელია ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე.

(ზემოთ აღნიშნული დებულება ამოქმედდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის შექმნისთანავე, არაუგვიანეს 2007 წლის პირველი აპრილისა.)

აღნიშნული თავის ამოქმედებამდე 15 კალენდარული დღის ვადაში გაგზავნილ „საგადასახადო მოთხოვნაზე საჩივარი ან სარჩელი შეიძლება შეტანილ იქნეს „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში. აღნიშნული თავის ამოქმედებიდან 1 თვის ვადაში გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ საჩივრის ნაცვლად შესაგებლის შეტანა არ ჩაითვლება ხარვეზად.)

მოსამართლე გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო შემოწმების შესახებ ბრძანებას გასცემს იმ შემთხვევაში, თუ საგადასახადო ორგანო მას წარუდგენს ინფორმაციას დასაბუთებული და საფუძვლიანი ეჭვით გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის ფაქტების შესახებ.

- თუ მოსამართლე არ გასცემს ბრძანებას გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის საგადასახადო შემოწმების შესახებ, გადასახადის გადამხდელის აღნიშნული შემოწმება არ ჩატარდება.
- საგადასახადო ორგანო უფლებამოსილია განახორციელოს საგადასახადო შემოწმება მხოლოდ იმ საკითხთან დაკავშირებით, რომლის შესახებაც არსებობს მოსამართლის ბრძანება.
- მოსამართლის ბრძანების გარეშე აკრძალულია გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის უკვე შემოწმებული პერიოდის შემოწმება.

მიმდინარე კონტროლის პროცედურები

მიმდინარე საგადასახადო კონტროლის ერთ-ერთი სახეობაა გადასახადის გადამხდელთა აღრიცხვა. სახელმწიფო რეგისტრაციიდან ან ეკონომიკური საქმიანობის დაწყებიდან 10 დღის ვადაში საწარმო (გარდა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოსი), ორგანიზაცია (გარდა არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირისა და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალისა) ვალდებულია, საგადასახადო აღრიცხვის შესახებ განცხადებით მიმართოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოს თავისი საქმიანობის ადგილის მიხედვით.

- „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოს სახელმწიფო და საგადასახადო რეგისტრაცია, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭება ხორციელდება ამავე კანონით დადგენილი წესით და განსაზღვრულ ვადებში.

ფიზიკური პირი (გარდა ინდივიდუალური საწარმოსი, მეწარმე ფიზიკური პირის/პროფესიული საქმიანობით დაკავებული პირისა და იმ ფიზიკური პირისა, რომელიც პირადობის მოწმობაში აღნიშნულ პირად ნომერს (საიდენტიფიკაციო ნომერს) იყენებს საგადასახადო ვალდებულების შესრულებისას) ვალდებულია, საიდენტიფიკაციო ნომრის მისაღებად მიმართოს საგადასახადო ორგანოს თავისი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადების (მათ

შორის, მიმდინარე გადასახდელების) ან საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადაზე არანაკლებ 10 დღით ადრე.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული და ასევე უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების და მათი ფილიალების სახელმწიფო და საგადასახადო რეგისტრაცია ხორციელდება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი წესით და განსაზღვრულ ვადებში.

➤ **თუ გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო აღრიცხვის ადგილის განსაზღვრასთან დაკავშირებით აქვს სირთულეები, მის მიერ წარდგენილი მონაცემების საფუძველზე გადაწყვეტილებას იღებს საგადასახადო ორგანო.**

თუ საგადასახადო ორგანოში სახელმწიფო რეგისტრაციის ან/და საგადასახადო აღრიცხვის გარეშე ეკონომიკური საქმიანობის განმახორციელებელი პირი ნებაყოფლობით, საგადასახადო ორგანოში სახელმწიფო რეგისტრაციის ან/და გადასახადის გადამხდელად აღრიცხვაზე დადგომის წესის დარღვევის აღმოჩენიდან 10 დღის ვადაში, დადგენილი წესით, განცხადებით არ მიმართავს შესაბამის საგადასახადო ორგანოს გადასახადის გადამხდელად აღრიცხვის თაობაზე, საგადასახადო ორგანო ვალდებულია, საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრული წესით უზრუნველყოს მისი საგადასახადო რეგისტრაცია.

საწარმო (გარდა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოსი და უცხოური საწარმოს მუდმივი დაწესებულებისა), ორგანიზაციის ან უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალისა) წარუდგენს განცხადებას საგადასახადო აღრიცხვაზე აყვანის შესახებ და სახელმწიფო რეგისტრაციის მოწმობის, სადამფუძნებლო და სახელმწიფო რეგისტრაციისათვის სავალდებულო სხვა დოკუმენტების საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით დამოწმებული ასლების თითო ეგზემპლარს, ხოლო საქართველოს მოქალაქეობის არმქონე ფიზიკური პირი (გარდა ინდივიდუალური საწარმოსი) - განცხადებას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს უფლებამოსილ ორგანოში საგადასახადო აღრიცხვაზე აყვანის შესახებ.

ფიზიკური პირის - საქართველოს მოქალაქის საიდენტიფიკაციო ნომერია ამავე პირის მოქალაქის პირადობის მოწმობაში აღნიშნული პირადი ნომერი. ფიზიკური პირი - საქართველოს მოქალაქე (გარდა ინდივიდუალური საწარმოსი და მეწარმე ფიზიკურ პირისა/პროფესიული საქმიანობით დაკავებული პირისა) უფლებამოსილია, საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო აღრიცხვის პროცედურების გარეშეც მოქალაქის პირადობის მოწმობაში აღნიშნული პირადი ნომერი (საიდენტიფიკაციო ნომერი) მიუთითოს წარმოშობილი საგადასახადო და საბაჟო ვალდებულებების დეკლარირებისას და საბანკო დაწესებულებებში გადასახადის გადახდისას. ამ ფიზიკური პირის საგადასახადო აღრიცხვა (ფიქსირება) ხდება მისი საგადასახადო დეკლარაციის ან/და ბანკში წარდგენილი გადასახადის გადახდის დამადასტურებელი საგადასახადო დავალების მონაცემების საფუძველზე.

- საგადასახადო ორგანო თითოეულ გადასახადის გადამხდელს (მათ შორის, საგადასახადო აგენტს), რომელსაც უშუალოდ აკისრია ბიუჯეტში გადასახადის გადახდის ვალდებულება, ანიჭებს საიდენტიფიკაციო ნომერს, რომელიც გამოიყენება ყველა გადასახადის, მათ შორის, საბაჟო გადასახდელების, გადახდისთვის.
- გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი მუდმივია და მისი შეცვლა (გარდა შეცდომით მინიჭებულისა) ან გამეორება აკრძალულია.

საგადასახადო ორგანო ვალდებულია, გადასახადის გადამხდელს (გარდა „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული საწარმოებისა და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული და უცხო ქვეყნის არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ფილიალისა, რომელთა საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭების წესი და ვადები დადგენილია ამავე კანონებით) განცხადების წარდგენიდან 3 სამუშაო დღის ვადაში მიანიჭოს საიდენტიფიკაციო ნომერი და ამავე ვადაში გადასცეს მას გადასახადის გადამხდელის მოწმობა.

გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია, გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი მიუთითოს საგადასახადო დეკლარაციაში, საგადასახადო და საბაჟო ორგანოებთან მიმოწერისას და საგადასახადო და საბაჟო კანონმდებლობით დადგენილ სხვა დოკუმენტებში.

- გადასახადის გადამხდელის აღრიცხვაზე აყვანის მომენტიდან გადასახადის გადამხდელის შესახებ იდენტიფიცირებული ინფორმაცია ითვლება საგადასახადო საიდუმლოებად, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
- საგადასახადო ორგანოში გადასახადის გადამხდელის (გარდა "მეწარმეთა შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული საწარმოებისა) საგადასახადო რეგისტრაციისათვის საჭირო დოკუმენტების ფორმებს, გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭებისა და გამოყენების პირობებსა და წესებს ადგენს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

მიმდინარე საგადასახადო კონტროლის ერთ-ერთი სახეობაა ასევე გადასახადის გადამხდელისაგან ინფორმაციის მოთხოვნა. საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ თანამდებობის პირს, საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის წერილობითი ბრძანების საფუძველზე (სადაც კონკრეტულად უნდა მიუთითოს წარსადგენი სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაციის ჩამონათვალი და მათი წარდგენის გონივრული ვადა), უფლება აქვს მოითხოვოს გადასახადის გადამხდელისაგან სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაციის წარდგენა.

- აღნიშნული დოკუმენტების ასლების დამოწმებას ახორციელებს გადასახადის გადამხდელი.

საგადასახადო ორგანოსთვის ინფორმაციის წარდგენა შესაძლოა გახორციელდეს ბანკის ან საბანკო ოპერაციების ცალკეულ სახეობათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციის მიერ, რომელიც ვალდებულია:

მეწარმე ფიზიკურ პირს ან/და საწარმოს/ორგანიზაციას გაუხსნას საბანკო ან/და სხვა ანგარიში მხოლოდ გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭების დამადასტურებელი დოკუმენტის წარდგენის შემდეგ, გარდა უცხოური საწარმოსათვის საბანკო ანგარიშის გახსნისას;

3 დღის ვადაში აცნობოს შესაბამის საგადასახადო ორგანოს გადასახადის გადამხდელისათვის აღნიშნული ანგარიშის გახსნის ან დახურვის შესახებ და საგადასახადო ორგანოს მიერ ამ ინფორმაციის მიღებიდან 1 სამუშაო დღის განმავლობაში გადასახადის გადამხდელის ანგარიშიდან არ განახორციელოს გასაგლის ოპერაციები;

გადასახადის გადამხდელის ანგარიშიდან არ განახორციელოს გასაგლის ოპერაციები დოკუმენტებში გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის მითითების გარეშე.

უცხოური საწარმოსთვის ანგარიშის გახსნისას ბანკის ან საბანკო ოპერაციების ცალკეულ სახეობათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაცია ვალდებულია აღნიშნულის თაობაზე 3 დღის ვადაში აცნობოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურს, რომლის მიერ ინფორმაციის მიღებამდე უცხოური საწარმოს ანგარიშიდან არ განახორციელოს გასაგლის ოპერაციები და უცხოური საწარმოს მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურს წარუდგინოს ინფორმაცია საიდენტიფიკაციო ნომრის ან/და მუდმივი დაწესებულების ფაქტობრივი მისამართის შესახებ ასეთის არსებობის ან წარდგენის შემთხვევაში.

საგადასახადო ორგანოს გადასახადის ოდენობის დადგენის მიზნით უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელს გადასახადი დაარიცხოს არსებული მასალების საფუძველზე შესაბამისი ფაქტებისა და გარემოებების გათვალისწინებით, პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდების გამოყენებით (აქტივების სიდიდის, საოპერაციო შემოსავლებისა და ხარჯების გათვალისწინებით, აგრეთვე სხვა მსგავსი ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე) თუ:

გადასახადის გადამხდელი არ ახორციელებს ბუღალტრულ აღრიცხვას კანონმდებლობით გათვალისწინებული ფორმითა და წესით;

გადასახადის გადამხდელი საერთოდ არ ახორციელებს ბუღალტრულ აღრიცხვას;

სააღრიცხვო დოკუმენტაცია დაკარგული ან/და განადგურებულია, რის გამოც შეუძლებელია დაბეგვრის ობიექტის, დაბეგვრასთან დაკავშირებული ობიექტისა და საგადასახადო ვალდებულებების განსაზღვრა.

- თუ რაიმე თანხა გამოიყენება კონკრეტული პირის ინტერესებისთვის, ჩაითვლება, რომ ეს თანხა მიღებული აქვს ამ პირს.
- ურთიერთდამოკიდებულ პირებს შორის გარიგებისას შემოსავლები და ხარჯები ისე უნდა განაწილდეს, როგორც დამოუკიდებელ პირებს შორის დადებული გარიგების დროს.

ბარტერული ოპერაციის ღირებულების შემცირებულად ჩვენებისას საგადასახადო ორგანო ახორციელებს დაბეგვრის ობიექტის კორექტირებას საბაზრო ფასებით და გადასახადის ხელახალ გამოანგარიშებას საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის განსაზღვრული სანქციების გათვალისწინებით.

საგადასახადო ვალდებულების განსაზღვრის მიზნით საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს:

მხედველობაში არ მიიღოს სამეურნეო ოპერაციები, რომლებსაც არა აქვს არსებითი ეკონომიკური გავლენა;

სამეურნეო ოპერაციის ფორმისა და შინაარსის გათვალისწინებით შეცვალოს მისი კლასიფიკაცია, თუ ოპერაციის ფორმა არ შეესაბამება მის შინაარსს.

მიმდინარე საგადასახადო კონტროლის კიდევ ერთი სახეობაა ზოგადი ანალიტიკური პროცედურები, რომლის მიხედვითაც ხდება გადასახადის გადამხდელისაგან მიღებული ინფორმაციის განზოგადება, სტატისტიკური და სხვა ინფორმაციის შეკრება, მათი შედარებითი და კრებსითი ანალიზი და ამ ანალიზის საფუძველზე საგადასახადო შემოწმებისა და ადმინისტრირების ღონისძიებების დაგეგმვა და ოპტიმიზაცია, მათ შორის:

შემოსავლებისა და გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

საგადასახადო ვალდებულებათა მიხედვით დავალიანების წარმოშობის მიზეზების შესწავლა;

საგადასახადო შედავათებით მოსარგებლე გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულების ანალიზი;

საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული აღრიცხვის ფორმების გამოყენება.

➤ **საგადასახადო ორგანოს მიერ ჩატარებული ზოგადი ანალიტიკური პროცედურების შედეგები აისახება მიმდინარე კონტროლის შესახებ გაფორმებულ ცნობაში.**

პირი, რომელიც საქონლის/მომსახურების რეალიზაციას ახორციელებს უპირატესად ნაღდი ანგარიშსწორებით, გადასახადის გადახდისას იყენებს საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ დადგენილი შემოსავლებისა და ხარჯების აღრიცხვის გამარტივებულ წესებს (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 899).

ეს წესები არ ვრცელდება იმ გადასახადის გადამხდელზე, რომელიც მოგებისა და საშემოსავლო გადასახადების მიზნებიდან გამომდინარე, ვალდებულია განახორციელოს ან ნებაყოფლობით ახორციელებს ბუღალტრულ აღრიცხვას დარიცხვის მეთოდით, აგრეთვე იმ პირზე, რომელიც რეგისტრირებულია დღგ-ის გადამხდელად.

გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების საბაზასახადო კონტროლის პროცედურები

გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვება ხორციელდება საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირის, საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის მოტივირებული ბრძანების საფუძველზე. გადასახადის გადამხდელის წინასწარი შეტყობინების გარეშე. ბრძანებაში უნდა მიეთითოს:

დაკვირვების პროცედურების ჩატარების პერიოდი (მისი დაწყებისა და დამთავრების ვადები);

პროცედურების განმახორციელებელი საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ პირთა ჩამონათვალი.

გადასახადი გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების პროცედურების ჩასატარებლად საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილმა პირმა გადასახადის გადამხდელს უნდა წარუდგინოს:

პირადობის დამადასტურებელი მოწმობა;

საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანება გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების საგადასახადო კონტროლის პროცედურების ჩატარების შესახებ;

ამ პროცედურების ჩატარების პროგრამა;

გადასახადის გადამხდელის უფლებების განმარტებითი ბარათი.

➤ გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების განხორციელება დასაშვებია მხოლოდ გადამხდელის სამუშაო საათებში ან/და ფაქტობრივი მუშაობის დროს.

➤ გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების პროცედურებს უნდა ესწრებოდეს გადასახადის გადამხდელი ან მისი წარმომადგენელი, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – მოწვეული სპეციალისტიც.

გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების საგადასახადო კონტროლის პროცედურების შედეგებზე დგება ოქმი, რომელსაც ხელს აწერენ საგადასახადო კონტროლის განმახორციელებელი საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირი, გადასახადის გადამხდელი ან მისი წარმომადგენელი, ასევე მოწვეული სპეციალისტი (მისი მონაწილეობის შემთხვევაში).

➤ გადასახადის გადამხდელის ან მისი წარმომადგენლის მიერ ოქმზე ხელის მოწერაზე უარის შემთხვევაში ოქმში კეთდება შესაბამისი ჩანაწერი.

ქრონომეტრაჟი

გადასახადის გადამხდელის შემოსავლების, საქონლის/მომსახურების მიწოდების ზუსტი მოცულობისა და დაქირავებულ ფიზიკურ პირთა რაოდენობის დადგენის მიზნით საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე აწარმოოს დაკვირვება და ქრონომეტრაჟის წესით (იხ. საგადასახადო დეპარტამენტის თავმჯდომარის ბრძანება № 226) ამ საქმიანობის გამოკვლევა.

ქრონომეტრაჟი ტარდება სამუშაო დღის განმავლობაში გადასახადის გადამხდელის მიერ წარმოებული ან/და მიწოდებული საქონლის/მომსახურების მოცულობის შესახებ უწყვეტი ჩანაწერების წარმოებით. საჭიროების შემთხვევაში, საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ პირს უფლება აქვს დააყენოს მრიცხველები და სხვა სახომი ხელსაწყოები და ქრონომეტრაჟის ჩატარების ყოველი დღის ბოლოს აწარმოოს მათი მანველებების რეგისტრაცია.

- **ქრონომეტრაჟი ტარდება კალენდარული თვის მანძილზე არანაკლებ 7 დღის განმავლობაში საგადასახადო ორგანოს არანაკლებ 2 უფლებამოსილი თანამშრომლის მიერ.**

საგადასახადო ორგანომ საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება გააგრძელოს ქრონომეტრაჟი მომდევნო თვეში და გადასახადის გადამხდელის ეკონომიკური საქმიანობის ობიექტზე დაკვირვების მიზნით შემოიღოს საგადასახადო საგუშაგო.

- **ქრონომეტრაჟის ჩატარებისას საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლებს უფლება არ აქვთ მოითხოვონ გადასახადის გადამხდელის სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან დაბეგვრასთან დაკავშირებული სხვა ინფორმაციის წარდგენა.**

საკონტროლო და მომსახურების საკონტროლო შესყიდვა

საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელის მიერ მიღებული შემოსავლების რეალური მოცულობის დადგენის მიზნით განახორციელოს საქონლის/მომსახურების საკონტროლო შესყიდვა ან/და დაადგინოს საქონლის/მომსახურების ფასი საკონტროლო შესყიდვის შეთავაზებით (მისი მოხმარების მიზნის გარეშე).

დათვალიერება

საგადასახადო კონტროლის განხორციელების მიზნით საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ თანამდებობის პირს უფლება აქვს განახორციელოს გადასახადის გადამხდელის ტერიტორიებისა და შენობა-ნაგებობების დათვალიერება, გარდა ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ბინისა.

- **ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ბინის დათვალიერება დასაშვებია მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით.**

დათვალიერების პროცედურები მოიცავს გადასახადის გადამხდელის ტერიტორიებისა და შენობა-ნაგებობების გარე და შიდა სივრცის ვიზუალურ დათვალიერებას. დათვალიერების პროცედურების ჩატარებისას აკრძალულია გადასახადის გადამხდელის დოკუმენტაციისა და სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების შემოწმება, ასევე მისგან სიტყვიერი და წერილობითი ახსნა-განმარტების მოთხოვნა.

- დათვალიერების პროცედურა არ მოიცავს სეიფის, კარადის, უჯრისა და სხვა მსგავსი სათავსის შიგთავსის ვიზუალურ დათვალიერებასა და შემოწმებას.

ინვენტარიზაცია

ინვენტარიზაციის ჩატარებისას საგადასახადო ორგანოს უფროსი სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე გამოსცემს ბრძანებას აქციზური საქონლის მფლობელი პირის სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ინვენტარიზაციის ჩატარების შესახებ.

ინვენტარიზაციის გონივრულ ვადაში ჩატარების მიზნით გადასახადის გამხდელის ხელმძღვანელის (დირექტორის) მიერ იქმნება საინვენტარიზაციო კომისია, რომელშიც უნდა შევიდნენ პირები, რომლებიც კარგად იცნობენ საინვენტარიზაციო ქონებას, იციან მისი ფასი და პირველადი აღრიცხვა.

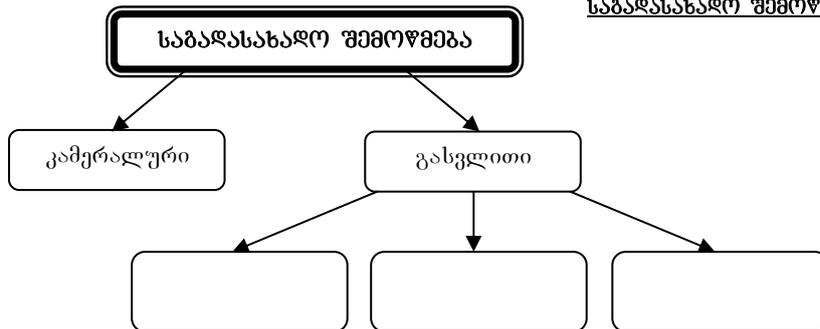
საინვენტარიზაციო კომისია ვალდებულია სრულად და დროულად აღრიცხოს სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები წარმოებისა და მათი შენახვის ადგილზე, აღრიცხვის შედეგები შეადაროს ბუღალტრული აღრიცხვის შესაბამის მონაცემებს და შეიტანოს ისინი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების აღწერის ოქმში.

- არააქციზური საქონლის მფლობელი პირის სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ინვენტარიზაციის ბრძანება შეიძლება გაიცეს კალენდარული წლის განმავლობაში არა უმეტეს 3-ჯერ.
- საგადასახადო ინსპექციის უფლებამოსილ პირებს უფლება აქვთ სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე ინსპექციის სამოქმედო ტერიტორიაზე განახორციელონ საკონტროლო-საღარიბო აპარატების გამოყენების წესების დაცვის კონტროლი.

საბაღასახადო შემოწმება

საგადასახადო კონტროლის ერთ-ერთ მექანიზმს წარმოადგენს საგადასახადო შემოწმება, რომელიც შეიძლება იყოს კამერალური და გასვლითი. გასვლითი საგადასახადო შემოწმება (იხ. სქემა № 10) იყოფა გეგმურ, საკონტროლო და გადაუდებელ საგადასახადო შემოწმებად.

საბაღასახადო შემოწმება

კამერალური საგადასახადო შემოწმება

კამერალური საგადასახადო შემოწმების საფუძველზე, გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ადგილზე გაუსვლელად და გადამხდელის მიერ წარდგენილი ინფორმაციის ანალიზის საშუალებით, დგინდება გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულების შესრულების შესაბამისობა კოდექსით დადგენილ მოთხოვნებთან.

კამერალური შემოწმება ტარდება საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელის/მისი მოადგილის წერილობითი ბრძანების საფუძველზე საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირის მიერ. კამერალური საგადასახადო შემოწმების ჩასატარებლად საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილ თანამდებობის პირს უფლება აქვს გადასახადის გადამხდელს მოსთხოვოს ახსნა-განმარტებების, სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული სხვა ინფორმაციის წარდგენა.

- **აღნიშნულ დოკუმენტებში, კამერალური შემოწმების შედეგად გამოვლენილი შეცდომების შესახებ ეცნობება გადასახადის გადამხდელს, რომელმაც დოკუმენტებში უნდა შეიტანოს შესაბამისი შესწორებები.**

თუ კამერალური შემოწმების შედეგად გამოვლენილი შეცდომები იწვევს გადასახადის თანხის ცვლილებას (შემცირებას ან გაზრდას), მაშინ საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირი ადგენს საგადასახადო შემოწმების აქტს და ხელს აწერს მასზე, რომელსაც ამტკიცებს საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მისი მოადგილე. კამერალური საგადასახადო შემოწმების შედეგად გადასახადის დარიცხული თანხის შესახებ გადასახადის გადამხდელს ეგზავნება „საგადასახადო მოთხოვნა“.

გასვლითი საგადასახადო შემოწმება

გასვლითი საგადასახადო შემოწმება ითვალისწინებს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობის ადგილზე გადასახადების გაანგარიშებასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის სრულ ან შერჩევით შემოწმებას, რომელიც შეიძლება მოიცავდეს გადასახადის გადამხდელის საქმიანობაზე დაკვირვების საგადასახადო კონტროლის პროცედურებსაც.

გასვლითი საგადასახადო შემოწმების დანიშნვის შესახებ ბრძანებას უნდა დაერთოს პროცესში შესასრულებელ იმ მოქმედებათა ჩამონათვალი, რომლებიც შემოწმების პროგრამითაა გათვალისწინებული.

- **გასვლითი საგადასახადო შემოწმება დასაშვებია მხოლოდ გადასახადის გადამხდელის სამუშაო საათებში ან/და ფაქტობრივი მუშაობის დროს.**

გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩატარების შესახებ გადწვევტილების მიღების შემდეგ იქმნება საგადასახადო შემოწმების ჯგუფი, რომელიც ვალდებულია გადასახადის გადამხდელს წარუდგინოს:

- ჯგუფის წევრთა პირადობის დამადასტურებელი მოწმობები;
- საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანება საგადასახადო შემოწმების ჯგუფის შექმნის შესახებ;
- შემოწმების პროგრამა;
- გადასახადის გადამხდელის უფლებების განმარტებითი ბარათი;
- საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას – მოსამართლის ბრძანება, ხოლო თუ ასეთი შემოწმება დაკავშირებულია საწარმოს/ორგანიზაციის რეორგანიზაციასთან ან ლიკვიდაციასთან – საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანება;
- გეგმური და გადაუდებელი საკონტროლო გასვლითი შემოწმებისას - საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანება.

- **გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას შემოწმების ჯგუფს შეუქმნას ისეთი სამუშაო პირობები, როგორც ჩვეულებრივ არსებობს გადასახადის გადამხდელთან.**

გადასახადის გადამხდელი შემოწმების ჯგუფის მიერ პირობების დაცვის და სათანადო დოკუმენტაციის წარდგენის შემდეგ ვალდებულია შემოწმების ჯგუფი დაუყოვნებლივ დაუშვას თავის ტერიტორიაზე ან/და შენობა-ნაგებობებში.

- **საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირის ტერიტორიაზე ან/და შენობა-ნაგებობებში დაუშვებლობა ითვლება საგადასახადო სამართალდარღვევად და იწვევს პასუხისმგებლობას კანონმდებლობით დადგენილი წესით (იხ. გვ 159, პასუხისმგებლობის თავი).**

გადასახადის გადამხდელის მიერ შემოწმების ჯგუფის ტერიტორიაზე ან/და შენობა-ნაგებობებში დაუშვებლობის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირი ადგენს აქტს, რომელსაც ხელს აწერს შემოწმებული და გადასახადის გადამხდელი.

თუ საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირი ჩათვლის, რომ საგადასახადო სამართალდარღვევის დამადასტურებელი დოკუმენტები შეიძლება განადგურდეს, დამალულ იქნეს, შესწორდეს ან შეიცვალოს, იგი უფლებამოსილია მოითხოვოს და მიიღოს საგადასახადო ვალდებულებასთან დაკავშირებული სააღრიცხვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გადასახადის გადამხდელის მიერ დამოწმებული ასლი.

გადასახადის გადამხდელის მიერ აღნიშნული ვალდებულების

შეუსრულებლობის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირი უფლებამოსილია ამოიღოს აღნიშნული დოკუმენტის ან სხვა მასალის დედანი. ამის თაობაზე მან უნდა შეადგინოს აღნიშნული დოკუმენტის ან სხვა მასალის ამოღების აქტი, რომლის ერთი ეგზემპლარი გადაეცემა გადასახადის გადამხდელს, გადაიღოს აღნიშნული დოკუმენტის ან სხვა მასალის ასლი და 5 დღის ვადაში დედანი დაუბრუნოს გადასახადის გადამხდელს.

- როგორც გეგმური ისე საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმება შეიძლება გაგრძელდეს არა უმეტეს 2 თვისა. აუცილებლობის შემთხვევაში საგადასახადო ორგანოს უფროსს უფლება აქვს ეს ვადა გააგრძელოს არა უმეტეს 1 თვით.

გეგმური ბასვილითი საგადასახადო შემოწმება

გასვლითი შემოწმების ერთ-ერთი სახეა გეგმური გასვლითი საგადასახადო შემოწმება, რომელიც ტარდება საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის გადაწყვეტილებით, რის შესახებაც გადასახადის გადამხდელს 10 დღით ადრე ეგზავნება შეტყობინება. შეტყობინებაში უნდა მიეთითოს გეგმური გასვლითი საგადასახადო შემოწმების საფუძველი და საგანი, ასევე შემოწმების ჩატარების სავარაუდო დრო.

- გეგმური გასვლითი საგადასახადო შემოწმება ტარდება კალენდარული წლის განმავლობაში არა უმეტეს ერთხელ.

საკონტროლო და გადაუდებელი საკონტროლო ბასვილითი საგადასახადო შემოწმება

საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩასატარებლად სასამართლოსთვის მიმართვის და გადაუდებელი გასვლითი საკონტროლო შემოწმების ჩატარების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მისი მოადგილე, თუ:

- ბოლო საგადასახადო შემოწმებისას გამოვლინდა გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ვალდებულებათა მნიშვნელოვანი დარღვევის ფაქტები ან არსებობს სხვა ფაქტები, რომლებიც ადასტურებს ასეთი დარღვევების შემთხვევებს;
- არსებობს სანდო ინფორმაცია, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს გადასახადის გადამხდელის ფინანსური და მატერიალური საშუალებების წარმოშობას;
- არსებობს სანდო ინფორმაცია ქონების ან გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტის დოკუმენტურად დაუდასტურებელი მატების შესახებ;
- საგადასახადო ორგანოში წარდგენილი საგადასახადო დეკლარაციებით და სხვა დოკუმენტებით არ დასტურდება დაბეგვრის ობიექტებისა და გამოანგარიშებული გადასახადების რეალობა;
- წარდგენილი არ არის საგადასახადო დეკლარაცია ან გადასახადის გამოსანგარიშებლად ან/და გადასახდელად საჭირო დოკუმენტები;
- საწარმო/ორგანიზაციამ შეიცვალა ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა.

- საკონტროლო და გადაუდებელი საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმება ტარდება წერილობითი შეტყობინების გარეშე.

გადაუდებელი საკონტროლო შემოწმების აუცილებლობა დგება თუ საგადასახადო ორგანო ჩათვლის, რომ გადასახადის გადამხდელი გეგმავს, თავი აარიდოს საგადასახადო ვალდებულებათა შესრულებას საქართველოდან გასვლით, აქტივების სხვა პირისათვის გადაცემით, საგადასახადო სამართალდარღვევის დამადასტურებელი დოკუმენტების განადგურებით, დამალვით, შესწორებით ან შეცვლით ან/და სხვა ღონისძიებების გატარებით.

გადაუდებელი საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმების დაწყებიდან 48 საათის განმავლობაში საგადასახადო ორგანო ვალდებულია მიმართოს სასამართლოს და მიიღოს მისგან ნებართვა საგადასახადო შემოწმების ჩატარების შესახებ.

სასამართლოს ნებართვის მიღებამდე საგადასახადო შემოწმების ჯგუფის წევრებს უფლება არა აქვთ დაიწყოთ გადაუდებელი საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმების პროცედურები. მათ უფლება აქვთ მხოლოდ დალუქონ გადასახადის გადამხდელის ის საგადასახადო დოკუმენტები და სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები, რომლებიც აუცილებელია საკონტროლო გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩატარებისათვის.

თუ საგადასახადო შემოწმებისას წამოჭრილი საკითხები მოითხოვს სპეციალურ ცოდნას მეცნიერებაში, ხელოვნებაში, ტექნიკაში ან სხვა სფეროში, საგადასახადო ორგანოს უფროსის/მისი მოადგილის ბრძანებით ინიშნება ექსპერტიზა.

ექსპერტს უფლება აქვს გაეცნოს ექსპერტიზის საგანთან დაკავშირებულ შემოწმების მასალებს და დააყენოს შუამდგომლობა დამატებითი მასალების წარდგენის შესახებ. თუ ექსპერტისთვის წარდგენილი მასალები არასაკმარისია ან თუ დასმული საკითხები სცდება ექსპერტის სპეციალური ცოდნის ფარგლებს, ექსპერტმა შეიძლება უარი თქვას დასკვნის გაცემაზე.

- **საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირი ვალდებულია გადასახადის გადამხდელს გააცნოს დადგენილება ექსპერტიზის ჩატარების შესახებ, განუმარტოს მისი უფლებები და შეადგინოს შესაბამისი ოქმი.**

ექსპერტი თავისი სახელით იძლევა წერილობით დასკვნას, რომელშიც აღინიშნება მის მიერ ჩატარებული გამოკვლევები, გამოტანილი დასკვნები და დასმულ კითხვებზე დასაბუთებული პასუხები. თუ ექსპერტიზის ჩატარებისას დადგინდა საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებები, ექსპერტს უფლება აქვს აღნიშნული გარემოებები ჩართოს მის მიერ გამოტანილ დასკვნაში. ექსპერტის დასკვნა, ასევე დასკვნის გაცემის შეუძლებლობის შემთხვევაში განცხადება წარედგინება გადასახადის გადამხდელს.

გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს:

- ექსპერტიზის დანიშვნისა და ჩატარებისას წარადგინოს დამატებითი საკითხები და მიიღოს მათ შესახებ ექსპერტის დასკვნა;
- დაესწროს ექსპერტიზას და განმარტებები მისცეს ექსპერტს;

გაეცნოს ექსპერტის დასკვნას;
მისცეს ახსნა-განმარტებები ექსპერტიზის დასკვნასთან დაკავშირებით;
მოითხოვოს ექსპერტისთვის დამატებითი კითხვების დასმა;
მოითხოვოს დამატებითი ან/და განმეორებითი ექსპერტიზის დანიშვნა
საკუთარ ხარჯზე.

- **დამატებითი ექსპერტიზა ინიშნება დასკვნის არასაკმარისი სიცხადისა და სისრულის შემთხვევაში და მისი ჩატარება ევალება იმავე ან სხვა ექსპერტს, ხოლო განმეორებითი ექსპერტიზა ტარდება, თუ ექსპერტის დასკვნა დაუსაბუთებელია ან მისი სისწორე საეჭვოა, რომლის ჩატარებაც ევალება სხვა ექსპერტს.**

საჭიროების შემთხვევაში შეიძლება მოწვეულ იქნეს სპეციალისტი, რომელსაც აქვს საჭირო ცოდნა, ჩვევები და დაინტერესებული არ არის საქმის შედეგით. სპეციალისტი ან/და ექსპერტი ვალდებულია უარი თქვას მიწვევაზე თუ მას აქვს პირადი ან სხვა სახის მოტივაციით გამოწვეული ინტერესთა კონფლიქტი ან/და დაინტერესებულია საგადასახადო კონტროლის პროცედურების შედეგით.

- **ექსპერტის ან/და სპეციალისტის მიერ დაკისრებული მოვალეობის შესრულებლობა ან არაჯეროდ შესრულება იწვევს პასუხისმგებლობას კანონმდებლობით დადგენილი წესით.**

საგადასახადო სამართალდარღვევის გამოვლენისას (გარდა საგადასახადო შემოწმების დროს გამოვლენილი სამართალდარღვევებისა) და საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, საგადასახადო ინსპექციაში ან სამართალდარღვევის აღმოჩენის ადგილზე საგადასახადო ინსპექციის უფლებამოსილი პირი ადგენს ოქმს სახელმწიფო ენაზე.

ოქმში უნდა აღინიშნოს:

- მისი დასახელება;
- კონკრეტული მოქმედების ჩატარების ადგილი და თარიღი;
- მოქმედების დაწყებისა და დასრულების დრო;
- ოქმის შემდგენი პირისა და იმ პირის (პირების) თანამდებობა და გვარი, რომელმაც ჩაატარა საკონტროლო მოქმედება;
- მოქმედების მონაწილეთა სახელი და გვარი, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში – მათი მისამართი;
- მოქმედების შინაარსი და მისი ჩატარების თანამიმდევრობა;
- მოქმედების განხორციელებისას გამოვლენილ საქმესთან დაკავშირებული არსებითი ფაქტები და გარემოებები.

ოქმი გასაცნობად წარედგინება საგადასახადო კონტროლის პროცედურებში მონაწილე ყველა პირს. აღნიშნულ პირებს უფლება აქვთ გამოთქვან შენიშვნები, რომლებიც აისახება ოქმში.

ოქმს ხელს აწერენ საგადასახადო ინსპექციის უფლებამოსილი პირი და გადასახადის გადამხდელი ან მისი წარმომადგენელი (მათი ადგილზე ყოფნის შემთხვევაში), აგრეთვე მოწვეული სპეციალისტი ან სხვა პირი, თუ ისინი

მონაწილეობენ საგადასახადო კონტროლის პროცედურებში. გადასახადის გადამხდელის ან მისი წარმომადგენლის მიერ ოქმის ხელმოწერაზე უარის თქმის ან მათი ადგილზე არყოფნის შემთხვევაში ოქმში კეთდება შესაბამისი ჩანაწერი.

საგადასახადო შემოწმების შედეგების შესახებ დგება აქტი, რომელშიც უნდა აღინიშნოს:

აქტის შედგენის თარიღი და ადგილი (დასახლებული პუნქტის დასახელება);

შემოწმებულ პირთა ვინაობა და თანამდებობა;

შემოწმების ფორმალური საფუძველი (საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელის/მისი მოადგილის ბრძანება ან სასამართლოს გადაწყვეტილება (თარიღი და ნომერი);

შემოწმების ვადა და პროგრამა;

შესამოწმებელი სუბიექტის ვინაობა (დასახელება), საიდენტიფიკაციო ნომერი, სასამართლო და საგადასახადო რეგისტრაციის თარიღები და ნომრები, სხვა რეკვიზიტები (საჭიროების შემთხვევაში);

შესამოწმებელი სუბიექტისათვის მისი უფლებებისა და ვალდებულებების შესახებ განმარტებითი ბარათის ჩაბარების ფაქტი (გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას);

შესამოწმებელი სუბიექტის მხრიდან შემოწმების მონაწილე პირთა (დირექტორი (ხელმძღვანელი), ბუღალტერი, აუდიტორი, ადვოკატი და სხვა) ვინაობა და თანამდებობა (გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას);

შემოწმების ფაქტობრივი საფუძვლები და მათი დასაბუთება;

შემოწმების შედეგების შემოწმების პროგრამის თითოეული პუნქტის მიხედვით – გადასახადის გადამხდელის მიმართ მოთხოვნებისა და ვალდებულებების წარმოშობის ზუსტი თარიღები (თუ ამის დადგენა შესაძლებელია), გადასახადის ოდენობა, საურავებისა და ჯარიმების გაანგარიშება, ჯამურად გადასახდელი ან მისაღები თანხა, იმ დოკუმენტების რეკვიზიტები (საჭიროების შემთხვევაში – ასლები), რომლებითაც დასტურდება ამ მოთხოვნებისა და ვალდებულებების წარმოშობა; აქტის დანართების შინაარსი;

ის საკითხები, რომელსაც არ ეთანხმება გადასახადის გადამხდელი (გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას);

მთლიანად გადასახდელი ან მისაღები თანხა – ძირითადი ვალდებულება, ჯარიმა, საურავი.

საგადასახადო შემოწმების აქტს ხელს აწერენ:

საგადასახადო ორგანოს მხრიდან – საგადასახადო შემოწმების ჯგუფის წევრები;

გადასახადის გადამხდელის მხრიდან: დირექტორი (ხელმძღვანელი), ბუღალტერი, აგრეთვე აუდიტორი და ადვოკატი, თუ ისინი მონაწილეობას იღებდნენ საგადასახადო შემოწმების პროცესში. თუ გადასახადის გადამხდელის მხარემ უარი განაცხადა ხელის მოწერაზე (გასვლითი საგადასახადო შემოწმებისას), აქტში კეთდება შესაბამისი ჩანაწერი.

საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მოადგილე იღებს გადაწყვეტილებას საგადასახადო შემოწმების მასალების განხილვის შედეგებზე ან საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმებზე გადასახადების ან/და საგადასახადო სანქციების თანხის დარიცხვის ან არდარიცხვის შესახებ.

საგადასახადო შემოწმების მასალების განხილვის შედეგებზე საგადასახადო ორგანოს უფროსი/მისი მოადგილე იღებს გადასახადებისა და საგადასახადო სანქციების თანხის დარიცხვის შესახებ ან დამატებითი ღონისძიებების ჩატარების შესახებ გადაწყვეტილებას.

გამოტანილი გადაწყვეტილების საფუძველზე გადასახადის გადამხდელს ვეზავნება „საგადასახადო მოთხოვნა“ გადასახადის ვადაგადაცილებული დაფალიანების, საგადასახადო სანქციების თანხის გადახდისა და გამოვლენილი დარღვევის აღმოფხვრის შესახებ.

საგადასახადო შემოწმების შედეგად დანაშაულის ნიშნების აღმოჩენის შემთხვევაში მასალები დაუყოვნებლივ გადაეგზავნება შესაბამის საგამოძიებო ორგანოს. თუ საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის მეწარმე ფიზიკური პირი ან საწარმოს/ორგანიზაციის თანამდებობის პირი ექვემდებარება ადმინისტრაციულ პასუხისგებაში მიცემას, საგადასახადო შემოწმების განმახორციელებელი საგადასახადო ორგანოს უფლებამოსილი თანამდებობის პირი ადგენს ოქმს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ. ადმინისტრაციული საქმის წარმოება და ადმინისტრაციული სახდელის გამოყენება წარმოებს საგადასახადო ორგანოების მიერ საქართველოს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის შესაბამისად.

- **საგადასახადო სამართალდარღვევის აღმოჩენის შემთხვევაში სისხლისსამართლებრივი დევნა არ დაიწყება, თუ საგადასახადო შემოწმების შედეგებზე „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 45 სამუშაო დღის ვადაში დაიფარება დამატებით გადასახდელად დაკისრებული გადასახადის ძირითადი თანხა.**

საგადასახადო საიდუმლოებას მიეკუთვნება (იხ. ფინანსთა მინისტრის ბრძანება № 301) გადასახადის გადამხდელის შესახებ ყველა სახის ინფორმაცია, გარდა:

- დღგ-ს გადამხდელის დასახელების და მისამართისა;
- გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომრის შესახებ ინფორმაციისა;
- „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონითა (სამეწარმეო რეესტრით) და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით (არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის სახელმწიფო რეგისტრაციის რეესტრით) გათვალისწინებული საჯარო ინფორმაციისა.

საგადასახადო ორგანო, მისი თანამდებობის პირი, მოწვეული სპეციალისტი ან/და ექსპერტი ვალდებულია დაიცვას გადასახადის გადამხდელის შესახებ მონაცემთა საიდუმლოება, რომელიც მისთვის ცნობილი გახდა სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას. მას უფლება აქვს ცალკეული გადასახადის

გადამხდელის შესახებ იდენტიფიცირებული ინფორმაცია გადასცეს მხოლოდ შემდეგ პირებს:

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემის თანამშრომლებს და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დაგების განხილვის საბჭოს წევრებს – ამ უკანასკნელთა მიერ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების მიზნით;

სამართალდამცავ ორგანოებს – მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე იმ პირთა შესახებ, რომლებიც კანონით იდენტიფიცირებული საგადასახადო სამართალდარღვევებისათვის;

სასამართლოს – გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულებების ან პასუხისმგებლობის განსაზღვრის მიზნით სასამართლოს წარმოებაში არსებულ საქმესთან დაკავშირებით;

სხვა სახელმწიფოების საგადასახადო ორგანოებს – საერთაშორისო ხელშეკრულებათა შესაბამისად;

სასამართლოს აღმასრულებლებს – საგადასახადო დავასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების პროცესში.

საგადასახადო ორგანოს თანამშრომლები ვალდებული არიან დაიცვან ინფორმაციის საიდუმლოება, რომელიც მათთვის ცნობილი გახდა სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების დროს და გამოიყენონ მხოლოდ იმ მიზნით, რის გამოც მათთვის ნებადართულია ამ ინფორმაციის გაცემა.

პირს, რომელმაც მიიღო საიდუმლო ინფორმაცია, უფლება არ აქვს გაახმაუროს ამ ინფორმაციის საიდუმლოება და ვალდებულია მისი ამსახველი დოკუმენტები დაუბრუნოს საგადასახადო ორგანოს, გარდა კანონით დადგენილი შემთხვევებისა.

საგადასახადო საიდუმლოების გახმაურებად ითვლება საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირის, მოწვეული სპეციალისტის ან/და ექსპერტის მიერ თავისი მოვალეობების შესრულებისას გადასახადის გადამხდელის შესახებ მიღებული ინფორმაციის გამოყენება პირადი მიზნებისათვის ან მისი გადაცემა სხვა პირისათვის.

➤ **ეს დებულებები არ გამოიყენება გამოსაქვეყნებლად განკუთვნილი წლიური ანგარიშების მიმართ.**

საგადასახადო ორგანოებში არსებული საგადასახადო საიდუმლოების შემცველ ინფორმაციას აქვს შენახვისა და დამუშავების სპეციალური რეჟიმი. საგადასახადო საიდუმლოების შემცველ ინფორმაციასთან შეიძლება დაშვებულ იქნენ მხოლოდ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ განსაზღვრული თანამდებობის პირები.

საგადასახადო საიდუმლოების ინფორმაციის შემცველი დოკუმენტების დაკარგვა ან ასეთი ინფორმაციის გახმაურება იწვევს პასუხისმგებლობას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

გადასახადის გადამხდელის წერილობითი ნებართვის შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელის შესახებ ინფორმაცია შეიძლება გადაეცეს სხვა პირს.

- ცნობები გადასახადის გადამხდელის შესახებ მისი აღრიცხვაზე აყვანის მომენტიდან ითვლება საგადასახადო საიდუმლოებად.

საგადასახადო სამართალდარღვევა და პასუხისმგებლობა

საგადასახადო სამართალდარღვევა არის გადასახადის გადამხდელის მართლსაწინააღმდეგო ქმედება (მოქმედება ან უმოქმედობა), რომლისთვისაც საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულია პასუხისმგებლობა.

მართლსაწინააღმდეგო ქმედებისთვის პასუხისმგებლობა ეკისრებათ საწარმოებს/ორგანიზაციებს და ფიზიკურ პირებს მხოლოდ საგადასახადო კოდექსით დადგენილ საფუძველზე და წესით, თუ ფიზიკური პირის მიერ ჩადენილი სამართალდარღვევა არ იწვევს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

- დაუშვებელია ერთ საგადასახადო სამართალდარღვევაზე განმეორებითი პასუხისმგებლობის დაკისრება.

საგადასახადო სამართალდარღვევის გამო საწარმოს/ორგანიზაციის მიმართ საგადასახადო სანქციის გამოყენება არ ათავისუფლებს მის თანამდებობის პირებს, შესაბამისი საფუძვლების არსებობისას, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული, სისხლისსამართლებრივი ან სხვა პასუხისმგებლობისაგან.

- გადასახადის გადამხდელის მიმართ საგადასახადო სანქციის გამოყენება არ ათავისუფლებს მას კუთვნილი გადასახადებისა და საურავის გადახდის ვალდებულებისგან.

საგადასახადო სანქცია არის პასუხისმგებლობის ზომა პირის მიერ ჩადენილი საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის. საგადასახადო სანქციები გამოიყენება საურავისა და ფულადი ჯარიმის სახით.

საგადასახადო სამართალდარღვევათა ერთობლიობისას საგადასახადო სანქცია გამოიყენება თითოეული სამართალდარღვევისათვის ცალ-ცალკე ამასთან, უფრო მკაცრი სანქცია არ შთანთქმავს ნაკლებად მკაცრ სანქციას.

- საგადასახადო სანქციას საურავი არ ერიცხება.

საგადასახადო სამართალდარღვევისთვის სანქცია არ ეკისრებათ (გარდა იმ გადასახდელებისა, რომელთა მიმართაც პირს ეკისრება საგადასახადო აგენტის ფუნქცია):

საქონლის/მომსახურების მიწოდებლებს – „საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ შესაბამისი წლის საქართველოს კანონით და ტერიტორიული ერთეულების ბიუჯეტებით გათვალისწინებული ასიგნებების საფუძველზე „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის დაცვით მიწოდებული საქონლის/გაწეული მომსახურების ღირებულების შემსყიდველი ორგანიზაციის მიერ აუნაზღაურებლობის გამო წარმოქმნილ საბიუჯეტო ვალდებულებებზე, მათი ღირებულების ფაქტობრივი დაფინანსების ოდენობისა და მიწოდებული საქონლის/გაწეული მომსახურების საერთო მოცულობაში ხვედრითი წილის პროპორციულად; საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული საერთაშორისო ხელშეკრულებებით განსაზღვრული პროექტების (მათ შორის, პროექტის მოსამზადებელი ეტაპის) განმახორციელებელ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირებს, რომლებთანაც საქართველოს ფინანსთა მინისტროს დადებული აქვს „პროექტის განხორციელების უფლებამოსილების შესახებ“ ხელშეკრულება – ამ პროექტების ფარგლებში წარმოშობილ საგადასახადო ვალდებულებებზე. ზემოაღნიშნული პროექტების განმახორციელებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ნუსხას ამტკიცებს საქართველოს ფინანსთა მინისტრი.

საგადასახადო საქმეს აწარმოებენ საგადასახადო ორგანოები და თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში განიხილავენ და იღებენ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. საგადასახადო ინსპექციის უფლებამოსილი თანამდებობის პირი საგადასახადო სამართალდარღვევის გამოვლენისას (გარდა საგადასახადო შემოწმების ჩატარების დროს გამოვლენილი სამართალდარღვევისა) ადგენს საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმს (იხ. გვ. 155), ხოლო საგადასახადო შემოწმებისას სამართალდარღვევის გამოვლენის შემთხვევაში - აქტს (იხ. გვ. 156).

საგადასახადო სამართალდარღვევის ოქმის ან აქტის შედგენიდან 30 დღის ვადაში საქმის განხილვის მასალებზე დაყრდნობით საგადასახადო ინსპექციის უფროსი/მოადგილე საქმეზე იღებს გადაწყვეტილებას, რომელიც ფორმდება ბრძანებით. ბრძანება უნდა შეიცავდეს:

- ბრძანების გამოცემაში საგადასახადო ინსპექციის დასახელებას;
- საგადასახადო ინსპექციის უფროსის/მოადგილის სახელს, გვარს და ხელმოწერას;
- ბრძანების გამოცემის თარიღსა და ადგილს;
- საგადასახადო ინსპექციის სარეგისტრაციო ნომერს;
- თუ სანქცია გამოიყენება – საგადასახადო კანონმდებლობის ნორმას, რომლის საფუძველზედაც გამოიყენება გადასახადის გადამხდელის/სხვა ვალდებული პირის მიმართ საგადასახადო სამართალდარღვევისათვის გათვალისწინებული სანქცია. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ ოქმში არასწორად არის მითითებული ის ნორმა, რომლის საფუძველზედაც გამოიყენება სანქცია, ბრძანებაში უნდა აისახოს შესაბამისი ნორმები და მათ საფუძველზე გაანგარიშებული თანხები (თუ აუცილებელია თანხის კორექტირება);
- საქმის განხილვისას დადგენილ გარემოებათა გადმოცემას;
- თუ სანქცია გამოიყენება – გამოსაყენებელი სანქციის ოდენობას;
- მიღებული გადაწყვეტილების შინაარსს;

თუ სანქცია არ გამოიყენება – სანქციის გამოყენებლობის დასაბუთებას.

- ვადის დარღვევით გამოცემულ ბრძანებას იურიდიული ძალა არ აქვს.
- გადასახადის გადამხდელს, რომლის მიმართაც გამოტანილია გადაწყვეტილება, წერილობით უნდა ეცნობოს ამ გადაწყვეტილების შესახებ, ხოლო საგადასახადო სანქციის გამოყენების შემთხვევაში წარედგინოს „საგადასახადო მოთხოვნა“.

საგადასახადო სამართალდარღვევის საქმეზე საგადასახადო ორგანოს მიერ მიღებული ბრძანება ან სხვა გადაწყვეტილება ცაკლე გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

გადასახადის გადამხდელს ან მის კანონიერ ან უფლებამოსილ წარმომადგენელს უფლება აქვს გაასაჩივროს აღნიშნული გადაწყვეტილება მხოლოდ მის საფუძველზე გამოცემულ „საგადასახადო მოთხოვნასთან“ ერთად საგადასახადო კოდექსით დადგენილი წესით (იხ. გვ. 185 საგადასახადო დავა)

საბაღასახადო სამართალდარღვევითა სახეები და პასუხისმგებლობა

თუ გადასახადის თანხა არ არის გადახდილი დადგენილ ვადაში, გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია გადაიხადოს შესაბამისი საურავი. საურავის გადახდა ხორციელდება საგადასახადო დავალიანების თანხაზე დანამატის სახით, მიუხედავად გადამხდელის მიმართ გატარებული სხვა ღონისძიებებისა.

- საურავი შეადგენს საგადასახადო დავალიანების 0,07 პროცენტს თითოეული ვადაგადაცილებული დღისათვის და მისი დარიცხვა ხორციელდება საგადასახადო დავალიანების წარმოქმნის მომდევნო დღიდან „საგადასახადო მოთხოვნის“ წარდგენის ან წარუდგენლობის მიუხედავად.

თუ საურავის დარიცხვის ვალდებულების დადგომის შემდეგ გადასახადის გადამხდელი გადაიხდის საგადასახადო ძირითადი თანხის ნაწილს, გადახდის მომდევნო დღიდან გრძელდება საურავის დარიცხვა საგადასახადო დავალიანების დარჩენილ ნაწილზე. (მაგალითი: საწარმოს მასზე დარიცხული 100 000 ლარის გადახდის ვადა იწურებოდა 30 აპრილს. 15 მაისს საწარმომ გადაიხადა 60 000 ლარი. 16 მაისიდან საწარმოს საურავი დაერიცხება არა 100, არამედ დარჩენილი 40 ათას ლარზე).

გაკორტრების საქმის წარმოების გახსნის, რეაბილიტაციის ან საგაკორტრებო მორიგების დამტკიცების შესახებ განჩინების ძალაში შესვლიდან შესაბამისი რეჟიმის დასრულებამდე, საწარმოს ამ რეჟიმების დაწყებამდე არსებულ ვადაგადაცილებულ საგადასახადო დავალიანებებზე საურავი არ დაერიცხება.

საბაღასახადო ორგანოებში ბაღასახადის ბაღამხდელად აღრიცხვაზე დადგომის წესის დარღვევა

საგადასახადო ორგანოებში სახელმწიფო რეგისტრაციის ან/და გადასახადის გადამხდელად აღრიცხვაზე დადგომის წესის დარღვევა, კერძოდ, ეკონომიკური საქმიანობა საგადასახადო ორგანოში სახელმწიფო რეგისტრაციის ან/და

საგადასახადო აღრიცხვის გარეშე, - იწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

საბაღასახადო დეკლარაციის დაბმინებით წარღობნა

გადასახადის გადამხდელის მიერ დადგენილ ვადაში საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო დეკლარაციის წარდგენის ვადის დარღვევა, იწვევს დაჯარიმებას ამ დეკლარაციის საფუძველზე დასარიცხი თანხის 5 პროცენტის ოდენობით, მაგრამ არანაკლებ 200 ლარისა, ყოველ დაგვიანებულ სრულ (არასრულ) საგადასახადო თვეზე.

ვადის ამოწურვიდან ერთ წელზე მეტი ხნით დეკლარაციის წარუდგენლობა, თუ ასეთი მოქმედების შედეგად გადაუხდელი გადასახადის თანხა აღემატება 25 000 ლარს, ითვლება გადასახადების გადახდისაგან თავის არიდებად და იწვევს პასუხისმგებლობას საქართველოს სისხლის სამართლის კანონმდებლობის შესაბამისად.

- სისხლისსამართლებრივი დევნა არ დაიწყება, თუ „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 45 სამუშაო დღის ვადაში დაიფარება დამატებით გადასახდელად დაკისრებული გადასახადების ძირითადი თანხა.

ბაღასახადების შემცირება

საგადასახადო დეკლარაციაში ან/და გაანგარიშებებში გადასახადის ოდენობის შემცირება იწვევს დაჯარიმებას შემდეგი ოდენობებით (იხ. ცხრილი № 20):

ბაღასახადების შემცირება

№	შემცირებული გადასახადის თანხის ოდენობა	ჯარიმა
1	15 000 ლარამდე	შემცირებული თანხის 25%
2	15 000-დან 25 000 ლარამდე	შემცირებული თანხის 50%
	25 000 ლარი	შემცირებული თანხის 75%
3	25 000-ზე მეტი	სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა

ცხრილი № 20

- სისხლისსამართლებრივი დევნა არ დაიწყება, თუ „საგადასახადო მოთხოვნის“ მიღებიდან 45 სამუშაო დღის ვადაში დაიფარება დამატებით გადასახდელად დაკისრებული გადასახადების ძირითადი თანხა.

გადასახადის გადამხდელს, რომელმაც საგადასახადო ორგანოს წარუდგინა შესწორებული საგადასახადო დეკლარაცია ან გაანგარიშება გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩატარების შესახებ შეტყობინების მიღებამდე, შესწორებული, არასწორად ნაჩვენები ინფორმაციისათვის არ დაეკისრება ამ მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმა.

საგადასახადო კოდექსი ასევე განსაზღვრავს სანქციების ოდენობებს შემდეგი სამართალდარღვევისთვის (იხ. ცხრილი № 21):

№	სამართალდარღვევა	სანქცია
1	საგადასახადო ორგანოს თანამდებობის პირისათვის წინააღმდეგობის გაწევა	100 ლარი
2	ყადაღად აღებული ქონების მფლობელობის, სარგებლობის ან/და განკარგვის წესის დარღვევა	3 000 ლარი
3	საგადასახადო ორგანოსათვის საადრიცხოვო დოკუმენტაციის ან/და დაბეგვრასთან დაკავშირებული ინფორმაციის წარუდგენლობა, მასზე უარი ან წარდგენისაგან თავის არიდება	200 ლარი
4	გადასახდის არასწორად ჩათვლა ან დაბრუნება	ჩასათვლელი ან დასაბრუნებელი თანხის 300 %
5	შემოსავლებისა და ხარჯების, აგრეთვე გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის წესის დარღვევა (ერთ საგადასახადო პერიოდში)	1 000 ლარი
6	შემოსავლებისა და ხარჯების, აგრეთვე გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის წესის დარღვევა (ერთ საგადასახადო პერიოდზე მეტი ხნის განმავლობაში)	3 000 ლარი
7	შემოსავლებისა და ხარჯების, აგრეთვე გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის წესის დარღვევა, რომელმაც საგადასახადო ბაზის შემცირება გამოიწვია	გადაუხდელი გადასახადის თანხის 10 %, არანაკლებ 3 000 ლარი.
8	გადახდის წყაროსთან გადასახადის დაუკავებლობა	დაუკავებელი თანხის 10 %
9	ხელფასზე დასაკავებელი გადასახადის დაუკავებლობა	მინიმალური ხელფასის 50-მაგი ოდენობა
10.	გადასახადის გადამხდელის მიერ კოდექსით გათვალისწინებული ვალდებულებების შეუსრულებლობა, რისთვისაც გათვალისწინებულია ჯარიმა, მაგრამ არ არის განსაზღვრული ჯარიმის ოდენობა	100 ლარი

ცხრილი № 21

შემოსავლებისა და ხარჯების და გადასახადებით დასაბეგრი სხვა ობიექტების აღრიცხვის წესის დარღვევად ითვლება პირველადი დოკუმენტების, სასაქონლო ზედნაღებების (დღგ-ის საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურების), საბუღალტრო აღრიცხვის რეგისტრების უქონლობა, ან დადგენილი წესის დარღვევით მათი

წარმოება, ასევე სათამაშო ბიზნესის მოსაკრებლის გადახდის ნიშნის ან/და დალუქვის გარეშე შესაბამისი დაბეგვრის ობიექტის არსებობა, აგრეთვე ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშებზე და ანგარიშგებაში გადასახადის გადამხდელის სამეურნეო ოპერაციების, ფულადი სახსრების, მატერიალური ფასეულობების, არამატერიალური აქტივებისა და ფინანსური დაბანდების სისტემატურად (კალენდარული წლის განმავლობაში ორჯერ და მეტჯერ) არადროულად ან არასწორად ასახვა.

დღ-ისათვის გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევა

№	სამართალდარღვევა	ჯარიმა
1	დღ-ს გადამხდელად რეგისტრაციის გარეშე ფუნქციონირება	გადასახდელი დღ-ს 100 %
2	დღ-ს საგადასახადო ანგარიშფაქტურის არასწორად ან/და არასრულად შევსება, თუ ეს იწვევს დღ-ის თანხის შემცირებას ან ჩასათვლელი თანხის ზრდას	შემცირებული დღ-ის თანხის ან გაზრდილი ჩასათვლელი თანხის 100 %
3	მყიდველისთვის ანგარიშფაქტურის მიუცემლობა	ოპერაციის მიხედვით დღ-ს თანხის 100 %
4	საგადასახადო ანგარიშფაქტურის არასრული შევსება	200 ლარი

ცხრილი № 22

გადასახადის გადარიცხვის თარიღზე საბადასახადო ორბანოს საინკასო დავალებისა და გადასახადის გადამხდელის საბადასახადო დავალების შესრულების ვადის დარღვევა

ბანკებისა და საბანკო ოპერაციების ცალკეულ სახეობათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციების მიერ ბიუჯეტში გადასახადის გადარიცხვის თაობაზე საგადასახადო ორბანოს საინკასო დავალების ან გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალების დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობა, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელისათვის საგადასახადო დავალების შეუსრულებლად დაბრუნება იწვევს დაჯარიმებას საგადასახადო დავალიანებაში (საინკასო დავალებაში) მითითებული თანხის 2 პროცენტის ოდენობით ყოველი დაგვიანებული დღისათვის.

ბანკების მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის ანგარიშის გახსნის ვადის დარღვევა და გადასახადის გადამხდელის ანგარიშზე ოპერაციების შეჩერების შესახებ საბადასახადო ორბანოს გადაწყვეტილების შემსრულებლობა

ბანკების და სხვა მსგავსი დაწესებულებების მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის ანგარიშის გახსნა იმ დოკუმენტების წარდგენის გარეშე, რომლითაც დასტურდება საგადასახადო ორბანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისთვის საიდენტიფიკაციო ნომრის მინიჭების ფაქტი, ასევე გადასახადის გადამხდელის ანგარიშზე საგადასახადო ორბანოს გადაწყვეტილების არსებობისას ოპერაციების შეჩერების შესახებ ამ გადასახადის გადამხდელისთვის ახალი ანგარიშის გახსნა იწვევს დაჯარიმებას გადასახადის გადამხდელის ანგარიშზე შესრულებული გასაგლის ოპერაციების თანხის 10 პროცენტის ოდენობით, მაგრამ არანაკლებ 500 ლარისა.

ბანკების ან სხვა მსგავსი ორგანიზაციების მიერ გადასახადის გადამხდელის ანგარიშების გახსნის ან დახურვის შესახებ საგადასახადო ორგანოში დადგენილ ვადაში ინფორმაციის წარუდგენლობა იწვევს დაჯარიმებას 300 ლარის ოდენობით თითოეულ ანგარიშზე.

ბანკების მიერ საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა გადასახადის გადამხდელის ანგარიშებზე ოპერაციების შეჩერების შესახებ იწვევს დაჯარიმებას იმ თანხის 20 პროცენტის ოდენობით, რომელიც გადასახადის გადამხდელის დავალების შესაბამისად გადაირიცხა სხვა პირზე, მაგრამ არა უმეტეს დავალიანების თანხის ოდენობისა.

ბანკების მიერ საგადასახადო ორგანოსგან წერილობითი ნებართვის მიუღებლად გადასახადის გადამხდელის უზრუნველყოფის სადეპოზიტო ანგარიშზე არსებული თანხის განკარგვა იწვევს დაჯარიმებას განკარგული თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.

ბანკების და საბანკო ოპერაციების ცალკეულ სახეობათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციების მიერ გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის საბანკო ან/და სხვა ანგარიშების გახსნის ან დახურვის შესახებ საგადასახადო ორგანოში საგადასახადო კანონმდებლობით დადგენილ ვადებში ინფორმაციის წარუდგენლობა, – იწვევს დაჯარიმებას 300 ლარის ოდენობით თითოეულ ანგარიშზე.

ბანკების და საბანკო ოპერაციების ცალკეულ სახეობათა შემსრულებელი სხვა ორგანიზაციების მიერ გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ანგარიშებზე ოპერაციების შეჩერების შესახებ საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა – იწვევს დაჯარიმებას იმ თანხის 20 პროცენტის ოდენობით, რომელიც გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის დავალების შესაბამისად გადაირიცხა სხვა პირებზე, მაგრამ არა უმეტეს დავალიანების თანხის ოდენობისა.

ბანკის მიერ საგადასახადო ორგანოსგან წერილობითი ნებართვის მიუღებლად გადასახადის გადამხდელის უზრუნველყოფის სადეპოზიტო ანგარიშზე არსებული თანხის განკარგვა, – იწვევს დაჯარიმებას განკარგული თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.

დოკუმენტების ბარეში ტრანსპორტირება და აღწერის ხარისხი

გადასახადის გადამხდელს დაეკისრება ჯარიმა სასაქონლო ზედნადების ან შემოტანილი საქონლის ღირებულების საბაზრო ფასით დღგ-ის გარეშე (ხოლო აქციზის გადამხდელს – აქციზისა და დღგ-ის გარეშე) შემდეგ შემთხვევებში:

ეკონომიკური საქმიანობისათვის შექმნილი ან მიწოდებული საქონლის (გარდა სოფლის მეურნეობის პირველადი პროდუქციისა) სასაქონლო ზედნადების (მათ შორის შესაბამის შემთხვევებში გამარტივებული ზედნადების) გარეშე ტრანსპორტირებისას;

სხვა ქვეყნიდან საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საბაჟო კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარეშე საქონლის შემოტანისას/ტრანსპორტირებისას.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ორგანოებს უფლება აქვთ ჯარიმის თანხის გადახდევინებამდე ან დაუჯარიმებლობის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებამდე განახორციელონ ასეთი წესით ტრანსპორტირებულ (გადაზიდულ) საქონელზე ყადაღის დადება და შესაბამისი პირისათვის შესანახად გადაცემა.

➤ **სასაქონლო ზედნადების გარეშე ტრანსპორტირება მოიცავს სასაქონლო ზედნადების არასრულად შევსების შემთხვევებსაც.**

სასაქონლო ზედნადები (გარდა გამარტივებული ზედნადებისა) არასრულადაა შევსებული, თუ მასში არ არის ასახული ქვემოთ ჩამოთვლიდან ერთ-ერთი:

- დოკუმენტის შედგენის თარიღი და ნომერი;
- სამეურნეო ოპერაციის მონაწილე მხარეთა დასახელება, საიდენტიფიკაციო ნომერი (არაგადამხდელი ფიზიკური პირის შემთხვევაში – გვარი, სახელი, პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის ნომერი);
- ინფორმაცია ტვირთის გადამზიდველის შესახებ (სატრანსპორტო საშუალების სახე, მარკა და სახელმწიფო რეგისტრაციის ნომერი);
- ინფორმაცია საქონლის შესახებ (საქონლის დასახელება და რაოდენობა);
- ტრანსპორტირების (გადაზიდვის) დაწყებისა და დამთავრების ადგილები, მისამართების ჩვენებით;
- ტვირთის გამყიდველის ან/და ტვირთის გამგზავნის ხელმოწერა ტვირთის გადამზიდველისათვის ჩაბარების შესახებ;
- ტვირთის გადამზიდველის ხელმოწერა ტვირთის მიღების შესახებ.

სამეურნეო ოპერაციის დამთავრებიდან არა უგვიანეს 45 დღისა, საბუღალტრო დოკუმენტებში აღურიცხავი ან/და სასაქონლო ზედნადების გარეშე სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების გამოვლენის შემთხვევაში, (ხოლო სხვა ქვეყნიდან საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შემოტანისას – საბაჟო კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარეშე სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის გამოვლენის შემთხვევაში) გადასახადის გადამხდელს დაეკისრება საბაჟო ფასებით დღგ-ის გარეშე გამოვლენილი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის ღირებულების შესაბამისი თანხის (ხოლო აქციზის გადამხდელს – აქციზისა და დღგ-ის გარეშე) გადახდა.

➤ **აღნიშნული ჯარიმა უნდა გადაიხადოს იმ გადასახადის გადამხდელმა, რომლის ტერიტორიაზედაც აღმოჩნდება სხვა პირის მფლობელობაში არსებული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა.**

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის გამოვლენად ჩაითვლება საქონლის როგორც ფიზიკური, ისე დოკუმენტების (მათ შორის, საგადასახადო ორგანოსათვის ცნობილი სხვა სათანადო ინფორმაციის) მიხედვით გამოვლენა.

➤ **სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა აღურიცხავად არ ჩაითვლება და გადასახადის გადამხდელზე სანქცია არ გავრცელდება იმ შემთხვევაში, თუ მისი რეალიზაციის, გადაცემის ან სხვა სახით გამოყენების შესახებ ინფორმაცია ჩართულია გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დეკლარაციაში.**

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის დანაკლისი განიხილება მისი აღმოჩენის მომენტში ნაღდი ანგარიშსწორებით საბაზრო ფასებით (აქციზისა და დღვის გარეშე) განხორციელებულ მიწოდებად და დაიბეგრება შესაბამისი გადასახადებით.

საგადასახადო ღირებულება

(აღნიშნული თავი ამოქმედდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის შექმნისთანავე, მაგრამ არა უგვიანეს 2007 წლის პირველი აპრილისა. მისი ამოქმედებიდან 1 თვის ვადაში გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ საჩივრის ნაცვლად შესაგებლის შეტანა არ ჩაითვლება ხარვეზად. შემოსავლების სამსახურის შექმნამდე მის უფლებამოსილებებს ახორციელებს საგადასახადო დეპარტამენტი.

ამ თავის ამოქმედებამდე 15 კალენდარული დღის ვადაში გაგზავნილ „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ საჩივარი ან სარჩელი შეიძლება შეტანილ იქნეს მისი მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში. ასევე ამ თავის ამოქმედებამდე საგადასახადო ორგანოებში შეტანილ შესაგებელს განიხილავენ „საგადასახადო მოთხოვნის“ გამომცემი საგადასახადო ორგანოები, ხოლო საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილება საჩივრდება იმავე წესით, რომელიც დადგენილია „საგადასახადო მოთხოვნის“ გასაჩივრებისთვის.)

საგადასახადო დავის დაწყების მატერიალური საფუძველია საგადასახადო ორგანოს ან გადასახადის გადამხდელის მიერ ამ კოდექსით დადგენილი ვალდებულების დარღვევა, ხოლო – ფორმალური საფუძველია:

საგადასახადო ორგანოს მიერ „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარი და შესაბამისი წერილობითი შესაგებლის წარდგენა ან განსაზღვრულ ვადაში მისი წარუდგენლობა;

საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის წარდგენილი „საგადასახადო მოთხოვნა“;

საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის საგადასახადო კოდექსის საფუძველზე გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის წარდგენა (გარდა იმ აქტებისა, რომლებიც ცალკე გასაჩივრებას არ ექვემდებარება).

- აღნიშნული საფუძველის არსებობისას გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს სადავო საკითხი გაასაჩივროს და აირჩიოს საგადასახადო დავის გადაწყვეტის ფორმა.
- შესწორებული „საგადასახადო მოთხოვნა“ შეიძლება გასაჩივრდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მისი შინაარსი არ შეესაბამება საგადასახადო დავის განხილვისას მიღებული გადაწყვეტილების შინაარსს.

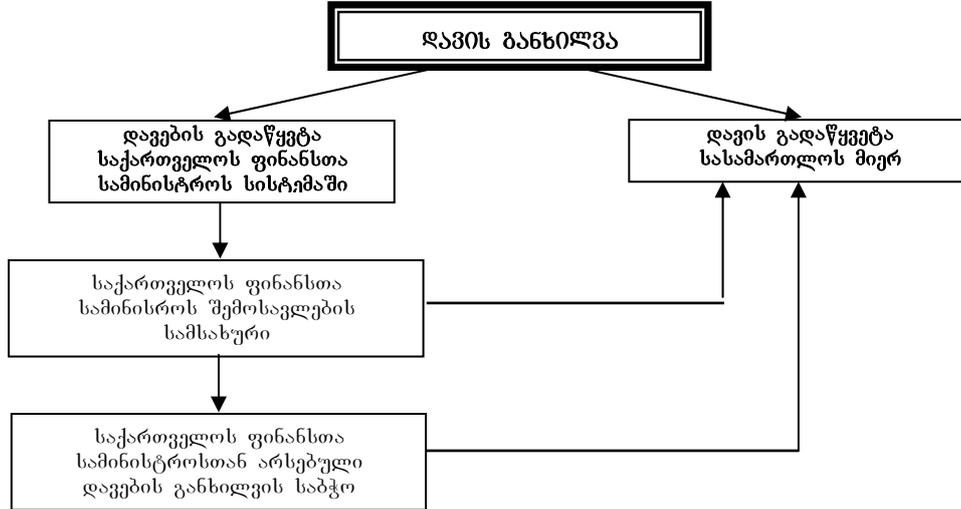
საგადასახადო დავის გადაწყვეტის ფორმები და ზოგადი წესები

საგადასახადო დავის გადაწყვეტის ფორმებია (იხ. სქემა №11):

დავის გადაწყვეტა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში განხილვის წესით;

დავის გადაწყვეტა სასამართლოს მიერ.

საგადასახადო დავა

სქემა № 11

დავის გადაწყვეტა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში შედგება 2 ეტაპისგან:

1. დავის გადაწყვეტა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურში;
2. დავის გადაწყვეტა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოში.

➤ თუ გადასახადის გადამხდელმა დავის გადაწყვეტის ფორმად აირჩია მისი გადაწყვეტა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში, მას უფლება აქვს დავის გადაწყვეტის ნებისმიერ ეტაპზე მიღებული გადაწყვეტილება გაასაჩივროს სასამართლოში იმავე ვადაში, რა ვადაც აქვს მას გადაწყვეტილების ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში გასაჩივრებისთვის. მიუხედავად იმისა, მითითებულია თუ არა ამის თაობაზე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში წარდგენილ საჩივარში.

- თუ გადასახადის გადამხდელი დაგას იწყებს ან აგრძელებს სასამართლოში გასაჩივრებით, იგი ვალდებულია ამის თაობაზე წინასწარ აცნობოს საგადასახადო ორგანოს წერილობითი შეტყობინებით.
- საგადასახადო ორგანოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრება ნიშნავს მის საფუძველზე გამოცემული „საგადასახადო მოთხოვნის“ გასაჩივრებას და პირიქით.

საგადასახადო დავის დაწყება არ აჩერებს საგადასახადო ორგანოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მოქმედებას, გარდა:

- სადავო თანხის გადახდის ვალდებულების შეჩერებისა;
- აუღიარებელ საგადასახადო დავალიანებაზე საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებებით გათვალისწინებული:
  - ☞ ყალბა დადებული ქონების რეალიზაციისა;
  - ☞ საბანკო ანგარიშებიდან გადასახადის, საურავის და ჯარიმის თანხების ჩამოწერისა;
  - ☞ გადასახადის გადამხდელის სალაროდან ნაღდი ფულადი სახსრების ამოღებისა.

გადასახადის გადამხდელის საჩივარი (მთლიანად ან ნაწილობრივ) არ განიხილება, თუ:

- არსებობს სასამართლოს გადაწყვეტილება ან განჩინება იმავე დავის საგანზე მოსარჩელის მიერ სარჩელზე უარის თქმის, მოპასუხის მიერ სარჩელის ცნობის ან მხარეთა მორიგების დამტკიცების შესახებ;
- სასამართლოს წარმოებაშია საქმე იმავე მხარეებს შორის დავაზე, იმავე საგანზე და იმავე საფუძველით;
- არსებობს შემოსავლების სამსახურის ან საბჭოს გადაწყვეტილება იმავე პირის მიმართ იმავე საგანზე;
- მიმდინარეობს საგადასახადო დავა იმავე პირის საჩივართან დაკავშირებით იმავე საგანზე;
- საჩივარი შეიტანა კმედუნარო პირმა;
- საჩივარი შეიტანა არაუფლებამოსილმა პირმა;
- არ არსებობს დავის დაწყების ფორმალური საფუძველები;
- გასულია საჩივრის წარდგენის კანონით დადგენილი ვადა;
- საჩივრის ხარვეზი არ გამოსწორდა საგადასახადო კოდექსით დადგენილი წესით;
- გასაჩივრებულ „საგადასახადო მოთხოვნაში“ ასახულია აღიარებული გადასახადები და საგადასახადო ვალდებულებები. საჩივარი არ განიხილება ასეთი თანხების ნაწილში.

თუ მომჩივანი თავის უფლებებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში იცავს წარმომადგენლის მეშვეობით, იგი უნდა მოქმედებდეს საწარმოს/ორგანიზაციის შემთხვევაში მის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე, ხოლო ფიზიკური პირის შემთხვევაში – ამ ფიზიკური პირის მიერ გაცემული და ნოტარიულად დადასტურებული მინდობილობის ან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით მინდობილობასთან გათანაბრებული სხვა

დოკუმენტის საფუძველზე, ასეთი მინდობილობით ან სხვა დოკუმენტით განსაზღვრული უფლებამოსილების ფარგლებში.

მომჩივანს ან მის წარმომადგენელს სხდომის ჩატარების დრო და ადგილი ეცნობება არსებული ტექნიკური საშუალებებით (მათ შორის, ტელეფონით, ფაქსით, ელექტრონული ფოსტით და სხვა).

➤ **თუ ვერ ხერხდება მომჩივანთან ან მის წარმომადგენელთან დაკავშირება, დავა განიხილება მათი მონაწილეობის გარეშე.**

თუ საჩივარი არ აკმაყოფილებს საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ მოთხოვნებს (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საჩივარში არ არის აღნიშნული „საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარის სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლები, ხოლო სხვა გადაწყვეტილების შემთხვევაში - მისი გაუქმების სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლები), მომჩივანს წერილობით მიეთითება მათ შესახებ და ხარვეზების გამოსასწორებლად მიეცემა არანაკლებ 5 კალენდარული დღისა. ამ პერიოდში დავის განხილვა ჩერდება.

თუ საჩივარში ხარვეზი აღმოჩნდება დავის განხილვის მიზნით ჩატარებულ სხდომაზე და შესაძლებელია მისი დაუყოვნებლივ გამოსწორება, დავის განმხილველი ორგანოს თანხმობით ხარვეზი შეიძლება გამოსწორდეს სხდომაზევე.

საჩივრის წარდგენისათვის საგადასახადო კოდექსით დადგენილი ვადა დაცულად ჩაითვლება იმ შემთხვევაშიც, თუ მომჩივანმა ამ კოდექსით დადგენილ ვადაში საჩივარი წარადგინა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში ან შემოსავლების სამსახურში.

საგადასახადო დავის განახლება ან/და აღიარებული „საგადასახადო მოთხოვნის“ გადახედვა, დადგენილი ხანდაზმულობის ვადის ფარგლებში, შეიძლება მხოლოდ ახლად აღმოჩენილი ან გამოვლენილი გარემოებებისა და ფაქტების წარდგენისას მხოლოდ:

- საგადასახადო ორგანოს მიერ „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარის, შესაბამისი წერილობითი შესაგებლის წარდგენის ან განსაზღვრულ ვადაში მისი წარუდგენლობის შემთხვევაში;
- საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის „საგადასახადო მოთხოვნის“ წარდგენის შემთხვევაში.

➤ **დავა განახლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გასაჩივრებული საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილების გამოცემისას გადასახადის გადამხდელის მიერ მისთვის სასარგებლო გარემოებების ან ფაქტების წარუდგენლობა მისი ბრალით არ მომხდარა.**

საგადასახადო დავის დაწყების წესი

თუ საგადასახადო ორგანო (მთლიანად ან ნაწილობრივ) უარს აცხადებს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე, იგი ვალდებულია

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ მიღებიდან 15 კალენდარული დღის ვადაში მოთხოვნის წარმდგენ პირს გაუგზავნოს წერილობითი შესაგებელი.

➤ **15 კალენდარული დღის ვადაში შესაგებლის გაუგზავნელობა ნიშნავს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარს.**

თუ გადასახადის გადამხდელი უარს აცხადებს „საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულებაზე ან არ ეთანხმება ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს, იგი ვალდებულია, „საგადასახადო მოთხოვნის“/ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში, დადგენილი წესით გაუგზავნოს:

- წერილობითი საჩივარი (ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემაში საგადასახადო ორგანოს მეშვეობით) შემოსავლების სამსახურს – თუ დავის დაწყების ფორმად ირჩევს მის გადაწყვეტას საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში;
- წერილობითი შეტყობინება საგადასახადო ორგანოს – თუ დავის გადაწყვეტის ფორმად ირჩევს მის გადაწყვეტას სასამართლოს მიერ.

აღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობა მიიჩნევა გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნის“ ან ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის აღიარებად და მიიქცევა აღსასრულებად. „საგადასახადო მოთხოვნისა“ და აღნიშნულ აქტზე ვადისა და დადგენილი მოთხოვნების დაუცველად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო.

საგადასახადო დავის დაწყების თარიღად ითვლება:

- საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელის შესაგებლის გაგზავნის თარიღი, ხოლო შესაგებლის გაუგზავნელობის შემთხვევაში – მისი გაგზავნის ვადის ბოლო დღე;
- გადასახადის გადამხდელის მიერ შემოსავლების სამსახურისთვის საჩივრის ან შეტყობინების გაგზავნის თარიღი.

➤ **სადავო თანხისა და მასზე დარიცხული საურავის, ისევე, როგორც შესაბამისი ჯარიმის, გადახდის ვალდებულება შეჩერებულად ითვლება საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისათვის წარდგენილი „საგადასახადო მოთხოვნის“ საფუძველზე საგადასახადო დავის დაწყების დღიდან დავის დასრულებამდე, თუმცა ძირითად თანხაზე საურავის დარიცხვა გრძელდება.**

გადასახადის გადამხდელის საჩივარში უნდა აღინიშნოს:

- უფლებამოსილი ორგანოს (საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის, საბჭოს) დასახელება და მისამართი;
- გადასახადის გადამხდელის ვინაობა (სახელი და გვარი, დასახელება), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მისამართი და საკონტაქტო საშუალებები (ტელეფონი, ფაქსი, ელექტრონული ფოსტა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში));

გასაჩივრებელი გადაწყვეტილების („საგადასახადო მოთხოვნის“, შესაგებლის, საგადასახადო ორგანოს უარის) გამომცემი საგადასახადო ორგანოს დასახელება და მისამართი, ამ გადაწყვეტილების მიღების თარიღი და მოთხოვნის საგანი;

„საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარის სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლები, ხოლო სხვა გადაწყვეტილების შემთხვევაში - მისი გაუქმების სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლები;

მისთვის დართულ მტკიცებულებათა ჩამონათვალი, რომელიც უნდა ემთხვეოდეს დართულ მტკიცებულებებს.

- **საჩივრის ყველა გვერდი უნდა დაინომროს და საჩივრის ბოლოში, ხელის მოწერამდე სიტყვიერად მიეთითოს შევსებული ფურცლების საერთო რაოდენობა. მოდავე მხარე ვალდებულია ხელი მოაწეროს საჩივრის ყველა გვერდზე.**

გადასახადის გადამხდელის წერილობით შეტყობინებაში დავის გადაწყვეტის ფორმად სასამართლოს არჩევის შესახებ, უნდა აღინიშნოს:

საგადასახადო ორგანოს დასახელება და ზუსტი მისამართი;

გადასახადის გადამხდელის ვინაობა (სახელი და გვარი, დასახელება), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მისამართი და საკონტაქტო საშუალებები (ტელეფონი, ფაქსი, ელექტრონული ფოსტა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში));

გასაჩივრებელი გადაწყვეტილების („საგადასახადო მოთხოვნის“) მიღების თარიღი და მოთხოვნის საგანი.

„საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულების უზრუნველყოფა

თუ გადასახადის გადამხდელი ასაჩივრებს „საგადასახადო მოთხოვნას“, იგი ვალდებულია მისი მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში „საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულების უზრუნველსაყოფად საგადასახადო ორგანოს წარუდგინოს:

საბანკო გარანტია ან/და ბანკში სადეპოზიტო ანგარიშზე სათანადო თანხის შეტანის ცნობა (გადასახადის გადამხდელს ამ თანხის განკარგვის უფლება არა აქვს ბანკისათვის შესაბამისი საგადასახადო ორგანოს მიერ წერილობითი ნებართვის გაცემის გარეშე);

ფინანსური რისკების დაზღვევის პოლისი;

თავისი ქონება საგადასახადო გირავენობით/იპოთეკით დასატვირთად.

- **წარდგენილი გარანტიების საერთო ღირებულება არ უნდა იყოს გადასახადის გადამხდელის სადავო საგადასახადო დავალიანებაზე ნაკლები.**

- **აღნიშნული ვალდებულება არ წარმოიშობა, თუ გადასახადის გადამხდელის ქონება დატვირთულია საგადასახადო გირავენობით/იპოთეკით და იგი საკმარისია სადავო საგადასახადო ვალდებულების უზრუნველსაყოფად.**

თუ გადასახადის გადამხდელი 20 კალენდარული დღის ვადაში საგადასახადო ორგანოს არ წარუდგენს აღნიშნულ უზრუნველყოფის გარანტიებს, საგადასახადო ორგანოს უფლება აქვს, დაუყოვნებლივ, სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე გამოიყენოს „საგადასახადო მოთხოვნის“ შესრულების უზრუნველყოფის შემდეგი ღონისძიებები (სადავო საგადასახადო დავალიანების მოცულობის ფარგლებში, ხოლო, თუ წარდგენილია ნაწილობრივი უზრუნველყოფის გარანტია, იმ ფარგლებში, რაც საკმარისია სადავო საგადასახადო დავალიანების მოცულობის შესავსებად):

ყაღადა დაადოს მის საბანკო ანგარიშებს;

ყაღადა დაადოს მის ნებისმიერი სახის ქონებას (მათ შორის, მოძრავ, უძრავ და არამატერიალურ ქონებას).

თუ საგადასახადო დავა გადაწყდება გადასახადის გადამხდელის სასარგებლოდ, მაშინ უქმდება მის მიერ წარდგენილი უზრუნველყოფის გარანტიები, საგადასახადო ორგანოს მიერ დადებული ყაღადა ჩაითვლება მოხსნილად, ხოლო საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის უფლება - გაუქმებულია. წინააღმდეგ შემთხვევაში – გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობის დღიდან დაეკისრება სადავო გადასახადისა და შესაბამისი საგადასახადო სანქციების თანხის გადახდა.

საგადასახადო დავის ბაღაჟყვება ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგადასახადო დავის განხილვის მიზანია მხარეთა დავის სწრაფად და სამართლიანად გადაწყვეტა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს მხოლოდ გადასახადის გადამხდელის მიერ, დადგენილი მოთხოვნების კათვალისწინებით.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგადასახადო დავის განხილვა მიმდინარეობს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურსა და საბჭოში.

საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელი/მისი მოადგილე ვალდებულია, გადასახადის გადამხდელის საჩივარი, მისი მიღებიდან 3 კალენდარული დღის ვადაში, თანდართულ მასალებთან ერთად გაუგზავნოს შემოსავლების სამსახურს.

- თუ საგადასახადო ორგანო „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ მიღებიდან 15 კალენდარული დღის ვადაში არ მიიღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას და გადასახადის გადამხდელს არ გაუგზავნის მას, ეს ნიშნავს „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარს.

გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს „საგადასახადო მოთხოვნა“ ან ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, მისი მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში, ხოლო საგადასახადო ორგანოს მიერ „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე (მთლიანად ან ნაწილობრივ) უარის თქმის შემთხვევაში გაგზავნილი შესაგებელი (მისი მიღებიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში) და იმავე ვადაში შესაგებლის

გაუგზავნელობისას საგადასახადო ორგანოს უარი (ამ ვადის ამოწურვიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში) გაასაჩივროს:

გასაჩივრებელი გადაწყვეტილების გამომცემი საგადასახადო ორგანოს მეშვეობით შემოსავლების სამსახურში და წარდგენილ საჩივარს თან უნდა დაურთოს დამატებითი მტკიცებულებები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); სასამართლოში.

➤ **თუ აღნიშნული გასაჩივრების ვადები შესაძლებელია აითვალოს განსხვავებული თარიღებიდან, ამ შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება გადასახადის გადამხდელის მიერ შესაგებლის მიღების თარიღს, მიუხედავად იმისა, დროულად გააგზავნა თუ არა შესაგებელი საგადასახადო ორგანომ.**

საგადასახადო ორგანოს შესაგებელში უნდა აღინიშნოს:

გადასახადის გადამხდელის ვინაობა (სახელი და გვარი, დასახელება), გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), მისამართი;

საგადასახადო ორგანოს დასახელება და ზუსტი მისამართი, საკონტაქტო საშუალებები (ტელეფონი, ფაქსი, ელექტრონული ფოსტა);

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ მიღების თარიღი და მოთხოვნის საგანი;

შესაგებლის გაგზავნის (გადაცემის) თარიღი;

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის“ შესრულებაზე უარის სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძვლები;

შესაგებლისათვის დართულ მტკიცებულებათა ჩამონათვალი.

➤ **საგადასახადო ორგანოს შესაგებელს ხელს აწერს საგადასახადო ორგანოს ხელმძღვანელი/მისი მოადგილე.**

გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს დავა გააგრძელოს საგადასახადო კოდექსით დადგენილი ფორმით საგადასახადო ორგანოსგან შესაგებლის მიღებიდან 5 დღის ვადაში, ხოლო შესაგებლის 15 კალენდარული დღის განმავლობაში მიუღებლობის შემთხვევაში – ამ ვადის ამოწურვიდან არა უგვიანეს 5 დღისა. დავის სასამართლოში გაგრძელების შემთხვევაში გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია, ამ გადაწყვეტილების შესახებ საგადასახადო ორგანოს აცნობოს შესაგებლის მიღებიდან 5 დღის ვადაში.

➤ **თუ გადასახადის გადამხდელი დავას აგრძელებს სასამართლოში, იგი ვალდებულია 5 კალენდარული დღის ვადაში აცნობოს ამის შესახებ საგადასახადო ორგანოს. საგადასახადო დავის გაუგრძელებლობის ან დავის სასამართლოში გაგრძელების შესახებ ცნობის წარუდგენლობა ითვლება დავაზე უარის თქმად (მათ შორის, სასამართლოში დავაზე).**

➤ **ზემოთ აღნიშნული მოთხოვნების დაუცველად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო.**

თუ გადასახადის გადამხდელი ზემოაღნიშნულ ვადებში არ გაასაჩივრებს (მათ შორის, სასამართლოში):

„საგადასახადო მოთხოვნას“ ან შესაგებელს, „საგადასახადო მოთხოვნა“ აღიარებულად ჩაითვლება, მიიქცევა აღსასრულებლად და ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში „საგადასახადო მოთხოვნაზე“ ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე კი - წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო, „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ გაუქმებულად ჩაითვლება და ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში უარზე ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო;

საგადასახადო ორგანოს უარს, „გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ გაუქმებულად ჩაითვლება და ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში უარზე ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო;

ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს, ეს ჩაითვლება აღნიშნული აქტის აღიარებად და ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში ამ აქტზე ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო.

საგადასახადო ვადის ბანხილვა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურში

ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური ვალდებულია, გადასახადის გადამხდელის საჩივრის მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში განიხილოს იგი, მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება და გადაწყვეტილების მიღებიდან არა უგვიანეს მე-3 სამუშაო დღისა გაუზიაროს იგი მომჩივანს და იმ საგადასახადო ორგანოს, რომლის გადაწყვეტილებაც იყო გასაჩივრებული.

თუ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური დაასკენის, რომ სათანადოდ არ არის გამოკვლეული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოებები, იგი უფლებამოსილია გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამომცემ საგადასახადო ორგანოს დაავალოს მხოლოდ სადავო საკითხის განმეორებით განხილვა და შესწავლა შემოსავლების სამსახურის მიერ დადგენილ ვადაში, რომელიც არ შეიძლება იყოს 30 სამუშაო დღეზე მეტი.

- სადავო საკითხების განმეორებით შესწავლისა და განხილვის პერიოდში დავის განხილვა ჩერდება.
- თუ გადამხდელი თანახმაა შემოწმება ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე, სადავო საკითხის განმეორებითი განხილვისა და შესწავლის უზრუნველსაყოფად გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩატარება არ საჭიროებს მოსამართლის ბრძანებას.
- გადამხდელის ინფორმირებას განმეორებითი შემოწმების შესახებ უზრუნველყოფს საგადასახადო ორგანო.

შემოსავლების სამსახურში დავა განიხილება მომჩივნის ან/და მისი კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენლის (წარმომადგენლების) მონაწილეობით, ხოლო გამოუცხადებლობის შემთხვევაში - დავა განიხილება მათ გარეშე.

შემოსავლების სამსახური დავის განხილვის საფუძველზე უფლებამოსილია:

- დააკმაყოფილოს საჩივარი და გააუქმოს საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილება;
- ნაწილობრივ დააკმაყოფილოს საჩივარი და ნაწილობრივ გააუქმოს საგადასახადო ორგანოს გადაწყვეტილება;
- არ დააკმაყოფილოს საჩივარი.

➤ **შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილება შეიძლება გამოიცეს ხელმო აღნიშნული უფლებამოსილებების გაერთიანების საფუძველზეც.**

შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილებაში აღნიშნული უნდა იყოს:

- მისი მიღების დრო და ადგილი, მიმღებ პირთა ვინაობა, მომჩივნისა და საგადასახადო ორგანოს დასახელება, რომლის გადაწყვეტილებაც იყო გასაჩივრებული, და დავის საგანი;
- შემოსავლების სამსახურის მიერ დადგენილი გარემოებანი, მტკიცებულებანი, რომელთა საფუძველზედაც მოხდა ამა თუ იმ მტკიცებულების უარყოფა, ნორმატიული აქტები და მათი ნორმები, რომლებითაც ხელმძღვანელობდა იგი;
- შემოსავლების სამსახურის დასკვნა საჩივრის დაკმაყოფილების, ნაწილობრივ დაკმაყოფილების, მის დაკმაყოფილებაზე უარის ან სადავო საკითხის განმეორებით განხილვის შესახებ;
- მისი გასაჩივრების ვადა და წესი.

➤ **გადაწყვეტილებას ხელი უნდა მოაწეროს შემოსავლების სამსახურის უფლებამოსილმა თანამდებობის პირმა.**

საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების ან მის დაკმაყოფილებაზე უარის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, შემოსავლების სამსახური ვალდებულია, გადაწყვეტილების ძალაში შესვლიდან არა უგვიანეს 3 სამუშაო დღისა გადასახადის გადამხდელს გადაწყვეტილებასთან ერთად გაუგზავნოს შესწორებული „საგადასახადო მოთხოვნა“ (თუ მოხდა მისი შესწორება).

➤ **თუ შემოსავლების სამსახური 20 კალენდარული დღის ვადაში არ მიიღებს გადაწყვეტილებას ან გადასახადის გადამხდელს არ გაუგზავნის მას, ეს ნიშნავს საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარს.**

გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილება (ამ გადაწყვეტილების მიღებიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში) ან უარი, თუ აღნიშნულმა სამსახურმა 20 კალენდარული დღის ვადაში არ მიიღო ეს გადაწყვეტილება (ამ ვადის ამოწურვიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში), გაასაჩივროს:

შემოსავლების სამსახურის მეშვეობით ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ საბჭოში. გადასახადის გადამხდელმა წარდგენილ საჩივარს უნდა

დაურთოს შემოსავლების სამსახურისთვის წარდგენილი ყველა მასალის ასლი და დამატებითი მტკიცებულებები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში); სასამართლოში (ასეთ შემთხვევაში მოპასუხედ ჩაითვლება ის საგადასახადო ორგანო, რომლის გადაწყვეტილებაც საჩივრდება).

შემოსავლების სამსახური ვალდებულია გადასახადის გადამხდელის საჩივარი, მისი მიღებიდან 3 კალენდარული დღის ვადაში, გაუგზავნოს საბჭოს (თანდართულ მასალებთან ერთად). თუ გადასახადის გადამხდელი 5 კალენდარული დღის ვადაში არ გაასაჩივრებს (მათ შორის, სასამართლოში):

შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილებას, იგი აღიარებულად ჩაითვლება და მიექცევა აღსასრულებლად; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში გადაწყვეტილებაზე ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო წყდება საქმის წარმოება;

შემოსავლების სამსახურის უარს, საჩივარი გაუქმებულად ჩაითვლება, გასაჩივრებელი გადაწყვეტილება და აღსასრულებლად მიიქცევა; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში უარზე ვადის დაუცველად შეტანილი საჩივარი განუხილველი რჩება, ხოლო სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო წყდება საქმის წარმოება.

საგადასახადო დავის გადაწყვეტა დავების განხილვის საბჭოში

ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების გადაწყვეტის საბჭო დავას თავის სხდომაზე იხილავს საჩივრის მიღებიდან 20 კალენდარული დღის ვადაში. საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ ვადაში შესაძლებელია ჩატარდეს მოსამზადებელი სხდომა/სხდომები.

თუ საბჭო დაასკვნის, რომ სათანადოდ არ არის გამოკვლეული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოებები, იგი უფლებამოსილია, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამომცემ საგადასახადო ორგანოს დაავალოს, მხოლოდ სადავო საკითხის განმეორებით განიხილვა და შესწავლა შემოსავლების სამსახურის მიერ მითითებულ ვადაში, რომელიც არ შეიძლება იყოს 30 სამუშაო დღეზე მეტი.

- **აღნიშნულ პერიოდში დავის განხილვა ჩერდება, ხოლო ვადის გაგრძელება შეიძლება მხოლოდ ერთხელ და არა უმეტეს 15 სამუშაო დღით.**

თუ გადასახადის გადამხდელი თანახმაა შემოწმება ჩატარდეს მოსამართლის ბრძანების გარეშე, სადავო საკითხის განმეორებითი განხილვისა და შესწავლის უზრუნველსაყოფად გასვლითი საგადასახადო შემოწმების ჩატარება არ საჭიროებს მოსამართლის ბრძანებას. გადამხდელის ინფორმირებას განმეორებითი შემოწმების შესახებ უზრუნველყოფს საგადასახადო ორგანო.

საბჭო უფლებამოსილია წევრთა უმრავლესობის დასწრების შემთხვევაში. გადაწყვეტილება მიიღება სხდომაზე დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით. დაუშვებელია ხმის მიცემისაგან თავის შეკავება. საბჭოში დავა განიხილება მომჩივნის ან/და მისი კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენლის (წარმომადგენლების) მონაწილეობით.

- **განხილვისათვის დანიშნულ დროს მომჩინის ან/და მისი კანონიერი ან უფლებამოსილი წარმომადგენლის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში დავა განხილვა მათ გარეშე.**

საბჭო უფლებამოსილია დავის განხილვის საფუძველზე:

დააკმაყოფილოს საჩივარი და გააუქმოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილება;
ნაწილობრივ დააკმაყოფილოს საჩივარი და ნაწილობრივ გააუქმოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის გადაწყვეტილება;
არ დააკმაყოფილოს საჩივარი.

საბჭოს გადაწყვეტილება შეიძლება გამოიცეს ზემოთ აღნიშნული უფლებამოსილებების გაერთიანების საფუძველზეც. საბჭოს გადაწყვეტილებაში აღნიშნული უნდა იყოს:

მისი მიღების დრო და ადგილი, მიმღებ პირთა ვინაობა, მომჩინისა და საგადასახადო ორგანოს დასახელება, რომლის გადაწყვეტილებაც იყო გასაჩივრებული და დავის საგანი;
საბჭოს მიერ დადგენილი გარემოებანი, მტკიცებულებანი, რომელთა საფუძველზედაც მოხდა ამა თუ იმ მტკიცებულების უარყოფა, ნორმატიული აქტები და მათი ნორმები, რომლებითაც ხელმძღვანელობდა იგი;
საბჭოს დასკვნა საჩივრის დაკმაყოფილების, ნაწილობრივ დაკმაყოფილების ან მის დაკმაყოფილებაზე უარის შესახებ;
მისი გასაჩივრების ვადა და წესი.

საბჭოს წევრს (როგორც გადაწყვეტილების მომხრეს, ისე მოწინააღმდეგეს) უფლება აქვს, საბჭოს გადაწყვეტილებას დაურთოს განსხვავებული მოსაზრება. საბჭო ვალდებულია გადაწყვეტილების დამოწმებული ასლი არა უგვიანეს 5 სამუშაო დღისა გაუგზავნოს ან პირადად ჩააბაროს მხარეებს ან მათ წარმომადგენლებს.

- **თუ საბჭო დადგენილ ვადაში არ მიიღებს ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებას, ეს ნიშნავს საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარს.**

საბჭოს გადაწყვეტილება ძალაში შედის:

მომჩინის მიერ ამ გადაწყვეტილების მიღებიდან მე-10 კალენდარულ დღეს, თუ მან ამ ვადაში არ გაასაჩივრა იგი;
საბჭოს მიერ საქმის განხილვისთვის 20 კალენდარული დღის ამოწურვიდან მე-10 კალენდარულ დღეს, თუ საბჭომ ამ ვადაში არ მიიღო გადაწყვეტილება და მომჩინებამ ამავე ვადაში არ გაასაჩივრა საბჭოს უარი.

გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს გაასაჩივროს საბჭოს გადაწყვეტილება 5 კალენდარული დღის ვადაში. ასეთ შემთხვევაში მოპასუხეა ის საგადასახადო ორგანო, რომლის გადაწყვეტილებაც საჩივრდება.

- **ვადების დაუცველად სასამართლოში შეტანილ სარჩელზე წყდება საქმის წარმოება დასაშვებობის მოთხოვნების დარღვევის გამო.**

გადასახადის გადამხდელის მიერ „საგადასახადო მოთხოვნა“, საგადასახადო ორგანოს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის ან საბჭოს გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით. **(იხ. საპროცესო კოდექსი, თავი 8).**

ტერმინები

პირი – ყველა ფიზიკური და იურიდიული პირი, რომელსაც განსაზღვრავს სამოქალაქო კოდექსი და ასევე ყველა საწარმო ან ორგანიზაცია, რომელსაც განსაზღვრავს საგადასახადო კოდექსი.

გადასახადის გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი -საგადასახადო ორგანოს მიერ პირისთვის გადასახადის გადამხდელად დარეგისტრირებისას მიკუთვნებული შესაბამისი კოდი, რომლითაც იგი სარგებლობს საგადასახადო ურთიერთობებში. გადამხდელის საიდენტიფიკაციო ნომერი მუდმივია და დაუშვებელია მისი შეცვლა ან განმეორება.

სააღრიცხვო დოკუმენტაცია – ისეთი პირველადი დოკუმენტები (ჩეკები, ინვოისი, სასაქონლო ზედნადები და ა.შ.), ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრები და ყველა ისეთი დოკუმენტი, რომელთა საფუძველზეც დგინდება დაბეგრის ობიექტები და საგადასახადო ვალდებულებები.

გადასახადების ადმინისტრირება – იმ მეთოდების, ფორმებისა და წესების ერთობლიობა, რომელთა საფუძველზეც საგადასახადო ორგანო არეგულირებს გადასახადებთან დაკავშირებულ საკითხებს (გაანგარიშება, კონტროლი, გადასახადის გადამხდელთა/საგადასახადო აგენტთა აღრიცხვა, ვალდებულებების შესრულების უზრუნველყოფა და ა.შ.).

დასაბეგრი ქონების ადგილსამყოფელი – უძრავი ქონების შემთხვევაში მისი ფაქტობრივად მდებარეობის ადგილი, მოძრავი ქონების შემთხვევაში – რეგისტრაციის ადგილი, ხოლო ასეთის არარსებობისას მისი ფაქტობრივად მდებარეობის ადგილი.

რეზიდენტი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი (საქართველოს საწარმო ან ორგანიზაცია), რომელიც ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვის განმავლობაში 183 დღეზე მეტ ხანს იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე.

არარეზიდენტი – პირი, რომელიც არ არის რეზიდენტი.

ოჯახი – პირი, მისი მეუღლე, არასრულწლოვანი შვილი და გერი, აგრეთვე პირთან მუდმივად მცხოვრები მშობელი, შვილი და გერი, და, ძმა, ბებია, ბაბუა, შვილიშვილი, რომლებიც საერთო მეურნეობას ეწევიან. ამ კოდექსის მიზნებისათვის თავად გადამხდელი უპირობოდ განსაზღვრავს იმ პირთა წრეს (ზემოაღნიშნულ პირთაგან), რომლებიც მასთან ერთად მუდმივად ცხოვრობენ და ეწევიან საერთო მეურნეობას.

ნათესავეები – ოჯახის წევრები, აღმავალი და დამავალი შტოს ნათესავეები, დის ქმარი (ძმის ცოლი), მშობლების დები (ძმები) და აგრეთვე პირები, რომლებიც ხანგრძლივი მეურვეობის შედეგად ერთმანეთთან დაკავშირებულნი არიან, როგორც მშობლები და შვილები.

პარტნიორი – „მეწარმეთა შესახებ“ კანონის შესაბამისად პირი, რომელთანაც გადასახადის გადამხდელი ეწევა ეკონომიკურ საქმიანობას. ესენი შეიძლება იყვნენ აქციონერები, კომანდიტები, კომპლემენტარები და მეპაიეები.

ურთიერთდამოკიდებული პირები – პირები, რომელთა განსაკუთრებულმა ურთიერთობებმა შესაძლოა გავლენა იქონიოს მათი და მათ მიერ წარმოდგენილი პირების საქმიანობის პირობებსა და ეკონომიკურ შედეგებზე (მაგ.: ნათესავეები, პირის მიერ სხვა საწარმოს კონტროლი, საწარმოს ფილიალები და სხვა) (**იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 23**).

საგადასახადო ორგანო - საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური, მისი სტრუქტურული ერთეული, ტერიტორიული ორგანო, ტერიტორიული ორგანოს სტრუქტურული ერთეული ან სხვა ქვედანაყოფი, რომლის ფუნქციაა გადასახადების ადმინისტრირება. ასევე მათი რეორგანიზაციის/ლიკვიდაციის შედეგად წარმოქმნილი ნებისმიერი დაწესებულება ან ქვედანაყოფი, რომელიც შეასრულებს საგადასახადო ორგანოს ფუნქციებს.

შემოსავლების სამსახური – საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური, ან მისი რეორგანიზაციის/ლიკვიდაციის შედეგად შექმნილი ნებისმიერი დაწესებულება, რომელსაც მიენიჭება უფლებამოსილება შეასრულოს შემოსავლების სამსახურის ფუნქციები.

საემისიო კაპიტალი – საწარმოს მიერ აქციების პირველადი განთავსებიდან მიღებულ ან მისაღებ თანხას და აქციების ნომინალურ ღირებულებას შორის სხვაობა. ასევე სამეწარმეო საზოგადოების დაფუძნებისას არაფულადი შესატანის ღირებულების მეტობა დათქმულ თანხაზე.

ღივიღენდი – მოგების ნაწილი, რომელიც ნაწილდება იურიდიული პირის პარტნიორებს შორის სამეურნეო წლების შედეგების მიხედვით, ასევე იურიდიული პირის აქციების გამოსყიდვისას ქონების განაწილებით მიღებული შემოსავალი, გარდა საწესდებო და საემისიო კაპიტალის ქონების ან/და იმ ქონების რაც ადრე შეიტანა პარტნიორმა.

პროცენტი – კრედიტებთან, დეპოზიტებთან, ანაბრებთან, ობლიგაციებთან და სხვა სახელო ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადასახდელი, ასევე დისკონტის სახით მიღებული შემოსავალი და არასახელმწიფო საპენსიო ფონდიდან მიღებული პროცენტი.

როიალტი – გადასახადი, რომელსაც პირი იხდის კონკრეტული ფასეულობის დროებით გამოყენებისათვის (მაგ.: სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების სარგებლობის უფლების საფასური, პატენტის გამოყენების საფასური, ნოუ-ჰაუთი მიღებული შემოსავალი და სხვა).

არაპირდაპირი გადასახადი – გადასახადი (დღგ, აქციზი), რომელსაც იხდის მომხმარებელი საქონლის ან მომსახურების ფასზე დანამატის სახით, თუმცა გადასახადის უშუალოდ ბიუჯეტში გადახდას ახორციელებს ამ საქონლის მიმწოდებელი ან/და მომსახურების გამწვევი.

საერთაშორისო გადაზიდვა – ნებისმიერი სახის სატრანსპორტო საშუალებით ტრანზიტის ან ექსპორტის საბაჟო რეჟიმში მოქცეული ან იმპორტამდე (საქონლის თავისუფალ მიმოქცევაში გაშვებამდე) ტვირთების გადაზიდვა, აგრეთვე ორი ქვეყნის გაგზავნისა და დანიშნულების პუნქტებს შორის შესაბამისი სატრანსპორტო საშუალებით მგზავრთა გადაყვანა.

საქონელი – მატერიალური ან არამატერიალური ქონება (მათ შორის ელექტრო და თბოენერგია, გაზი და წყალი), რომელიც გამიზნულია გაყიდვისათვის (დღგ-ს მიზნებისთვის საქონელს არ განეკუთვნება ფული და მიწა) (**იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 17**).

იდენტური საქონელი – სხვადასხვა საქონელი, რომელთაც გააჩნიათ ერთნაირი ფიზიკური მახასიათებლები: ხარისხი, რეპუტაცია ბაზარზე, წარმოშობის ქვეყანა და მწარმოებელი. მაგალითად: ორი სხვადასხვა კომპანიის მიერ წარმოებული ერთნაირი ხარისხის კარაქი, ჩაითვლება იდენტურ საქონლად.

მსგავსი საქონელი – სხვადასხვა არაიდენტური საქონელი, რომელთაც გააჩნიათ მსგავსი მახასიათებლები და კომონენტები, რის გამოც ისინი შეიძლება იყვნენ კომერციულად ურთიერთშემცვლელნი.

საბაჟო რეჟიმები:

- საქონლის თავისუფალ მიმოქცევაში გაშვება (იმპორტი);
- საქონლის ტრანზიტი;
- საბაჟო საწყობში საქონლის შენახვა;
- საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადამუშავება;
- საქონლის დროებითი შემოტანა;
- საბაჟო ტერიტორიის გარეთ საქონლის გადამუშავება;
- საქონლის ექსპორტი.

საქონლის ექსპორტი – საქონლის გატანა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიის გარეთ მისი ამავე ტერიტორიაზე შემოტანის ვალდებულების გარეშე.

საქონლის იმპორტი – საქონლის შემოტანა და მუდმივად დატოვება საქართველოს ტერიტორიაზე, მისი გატანის ვალდებულების გარეშე.

საბაჟო ორგანო - საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბაჟო დეპარტამენტი, მისი სტრუქტურული ერთეული, ტერიტორიული ორგანო, ტერიტორიული ორგანოს სტრუქტურული ერთეული ან სხვა ქვედანაყოფი, რომლის ფუნქციაა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის შემოტანასა და საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან საქონლის გატანასთან დაკავშირებული პროცედურების, საბაჟო ხელახედველობისა და საბაჟო კონტროლის განხორციელება.

საქართველოს საბაჟო ტერიტორია შედგება საქართველოს სახმელეთო ტერიტორიისაგან, ტერიტორიული და შიდა წყლებისაგან და მათი საჰაერო

სიერცისაგან. საქართველოს საბაჟო ტერიტორია აგრეთვე მოიცავს განსაკუთრებულ საზღვაო ეკონომიკურ ზონაში განლაგებული დანადგარების, ნაგებობებისა და ხელოვნური კუნძულების ტერიტორიებს, რომლებზედაც ვრცელდება საქართველოს განსაკუთრებული იურისდიქცია. საქართველოს საბაჟო ტერიტორია შემოიფარგლება საბაჟო საზღვრით, რომელიც ემთხვევა საქართველოს სახელმწიფო საზღვარს.

საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურა – საქონლის პარმონიზებული სისტემა, სადაც ყველა პროდუქტს მინიჭებული აქვს უნიკალური კოდი და სატარიფო განაკვეთი.

უიმედო საგადასახადო დავალიანება – ისეთი ვადაგადაცილებული საგადასახადო დავალიანება (მათ შორის დაკისრებული სანქციები), რომლის ამოღებისთვის გატარებული საგადასახადო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებების შედეგად დადგინდა, რომ გადამხდელს არ გააჩნია საქმარისი ქონება ან/და აქტივები ამ გადასახადის დასაფარავად.

უიმედო ვალი – საქონლის ან/და მომსახურების რეალიზაციის შედეგად გადასახადის გადამხდელის მიერ აღიარებული მოთხოვნა ან მისი ნაწილი, რომელიც არ იქნა ანაზღაურებული მიმდინარე საგადასახადო წლის ბოლომდე.

აღიარებული საგადასახადო ვალდებულება – გადასახადი ან/და სანქცია, რომელიც წარმოშობილია გადამხდელის მიერ წარდგენილი დეკლარაციის, „საგადასახადო მოთხოვნის“, რომელსაც გადასახადის გადამხდელი ეთანხმება ან რომლის გასაჩივრების ვადა გასულია ან სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

აღიარებული ზედმეტად გადახდილი თანხა – ცალკეული გადასახადების ან/და სანქციების მიხედვით ზედმეტად გადახდილი თანხა, რომელიც გამოვლენილია საგადასახადო ორგანოს მიერ, დადასტურებულია ან გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნის საფუძველზე ან ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს გადაწყვეტილებით, აგრეთვე თუ იგი წარმოშობილია სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

საგადასახადო დავალიანება – სხვაობა გადასახადის გადამხდელის მთლიან საგადასახადო ვალდებულებასა და ცალკეული გადასახადების ან/და სანქციების მიხედვით ზედმეტად გადახდილი თანხების ჯამს შორის (მაგალითი: პირის საგადასახადო ვალდებულება დღე-ში შეადგენს 15 000 ლარს, ზედმეტად გადახდილი საშემოსავლო გადასახადი იყო 1000 ლარი, ხოლო ზედმეტად გადახდილი მოგების გადასახადი კი – 2500 ლარი. მაშინ გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო დავალიანება იქნება 11 500 ლარი (15 000 - 1000 - 2 500 = 11 500)).

აღიარებული საგადასახადო დავალიანება – სხვაობა გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის აღიარებულ ჯამურ საგადასახადო ვალდებულებასა და მის მიერ ცალკეული გადასახადების ან/და სანქციების მიხედვით აღიარებული ზედმეტად გადახდილი თანხების ჯამს შორის.

ინვენტარიზაცია – არსებული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების შედარება ბუღალტრულ ჩანაწერებში არსებულ მანვენებლებთან.

დანაკლისი – ინვენტარიზაციის შედეგად გამოვლენილი სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების ნაკლებობა. ისეთ ფასეულობათა ნაკლებობის აღმოჩენისას, რომელთა ინვენტარიზაცია ფიზიკურად შეუძლებელია (მაგ.: გაზი, წყალი, თბოენერჯია) და ვერ დგინდება დებიტორი ან/და მიმთვისებელი, დანაკლისად ჩაითვლება სხვაობა შექმნილ და რეალიზებულ სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობას შორის. თუ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დადგენილია დანაკარგის მაქსიმალური ზღვრული ოდენობა, დანაკლისად ჩაითვლება ამ ოდენობაზე მეტი ნაკლებობა (**მაგალითი**: თუ პურის საცხობის დანაკლისის დასაშვები ოდენობაა 1 ტომარა ყოველ 25 ტომარა ფქვილზე და მას 25 ტომარა ფქვილზე დანაკლისი აღმოაჩნდა 3 ტომარა ფქვილი, მაშინ მის დანაკლისად ჩაითვლება 2 ტომარა).

არამატერიალური აქტივი – არაფულადი აქტივი, რომელსაც ფიზიკური ფორმა არ გააჩნია და რომელსაც პირი იყენებს ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში ეკონომიკური საქმიანობისთვის. არამატერიალური აქტივებია: პატენტი, საავტორო უფლება, სავაჭრო ნიშანი, გუდვილი, კომპიუტერული პროგრამა, ლიცენზია, იჯარის უფლება, ფრანჩიზი, საბადოების დამუშავების უფლება, იმპორტისა და ექსპორტის სპეციალური უფლებები.

მატერიალური აქტივი – ყველა ის აქტივი, რომელიც არ განიხილება როგორც არამატერიალური აქტივი.

წმინდა აქტივები – სხვაობა პირის აქტივებსა და მის ვალდებულებებს შორის.

ქონება – ყველა ის ნივთი და არამატერიალური სიკეთე, რომლის შეძენა, ფლობა, განკარგვა და სარგებლობა შეუძლიათ პირებს.

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები – პირის მიერ სამეურნეო საქმიანობის პროცესში გამოყენებული ნედლეული, მასალები, ნახევარფაბრიკატები, მარაგ-ნაწილები, ტარა და მზა პროდუქცია.

ეკონომიკური სამსახურის ვადა – პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც პირის მფლობელობაში არსებული აქტივი გამოსაყენებლად ვარგისია.

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა – მიწის ყველა ის ნაკვეთი, რომლის გამოყენება კანონმდებლობით ნებადართულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით (მაგ.: სახნავ-სათესი, მრავალწლიანი ნარგავები, საძოვრები, საკარმიდამო და სააგარაკო ნაკვეთები, მრეწველობის, ტრანსპორტის, კავშირგაბმულობის, ენერჯეტიკის, დაცული ტერიტორიებისა და სხვა არასასოფლო-სამეურნეო მიწების ის ნაკვეთები, რომლებიც გამოიყენება ამ მიზნით, სამელიორაციო ქსელებით დაკავებული მიწები, მემცენარეობისა და მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოებისათვის საჭირო მიწის ნაკვეთები და ა.შ.).

არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა – მიწა, რომელიც არ არის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწა.

კალენდარული წელი – დროის მონაკვეთი 1 იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით, ხოლო ახლად დარეგისტრირებული გადასახადის გადამხდელისთვის – რეგისტრაციის პირველ წელს დარეგისტრირების თარიღიდან იმავე წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით.

წელი (გარდა კალენდარული წლისა) – დროის მონაკვეთი, რომელიც შედგება ნებისმიერი უწყვეტი 12 კალენდარული თვისგან.

ძირითადი საშუალება – მატერიალური აქტივი, რომელსაც პირი 1 წელზე მეტი ხნით იყენებს საქონლის წარმოების, საქონლის მიწოდების/მომსახურების გაწევის, იჯარით (მათ შორის, ლიზინგით) გადაცემის ან/და ადმინისტრაციული მიზნებისათვის.

არაამორტიზებადი ძირითადი საშუალება – ძირითადი საშუალება, რომელიც ექსპლუატაციის დროს არ კარგავს თავის ღირებულებას (მაგ.: მიწა).

წარმომადგენლობითი ხარჯი – პირის მიერ ეკონომიკური საქმიანობის ფარგლებში გაწეული ხარჯი, რომელიც მოიცავს:

პირის სახელით გამართული ღონისძიებების (პრეზენტაციები, მიღებები) ხარჯებს;

საექსკურსიო და კულტურულ-სანახაობითი ღონისძიებების ხარჯებს; სტუმრების მომსახურების უზრუნველყოფის ხარჯებს. მათ შორის საკონსულო მომსახურების ხარჯებს, აეროპორტში დახვედრის და გაცილების ხარჯებს, სატრანსპორტო და სასტუმრო მომსახურების ხარჯებს და სხვა.

კომპენსაცია – პირის მიერ საქონლის მიწოდების, გაწეული მომსახურების ან მისივე ხარჯების, დანაკარგის ან დანაკლისის ანაზღაურების მიზნით მიღებული ქონება, გასამრჯელო, სარგებელი, საფასური, საზღაური.

მიმდინარე საექსპლუატაციო ხარჯები – ძირითადი საშუალებების მწარმოებლურობის აღდგენის ან შენარჩუნების მიზნით გაწეული ხარჯები.

ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯები – ხარჯები, რომლებიც გაწეულია ძირითადი საშუალებების მწარმოებლობის დონის ასამაღლებლად და მათი ექსპლუატაციის ვადის გახანგრძლივებისთვის.

დახლი ან არასტაციონალური სავაჭრო ადგილი – პირის ბაზრის/ბაზრობის ტერიტორიაზე საქონლის მიწოდებისთვის დაქირავებული ადგილი, რომლის ფართობს და საფასურს განსაზღვრავს ამ ბაზრის/ბაზრობის ხელმძღვანელი.

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები (ბასს) – ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების კომისიის მიერ დამტკიცებული და საქართველოს პარლამენტთან არსებული ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების კომისიის დადგენილებით სამოქმედოდ შემოღებული სტანდარტები.

„საგადასახადო მოთხოვნა“ – საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელისთვის წარდგენილი ადმინისტრაციული აქტი, რომლის მიხედვითაც გადამხდელი ვალდებულია გადაიხადოს შესაბამისი გადასახადი.

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“ – გადასახადის გადამხდელის მიერ საგადასახადო ორგანოსთვის წარდგენილი მოთხოვნა თანხის ჩათვლის ან დაბრუნების მიზნით.

დაქირავებით მუშაობა – ფიზიკური პირის მიერ სხვა პირის ინტერესებისთვის დაკისრებული ვალდებულების შესრულება გარკვეული ანაზღაურების სანაცვლოდ (იხ. საგადასახადო კოდექსი, მუხლი 16).

საბიუჯეტო ორგანიზაცია – მხარჯავი დაწესებულება ან მას დაქვემდებარებული ერთეული, რომელიც ახორციელებს საკუთარი ბიუჯეტის პროექტის მომზადებას, შესრულებას და ანგარიშის წარდგენას დადგენილი ნორმებისა და წესების შესაბამისად.

ფორვარდული გარიგება²⁷ – საბირჟო გარიგება, რომელიც იდება როგორც რეალურ საქონელზე, ისე განსაზღვრულ ვადაში (მომავალში) დასამზადებელ საქონელზე ხელშეკრულების დადებისას შეთანხმებული და ხელშეკრულებაში მითითებული ფასის მიხედვით.

ოფციური გარიგება – მომავალში კონტრაქტების დადების უფლების ყიდვასთან დაკავშირებული გარიგება, რომლის თანახმადაც ერთ-ერთ მხარეს კონტრაქტის დადგენილი ფასით დროის განსაზღვრულ მონაკვეთში ენიჭება საქონლის ყიდვა-გაყიდვის უფლება.

საგადასახადო დეკლარაცია – გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ან სხვა ვალდებული პირის წერილობით ანგარიშგება მიღებული შემოსავლების, გაწეული ხარჯების, შემოსავლის წყაროების, გადასახადით დასაბეგრი სხვა ობიექტების, საგადასახადო შეღავათების, გამოანგარიშებული გადასახადის თანხის ან/და გადასახადის გამოანგარიშებასა და გადახდასთან დაკავშირებული სხვა მონაცემების შესახებ.

საგადასახადო გაანგარიშება – პირის მიერ ყოველთვიურად, საანგარიშო თვის მომდევნო თვის 15 რიცხვამდე გაცემული შრომის ანაზღაურების თანხებისა და დაკავებული გადასახადების შესახებ წარსადგენი გაანგარიშება.

საკონტროლო-საღარიბო აპარატი – ფისკალური მეხსიერების მქონე, ტექნიკურად გამართული, ქართულენოვანი, საგადასახადო ორგანოში რეგისტრირებული და სათანადო წესით დალუქული საადრიცხვო აპარატები, რომელიც უნდა იყოს შეტანილი სახელმწიფო რეესტრში.

საგადასახადო გირავნობა/იპოთეკა – სახელმწიფოს უფლება, საგადასახადო ვალდებულების შესრულება უზრუნველყოს საგადასახადო დავალიანების მქონე გადასახადის გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის, სხვა ვალდებული პირის ქონებიდან.

²⁷ „სასაქონლო ბირჟებისა და საბირჟო ვაჭრობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლი

თანამფლობელობა – იურიდიული პირის დაფუძნების გარეშე ერთზე მეტი პირის საკუთრების ბაზაზე ამხანაგობის ან სხვა წარმონაქმნების ერთობლივი ფლობა.

სპონსორი – ფიზიკური და იურიდიული პირის მიერ სხვა ფიზიკური და იურიდიული პირის საქმიანობაში წვლილის შეტანა (ფულადი სახსრების, ქონების, ინტელექტუალური მოღვაწეობის შედეგების, მომსახურების გაწევის და გაწეული მომსახურების, სამუშაოს შესრულების სახით) ასეთი პირის მიერ წარმოებული საქონლის რეკლამის გავრცელების პირობით.

და ნ ა რ თ ი

„საგადასახადო მოთხოვნა“

_____საგადასახადო ინსპექცია
მისამართი _____
(საგადასახადო ინსპექციის დასახელება)

საგადასახადო მოთხოვნა № _____

„_____“ „_____“ 200 წ.
(რიცხვი) (ოვე)

გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ან სხვა ვალდებული პირის რეკვიზიტები
_____
(გვარი, სახელი/დასახელება)

საიდენტიფიკაციო

--	--	--	--	--	--	--	--	--

 ნომერი

მისამართი _____

საგადასახადო კოდექსის _____საფუძველზე
(მიეთითება საგადასახადო კანონმდებლობის ის ნორმა რომლის საფუძველზეც
მოხდა დარიცხვა)

გადასახდელად დაგერხვათ:

გადასახადის დასახელება	გადასახადის ძირითადი თანხა	ჯარიმა	საურავი	სულ	ექვემდებარება გადახდას არაუგვიანეს	შენიშვნა

სულ						

წლის „—“ მდგომარეობით თქვენზე რიცხული საგადასახადო დავალიანება შეადგენს

გადასახადის დასახელება	გადასახადის ძირითადი თანხა	ჯარიმა	საურავი	ზედმეტობა	შენიშვნა
სულ					

გადასახადის გადახდის ადგილი და წესი: _____

ამ მოთხოვნის შეუსრულებლობის შემთხვევაში თქვენს მიმართ გამოყენებული იქნება საგადასახადო კოდექსის 84-ე მუხლით გათვალისწინებული საგადასახადო ვალდებულებების შესრულების უზრუნველყოფის ღონისძიებები. თქვენი უფლებები და ვალდებულებები განსაზღვრულია საგადასახადო კოდექსის 39-42 მუხლებით.

„საგადასახადო მოთხოვნა“ შეიძლება გასაჩივრდეს საგადასახადო კოდექსის VIII კარით დადგენილი წესით „საგადასახადო მოთხოვნის მიღებიდან 15 კალენდარული დღის ვადაში, საგადასახადო ინსპექციაში წერილობითი შესაგებლის წარდგენის გზით. აგრეთვე, არბიტრაჟში ან სასამართლოში კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

საგადასახადო ინსპექციის უფროსი _____

„გადასახადის გადამხდელის მოთხოვნა“

საგადასახადო ინსპექციის დასახელება და მისამართი _____

გადამხდელის/საგადასახადო აგენტის ან სხვა ვალდებული პირის რეკვიზიტები

(სახელი, გვარი/დასახელება)

საიდენტიფიკაციო ნომერი _____

მისამართი _____

გაცნობებთ, რომ პირადი აღრიცხვის ბარათზე მერიცხევა ზედმეტად გადახდილი თანხა, სულ _____ ლარის ოდენობით. მათ შორის _____ გადასახადზე _____ ლარი და ა.შ.

გთხოვთ საგადასახადო კოდექსის 71-ე მუხლის შესაბამისად, _____ გადასახადზე არსებული ზედმეტად გადახდილი თანხიდან _____ ლარი გადამიტანოთ _____ გადასახადზე (დამიბრუნოთ ჩემს ანგარიშსწორების ანგარიშზე: ბანკი _____, ბანკის კოდი _____, ა/ა _____)

დავის განხილვის ფორმა _____
(საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში ან სასამართლოში)

მოთხოვნას თან ერთვის შედარების აქტი და სხვა საბუთები, რომლებიც ადასტურობენ ზედმეტობის არსებობას.

ხელმოწერა _____

ბ.ა. „_____“ _____ 200 წ.

დანართი №3

გსნ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--

ეკონომიკური საქმიანობის (NACE) კოდი

--	--	--	--	--	--

საშემოსავლო გადასახადის წლიური დეკლარაცია

I.

საანგარიშო წელი

--	--	--	--	--

წარედგინება _____

(საგადასახადო ორგანოს დასახელება)

(გადამხდელის გვარი, სახელი)

(მისამართი, ბინა, კორპუსი, ქუჩა, ქალაქი/რაიონი) საკონტაქტო გელეფონი

მოცემული დეკლარაცია შედგენილია			ფურცელზე	თნდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები			გვერდი
--------------------------------	--	--	----------	---------------------------------------	--	--	--------

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უცეუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ

გადამხდელის _____

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

II. იესება საგადასახადო ორგანოს მიერ

აღნიშვნა დეკლარაციის წარმოდგენის შესახებ:

დეკლარაცია წარმოდგენილია ფოსტით _____ პირადად _____

მოცემული დეკლარაცია შედგენილია				ფურცელზე	თნდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები				გვერდი
--------------------------------	--	--	--	----------	---------------------------------------	--	--	--	--------

წარმოდგენის თარიღი _____

რეგისტრაციის ნომერი _____

(სახელი გვარი)

(ხელმოწერა)

გსნ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--	--

III. საშემოსავლო გადასახადის გაანგარიშება

ერთობლივი შემოსავალი (უჯრა 2+3+4-5+6)		1	
ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები (დანართი N2-ის პირველი სტრ.)		2	
შემოსავალი ეკონომიკური საქმიანობიდან, რომლებიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან (დანართი N2-ის სტრ.13)		3	
სხვა შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის დაქირავებით მუშაობასთან და ეკონომიკურ საქმიანობასთან (დანართი N2-ის სტრ.28)		4	
საწყისი სასაქონლო მაგერიალური ფასეულობა	5		
საბოლოო სასაქონლო მაგერიალური ფასეულობა		6	
გამოქვითვები ერთობლივი შემოსავლიდან: (ჯამი უჯრა 8-დან 19-ის ჩათვლით)	7		
ხელფასის სახით განაცემები	8		
შეძენილი საქონელი, მასალები და ნედლეული	9		
ელ-ენერჯია	10		
ამორტიზაცია (დანართი N3)	11		
შესყიდული, ლიზინგით მიღებული ან საკუთარი წარმოების ძირითადი საშუალებები	12		
ძირითად საშუალებათა რემონტი	13		
კრედიტისათვის გადახდილი პროცენტები	14		
ხარჯები უიმედო ვალებზე	15		
სადაზღვევო ხარჯები	16		
წარმომადგენლობითი ხარჯები	17		
შეძენილი მომსახურება გარდა სხვა სტრიქონებში ასახულისა	18		
გამოქვითვას დაქვემდებარებული სხვა ხარჯები (დანართი N2-ის სტრ.33)	19		
სოციალური გადასახადი	20		
გამოქვითვები სულ (უჯრა 7+20)	21		
შემოსავალი ხარჯების გამოკლებით(უჯრა 1-21)		22	

წინა წლების ზარალის გამოქვითვა	23		
საგადასახადო შეღავათი	24		
დასაბეგრი შემოსავალი (უჯრა 22-23-24)			25
საშემოსავლო გადასახადი დასაბეგრ შემოსავალზე			26
გადახდის წყაროსთან დაკავებული და გადახდილი გადასახადი, გარდა ს.კ. 195-ე და 196-ე მუხლების მიხედვით დაკავებული გადასახადის თანხისა.	27		
საქართველოს ფარგლებს გარეთ გადახდილი გადასახადის თანხა	28		
გადახდილი მიმდინარე გადასახდელები:	29		
	საგადასახადო დაჯვარების N	თარიღი	თანხა
გადახდილი გადასახადების ჯამი (უჯრა .27+28+29)	30		
გადასახდელი თანხა საანგარიშო პერიოდისათვის (უჯრა 26-30)			31
შელმეგად გადახდილი თანხა საანგარიშო პერიოდში (უჯრა 30-26)	32		

გაანგარიშების უცყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ

გადამხდელის -----
(სახელი, გვარი) (ხელმოწერა) თარიღი

დანართი 2

ერთობლივი შემოსავალი და გამოქვითვას დაქვემდებარებული სხვა ხარჯები

	დასახელება	თანხა
1	2	3
1	ხელფასის სახით მიღებული შემოსავლები (სგრ.2+3)	
2	ხელფასის სახით მიღებული საზღაური	
3	დაქირავებით მუშაობის შედეგად მიღებული სარგებელი (ჯამი სგრ.4-დან სგრ.12-ის ჩათვლით)	
4	დამქირავებლის ავტომობილის პირადი სარგებლობისათვის გამოყენება	
5	საბაზრო განაკვეთზე დაბალი განაკვეთით სესხის მიღება	
6	დამქირავებლისაგან კომპენსაციის გარეშე საქონლის (მომსახურების) მიღება	
7	დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საცხოვრებლის სარგებლობაში გადაცემა	
8	დამქირავებლის მიერ დაქირავებულის ან მის კმაყოფაზე მყოფთათვის განათლების მისაღებად დახმარების გაწევა	
9	დაქირავებულისათვის ხარჯების ანაზღაურება	

10	დაქირავებულისათვის ვალის ან ვალდებულების პატიება	
11	დაქირავებულის სიციცხლის ან ჯანმრთელობის დამღვევა	
12	სხვა სარგებელი დაკავშირებული დაქირავებით მუშაობასთან	
13	შემოსავალი ეკონომიკური საქმიანობიდან რომელიც დაკავსირებული არა არის დაქირავებით მუშაობასთან (ჯამიში სგრ-14-დან სგრ-27-ის ჩათვლით)	
14	საქონლის (მომსახურების) მიწოდებით მიღებული შემოსავლები, მათ შორის საქონლის (მომსახურების) გამოყენება საკუთარი მოხმარებისათვის, თუ ამ საქონლის (მომსახურების) ღირებულება არ მიეკუთვნება წარმოებისა და მომოქცევის ხარჯებს	
15	ეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეგი შემოსავლები	
16	სამეწარმეო საქმიანობის შეზღუდვის ან საწარმოს დახურვის შედეგად მიღებული შემოსავლები	
17	ძირითად საშუალებათა და არამატერიალური აქტივის რეალიზაციით მიღებული თანხები, რომელიც შემოსავალში შეიგანება საგადასახადო კოდექსის 183-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მიხედვით	
18	ძირითად საშუალებათა მიწოდებით (ლიზინგის საგნის დაბრუნებით) მიღებული ან მისაღები თანხები	
19	კომპენსირებული გამოქვითვები	
20	მიღებული დივიდენდები და პროცენტები რომლებიც არ დაიბეგრება გადახდის წყაროსთან	
21	როიალტი	
22	ვალების ჩამოწრით მიღებული შემოსავლები	
23	ქონების ლიზინგით, უზურფრუქტით, იჯარით, ქირით ან სხვა ამდაგვარი ფორმის გაცემით მიღებული შემოსავლები	
24	სხვაობა საბაზრო ფასსა და აქტივების რეალიზაციის ფასს შორის აქტივების უსასყიდლოდ ან თვითღირებულებაზე ნაკლები ფასით მიწოდებისას	
25	აქციური მარკების დანაკლისის და/ან იმპორტიორების მიერ აქციური მარკების მიღებიდან 6 თვეში იმპორტის განუხორციელებლობა	
26	საქონლის დანაკლისი	
27	სხვა შემოსავლები ეკონომიკური საქმიანობიდან:	
	დასახელება	თანხა
28	შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის ეკონომიკურ საქმიანობასთან და დაქირავებით მუშაობასთან (სგრ. 29+30+31+32)	
29	სათამაშო ბიზნესიდან ფულადი, ნივთმოგებების და სხვა ანალოგიური სახის შემოსავლები, რომლებიც არ დაიბეგრა გადახდის წყაროსთან	
30	უსასყიდლოდ მიღებული ქონება	
31	აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეგი შემოსავლები, რომლებიც არ ყოფილა გამოყენებული ეკონომიკური საქმიანობისათვის	
32	ნებისმიერი შემოსავალი (სარგებელი), გარდა დანართის სხვა	

	სტრუქტურით განსაზღვრულისა:		
	დასახელება	თანხა	
33	სხვა გამოქვეითები: (სგრ. 34+35+36+37)		
34	ბიუჯეტის კუთვნილი გადასახადები, ასევე საჯარიმო სანქციები, რომლებიც ექვემდებარება გამოქვეითვას.		
35	გამოქვეითვას დაქვემდებარებული ამორტიზაციის თანხა (დანართი N3)		
36	ლიზინგის საგნის მიმღების საპროცენტო ხარჯი		
37	დანახარჯი ძირითად საშუალებებზე, რომელთა ერთეულის ღირებულება არ აღემატება 1000 ლარს.		

დანართი 3

ნაწილი. საამორტიგამო ანარიცხები და გამოქვეითები ფიზიკური პირის საკუთრებაში რიცხული (გარდა ლიზინგის საგნისა) ძირითადი საშუალებების მიხედვით

დასახელება	ჯგუფის ნომერი					ჯამი
	1	2	3	4	5	
1	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს					
2	საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა					
3	დამატებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება					
4	რეალიზებული ძირითადი საშუალებები					
5	საანგარიშო წელს ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯები მღერული ოდენობის მეშვეობით					
6	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშო წლის ბოლოს					
7	ამორტიზაციის ნორმა(%)					20%
8	ამორტიზაციის თანხა					5%
9	ერთობლივ შემოსავალზე დასაბამებული თანხა (ჯამი გადაიგანება დანართი N 2-ის სგრ.17-ში)					15%
10	ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (ჯამი აისახება დანართი N2-ის სგრ. 35-ში)					X

ნაწილი. საამორტიგამო ანარიცხები და გამოქვეითები ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების მიხედვით

დასახელება	ჯგუფის ნომერი					ჯამი
	1	2	3	4	5	
1	ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება					

	საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს						
2	საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა						
3	საანგარიშოს წელს ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება						
4	საანგარიშო წელს ლიზინგის გამცემისათვის დაბრუნებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება						
5	საანგარიშოს წინა წელს ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯების მღერულ ოდენობაზე გადამეგება						
6	ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება საანგარიშო წლის ბოლოს						
7	ლიზინგის საგნის ამორტიზაციის ნორმა(%)	20%			5%	15%	X
8	ლიზინგის საგნის ამორტიზაციის თანხა						
9	ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (ჯამი აისახება დანართი N2-ის სტრ. 35-ში)						

ნაწილი III. საამორტიზაციო ანარიცხები და გამოქვითვები საწარმოს საკუთრებაში რიცხული არამატერიალური აქტივების მიხედვით რომელთა სასარგებლო გამოყენების ვადა არ არის განსაზღვრული

დასახელება		ლარი
1	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს	
2	საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა	
3	საანგარიშო წელს დამატებული (შეძენილი, წარმოებული) არამატერიალური აქტივის ღირებულება	
4	საანგარიშო წელს რეალიზებული არამატერიალური აქტივების ღირებულება	
5	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშო წლის ბოლოს	
6	ამორტიზაციის თანხა (სტრ. 5X15%)	
7	ერთობლივ შემოსავალზე დასამატებელი თანხა (გადაიტანება დანართი N 2-ის სტრ. 17-ში)	
8	ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (აისახება დანართი N2-ის სტრ. 35-ში)	

ნაწილი IV. საამორტიზაციო ანარიცხები და გამოქვითვები საწარმოს საკუთრებაში რიცხული არამატერიალური აქტივების მიხედვით რომელთა სასარგებლო გამოყენების ვადა განსაზღვრულია

არამატერიალური აქტივის დასახელება და აღწერილობა	შეძენის ან წარმოების	სასარგებლო გამოყენების ვადა (წელი)	გამოქვითულია წინა პერიოდების მიხედვით (ლარი)	საამორტიზაციო ანარიცხი

	თარიღი	თანხა (ლარი)			
1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
სულ:					

დანართი №4

საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ და „მ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლების ყოველკვარტალური დეკლარაცია

I ნაწილი

საიდენტიფიკაციო ნომერი გვერდი

საანგარიშო წელი

საანგარიშო კვარტალი ____

დეკლარაციის სახე ____ / ____

წარედგინება -----
(საგადასახადო ორგანოს დასახელება)

(გადამხდელის გვარი, სახელი)

მისამართი: ქალაქი/რაიონი, ბინა, კორპუსი, ქუჩა, საკონტაქტო გელეფონი

II ნაწილი

მაჩვენებლები							საანგარიშო კვარტალი	წლის დასაწყისიდან
ხელფასის სახით მიღებული შემოსავალი							1	2
საქონლის (მომსახურების) მიწოდებით მიღებული შემოსავლები (უკრა 3=5+7+9+11+13)							3	4
შემოსავლები სოფლის მეურნეობის პროდუქციის პირველადი მიწოდებით (სამრეწველო გადამამუშავებამდე)							5	6
შემოსავლები საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის „ლ“ ქვეპუნქტში განსაზღვრული საქმიანობიდან:								
საქმიანობის დასახელება	საქმიანობის კოდი					დაკავებული ფართი კვ.მ.	7	8
							9	10
							11	12

საქონლის (მომსახურების) მიწოდებით მიღებული შემოსავლები, რომელიც არ არის ასახული დეკლარაციის სხვა უჯრეტში	13		14	
დაქირავებით მომუშავე პირებზე ხელფასის სახით გაცემული თანხები, მათ შორის არაფულადი ფორმით	15		16	
დაქირავებით მომუშავე ფიზიკურ პირთა რაოდენობა (კაცი)	17			

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უცეუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

გადამხდელი -----
 (სახელი გვარი) (ხელმოწერა) (თარიღი) (თვე) (წელი)

დანართი №5

ფიზიკურ პირებზე გადახდილი თანხების და დაკავებული საშემოსავლო გადასახადის ყოველთვიური

**გაანგარიშება
I ნაწილი**

საიდენტიფიკაციო ნომერი   გვერდი

ეკონომიკური საქმიანობის კოდი (NACE) _____

გაანგარიშების სახე ___ / ___ საანგარიშო თვის ნომერი საანგარიშო წელი

წარედგინება _____
 (საგადასახადო ორგანოს დასახელება)

საქართველოს საწარმო (ორგანიზაცია) _____ ინდივიდუალური საწარმო _____

უცხოური საწარმოს (ორგანიზაციის) განყოფილება _____ სხვა საწარმო _____

(საჭირო აღნიშვნა X)

_____
 (გადამხდელის სრული დასახელება / ინდემწარმის გვარი, სახელი)

_____
 მისამართი: ქალაქი / რაიონი, ბინა, კორპუსი, ქუჩა, საკონტაქტო ტელეფონი

დეკლარაცია შედგენილია ___ ფურცელზე. თანდართული დოკუმენტები ___

I ნაწილი

დასახელება	თვე (ლარი)	წლის დასაწყისიდან (ლარი)	შენიშვნა
1	2	3	4

დაქირავეებით მომუშავე ფიზიკურ პირებზე ფულადი ფორმით ხელფასის (სარგებლის) სახით გაცემული ანაზღაურება, პენსია, სტიპენდია, დახმარება და სხვა;	1			
სარგებელი არაფულადი ფორმით (დაქირავეებით მომუშავეზე);	2			
გაცემული ანაზღაურება, რომელზეც ვრცელდება საგადასახადო შეღავათი:	3			
საგადასახადო ორგანოში არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირებზე გაწეული მომსახურებისათვის გაცემული საფასური ან სარგებელი, გარდა მე-6-7 სტრიქონებში ასახულისა;	4			
სათამაშო ბიზნესის მომწყობთა მიერ ფიზიკურ პირებზე მოგების სახით განაცემები;	5			
ფიზიკურ პირებზე გაცემული დივიდენდები და პროცენტები გარდა მე-7 სტრიქონში ასახულისა:	6			
მუდმივი დაწესებულების არმქონე არარეზიდენტი ფიზიკური პირებისათვის გადახდილი თანხა, სულ:	7			
მათ შორის თანხა, რომელიც იბეგრება:	10%-ანი განაკვეთით	8		
	4%-ანი განაკვეთით	9		
		10		
დასაკავებელი საშემოსავლო გადასახადი (სგრ.1 + სგრ.2 –სგრ.3 + სგრ.4 + სგრ.5)X12% + სგრ.6X10% + სგრ.8X10%+სგრ.9X4% + სგრ.10Xგანსხვავებულ განაკვეთზე;	11			
საგადასახადო ორგანოში რეგისტრირებულ ფიზიკურ პირებზე მომსახურებისათვის გაცემული ანაზღაურება, რომელიც არ იბეგრება გადახდის წყაროსთან;	12			
ფიზიკურ პირებზე გაცემული დახმარება, სარგებელი (ქველმოქმედება), მათ შორის არაფულადი ფორმით;	13			

II ნაწილი

საანგარიშო თვეში ხელფასისა და სხვა სახით გაცემული თანხების შესახებ
ინფორმაცია

თანხის გაცემის	გაცემული თანხის სახე	თანხა	დასაკავებელი
----------------	----------------------	-------	--------------

თარიღი	(ხელფასი, დივიდენდი, პროცენტი და სხვა)	(ლარი)	საშემოსავლო გადასახადები (ლარი)
1	2	3	4
სულ:			

III ნაწილი

საანგარიშო თვეში საგადასახადო ორგანოში არარეგისტრირებული ფიზიკური პირებისათვის მომსახურების ღირებულების ანაზღაურების და სხვა განაცემების შესახებ ინფორმაცია

N	გვარი სახელი მამის სახელი	მისამართი	პირადობის მოწმობის ნომერი	მომსახურების სახე	საანგარიშო თვეში გაცემული ანაზღაურება
1	2	3	4	5	6
სულ	X	X	X	X	

ცნობისათვის:

საანგარიშო თვეში გამოშვებული პროდუქციის (მომსახურების, შესრულებული სამუშაოს) ღირებულება (ლარი)	1	
პირთა რიცხოვნობა, რომლებმაც საანგარიშო თვეში ხელფასის სახით (სგრ. 1) გაცემულია ანაზღაურება (კაცი)	2	
საგადასახადო ორგანოში არარეგისტრირებულ ფიზიკურ პირთა რიცხოვნობა, რომლებმაც გაწეული მომსახურებისათვის (სგრ. 2) გაცემულია ანაზღაურება	3	
მაქსიმალური ხელფასის ოდენობა (ლარი)	4	
მინიმალური ხელფასის ოდენობა (ლარი)	5	

გაანგარიშებაში მოცემული მონაცემების უცეკურობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

გადამხდელი _____ (სახელი გვარი) _____ (ხელმოწერა)

IV ნაწილი

ივსება საგადასახადო ორგანოს მიერ აღნიშნა დეკლარაციის წარმოდგენის შესახებ:

დეკლარაცია წარმოდგენილია ფოსტით _____ პირადად _____

მოცემული დეკლარაცია შედგენილია _____ ფურცელზე
 ფურცელზე. თანდართული დოკუმენტები _____ გვერდზე
 წარმოდგენის თარიღი _____
 რეგისტრაციის ნომერი _____

(სახელი გვარი)

(ხელმოწერა)

დანართი №6

ფიზიკური პირის მიერ მაგერიალური აქტივების რეალიზაციით, მემკვიდრეობით ან ჩუქებით მიღებული შემოსავლების

დეკლარაცია

1			
	მაგერიალური აქტივების რეალიზატორის (ჩუქებით, მემკვიდრეობით მიღების) სახელი, გვარი, მისამართი		
2	რეალიზებული (ჩუქებით, მემკვიდრეობით მიღებული) მაგერიალური აქტივების დასახელება		
3	რეალიზებული (ჩუქებით, მემკვიდრეობით მიღებული) მაგერიალური აქტივების მისამართი (ადგილსამყოფელი)		
	მაგერიალური აქტივის გადაცემის სახე 1 _ რეალიზაცია 2 _ მემკვიდრეობა 3 _ ჩუქება	4	
	რეალიზატორის მიერ მაგერიალურ აქტივებზე საკუთრების წარმოშობის თარიღი (წელი, თვე, რიცხვი)	5	
	გადასაცემ მაგერიალურ აქტივებზე საკუთრების წარმოშობის საფუძველი	6	
7	ქონების მემკვიდრეობით (ჩუქებით) მიღების შემთხვევაში ნათესაური კავშირი ქონების მესაკუთრესთან	8	
	დასახელება		
	რეალიზებული (ჩუქებით, მემკვიდრეობით მიღებული) მაგერიალური აქტივის ფასი (ღირებულება) (ლარი)	9	
	მაგერიალური აქტივის შეძენაზე, წარმოებაზე, ჩუქებასთან, მემკვიდრეობის მიღებასთან, დაკავშირებული ხარჯები	10	
	მიმდინარე კალენდარული წლის განვლილ პერიოდში ფიზიკური პირისაგან ჩუქებით (მემკვიდრეობით) მიღებული მაგერიალური აქტივები (გარდა I და II რიგის	11	

მემკვიდრეებისაგან მიღებული ქონებისა)			
მათ შორის	III და IV რიგის მემკვიდრეებისაგან მიღებული მატერიალური აქტივები	12	
	სხვა ფიზიკური პირისაგან მიღებული მატერიალური აქტივები	13	
შეღვათები საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის ----- ნაწილ(ებ)ის თანახმად		14	
დასაბეგრი შემოსავალი		15	
გადასახდელი გადასახადის თანხა		16	
მატერიალური აქტივის ფაქტობრივად გადაცემის თარიღი (წელი, თვე, რიცხვი)		17	
დარიცხული გადასახადის გადახდის ვადა საგადასახადო კოდექსის 217-ე მუხლის მე-7 და მე-9 ნაწილების გათვალისწინებით		18	სავალო თანხა
შენიშვნა: – დეკლარაცია საგადასახადო ორგანოს წარედგინება ფიზიკური პირის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით მატერიალური აქტივის მიღებიდან არა უგვიანეს მესამე დღისა; – დეკლარაციის შევსება არ ევალებათ პირებს, რომლებიც მატერიალური აქტივების რეალიზაციას ახორციელებენ სამეწარმეო საქმიანობის ფარგლებში.			

მატერიალური აქტივის რეალიზატორის (ჩუქებით, მემკვიდრეობით მატერიალური აქტივის მიმღების)

ხელის მოწერა /-----/

თარიღი -----

გსნ	<input type="text"/>	გვერდი	<input type="text"/>
ეკონომიკური საქმიანობის (NACE) კოდი <input type="text"/>			
მოგების გადასახადის წლიური დეკლარაცია			
I.			
საანგარიშო წელი <input type="text"/>			
წარუდგინება	_____ (საგადასახადო ორგანოს დასახელება)		
	_____ (გადასახადის გვარი, სახელი)		
	_____ მისამართი: ბინა, კორპუსი, ქუჩა, ქალაქი/რაიონი, საკონტაქტო ტელეფონი		
მოცემული დეკლარაცია შედგენილია	<input type="text"/> ფურცელზე	თანდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები	<input type="text"/> გვერდი
დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:			
საწარმოს ხელმძღვანელი / ინდემქარმე (წარმომადგენელი)	_____ (სახელი, გვარი)	_____ (ხელმოწერა)	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> (თარიღი)
II. იგსება საგადასახადო ორგანოს მიერ			
აღნიშვნა გაანგარიშების წარმოდგენის შესახებ:			
დეკლარაცია წარმოდგენილია	ფოსტით ☐	პირადად ☐	
მოცემული დეკლარაცია შედგენილია	<input type="text"/> ფურცელზე	თანდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები	<input type="text"/> გვერდი
წარმოდგენის თარიღი	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>		
რეგისტრაციის ნომერი	<input type="text"/>		
	_____ (სახელი, გვარი)	_____ (ხელმოწერა)	

ერთობლივი შემოსავალი და გამოქვითვას დაქვემდებარებული სხვა ხარჯები

დასახელება		თანხა
1	2	3
1	შემოსავალი ცივილიზაციის საქმიანობიდან (ჯამი სტრ-2-დან სტრ-16 ჩათვლით, გარდა მე-9 სტრიქონისა)	
2	საქონლის (მომსახურების) მიწოდებით მიღებული შემოსავლები, მათ შორის საქონლის (მომსახურების) გამოყენება საკუთარი	
3	ცივილიზაციის საქმიანობისათვის გამოყენებული აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნაშვტი შემოსავლები	
4	სამწარმოო საქმიანობის შეზღუდვის ან საწარმოს დახურვის შედეგად მიღებული შემოსავლები	
5	ძირითად საშუალებათა და არამატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული თანხები, რომელიც შემოსავალში შეიტანება საგადასახადო კოდექსის 183-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მიხედვით	
6	ძირითად საშუალებათა მიწოდებით (ლიზინგის საგნის დაბრუნებით) მიღებული ან მისაღები თანხები	
7	კომპენსირებული გამოქვითვები	
8	პროცენტების სახით მიღებული შემოსავლები	
9	ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მიღებული დივიდენდები	
10	როიალტი	
11	ვალუბის ჩამოწმებით მიღებული შემოსავლები	
12	ქონების ლიზინგით, უზურფრუქტით, იჯარით, ქირით ან სხვა ანალოგიური ფორმის გაცემით მიღებული შემოსავლები	
13	სხვაობა საბაზრო ფასსა და აქტივების რეალიზაციის ფასს შორის აქტივების უსასყიდლოდ ან თვითღირებულებაზე ნაკლები ფასით მიწოდებისას	
14	აქციური მარკეტის დანაკლისის და ან იმპორტიორების მიერ აქციური მარკეტის მიღებიდან 6 თვეში იმპორტის განუხორციელებლობა	
15	საქონლის დანაკლისი	
16	სხვა შემოსავლები ცივილიზაციის საქმიანობიდან:	
	დასახელება	თანხა
17	შემოსავალი, რომელიც დაკავშირებული არ არის ცივილიზაციის საქმიანობასთან (სტრ. 18+19)	
18	უსასყიდლოდ მიღებული ქონება	
19	ნებისმიერი შემოსავალი (სარგებლო), გარდა დანართის სხვა სტრიქონებით განსაზღვრულისა:	
	დასახელება	თანხა
20	სხვა გამოქვითვები: (სტრ. 21+22+23+24)	
21	გამოქვითვას დაქვემდებარებული ამორტიზაციის თანხა (დანართი 3-ის ნაწილი 1-ის სტრ. 10+ნაწილი II-ის სტრ.9+ნაწილი III-ის სტრ.8	
22	ბიუჯეტის კუონილი გადასახადები, ასევე საჯარო სანქციები, რომლებიც ექვემდებარება გამოქვითვას.	
23	ლიზინგის საგნის მიღების საპროცენტო ხარჯი	
24	დანახარჯი ძირითად საშუალებებზე, რომელთა ერთეულის ღირებულება არ აღემატება 1000 ლარს.	

ნაწილი I. საამორტიზაციო ანარიცხები და გამოქვითვები ფიზიკური პირის საკუთრებაში რიცხული (გარდა ლიზინგის საგნისა) ძირითადი საშუალებების მიხედვით

დასახელება	ჯგუფის ნომერი					ჯამი
	1	2	3	4	5	
1. ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს						
2. საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა						
3. დამატებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება						
4. რეალიზებული ძირითადი საშუალებები						
5. საანგარიშო წელს ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯები ზღვრული ოდენობის ზემოთ						
6. ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშო წლის ბოლოს						
7. ამორტიზაციის ნორმა(%)	20%			5%	15%	X
8. ამორტიზაციის თანხა						
9. ერთობლივ შემოსავალზე დასამატებელი თანხა (ჯამი გადაიტანება დანართი 2-ის სტრ.17-ში)						
10. ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (ჯამი აისახება დანართი 2-ის სტრ. 35-ში)						

ნაწილი II. საამორტიზაციო ანარიცხები და გამოქვითვები ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების მიხედვით

დასახელება	ჯგუფის ნომერი					ჯამი
	1	2	3	4	5	
1. ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს						
2. საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა						
3. საანგარიშოს წელს ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება						
4. საანგარიშო წელს ლიზინგის გამცემისათვის დაბრუნებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება						
5. საანგარიშოს წინა წელს ძირითადი საშუალებების რემონტის ხარჯების ზღვრულ ოდენობაზე გადამეტება						
6. ლიზინგით მიღებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება საანგარიშო წლის ბოლოს						
7. ლიზინგის საგნის ამორტიზაციის ნორმა(%)	20%			5%	15%	X
8. ლიზინგის საგნის ამორტიზაციის თანხა						
9. ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (ჯამი აისახება დანართი 2-ის სტრ. 35-ში)						

**ნაწილი III. საამორტაზიო ანარიცხები და გამოქვითვები საწარმოს საკუთრებაში
რიცხული არამატერიალური აქტივების მიხედვით რომელთა სასარგებლო
გამოყენების ვადა არ არის განსაზღვრული**

დასახელება		ლარი
1	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშოს წინა წლის ბოლოს	
2	საანგარიშოს წინა წელს დარიცხული ამორტიზაციის თანხა	
3	საანგარიშო წელს დამატებული (შეძენილი, წარმოებული) არამატერიალური აქტივის ღირებულება	
4	საანგარიშო წელს რეალიზებული არამატერიალური აქტივების ღირებულება	
5	ჯგუფის ღირებულებითი ბალანსი საანგარიშო წლის ბოლოს	
6	ამორტიზაციის თანხა (სტრ.5X15%)	
7	ერთობლივ შემოსავალზე დასამატებელი თანხა (გადაიტანება დანართი 2-ის სტრ. 17-ში)	
8	ერთობლივი შემოსავლიდან გამოსაქვითი თანხა (აისახება დანართი 2- ის სტრ. 35-ში)	

**ნაწილი IV. საამორტაზიო ანარიცხები და გამოქვითვები საწარმოს საკუთრებაში რიცხული
არამატერიალური აქტივების მიხედვით რომელთა სასარგებლო გამოყენების ვადა განსაზღვრულია**

არამატერიალური აქტივის დასახელება და აღწერილობა	შეძენის ან წარმოების		სასარგებლო გამოყენების ვადა (წელი)	გამოქვითულია წინა პერიოდების მიხედვით	საამორტიზაციო ანარიცხი
	თარიღი	თანხა (ლარი)			
1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					
5					
				სულ	

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--	--	--

განყოფი III. დღგ-ის საერთო თანხის გაანგარიშება

დასაბეგრი ოპერაციები		დღგ-ის გადასახდელი თანხა	დღგ-ის შესამცირებელი თანხა
1		2	3
თუ საგადასახადო პერიოდის განმავლობაში მიწოდებისა და	1		
დღგ დარიცხვული ბრუნვაზე საგადასახადო პერიოდის (დანართი „ა“ 1-10 სტრიქონების მე-3 სვეტის ჯამი)	3	2	
ნულოვანი განაკვეთით დასაბეგრი ბრუნვა (დანართი „ა“ 11-23 სტრიქონების მე-3 სვეტის ჯამი)	4		
	5		
დღგ ბრუნვის კორექტირებაზე		6	7
დღგ-ის ნასათვლელი (შესამცირებელი) თანხა			8
დღგ გადახდილი ადგილობრივი მომწოდებლებისათვის	9		
დღგ გადახდილი საქონლის იმპორტზე უკუდაბეგრის წესით გადახდილი დღგ	10		
	ექსპო		
დღგ ნასათვლელი თანხის კორექტირებით		12	
დღგ-ის თანხა საქონელზე მომსახურებაზე, რომელიც ჩაიუნაღი იყო ადრე და ქვემდებარება ადღგენას, რადგანაც არ იქნა გამოყენებული დასაბეგრი ოპერაციაზე		13	
ჯამი		14	15
სულ გამოანგარიშებულია ბიუჯეტში გადასახდელად (სტ.14-სტ.15, როცა სტ.14>სტ.15)		16	
სულ გამოანგარიშებულია ბიუჯეტში გადასახდელად (სტ.15-სტ.14, როცა სტ.15>სტ.14)			17
ივსება დეკამბრის თვის დეკლარაციაში:			
დღგ საერთო ბრუნვის თანხაში დასაბეგრი ბრუნვის ხვედრითი წონის მიხედვით განსაზღვრული დღგ-ის ნასათვლელი თანხის დაზუსტებით		18	19

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უზენაესობასა და სისრულეს ვადასტურებ

საწარმის ხელმძღვანელი

/ინდ.პეწარმე (წარმომადგენელი)

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--

გვარდი

--	--	--	--	--

დანართი „ა“, დღგ-ით დასაბეგრი ოპერაციები

		დასაბეგრი ბრუნვა	დღგ-ის განაკვეთი	დღგ-ის თანხა
1	2	3	4	5
1	ადგილობრივი ბრუნვა კომპენსაციით საბოლოო მომხმარებლისათვის		20/18	
2	ადგილობრივი ბრუნვა კომპენსაციით სხვა გადასხმებისათვის		20/18	
3	საქონლის/მომსახურების მიწოდებაზე კომპენსაციის გარეშე		20/18	
4	არაეკონომიკური საქმიანობისათვის გამოყენებული საქონელი/მომსახურება რომელზეც ადრე განხორციელდა ჩათვლა		20/18	
5	დღგ-ის გადასხმად რეგისტრაციის გაუქმების მომენტში არსებული ნაშთი, რომელზეც ადრე ჩათვლილ იქნა დღგ		20/18	
6	აქციზური მარკების დანაკლისის შესაბამისი ოდენობის საქონელზე		20/18	
7	საქონლის დანაკლისის		20/18	
8	აქციზური მარკების მიღებიდან 6 თვეში იმპორტის განუხორციელებლობის შემთხვევაში დაუბრუნებელი აქციზური მარკების შესაბამისი ოდენობის საქონელი			
9	სხვა დასაბეგრი ოპერაციები		20/18	
10	საქონლის ექსპორტი, რომელზეც ნულოვანი განაკვეთის გამოყენების უფლება არ დასტურდება დოკუმენტურად		20/18	
11	ექსპორტის საბაჟო რეჟიმში გატანილი საქონელი, რომელზეც ნულოვანი განაკვეთის გამოყენების უფლება დასტურდება დოკუმენტურად		0	0
12	საქონლის/მომსახურების მიწოდება, რომელიც განკუთვნილია უცხოეთის დიპლომატიურ და მასთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობაო ოფიციალური სარგებლობისათვის, ამ წარმომადგენლობა და დიპლომატიური მისიის წევრების (მათთან მცხოვრებ ოჯახის წევრთა ჩათვლით) პირადი სარგებლობისათვის		0	0
13	საავიაციო ტრანსპორტით საქრთაშორისო გადასიდევა/გადაყვანა		0	0
14	სარკინიგზო ტრანსპორტით საქრთაშორისო გადასიდევა/გადაყვანა		0	0
15	სხვა სახის ტრანსპორტით საქრთაშორისო გადასიდევა/გადაყვანა		0	0
16	საქართველოს ეროვნული ბანკისთვის ოქროს მიწოდება		0	0
17	ტუროპერატორების მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე უცხოელი ტურისტების ორგანიზებული შემოყვანა და მათთვის ტურისტული მომსახურების პაკეტის მიწოდება		0	0
18	უცხოური საწარმოს/ ორგანიზაციის ან/და სხვა სახელმწიფოს დაკვეთით, კონტრაქტის საფუძველზე (გარემონტებული ძირითადი საშუალებების უკან დაბრუნების ვალდებულებით) საქართველოს ტერიტორიაზე ძირითადი საშუალებების სარემონტო მომსახურება			
19	ელექტროენერჯის წარმოება და მიწოდება, გარდა ელექტროენერჯის მომხმარებლისათვის მიწოდებისა (მათ შორის, სხვა მომხმარებლისათვის შემდგომი მიწოდების მიზნით)		0	0
20	ელექტროენერჯის გადაცემა, დისპეტჩინგისთვის		0	0
21	საერთაშორისო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პროექტის ფარგლებში მიწოდებული საქონელი/მომსახურება მ.შ.		0	0
22	- საექსპორტო მიღსადენის ხელშეკრულება		0	0
23	- სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულება		0	0
24	ნულოვანი განაკვეთით დასაბეგრი სხვა ოპერაციები		0	0
	სულ			

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ

საწარმოს ხელმძღვანელი

/ინდ.მეწარმე (წარმომადგენელი)

_____

_____

_____

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი			
--------	--	--	--

**დანართი „ბ“, დღგ-ის თანხა, რომლითაც მცირდება
ბიუჯეტში შესატანი დღგ**

№	ოპერაციის შინაარსი	დღგ-ის თანხა
1	დასაბეგრ ოპერაციაზე მიკუთვნებული (გამოჯნული) დღგ-ის წასათვლელი თანხა	
2	საერთო ბრუნვის თანხაში დასაბეგრი ბრუნვის ხვედრითი წონის მიხედვით (გაუმიჯნავი დღგ-ის) წასათვლელი თანხა	
3	დღგ-ის თანხა რომელიც ადრე გადახდილი იქნა საქონელზე, რომელზეც ნულოვანი განაკვეთის გამოყენების უფლება არ დასტურდება დოკუმენტებით	
4	დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის ძალაში შესვლის მომენტიდან დადამხდელთან არსებული საქონლის მომსახურების ნაშთზე	
5	დღგ-ის სხვა თანხა, რომელიც ამცირებს ბიუჯეტში შესატან დღგ-ის თანხას	
6	სულ	

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ

საწარმოს ხელმძღვანელი

/ინდ.მეწარმე (წარმომადგენელი) _____
(სახელი, გვარი) (ხელმოწერა) (თარიღი)

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი			
--------	--	--	--

**დანართი „გ“ ოპერაციები, რომლებიც გათავისუფლებულია დღგ-ისაგან, აგრეთვე
ოპერაციები, რომლებიც არ ითვლება დღგ-ით დასაბეგრად და/ან საქართველოში
განხორციელებულად**

ოპერაციების 2-4 სვეტებზე მიკუთვნების საფუძველი საგადასახადო კოდექსის მუხლი/ნაწილი/პუნქტი, საერთაშორისო ხელშეკრულების დასახელება	გათავისუფლებული ოპერაციების თანხა	ოპერაციების თანხა რომელიც არ ითვლება დღგ-ით დასაბეგრად	ოპერაციების თანხა არ ითვლება საქართველოში განხორციელებულად
1	2	3	4

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ

საწარმოს ხელმძღვანელი

/ინდ.მეწარმე (წარმომადგენელი) _____
(სახელი, გვარი) (ხელმოწერა) (თარიღი)

გ.ნ.ს.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--	--

დანართი „დ“ დასაბეგრ ოპერაციებზე და ჩათვლებში გამოუენებული საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურებისა და საბაჟო დეკლარაციების რეესტრი

ნაწილი I

№	შუქნილ საქონელზე (მ.შ 0-ვანი განაკვეთით) მომწოდებლის მიერ გამოწერილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურები (მ.შ კორექტირების)							
	სერია	ნომერი	გადმოწერის თარიღი	დღგ-ის თანხა		ანგარიშ-ფაქტურა, რომლის კორექტირებაც წარმოებს		
				ჩასათვლელი მათ შორის კორექტირების შედეგად დამატებით ჩასათვლელი	კორექტირების შედეგად შესამცირებელი	სერია	ნომერი	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

ნაწილი II

№	დასაბეგრ ოპერაციებზე (მ.შ 0-ვანი განაკვეთით) გამოწერილი ანგარიშ-ფაქტურები (მ.შ კორექტირების)							
	სერია	ნომერი	გადმოწერის თარიღი	დღგ-ის თანხა		ანგარიშ-ფაქტურა, რომლის		
				გადასახდელი (მათ შორის) კორექტირების შედეგად დამატებით გადასახდელი	კორექტირების შედეგად შესამცირებელი	სერია	ნომერი	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

ნაწილი III

№	საქონლის იმპორტზე გამოწერილი საბაჟო დეკლარაციები		
	დეკლარაციის ნომერი	თარიღი	დღგ-ის თანხა
1	2	3	4

გსნ

გვერდი

განყოფი III. აქციზის საერთო თანხის გაანგარიშება

ოპერაციის შინაარსი	გადასახდელია აქციზი	შესამცირებელი აქციზი
თუ ოპერაცია არ ყოფილა ჩაწერეთ "X"	1	
აქციზი აქციზით დასაბეგრ ოპერაციებზე რომელიც არ ექვემდებარება აქციზური მარკებით ნიშანდების (დანართი 1-ის მე-12 სვეტის ჯამი)	2	
აქციზი აქციზური საქონლის ექსპორტზე, რომლის განხორციელება არ დასტურდება დოკუმენტურად (დანართი 1-ის მე-11 სვეტის ჯამი)	3	
აქციზი აქციზური მარკებით ნიშანდებულ საქონელზე (დანართი 2-ის მე-12 სვეტის ჯამი)	4	
აქციზი აქციზური მარკების დანაკლისზე (დანართი 2-ის მე-18 სვეტის ჯამი)	5	
დასაბეგრ ოპერაციაზე ჩასათვლელი აქციზი (დანართი 3-ის სვეტების ჯამი (სვ.14+სვ.16+სვ.18))		6
აქციზი დაბრუნებულ აქციზურ საქონელზე (აქციზური მარკებით ნიშანდების გარეშე)		7
აქციზი დაბრუნებულ აქციზური მარკებით ნიშანდებულ საქონელზე (დანართი 2-ის სვ.10)		8
დაბრუნებულ საქონელზე ადრე ჩათვლილი აქციზი, რომელიც ექვემდებარება აღდგენას	9	
ექსპორტზე ადრე გადახდილი აქციზი		10
ჯამი (სტ.11=სტ.2+სტ.3+სტ.4+სტ.5სტ.9; სტ.12=სტ.6+სტ.7+სტ.8+სტ.10)	11	12
ექვემდებარება ბიუჯეტში შეტანას, (სტ.11-სტ.12, როცა სტ.11>სტ.12)	13	
ექვემდებარება შემცირებას (სტ.12-სტ.11, როცა სტ.12>სტ.11)		14

სხვაობა აქციზური მარკებით ნიშანდებული საქონელზე:

ბ) სტ.8- (სტ.4+სტ.5), როცა სტ.8>(სტ.4+სტ.5);	15	გადამხდელის პირადი აღრიცხვის აქციზის ბარათიდან გადაიტანება აქციზური მარკების ბარათზე
ა) (სტ.4+სტ.5) - სტ.8, როცა (სტ.4+სტ.5)>სტ.8 ;	16	გადამხდელის პირადი აღრიცხვის აქციზური მარკების ბარათიდან გადაიტანება აქციზის ბარათზე

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

საწარმოს ხელმძღვანელი/ინდ. მენარმე (წარმომადგენელი)

..... (სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

გის

გვერდი

დანართი 1. აქციზის გაანგარიშება საქონელზე, რომელიც არ ექვემდებარება აქციზური მარკებით ნიშანდებას

აქციზური საქონლის		აქციზური საქონლის ზრუნვა								აქციზის გაანგარიშის (258-ე მუხლის მიხედვით)	გადასახდელი აქციზი	
დასახელება	სტ.ს.ს.ნ.კ.	სულ	მათ შორის დასაბეგრი						აქციზის გაანგარიშის საფუძველად		ქვასორტირებულ საქონელზე (სგ.5X1გ.10)	დასაბეგრი ოპერაციებზე (სგ.6+სგ.7+სგ.8+სგ.9) Xსგ.10
			მ-ვანი განაკვეთით დასაბეგრი	ექსპორტირებული საქონლის, რომელიც არ დასტურდება დოკუმენტურად	მიწოდებული (მ.შ. დანაკლები)	საქონლის გატანის დასაბეგრის	დაქვეითების	გამოწმებული არააქციზური საქონლის საწარმოებლად				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
									X			

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

საწარმოს _____
 ხელმძღვანელი
 /ინდ. მენეჯერმე
 (წარმომადგენელი)

_____ (სახელი, გვარი) _____ (ხელმოწერა) _____ (თარიღი)

გის

გვერდი

დანართი 2. აქციზური მარკების მოძიება და აქციზის თანხა აქციზური მარკებით ნიშანდებულ საქონელზე

№	საქონლის დასახელება	საქონლის ნიშანდებულ კოდი	გამოიღება რაიმე სპეციალური აქციზური მარკები (სადაც, რაიმე)	აქციზური მარკების ნაბიჯი		საანგარიშო თვის დასაწყისში		საანგარიშო თვის მუდმივი აქციზური მარკები		დაბრუნებულია მომწოდებლის მიერ წინა პერიოდებში გადატვირთული აქციზური საკონტაინერი		დასაბეგრი ოპერაციებზე გამოყენებული აქციზური მარკები		საგადასახადი ორგანიზაციის დაბრუნებული აქციზური მარკები		აქციზური მარკების ნაბიჯი საანგარიშო თვის ბოლოს		აქციზური მარკების დასაგების		
				მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	მარკების რაოდენობა	აქციზის თანხა	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
შეჯამი																				

გაანგარიშების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

ხელმძღვანელი/
 ინდ.მენეჯერმე
 (წარმომადგენელი)

_____ (სახელი, გვარი) _____ (ხელმოწერა) _____ (თარიღი)

გსნ   გვერდი

დანართი 3. ჩასათვლელი აქციზის გაანგარიშება

საწარმოო რესურსები		საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა		საბაჟო დეკლარაცია		ნაშთი თვის დასაწყისისა თვის		საანგარიშო თვეში დაბრუნებული		გამოყენებული							
										სულ		მათ შორის					
												დამკვეთისათვის გადაეცემულ საქონელზე		მ-ვანი განაკვეთით დასაბეგრ საქონელზე		სხვა დასაბეგრობები	
დასახელება	ს.ე.ს.ს.ნ.კ	სერია	ნომერი	თარიღი	ნომერი	რაოდენობა	აქციზის თანხა	რაოდენობა	აქციზის თანხა	რაოდენობა	აქციზის თანხა	რაოდენობა	აქციზის თანხა	რაოდენობა	აქციზის თანხა	რაოდენობა	აქციზის თანხა
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				X	X												
		X	X														
სულ																	

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

საწარმოს
ხელმძღვანელი/ინდ. _____ (სახელი, გვარი) _____ (ბელაზოწერა)   (თარიღი)
მეწარმე
(წარმომადგენელი)

გსნ	<input style="width: 100%;" type="text"/>	გვერდი	<input style="width: 100%;" type="text"/>
დანართი 1			
ეკონომიკური საქმიანობის (NACE) კოდი <input style="width: 100%;" type="text"/>			
სოციალური გადასახადის წლიური დეკლარაცია I.			
საანგარიშო წელი <input style="width: 100%;" type="text"/>			
წარედგინება	_____		
	(საგადასახადო ორგანოს დასახელება)		
	_____		
	(გადასახადის გვარი, სახელი)		
	_____		
	მისამართი: ბინა, კორპუსი, ქუჩა, ქალაქი/რაიონი, საკონტაქტო ტელეფონი		
მოცემული დეკლარაცია შედგენილია	<input style="width: 100%;" type="text"/>	ფურცელზე	თანდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები
	<input style="width: 100%;" type="text"/>		<input style="width: 100%;" type="text"/>
			გვერდი
დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:			
საწარმოს ხელშეყვანილი / ინდუსტრიული (წარმომადგენელი)	_____		
	(სახელი, გვარი)	(ხელმოწერა)	<input style="width: 100%;" type="text"/>
			(თარიღი)
II. ივსება საგადასახადო ორგანოს მიერ			
აღნიშვნა გაანგარიშების წარმოდგენის შესახებ:			
დეკლარაცია წარმოდგენილია	☐	ფოსტით	☐
		პირადად	☐
მოცემული დეკლარაცია შედგენილია	<input style="width: 100%;" type="text"/>	ფურცელზე	თანდართული დამადასტურებელი დოკუმენტები
	<input style="width: 100%;" type="text"/>		<input style="width: 100%;" type="text"/>
			გვერდი
წარმოდგენის თარიღი	<input style="width: 100%;" type="text"/>		
რეგისტრაციის ნომერი	<input style="width: 100%;" type="text"/>		
	_____		
	(სახელი, გვარი)	(ხელმოწერა)	

სოციალური გადასახადის წლიური დეკლარაციის დანართი

N	შემოსავლების დასახელება	თანხა ლარებში
1	შემოსავლები სამეწარმეო ეკონომიკური საქმიანობიდან (სტ.+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12)	
2	საქონლის/მომსახურების მიწოდებით მიღებული შემოსავლები; მ.შ. საქონლის (მომსახურების გამოყენება საკუთარი მოხმარებისათვის თუ ამ საქონლის (მომსახურების) ღირებულება არ მიეკუთვნება წარმოებისა და მიმოქცევის ხარჯებს	
3	სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული აქტივების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავალი	
4	სამეწარმეო საქმიანობის შეზღუდვის ან სწარმოს დახურვის შედეგად მიღებული შემოსავლები	
5	ძირითად საშუალებათა და სამეწარმეო საქმიანობისათვის გამოყენებული არამატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული თანხები რომლებიც შემოსავალში შეიტანება საგადასახდო კოდექსის 183-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მიხედვით.	
6	კომპენსირებული გამოქვითვები საგადასახდო კოდექსის 209-ე მუხლის მიხედვით	
7	ქონების ღირებულება, იჯარით ან სხვა ასეთი ფორმით გაცემით მიღებული შემოსავლები	
8	სხვაობა საბაზრო ფასსა და აქტივების სარეალიზაციო ფასს შორის აქტივების უსასყიდლოდ ან თვითღირებულებაზე ნაკლები ფასით მიწოდებისას	
9	აღვიწურ მარკების დანაკლისი ან/და იმპორტიორების მიერ აქვიზური მარკების მიღებიდან 6 თვეში იმპორტის განუხორციელებლობა.	
10	საქონლის დანაკლისი	
11	სწარმოს საწესდებო კაპიტალში წილის ან ფასიანი ქაღალდების შეძენით (რეალიზაციით), ობლიგაციებისა და სხვა სავალო ვალდებულებათა შეძენით (რეალიზაციით), საპაიო საინვესტიციო ფონდში პაის შეძენით (რეალიზაციით), აგრეთვე გამყიდველის საკუთებაში არსებული საავტორო ან სხვა ანალოგიური უფლებების რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი	
12	სხვა სამეწარმეო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები	
13	შემოსავლები "მეწარმეთა შესახებ" საქართველოს კანონის 1 მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული საქმიანობიდან (სტ.14+15+16+17+18+19+20+21)	
14	სახელოვნებო საქმიანობიდან	
15	სამეცნიერო საქმიანობიდან	
16	სამედიცინო საქმიანობიდან	
17	არქიტექტურული საქმიანობიდან	
18	საადვოკატო და სანოტარო საქმიანობიდან	
19	სააუდიტო საქმიანობიდან	
20	საკონსულტაციო საქმიანობიდან	
21	სასოფლო-სამეურნეო ან სატყეო-სამეურნეო საქმიანობიდან	

III ნაწილი

სიანგარიშო თვეში ხელფასისა და სხვა ანაზღაურების სახით
გაცემული თანხების შესახებ
ინფორმაცია

თანხის გაცემის თარიღი	განაცემის სახე	გაცემული თანხა (ლარი)	კუთვნილი გადასახადო (ლარი)
1	2	3	4
სულ		13	14

დეკლარაციაში მოცემული მონაცემების უტყუარობასა და სისრულეს ვადასტურებ:

გადამხდელი _____ (სახელი, გვარი) _____ (ხელმოწერა)

IV ნაწილი

ივსება საგადასახადო ორგანოს მიერ
აღნიშვნა დეკლარაციის წარმოდგენის შესახებ:

დეკლარაცია წამოდგენილია ფოსტით _____ პირადად _____

მოცემული დეკლარაცია შედგენილია _____ ფურცელზე

წარმოდგენის თარიღი _____

რეგისტრაციის ნომერი _____

_____ (სახელი, გვარი) _____ (ხელმოწერა)

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--	--

III. მონაცემები გადასახადის გადამხდელის ოჯახის წევრებისა და საანგარიშო წლის განმავლობაში მიღებული შემოსავლების შესახებ

№	ოჯახის წევრის გვარი, სახელი	დაბადების		ნათესაური კავშირი	შემოსავლის სახე	მიღებული შემოსავალი (ლარი)	შემოსავლის წიარი	
		წელი	ადგილი					
1	2	3	4	5	6	7	8	
სულ ოჯახის შემოსავალი								

განგარიშების უტყუარობასა და ხისრულეს ვადასტურებ

გადამხდელი

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

გნს

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

გვერდი

--	--	--	--

IV. ფიზიკური პირის საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებაზე (გარდა ეკონომიკურ საქმიანობაში გამოყენებული ქონებისა და მიწის) ქონების გადასახადის განგარიშება

№	უძრავი ქონების სახეობა და აღწერილობა	მდებარეობა და მისამართი	გადასახადის განაკვეთი (%)	ქონების საბაზრო ღირებულება		საკუთრებაში ყოფნის პერიოდი (თვე)	ქონების გადასახადი (ლარი)
				ლარი	დოლარი		
1	2	3	4	5	6	7	8
ჯამი							

განგარიშების უტყუარობასა და ხისრულეს ვადასტურებ

გადამხდელი

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

(თარიღი)

